

A 5434

REFORMÁTUS ÁRVAHÁZI KÉPES NAPTÁR

1938

CSALÁDI KRÓNIKA

Boldog az, aki féli az Urat ; aki az ő útáiban jár!
Bizony, kezed munkáját eszed! Boldog vagy és
jól van dolgod. Feleséged mint a termő szőlő
házad belsejében ; fiaid mint az olajfacsemeték
asztalod körül. Ime, így áldatik meg a férfiú,
aki féli az Urat! (Zsolt. 128. 1—4.)

Családapa neve : .....

Születési helye, ideje : .....

Családanya neve : .....

Születési helye, ideje : .....

A szülők esküvőjének helye és ideje : .....

Gyermekek neve, születési helye és ideje : .....

Az 1938-ik évben a családban : .....

Konfirmált : .....

Házasságot kötött : .....

Meghalt : .....

REFORMATUS

ÁRVAHÁZI KÉPES NAPTÁR

Kiadja:
a Piatra Craiulu-i
Református Egyházkerület
Íratterjesztése

ÁRA 16 LEI.

SZERKESZTETTE:
CSERNÁK BÉLA
egyházkerületi főjegyző.

DEBRECENI REF. FOISKOLA
KÖNYVTÁRA. A 5434

XII-İK ÉVFOLYAM.

Nyomatott
A KÁLVIN KÖNYVNYOMDÁBAN
ORADEA.

Boldogasszony hava
Régente: Vizöntő hava

Január

Téli hó
31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaviasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Szomb.	Újév	Újév	7 48	16 19	Zsolt. 1
Heidelbergi Káté 1. Urnapja. A református ember vigasztalása. Róm. 14, 7–8					
2 Vasár.	Béla	Szilveszter	7 48	16 20	Luk. 3, 1–14
3 Hétfő	Zsongor	Malakiás	7	16 21	Luk. 3, 15–22
4 Kedd	Gyula	70 apostol	7	16 22	Luk. 3, 22–28
5 Szerda	Árpád	Teopempt	7	16 23	Luk. 4, 1–13
6 Csüt.	Három király	Epifánia	7	16 24	Luk. 4, 14–30
7 Péntek	Attila	Iván	7	16 25	Luk. 4, 31–37
8 Szomb.	Szörény	György	7 47	16 26	Luk. 4, 38–44
Heidelbergi Káté 2. Urnapja. Az én bűnöm az én nyomorúságom. Róm. 7, 22–23					
9 Vasár.	Etele	Polyeukt	7 47	16 28	Luk. 5, 1–11
10 Hétfő	Apor	N. Gergely	7 46	29	Luk. 5, 12–16
11 Kedd	Ágota	Teodóz ap.	7 46	30	Luk. 5, 17–26
12 Szerda	Ernő	Tacánia	7 45	31	Luk. 5, 27–32
13 Csüt.	Vidor	Hermil	7 45	33	Luk. 5, 33–39
14 Péntek	Bódog	Raiti vtk.	7 44	34	Luk. 6, 1–11
15 Szomb.	Lóránt	Kalib. János	7 44	35	Luk. 6, 12–19
Heidelbergi Káté 3. Urnapja. Bűnös voltom oka. Róm. 5, 12					
16 Vasár.	Géza	Pét. láncai	7 44	16 36	Luk. 6, 20–26
17 Hétfő	Antal	N. Antal ap.	43	38	Luk. 6, 27–36
18 Kedd	Piroska	N. Atanáz	42	39	Luk. 6, 37–45
19 Szerda	Sára	Makár	41	41	Luk. 7, 1–10
20 Csüt.	Fábián	Eutim ap.	40	42	Luk. 7, 11–17
21 Péntek	Ágnes	Maxim hv.	39	44	Luk. 7, 18–35
22 Szomb.	Vince	Timót	38	46	Luk. 7, 36–50
Heidelbergi Káté 4. Urnapja. Isten igazságos is, irgalmas is. II. Móz. 34, 6–7					
23 Vasár.	Aladár	Kelemen	7 38	16 47	Luk. 8, 1–15
24 Hétfő	Nemzeti ün.	Nemzeti ün.	37	48	Luk. 8, 16–21
25 Kedd	Pál ford.	Naz. Gergely	36	49	Luk. 8, 22–25
26 Szerda	Aba	Xenophon	35	51	Luk. 8, 26–39
27 Csüt.	Zsolt	Krizosztom	34	53	Luk. 8, 40–56
28 Péntek	Károly	Efrém	32	54	Luk. 9, 1–9
29 Szomb.	Adél	Ignác ev.	31	56	Luk. 9, 10–17
Heidelbergi Káté 5. Urnapja. Isten igazsága elégtételt kíván. Róm. 8, 3–4					
30 Vasár.	Bojta	3 püsp.	7 30	16 57	Luk. 9, 18–27
31 Hétfő	Szemere	Cirus és Ján.	7 29	16 58	Luk. 9, 28–36

Boldogasszony hava

Rége: Vizöntő hava

Január

TÉL HÓ

31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Szomb.	Újév	Újév	7 48	16 19	Zsolt. 1
Heidelbergi Káté 1. Urnapja. A református ember vigasztalása. Róm. 14, 7—8					
2 Vasár.	Béla	Szilveszter	7 48	16 20	Luk. 3, 1—14
3 Hétfő	Zsongor	Malakiás	7	16 21	Luk. 3, 15—22
4 Kedd	Gyula	70 apostol	7	16 22	Luk. 3, 22—28
5 Szerda	Árpád	Teopempt	7	16 23	Luk. 4, 1—13
6 Csüt.	Három király	Epifánia	7	16 24	Luk. 4, 14—30
7 Péntek	Attila	Iván	7	16 25	Luk. 4, 31—37
8 Szomb.	Szörény	György	7 47	16 26	Luk. 4, 38—44
Heidelbergi Káté 2. Urnapja. Az én bűnöm az én nyomorúságom. Róm. 7, 22—23					
9 Vasár.	Etele	Polyeukt	7 47	16 28	Luk. 5, 1—11
10 Hétfő	Apor	N. Gergely	7 46	29	Luk. 5, 12—16
11 Kedd	Ágota	Teodóz ap.	7 46	30	Luk. 5, 17—26
12 Szerda	Ernő	Tacánia	7 45	31	Luk. 5, 27—32
13 Csüt.	Vidor	Hermil	7 45	33	Luk. 5, 33—39
14 Péntek	Bódog	Raiti vtk.	7 44	34	Luk. 6, 1—11
15 Szomb.	Lóránt	Kalib. János	7 44	35	Luk. 6, 12—19
Heidelbergi Káté 3. Urnapja. Bűnös vo'tom oka. Róm. 5, 12					
16 Vasár.	Géza	Pét. láncai	7 44	16 36	Luk. 6, 20—26
17 Hétfő	Antal	N. Antal ap.	43	38	Luk. 6, 27—36
18 Kedd	Piroska	N. Atanáz	42	39	Luk. 6, 37—45
19 Szerda	Sára	Makár	41	41	Luk. 7, 1—10
20 Csüt.	Fábián	Eutim ap.	40	42	Luk. 7, 11—17
21 Péntek	Ágnes	Maxim hv.	39	44	Luk. 7, 18—35
22 Szomb.	Vince	Timót	38	46	Luk. 7, 36—50
Heidelbergi Káté 4. Urnapja. Isten igazságos is, irgalmas is. II. Móz. 34. 6—7					
23 Vasár.	Aladár	Kelemen	7 38	16 47	Luk. 8, 1—15
24 Hétfő	Nemzeti ün.	Nemzeti ün.	37	48	Luk. 8, 16—21
25 Kedd	Pál ford.	Naz. Gergely	36	49	Luk. 8, 22—25
26 Szerda	Aba	Xenophon	35	51	Luk. 8, 26—39
27 Csüt.	Zsolt	Krizosztom	34	53	Luk. 8, 40—56
28 Péntek	Károly	Efrém	32	54	Luk. 9, 1—9
29 Szomb.	Adél	Ignác ev.	31	56	Luk. 9, 10—17
Heidelbergi Káté 5. Urnapja. Isten igazsága elégtelent kíván. Róm. 8, 3—4					
30 Vasár.	Bojta	3 püsp.	7 30	16 57	Luk. 9, 18—27
31 Hétfő	Szemere	Cirus és Ján.	7 29	16 58	Luk. 9, 28—36

Bőjtelő hava
Régenre: Halak hava

Február

Télutó
28 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Kedd	Enikő	Trifón	7 28	17 0	Luk. 9, 37—45
2 Szerda	Karolin	Jez. tal. S.	26	2	Luk. 9, 46—56
3 Csüt.	Balázs	Simeon és A.	25	3	Luk. 9, 57—62
4 Péntek	Ráhel	Izidor	23	5	Luk. 10, 1—16
5 Szomb.	Ágota	Ágota	22	7	Luk. 10, 17—24

Heidelbergi Káté 6. Urnapja. Kicsoda az én Megváltóm. I. Kor. 1, 30

6 Vasár.	Reka	Triodion	7 21	17 8	Luk. 10, 25—37
7 Hétfő	Iringó	Partén pk.	20	9	Luk. 10, 38—42
8 Kedd	Aranka	Tódor vt.	18	11	Luk. 11, 1—13
9 Szerda	Csilla	Nicefor vt.	16	12	Luk. 11, 14—26
10 Csüt.	Árpád	Karalamp vt.	15	14	Luk. 11, 29—36
11 Péntek	Dezső	Teodóra	13	16	Luk. 11, 37—54
12 Szomb.	Lidia	Melét pk.	11	18	Luk. 52, 1—12

Heidelbergi Káté 7. Urnapja. Megigazulásom egyedüli útja. Róm. 3, 24—25

13 Vasár.	Ella	Hetvened	7 11	17 18	Példab. 1, 1—19
14 Hétfő	Bálint	Auxent	9	20	Példab. 3, 1—12
15 Kedd	Zoltán	Onezim	7	22	Példab. 6, 6—19
16 Szerda	Juliánna	Pamfil	5	24	Példab. 8, 12—36
17 Csüt.	Álmos	Tódor Tyr.	3	26	Példab. 14, 20—34
18 Péntek	Ellák	Leó pápa	2	27	Példab. 16, 1—9
19 Szomb.	Zsuzsánna	Arkipp	1	28	Példab. 28, 1—13

Heidelbergi Káté 8. Urnapja. A szentháromság litka. 1. János 5, 7

20 Vasár.	Aladár	Hushagyó	6 59	17 30	Prédik. 1, 1—14
21 Hétfő	Eleonóra	Timót	57	32	Préd. 3, 7—14
22 Kedd	Kuthen	Eugeniai vtk.	55	33	Préd. 1, 6—12, 7
23 Szerda	Tas	Polikárp	53	35	Zsolt. 119, 1-10, 41-48
24 Csüt.	Mátyás	János fejem.	51	36	Zsolt. 119. 54—56
25 Péntek	Géza	Taráz	50	38	Zsolt. 119, 89—99
26 Szomb.	Margit	Porfir	48	39	Zsolt. 119, 113—117

Heidelbergi Káté 9. Urnapja. Isten a világ teremlője. Ap. Csel. 4, 24

27 Vasár.	Akos	Vajhagyó	6 46	17 40	Zsolt. 103
28 Hétfő	Elemér	Vazul	44	42	Zsolt. 33

Bójtmás hava

Régente: Kos hava

Március

Tavaszelő

31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Kedd	Levente	Eudocia	6 42	17 43	Zsolt. 65
2 Szerda	Lujza	Hezich	40	45	Zsolt. 104, 1—18
3 Csüt.	Taksony	Eutrop	39	47	Zsolt. 104, 19—35
4 Péntek	Kázmér	Gerazim	37	48	Zsolt. 146
5 Szomb.	Lehel	Konon	35	49	Zsolt. 123

Heidelbergi Káté 10. Urnapja. Isten a világ gondviselője. Máté 10, 29—31

6 Vasár.	Jenő	Nb. 1. vas.	6 33	17 51	Luk. 12, 13—21
7 Hétfő	Szabolcs	Vazul és Tár	31	53	Luk. 12, 22—34
8 Kedd	Zoltán	Teofilakt	29	55	Luk. 12, 35—48
9 Szerda	Uzur	Szabesztei vt.	27	56	Luk. 12, 49—59
10 Csüt.	Elemér	Kodrát	25	57	Luk. 13, 1—9
11 Péntek	Aranka	Szófron pk.	23	58	Luk. 13, 10—17
12 Szomb.	Gergely	Teofanesz	21	18 0	Luk. 13, 18—24

Heidelbergi Káté 11. Urnapja. Jézus az Idveitű. I. Kor. 3, 11

13 Vasár.	Bogát	Nb. 2. vas.	6 19	18 2	Luk. 13, 25—35
14 Hétfő	Matild	Benedek	17	3	Luk. 14, 1—14
15 Kedd	Bendeguz	Agáp	15	5	Luk. 14, 15—24
16 Szerda	Dalma	Szabina	14	6	Luk. 14, 25—35
17 Csüt.	Balambér	Elek	12	7	Luk. 15, 1—10
18 Péntek	Sándor	Cirill pk.	10	9	Luk. 15, 11—32
19 Szomb.	József	Krizsánt	8	10	Luk. 16, 1—18

Heidelbergi Káté 12. Urnapja. Krisztus hármastizte. Ézs. 11, 1—2

20 Vasár.	Hubert	Nb. 3. vas.	6 5	18 12	Luk. 16, 19—31
21 Hétfő	Benedek	Jakab, az ifj.	3	13	Luk. 17, 1—10
22 Kedd	Viola	Vazul vt.	1	15	Luk. 17, 11—19
23 Szerda	Botond	Nikon	0	16	Luk. 17, 20—37
24 Csüt.	Gábor	Zakariás hv.	5 58	17	Luk. 18, 1—8
25 Péntek	Tihamér	Gy. B. A.	55	19	Luk. 18, 9—14
26 Szomb.	Manó	Gábor	53	20	Luk. 18, 15—30

Heidelbergi Káté 13. Urnapja. A keresztyén név jelentősége. Csel. 11, 26

27 Vasár.	Hajnal	Nb. 4. vas.	5 51	18 22	Luk. 18, 31—43
28 Hétfő	Gedeon	István	49	23	Luk. 19, 1—10
29 Kedd	Bors	Márk	48	25	Luk. 19, 11—28
30 Szerda	Koppány	Klim. János	45	25	Luk. 19, 29—40
31 Csüt.	Árpád	Hipác	43	27	Luk. 19, 41—48

Szt. György hava

Régente: Bika hava

Április

Tavaszhó

30 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók n. ptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Péntek	Réka	Egyipt. Mária	5 41	18 28	Luk. 20, 1—8
2 Szomb.	Torda	Titusz	5 39	18 30	Luk. 20, 9—19

Heidelbergi Káté 14. Urnapja. Krisztus Istennek egyszü'ött fia. Zsid. 1, 12

3 Vasár.	Buda	Nb. 5. vas.	5 37	18 31	Luk. 20, 20—26
4 Hétfő	Csaba	József	35	33	Luk. 20, 27—40
5 Kedd	Vince	Klaudiusz	33	33	Luk. 20, 45—47
6 Szerda	Edua	Eutik	31	35	Luk. 21, 5—19
7 Csüt.	Ákos	György	29	37	Luk. 21, 20—35
8 Péntek	Lidia	Herodion	27	38	Luk. 22, 21—23
9 Szomb.	Edömér	Eupszik vt.	24	40	Luk. 22, 24—38

Heidelbergi Káté 15. Urnapja. Krisztus szenvedése, halála, eltemelése. Róm. 5, 8

10 Vasár.	Virágvas.	Ferenc	5 22	18 41	Luk. 22, 39—46
11 Hétfő	Ubúl	Antipa	21	42	Luk. 22, 47—53
12 Kedd	Gyula	Vazul pk.	19	44	Luk. 22, 54—62
13 Szerda	Ida	Márton p.	17	45	Luk. 22, 63—71
14 Csüt.	Tibor	Arisztark	15	47	Luk. 23, 1—25
15 Péntek	Nagypéntek	Kreszcenc	13	48	Luk. 23, 26—49
16 Szomb.	Aron	Agape	11	50	Luk. 23, 50—57

Heidelbergi Káté 16. Urnapja. Harmadnapon halottaiból feltámadta. Róm. 4, 25

17 Vasár.	Husvét v.	Virágvas.	5 10	18 51	Luk. 24, 1—12
18 Hétfő	Husvét h.	Klaudius	8	52	Luk. 24, 13—27
19 Kedd	Kocsárd	Eutik	6	54	Luk. 24, 28—35
20 Szerda	Tivadar	Teodor hv.	4	55	Luk. 24, 36—44
21 Csüt.	Zsombor	Január	2	57	Luk. 24, 45—53
22 Péntek	Ketel	Nagypéntek	0	59	I. Kor. 15, 1—11
23 Szomb.	Béla	György	4 58	19 0	I. Kor. 15, 12—19

Heidelbergi Káté 17. Urnapja. Hiszem teszem feltámadását és az örök életet I. Kor 15

24 Vasár.	György	Husvét v.	4 57	19 1	I. Kor. 15, 20—28
25 Hétfő	Csongor	Husvét h.	55	2	I. Kor. 15, 29—34
26 Kedd	Ete	Husvét k.	53	4	I. Kor. 15, 35—49
27 Szerda	Gyöngyvér	Simon	51	5	I. Kor. 15, 50—58
28 Csüt.	Valéria	9 vértanu	49	7	Zsolt. 16, 1—11
29 Péntek	Róza	Jázon	48	8	Zsolt. 27, 1—14
30 Szomb.	Katalin	Jakab aps.	47	9	Gal. 1, 1—5

Pünköstit hava

Régeinte : lkrek hava

Május

Tavasztutó

31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
Heidelbergi Káté 18. Urnapja. Krisztus felméne mennybe. Lukács 24, 50–51					
1 Vasár.	Balambér	Jeremiás	4 45	19 10	Gal. 1, 6–10
2 Hétfő	Zsigmond	N. Atanáz	43	12	Gal. 1, 11–24
3 Kedd	Irma	Timót és M.	41	13	Gal. 2, 1–10
4 Szerda	Csaba	Pelágia sz.	40	15	Gal. 2, 11–21
5 Csüt.	Ubul	Iréne vt.	38	16	Gal. 3, 1–5
6 Péntek	Árpád	Jób	37	18	Gal. 3, 6–14
7 Szomb.	Tünde	Sz. † megjel.	35	18	Gal. 3, 21–39
Heidelbergi Káté 19. Urnapja. Űt a mindenható Istennek jobbján. Eféz. 1, 20–23					
8 Vasár.	Gizella	János ev.	4 34	19 20	Zsolt. 66
9 Hétfő	Enikő	Izaiás	32	21	Gal. 4, 1–7
10 Kedd	Nemzeti ün.	Nemzeti ün.	31	23	Gal. 4, 8–20
11 Szerda	Mamertus	Móc vt.	29	24	Gal. 5, 1–12
12 Csüt.	Pongrác	Epifán	28	25	Gal. 5, 13–25
13 Péntek	Szervác	Glicéria	27	26	Gal. 5, 26. 10
14 Szomb.	Bonfác	Izidor vt.	26	27	Gal. 6, 11–18
Heidelbergi Káté 20. Urnapja. Onnan léssen eijjövendő itélni Máté 26, 64					
15 Vasár.	Zsófia	Pakóm	4 24	19 29	Ezék. 2, 1. 3, 11
16 Hétfő	Takson	Teodór	23	30	Ezék. 3, 16–21
17 Kedd	Edua	Andronik	22	31	Ezék. 15, 1–8
18 Szerda	Dengezik	Péter és tsai	20	33	Ezék. 16, 59–63
19 Csüt.	Törtel	Patrik vt.	19	34	Ezék. 18, 1-4, 20-32
20 Péntek	Dalma	Találé	18	36	Ezék. 33, 1–9
21 Szomb.	Ilona	Konst., Ilona	17	36	Ezék. 33, 10–16
Heidelbergi Káté 21. Urnapja. Jézus nagy parancsa. Máté 28, 18–21					
22 Vasár.	Julia	Bazilisk	4 16	19 37	Ezék. 34, 1–31
23 Hétfő	Dezső	Mihály pk.	15	38	Ezék. 36, 16–32
24 Kedd	Eszter	Simeon styl	14	40	Ezék. 37, 1–14
25 Szerda	Orbán	Iván feje mgt.	13	41	Ezék. 39, 21–29
26 Csüt.	Aldozó csüt.	Kárpusz	12	42	Csel. 1, 1–14
27 Péntek	Edömér	Hellád	11	43	Csel. 1, 15–26
28 Szomb.	Emil	Eutic	10	44	Ezék. 47, 1–12
Heidelbergi Káté 22. Urnapja. Jézus nagy ígérete. János 14, 16–17					
29 Vasár.	Uzur	Teodózia	4 10	19 45	Ámos 1, 1-2; 3, 1-8
30 Hétfő	Ilona	Izác	9	46	Ámos 4, 1–13
31 Kedd	Angyalka	Herma vt.	8	47	Ámos 5, 1–24

Szent Iván hava

Rége: Rák hava

Junius

Nyárelő

30 nap

A hó és a hét napjai	Reformálás naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók nap tára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Szerda	Álmos	Jusztin b.	4	7 19 48	Ámos 6, 1—14
2 Csüt.	Nemze'ti ün.	Hősök napja		7 49	Ámos 7, 1—17
3 Péntek	Iringó	Lucillián		6 50	Ámos 8, 1—14
4 Szomb.	Kerény	Metrofán		6 51	Ámos 9, 1—15
Heidelbergi Káté 23. Urnapja. Hiszek Szentlélekben. Ap. Csel. 2, 17—18					
5 Vasár.	Pünközt v.	Mihály pk.	4	5 19 52	Csel. 2, 1—13
6 Hétfő	Pünköst h.	Simeon		4 53	Csel. 2, 14—36
7 Kedd	Szabolcs	Teodót. pk.		4 54	Csel. 2, 37—47
8 Szerda	Nemzeti ün.	Nemzeti ün.		3 54	Csel. 3, 1—10
9 Csüt.	Jolánka	Cirill és At.		3 55	Csel. 3, 11—26
10 Péntek	Margit	Sándor		3 55	Csel. 4, 1—22
11 Szomb.	Barnabás	Bartal, Barn.		3 56	Csel. 4, 23—31
Heidelbergi Káté 24. Urnapja. Hiszek egy közös négyes keresztyén anyaszentegyházat. Eféz. 2, 19—22					
12 Vasár.	Szenth.	Pünk. v.	4	3 19 56	Csel. 4, 32; 5, 11
13 Hétfő	Szilárd	Pünk. h.		2 57	Csel. 5, 12—33
14 Kedd	Bogát	Elizeus pr.		2 57	Csel. 5, 34—42
15 Szerda	Ellák	Ámosz pr.		2 58	Csel. 6, 1—15
16 Csüt.	Ilma	Tikon pk.		2 58	Csel. 7, 1—16
17 Péntek	Töhötöm	Manuel		2 59	Csel. 7, 17—29
18 Szomb.	Irnák	Leonc vt.		2 59	Csel. 7, 30—43
Heidelbergi Káté 25. Urnapja. Idvességre elégtének a jócselekedetek. Luk. 17, 10					
19 Vasár.	Gyártás	Judás ap.	4	2 20 0	Csel. 7, 47—53
20 Hétfő	Keve	Metód pk.		2 0	Csel. 7, 54; 8, 4
21 Kedd	Alajos	Juilán vt.		2 0	Csel. 8, 5—25
22 Szerda	Huba	Özséb pk.		2 0	Csel. 8, 26—40
23 Csüt.	Zoltán	Agrippina		3 1	Csel. 9, 1—19
24 Péntek	János	Iván szül.		3 1	Csel. 9, 19—31
25 Szomb.	Vilmos	Febrónia vt.		3 1	Csel. 9, 32—43
Heidelbergi Káté 26. Urnapja. Egyedül hit által igazulunk meg. Gal. 2, 16					
26 Vasár.	Zsongor	Dávid r.	4	4 20 1	Csel. 10, 1—20
27 Hétfő	László	Sámson		4 1	Csel. 10, 21—33
28 Kedd	Eörs	Cirus, Já. er.		5 1	Csel. 10, 34—48
29 Szerda	Péter és Pál	Péter, Pál		5 1	Csel. 10, 36—43, 11 1—18
30 Csüt.	Pál	12 apostol		6 1	Csel. 11, 19—30

Szent Jakab hava

Régente: Oroszlán hava

Julius

Nyárhó

31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Román naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Péntek	Töhötöm	Kozma	4 7 20 01		Csel. 12, 1—17
2 Szomb.	Ubul	B.-A. meze	4 7 20 1		Csel. 12, 18—25
Heidelbergi Káté 27. Urnapja. A keresztségről. Máté 17, 15—16					
3 Vasár.	Emese	Jácint	4 7 20 0		Csel. 13, 1—12
4 Hétfő	Aladár	Krét. András	7 0		Csel. 13, 13—25
5 Kedd	Enese	Márta özv.	8 0		Csel. 13, 26—41
6 Szerda	Zsolt	N. Szizoes	9 19 59		Csel. 13, 42—52
7 Csüt.	Bulcsu	Tamás és Á.	4 10 59		Csel. 14, 1—7
8 Péntek	Erzsébet	Prokóp	10 59		Csel. 14, 8—18
9 Szomb.	Tünde	Pankrác	11 58		Csel. 14, 19—28
Heidelbergi Káté 28. Urnapja. Az urvacsoráról. I. Kor. 11, 23—25					
10 Vasár.	Gyöngyvér	Leonc vt.	4 12 19 57		Csel. 15, 1—15
11 Hétfő	Zoltán	Eufemia sz.	13 56		Csel. 15, 12—21
12 Kedd	Levente	Proklusz	14 56		Csel. 15, 22—34
13 Szerda	Jenő	Gábor főa.	15 55		Csel. 15, 35; 16, 7
14 Csüt.	Eörs	Aquila	16 55		Csel. 16, 8—24
15 Péntek	Balambér	Quirik	17 54		Csel. 16, 25—40
16 Szomb.	Enikő	Atenogén	18 54		Csel. 17, 1—11
Heidelbergi Káté 29. Urnapja. Krisztus teste és vére. Ján. 6, 35					
17 Vasár.	Elek	Marina	4 19 19 53		Csel. 17, 16—34
18 Hétfő	Frigyes	Emilián vt.	20 52		Csel. 18, 1—17
19 Kedd	Emilia	Diusz	21 51		Csel. 18, 18—28
20 Szerda	Illés	Illés pr.	22 50		Csel. 19, 1—22
21 Csüt.	Dániel	Simeon, Ján.	23 49		Csel. 19, 23—40
22 Péntek	Mária M.	M. Magdolna	24 48		Csel. 20, 1—16
23 Szomb.	Lenke	Fókaszt vt.	26 46		Csel. 20, 17—38
Heidelbergi Káté 30. Urnapja. Krisztus egyetlen egy áldozata. Zsid. 10, 10—12					
24 Vasár.	Kupa	Krisztina	4 27 19 46		Csel. 21, 1—14
25 Hétfő	Jakab	Anna	27 45		Csel. 21, 15—25
26 Kedd	Anna	Hermolaus	28 44		Csel. 21, 28—36
27 Szerda	Olga	Pantalemon	30 42		Csel. 21, 37; 22, 16
28 Csüt.	Bors	Nikánor	31 41		Csel. 22, 17—30
29 Péntek	Márta	Kallinik	33 39		Csel. 23, 1—11
30 Szomb.	Judit	Szila	34 38		Csel. 23, 12—24
Heidelbergi Káté 31. Urnapja. A mennyország kulcsai. Maté 16, 19					
31 Vasár.	Lehel	Eudocim	4 35 19 36		Csel. 23, 25—35

Kisasszony hava

Rége: Szűz hava

Augusztus

Nyárutó

31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Hétfő	V. Péter	Sz. † körm.	4 36	19 36	Csel. 24, 1—16
2 Kedd	Lehel	István vt.	37	34	Csel. 24, 17—24
3 Szerda	Gusztáv	Izác, Fauszt.	39	33	Csel. 25, 1—12
4 Csüt.	Domonk.	Efézi gyermek.	40	31	Csel. 25, 13—27
5 Péntek	Attila	Euszignusz	41	29	Csel. 26, 1—18
6 Szomb.	Berta	Urszinv.	43	28	Csel. 26, 19—32

Heidelbergi Káté 32. Urnapja. Cselekednünk kell a jót. Jakab 2, 18

7 Vasár.	Ibolya	Pulkéria	4 44	19 26	Csel. 27, 1—13
8 Hétfő	László	Emilián	45	26	Csel. 27, 14—26
9 Kedd	Emőd	Mátyás aps.	46	24	Csel. 27, 27—38
10 Szerda	Lóránt	Lőrinc vt.	47	22	Csel. 27, 39—44
11 Csüt.	Tibor	Euplusz	49	20	Csel. 28, 1—10
12 Péntek	Klára	Anicét	50	19	Csel. 28, 11—16
13 Szomb.	Csongor	Maxim hv.	52	17	Csel. 28, 17—31

Heidelbergi Káté 33. Urnapja. Az igazi bűnbánat Eféz. 7, 22—24

14 Vasár.	Jutas	Mikeás hv.	4 53	19 15	Józs. 1, 1—9
15 Hétfő	Mária	Nagyb A.	54	14	Józs. 1, 10—18
16 Kedd	Aba	Dioméd	55	12	Józs. 3, 5—17
17 Szerda	Edömér	Miron pap	57	10	Józs. 5, 10—15
18 Csüt.	Ilona	Florus és L.	58	8	Józs. 6, 1—20
19 Péntek	Huba	András vt.	5 0	6	Józs. 7, 1—26
20 Szomb.	István	Szt. István	1	4	Józs. 8, 30—35

Heidelbergi Káté 34. Urnapja. Én vagyok a te Urad Istened. II. Móz. 20, 2

21 Vasár.	Sámuel	Tadé	5 2	19 3	Józs. 9, 3—27
22 Hétfő	Jenő	Agatonik	3	1	Józs. 10, 1—15
23 Kedd	Farkas	Farkas	5 18	59	Józs. 21 43-45, 23 1-16
24 Szerda	Bertalan	Eutik	6	57	Józs. 24, 1—15
25 Csüt.	Lajos	Bertalan	8	55	Józs. 24, 16—23
26 Péntek	Endre	Adrián	9	53	I. Tim. 1, 1—11
27 Szomb.	Ellák	Poemén	10	52	I. Tim. 1, 12—20

Heidelbergi Káté 35. Urnapja. Ne imádj képeket, szobrokat. II. Móz. 20, 4

28 Vasár.	Győző	Mózes rem.	5 11	18 50	I. Tim. 2, 1—7
29 Hétfő	Mohács	Iván fejv.	13	48	I. Tim. 2, 8—15
30 Kedd	Róza	Sándor pk.	14	46	I. Tim. 3, 1—16
31 Szerda	Bendeguz	B. A. öve	16	44	I. Tim. 4, 1—16

Szent Mihály hava

Régeinte: Mérleg hava

Szeptember

Őszelő

30 nap

A hó és a hét napjai	Reformálás naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Csüt.	Álmos	Évkezdet	5 17	18 42	I. Tim. 5, 1—8
2 Péntek	Csilla	Mamánt vt.	5 19	40	I. Tim. 5, 17—25
3 Szomb.	Bojta	Antim pk.	5 19	39	I. Tim. 6, 1—10

Heidelbergi Káté 36. Urnapja. Az Urnak nevét hiába fel ne vedd. II. Móz. 20, 7

4 Vasár.	Róza	Babilasz	5 21	18 37	I. Tim. 6, 11—21
5 Hétfő	Lőrinc	Zakariás pr.	22	35	II. Tim. 1, 1—7
6 Kedd	Álmos	Mihály csod.	24	32	II. Tim. 1, 8—18
7 Szerda	Ágota	Szocont	25	30	II. Tim. 2, 1—13
8 Csüt.	Mária	Kisassz.	27	28	II. Tim. 2, 14—26
9 Péntek	Huba	Joachim	27	27	II. Tim. 3, 1—5
10 Szomb.	Ákos	Menodóra	29	25	II. Tim. 3, 10—17

Heidelbergi Káté 37. Urnapja A keresztyén esküdhetik Isten nevére. V. Móz. 10, 20

11 Vasár.	Árpád	Teodóra	5 30	18 22	II. Tim. 4, 1—8
12 Hétfő	Virág	Autonóm	32	20	II. Tim. 4, 9—22
13 Kedd	Buda	Kornél	33	18	Birák 2, 10—23
14 Szerda	Szerénke	Ker felm.	35	16	Birák 3, 7—31
15 Csüt.	Csongor	Nikéta vt.	36	14	Birák 4, 1—24
16 Péntek	Edit	Eufémia	37	12	Birák 5, 1—11
17 Szomb.	Gyula	Zsófia	38	10	Birák 5, 12—31

Heidelbergi Káté 38. Urnapja. A hetedik nap az Urnak napja. V. Móz. 5, 12—15

18 Vasár.	Hajnalka	Eumén pk.	5 40	18 8	Birák 6, 1—24
19 Hétfő	Enese	Trofim vt.	41	6	Birák 6, 25—40
20 Kedd	Böngér	Euszták	43	4	Birák 7, 1—35
21 Szerda	Máté	Jónás pr.	44	1	Birák 8, 22—27
22 Csüt.	Móric	Fóka pk. vt.	45	0	Birák 9, 1—6
23 Péntek	Etelka	Iván fogant.	46	17 58	Birák 9, 7—21
24 Szomb.	Tas	Tekla sz. vt.	48	56	Birák 9, 50—57

Heidelbergi Káté 39. Urnapja. Tiszteld atyádat és anyádat. II. Móz. 20, 12

25 Vasár.	Adorján	Eufrozina	5 49	17 54	Birák 11, 29—40
26 Hétfő	Zoárd	Nilusz	51	51	Birák 13, 1—25
27 Kedd	Kadosa	Kallisztrát.	52	49	Birák 14, 1—20
28 Szerda	Eörs	Baruch pr.	54	48	Birák 15, 1—20
29 Csüt.	Mihály	Kiriak rem.	55	46	Birák 16, 4—22
30 Péntek	Roff	Gergely pk.	59	44	Birák 16, 23—31

Mindszent hava
Régente: Bököly hava

Október

Ősz hó
31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaviasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Szomb.	Etelke	B.-A.-véd.	5 58	17 41	Birák 17, 1—6
Heidelbergi Káté 40. Urnapja. Szeresd felebarátodat. Máté 22, 39					
2 Vasár.	Géza	Cipr. vt.	5 59	17 39	Tit. 1, 1—9
3 Hétfő	Opor	Areop Dénes	6 1	37	Tit. 1, 10—16
4 Kedd	Ferenc	Hiorót	2	35	Tit. 2, 1—10
5 Szerda	Bátor	Karitina	4	33	Tit. 2, 11—15
6 Csüt.	Kadosa	Tamás aps.	4	31	Tit. 3, 1—15
7 Péntek	Amália	Szergius vt.	6	29	Fil. 1, 1—7
8 Szomb.	Etelka	Pelágia	7	27	Fil. 1, 8—25
Heidelbergi Káté 41. Urnapja Órizkedjetez minden tisztátalanságtól. I. Thess. 4, 3—4					
9 Vasár.	Bors	Alf. Jakab	6 9	17 25	Zsolt. 84
10 Hétfő	Gedeon	Eulamp vt.	10	23	Zsolt. 122
11 Kedd	Gyöngyike	Fülöp diak.	12	21	Zsolt. 126
12 Szerda	Farkas	Próbusz	13	20	Zsolt. 135
13 Csüt.	Kálmán	Kárp	14	18	Zsolt. 66
14 Péntek	Édua	Sf. Paraschive	16	16	Zsolt. 73
15 Szomb.	Teréz	Lucián vt.	17	14	I. Ján. 1, 1—4
Heidelbergi Káté 42. Urnapja. Ne bántsá a másét. III. Mósz. 19, 11—23					
16 Vasár.	Gál	Longin vt.	6 19	17 12	I. Ján. 1, 5—10
17 Hétfő	Hedvig	Ozeás	20	10	I. Ján. 2, 1—11
18 Kedd	Ibolya	Lukács ev.	21	9	I. Ján. 2, 12—17
19 Szerda	Szabolcs	Joel pr.	23	7	I. Ján. 2, 18—23
20 Csüt.	Iréne	Artémiusz	24	5	I. Ján. 2, 24—29
21 Péntek	Tünde	Hiláron ap.	26	3	I. Ján. 3, 1—10
22 Szomb.	Előd	Aberc pk.	27	1	I. Ján. 3, 11—18
Heidelbergi Káté 45. Urnapja Kövessétez és védelmezzétez az igazságot Efér. 4, 25					
23 Vasár.	Iringó	Jakab ap.	6 29	16 59	I. Ján. 3, 19—24
24 Hétfő	Csaba	Arétasz	30	58	I. Ján. 4, 1—6
25 Kedd	Vilma	Princip. Mih.	32	56	I. Ján. 4, 7—15
26 Szerda	Zerind	M. Dimitrie	33	54	I. Ján. 4, 16—21
27 Csüt.	Hajnalka	Nesztor	35	52	I. Ján. 5, 1—5
28 Péntek	Simon	Terenc	37	50	I. Ján. 5, 6—13
29 Szomb.	Szilárd	Anasztázia	39	48	I. Ján. 5, 14—21
Heidelbergi Káté 44 Urnapja. Legyetek tökéletesek. Máté 15, 48					
30 Vasár.	Keve	Zenób	6 40	16 48	II. Ján. 1—6
31 Hétfő	Ref. em.	Epimák vt. a	6 41	16 46	II. Ján. 7—13

Szt. András hava

Rége: Nylas hava

November

Őszutó

30 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Kedd	Tuhutum	Kozma, Dam.	6 42	16 45	III. Ján. 1—8
2 Szerda	Illa	Acindin vt.	44	43	III. Ján. 9—15
3 Csüt.	Gyöző	Acepszimasz	46	41	Mik. 1, 1—9
4 Péntek	Károly	Joannic	47	39	Mik. 2, 1—13
5 Szomb.	Imre	Galaktion	49	38	Mik. 3, 1—12

Heidelbergi Káté 45. Urnapja. Szüntelen imádkozatok. Thess. 1, 11

6 Vasár.	Ete	Pál pk.	6 50	16 37	Mik. 4, 1—14
7 Hétfő	Attila	Hieron, 32 vt.	51	35	Mik. 5, 1—14
8 Kedd	Lehel	Mib. főa.	53	34	Mik. 6, 1—16
9 Szerda	Tibor	Onezifor vt.	54	32	Mik. 7, 1—20
10 Csüt.	Luther	Oresztesz	56	31	Náhum 1, 1—15
11 Péntek	Márton	Menna	57	30	Náhum 3, 8—19
12 Szomb.	Emila	Alam. János	59	29	Zsolt. 14.

Heidelbergi Káté 46. Urnapja. Isten a mi Atyánk. Máté 6, 9-a

13 Vasár.	Tihamér	Ar sz. Ján.	7 0	16 28	Habakuk 1, 1—17
14 Hétfő	Albert	Fülöp aps.	2	26	Hab. 3, 1—20
15 Kedd	Zoárd	Guriasz	3	25	Hab. 2, 1—19
16 Szerda	Ödön	Máté ev.	5	23	Sofon. 1, 1—18
17 Csüt.	Irnák	Cs. Gergely	7	22	Sofon. 2, 1—15
18 Péntek	Gyöngyike	Plátó vt.	8	21	Sofon. 3, 1—10
19 Szomb.	Erzsébet	Abdiasz pr.	9	20	Sofon. 3, 11—20

Heidelbergi Káté 47. Urnapja. Szenteltesék meg a Te neved. Máté 6, 9-b

20 Vasár.	Jolán	D. Gerg.	7 10	16 20	Zsolt. 90
21 Hétfő	Ilma	B. A. felaj.	12	19	Zsolt. 91
22 Kedd	Csilla	Filémon	13	18	Zsolt. 92
23 Szerda	Keve	Amfilok	15	17	Zsolt. 93
24 Csüt.	Emma	Kelemen p.	16	16	Zsolt. 95
25 Péntek	Katalin	Katalin vt.	18	15	Zsolt. 96
26 Szomb.	Árpád	Alipius	19	14	Zsolt. 97

Heidelbergi Káté 48. Urnapja. Jöjjön el a Te országod Máté 6, 10-a

27 Vasár.	Memér	Perzs. Jak.	7 20	16 14	Zsolt. 98
28 Hétfő	Piroska	István	21	13	Zak. 1, 1—17
29 Kedd	Szabolcs	Paramon	23	13	Zak. 8, 1—8
30 Szerda	András	András	24	12	Zak. 8, 9—23

Karácsony hava

Régeinte: Bak hava

December

Télelő

31 nap

A hó és a h ^o napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaviasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Csüt.	Illa	Nahum	7 26	16 12	Zak. 9, 9-10; 14, 8-11
2 Péntek	Aranka	Habakuk	7 27	16 11	Malak. 1, 1-6, 11-12
3 Szomb.	Gyöngyvér	Szofoniasz	7 28	16 11	Malak. 3, 1-18

Heidebergi Káté 49. Urnapja. Legyen meg a Te akaratod. Máté 6, 10 b

4 Vasár.	Borbála	Borbála	7 29	16 10	Malak. 4, 1-6
5 Hétfő	Vilma	Szabbász	31	10	Fil. 1, 1-11
6 Kedd	Miklós	Miklós	32	9	Fil. 1, 12-20
7 Szerda	Ambrus	Ambrus ea.	33	9	Fil. 1, 21-26
8 Csüt.	Mária	Patáp	34	9	Fil. 1, 24; 2, 4
9 Péntek	Réka	B. A. fogan.	35	9	Fil. 2, 5-11
10 Szomb.	Judit	Menna	36	9	Fil. 2, 12-18

Heidelbergi Káté 50. Urnapja. A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk. Máté 6, 11

11 Vasár.	Árpád	Ósalyák	7 37	16 9	Fil. 2, 19-30
12 Hétfő	Edua	Szpiridion	38	9	Fil. 3, 1-11
13 Kedd	Luca	Eusztrát	39	9	Fil. 3, 12-21
14 Szerda	Szilárdka	Tirzus vt.	40	9	Fil. 4, 1-9
15 Csüt.	Ubul	Eleutér pk.	40	10	Fil. 4, 10-23
16 Péntek	Etelke	Aggeusz pk.	41	10	Luk. 1, 1-10
17 Szomb.	Béla	Dániel pr.	42	10	Luk. 1, 11-25

Heidelbergi Káté 51. Urnapja. Bocsásd meg a mi bűneinket. Máté 6, 12

18 Vasár	Álmos	Szentaty.	7 43	16 10	Luk. 1, 26-38
19 Hétfő	Viola	Bonifác vt.	43	11	Luk. 1, 39-45
20 Kedd	Opor	Ignác vt.	44	11	Luk. 1, 46-56
21 Szerda	Tamás	Juliánna	44	12	Luk. 1, 57-66
22 Csüt.	Ozdor	Anasztázia	45	12	Luk. 1, 67-80
23 Péntek	Gyöző	Krétaí 10 vt.	45	13	Luk. 2, 1-7
24 Szomb.	Ádám, Éva	Kar. elő. böjt	46	13	Luk. 2, 8-14

Heidelbergi Káté 52. Urnapja. Tied az ország, és a hatalom és a dicsőség. Máté 6, 13-b

25 Vasár.	Karácsony	Nagykar.	7 46	16 14	Luk. 2, 15-20
26 Hétfő	István 1. v.	Isten sz. M.	47	14	Luk. 2, 21-35
27 Kedd	János	István 1. v.	47	15	Luk. 2, 36-40
28 Szerda	Kund	Több ezer vt.	47	16	Luk. 2, 41-52
29 Csüt.	Dávid	Apró szentek	47	17	Zsolt. 107, 1-16
30 Péntek	Zoárd	Anizia sz.	48	17	Zsolt. 39, 1-16
31 Szomb.	Szilveszter	Melánia	48	18	Zsolt. 2, 1-12

Névnapok betűsoros jegyzéke.

- A**
Aba, régi magyar nemzetség neve, jan. 2, aug. 16.
Árpád, a honfoglaló magyarok vezére, jan. 5, febr. 10, márc. 31, máj. 6, szept. 11.
Álmos, Árpád apja, magyar vezér, jan. 26, február 17, jun. 1, dec. 18.
Attila, hun király, január 7, aug. 5, nov. 7.
Ákos, a kunok vezére László idején, február 27, április 7, május 8.
Aiadár, török eredetű név, jan. 23, febr. 20, jul. 4.
Ábel, január 2.
Ábrahám, máj. 15, okt. 6.
Ádám, december 24.
Adél, június 9, december 19.
Adolf, február 11, május 11.
Adorján, márc. 4, szept. 25.
Ágnes, január 21, márc. 28, április 20.
Aranyka (Aranka), márc. 11, dec. 2.
Angyalika, május 31, nov. 16.
Ágota, febr. 5, ápr. 13, szept. 7.
Ágoston, május 28, auguszt. 5, 28.
Alajos, június 21.
Albert, április 7, 23, nov. 14.
Alfréd, július 19, nov. 14.
Amália, jul. 10, okt. 7, nov. 20.
Ambrus, október 16, 19, dec. 7, 20.
András, máj. 15, nov. 10, 30.
Anna, február 19, janus 2, július 26.
Antal, január 17, február 12, május 10, jun. 13, július 28.
Antónia, április 19, június 13.
Aron, április 16.
Atsánáz, május 2, novemb. 26.
Augusta, március 29.
Aurél, június 15.
Aurélia, december 2.
Auróra, május 17.
- B**
Bela, hun magyar ősi név, jan. 2, ápr. 23, aug. 29, dec. 17.
Bojta, kun vezér neve, jan. 30, szept. 2.
Bogát, Bulcsu vezér apja, márc. 13, jun. 14.
Bulcsu, magyar vezér, jul. 25.
Bódog, (Boudug vezér) régi magy. név) febr. 29, szept. 5.
Balambér, hun fejedelem, márc. 17, jul. 15, okt. 16.
- B**
Bendeguz, Attila apja, hun vezér, márc. 23, aug. 31, dec. 21.
Botond, magyar vezér, márc. 23, július 25.
Bors, magyar vezér, márc. 29, július 7.
Buda (Bléda, Attila testvére), ápr. 3, szept. 13.
Bátor, régi magyar név, ápr. 17, okt. 5.
Böngér, kun vezér, április 9, szept. 20.
Balázs, február 3.
Barnabás, június 11.
Bálint, január 7, febr. 14.
Benedek, március 21.
Benjámín, március 31.
Berla, február 28, július 25.
Bertalan, augusztus 24.
Bötdizsár, január 6.
Borbála, december 4.
- C**
Csaba, hun vezér, Attila fia, ápr. 4, május 4, okt. 24.
Csángor, ősmondai név, ápr. 25, aug. 13, szept. 25.
Csilla, febr. 9, nov. 22.
Carolina, július 14, nov. 4.
Cecília, jun. 5, okt. 21, nov. 22.
- D**
Dengezik, Attila fia, máj. 18.
Dániel, február 16, július 21, nov. 23.
Dávid, december 29.
Dénes, ápr. 6, okt. 9, nov. 17, dec. 26.
Dezso, február 11, május 23, nov. 15, dec. 26.
Domokos, aug. 4, október 14, dec. 20.
- E**
Etele, Attila név magyar alakja, jan. 9, jul. 18, okt. 1.
Ed (Édu), kun-kabar név az Árpádok korából, május 17.
Ede, kun vezér, ápr. 26, nov. 6.
Edömer, kun vezér neve, máj. 27, aug. 17.
Etemér, régi magyar név, febr. 28, márc. 10, nov. 27.
Előd, magyar honfoglaló vez. egyike, máj. 30, okt. 22.
Eörs, régi kun név és magyar vezér neve, június 28, jul. 14, szept. 28.
Ellák, Attila fia, jan. 15, febr. 18, aug. 27.
Emília, ápr. 3, november 12.
- E**
Emese, ápr. 15, jul. 5, szept. 19.
Enikő, ápr. 28, jul. 16, nov. 14.
Édua, ápr. 6, okt. 7, dec. 12.
Etelke, (nem azonos a német Adelheid névvel) szept. 23, okt. 8, dec. 16.
Emil, ápr. 5, máj. 28, nov. 21.
Emma, ápr. 19, jun. 29, szeptember 22.
Ernö, január 12.
Erzsébet, június 8, november 19, december 5.
Eszter, május 24.
Eva, december 24.
- F**
Farkas, Árpádkori személy név, aug. 23, okt. 12.
Fáblán, január 20.
Fanni, március 9.
Ferenc, jan. 29, ápr. 2, jul. 24, okt. 4, nov. 9.
Ferdinand, május 30.
Flóra, jun. 19, nov. 28.
Franciska, március 9.
Frigyes, március 6, július 18, október 6.
Fülöp, május 1 és 26, aug. 23, október 22.
- G**
Gyula, ősi magyar név s papá máltóság neve, jan. 4, ápr. 12, szept. 17.
Géza, magyar fejedelem, ősi név, jan. 16, febr. 25, okt. 2.
Gyárfás, ősi név az Árpádok korából, jun. 19.
Gabriella, február 10.
Gertrud, május 17.
Gyöngyvér, ápr. 27, jul. 10.
Gyöngyike, febr. 2, nov. 20.
Gabor, március 24, április 1, november 2.
Gáspár, január 6, aug. 18.
Gedeon, márc. 28, október 10.
Gergely, febr. 13, március 12, november 17.
Gizella, május 7.
Gusztáv, ápr. 22, auguszt. 2.
György, április 24, május 3, december 8.
Győző, február 28.
- H**
Haba, honfoglaló vezér neve, jun. 22, aug. 19, szept. 9, december 14.
Hajnalika, márc. 27, okt. 27.
Henrik, január 16, július 12.
Hermin, április 13.
Hugó, április 1.

Illa, jun. 23, nov. 2, dec. 1.
 Izagó, június 3, október 23.
 Izolda, ápr. 30, aug. 7, okt. 11.
 Jada, szept. 4, november 3.
 János, július 20, augusztus 9.
 János, november 21.
 Jóna, május 22, augusztus 18.
 József, november 5.
 József, július 28.
 József, március 25, július 5.
 szeptember 12.
 József, november 17.
 József, április 6, október 20.
 József, aug. 3. és 20, nov. 23,
 december 26.
 József, június 24.
 József, január 4.

Jenő, ősi magyar név, jul. 13,
 aug. 22.
 János, máj. 1, június 12 és 25.
 Janka, május 24.
 János, jan. 28, febr. 28, márc.
 8, máj. 6 és 21, június 24,
 július 12, aug. 29, október
 20, nov. 24.
 Jeromos, jul. 20, szept. 10 és
 30, nov. 19.
 Johanna, május 24, szept. 2.
 János, október 5, novemb. 18.
 József, február 4, március 19,
 május 8, jun. 20, aug. 27,
 szeptember 18.
 Judit, július 30, december 10.
 Julia, Juliánna, febr. 16, máj.
 22, június 19.
 János, augusztus 14.

Kadosa, október 6.
 Kálmán, október 15.
 Károly, jan. 18, március 2,
 november 4.
 Katalin, febr. 13, április 30,
 november 25, december 6.
 Káza, augusztus 8.
 Kázmér, márc. 4, 22, ápr. 16.
 Kelemen, január 23, nov. 23,
 december 7.
 Kelet, április 22.
 Keve, június 20.
 Klára, augusztus 12 és 18.
 Kornélia, március 31.
 Kornél, július 3.
 Kocsárd, április 5.
 Koppány, március 30.
 Kotsiól, márc. 15, július 24.
 Kúnd, december 28.
 Kupa, július 31.

Lajos, augusztus 19 és 25.
 László, június 27.
 Lázár, december 17.
 Lehel, július 31, március 5.
 Levente, március 1, június 6,
 augusztus 3.
 Leó, ápr. 11, június 28.
 Lidia, április 5.
 Loránt, augusztus 10.
 Lőrinc, aug. 10, szept. 5.
 Lucia, Luca, december 13.
 Lujza, június 9 és 21.
 Lukács, október 18.

Magdolna, július 22, aug. 3.
 Manó, március 26.
 Margit, január 28, február 23,
 június 10, július 20.
 Matild, március 14.
 Mária, február 2, július 22.
 Márta, július 27 és 29.
 Márton, november 11 és 12.
 Máté, szeptember 21.
 Mátyás, február 24, aug. 21.
 Melánia, január 7.
 Menyhért, január 6.
 Mihály, május 8, szept. 29.
 Miklós, március 23, szept. 10
 és 29, december 9.
 Mór, január 12, február 21.
 Mózes, szeptember 4.

Nándor, május 30, okt. 19.

Opor, okt. 3, december 20.
 Ordor, december 22.
 Olga, június 21.
 Orbán, május 25.
 Oszkár, december 1.
 Ottó, márc. 23, november 18.
 Otília, december 13.

Ödön, november 16.

Pál, január 15 és 25, márc.
 7, június 26 és 30.
 Paula, január 26, március 22.
 Péter, Pál, június 29.
 Péter, jan. 31, febr. 22, máj.
 19, aug. 1, okt. 19, dec. 5.
 Piroška, január 18.
 Pongrác, febr. 1, május 12.

Rachel, július 11.
 Rebeka, máj. 9, aug. 30.
 Regina, szeptember 7.
 Reif, szeptember 30.

Rezső, (Rudolf), április 17.
 Róbert, április 22, június 7.
 Rozália, szeptember 3.
 Rózsa, március 8, április 29,
 szept. 6.

Salamon, febr. 8, október 24.
 Sándor, február 27, márc. 18,
 május 3.
 Sára, január 19.
 Sarolta, július 5.
 Sebestyén, december 30.
 Seréna, június 28.
 Sámuel, augusztus 26.

Szidónia, június 23.
 Szilárd, márc. 11, június 13.
 Szilveszter, december 31.
 Szabolcs, márc. 7, június 7.

Tas, szeptember 24.
 Tamás, március 25, dec. 21.
 Taksony, március 2.
 Tarján, május 26.
 Terézia, október 15.
 Tihamér, június 30.
 Tibor, április 14.
 Tivader, április 20, nov. 9.
 Törtel, május 9.
 Tőhötöm, július 1.
 Turgony, november 3.
 Tünde, július 9, okt. 21.

Ubul, április 11, június 2,
 december 15.
 Uzur, március 9.

Valéria, december 9.
 Valér, január 29, dec. 13.
 Veronika, január 13, febr. 4.
 Virág, szeptember 12.
 Vidor, január 13.
 Viktor, február 11 és 26,
 július 28.
 Viktória, október 23.
 Vilma, október 25.
 Vilmos, január 10, április 6,
 május 28, június 25.
 Vince, január 22, ápr. 5, máj.
 26, július 19.

Zakarlás, márc. 15, szept. 6.
 Zerind, október 26.
 Zuárd, november 15.
 Zoltán, július 11.
 Zsombor, ápr. 21, július 19.
 Zsigmond, május 2.
 Zsófia, május 15.
 Zsolt, július 6.

Nevezetes korszakok és korszámítások az 1938-ik rendes évre.

7669-ik a septuaginta évszámítás szerint. 7536-ik a görög egyház korszámítása szerint. 7447-ik a bizanci korszámítás szerint. 7440-ik az antiókia korszámítás szerint. 6651-ik a Julius-féle korszámítás szerint. 5944-ik a világ évszámítás szerint. 5698—99-ik a zsidók korszámítása szerint. 5663-ik az aranykor letelle után. 5385-ik a vízözön vége óta. 4720-ik az ebszillagzatról nevezett korszak kezdete óta. 3805-ik a zsidók kivonulása óta Egyiptomból. 3517-ik az ezüst korszak letelle óta. 3367-ik a görög areopag megállapítása óta. 2927-ik a Jeruzsálemi 1. templom felépítése óta. 2717-ik az olympida nevű korszak kezdete óta. 2687-ik Róma városa alapítása óta. 1938-ik Krisztus Urunk születése óta. 1832-ik Decebal halála óta. 1803-ik a zsidók szétszórása óta. 1627-ik a keresztyének üldözésének első betiltása után. 1356-ik Mohamed menekülése óta. 1350-ik az érckor letelle óta. 1137-ik a német-római császárság megalapítása óta. 1043-ik a magyarok honfoglalása óta. 757-ik a delectu megismerése óta Európában. 697-ik a tatárjárás óta. 664-ik a habsburgi háznak a róm. császárok trónra jutása óta. 455-ik Nagy Lajos halála óta. 542-ik a Nikápolyi csata óta. 498-ik a könyvnyomtatás felalálása óta. 494-ik a várnai csata óta. 485-ik Konstantinápoly elfoglalása óta. 480-ik Hunyadi János nádorfehérvári nagy győzelme óta. 480-ik Korvin Mátyás trónra jutása óta. 445-ik Amerika felfedezése óta. 412-ik a mohácsi vész óta. 372-ik Zrínyi Miklós halála óta. 239-ik a gőzgép feltalálása óta. 135-ik a gőzhajó használata óta. 132-ik a vasúti mozdony első kísérletei óta. 19-ik a Népszövetség megalakulása óta. 18-ik Trianon óta. 16-ik a rádió tökéletesítése óta.

Törvényhozási szünnapok.

Izraelitákat e napokon nem szabad törvénybe idézni: Az összes szombati napokon — Purim napon (márc. 10., 11.) A husvétli ünnepek. 1., 3., 7. és 8-ik napján (ápr. 9., 10., 15., 16.) Sabuoth (Pünkösöd) ünnepén (máj. 29., 30.) Jeruzsálem elpusztulása napján (jul. 30.) Újév 1-ső és 2-ik napján (szept. 19., 20.) Engesztelés napján (szept. 28.) Sátoros ünnepen (okt. 3., 4.) Törvényöröm napján (okt. 11.)

Hivatalos ünnepnapok.

A közhivatalokban nincsen hivatalos óra és az üzletek zárva tartandók:

1. *Görögkeleti egyházi ünnepek:* Jan. 1.: Szent Vazul eml. Jan. 6.: Az Úr megkezesztetése eml. Jan. 7.: Keresztelő Szent-János eml. Febr. 2.: Az Úr bemutatása eml. Március 25.: Mária üdvözölletése eml. A három husvétli ünnepnap. Április 23.: Szent György eml. Az Úr mennybemenetele eml. a husvét utáni 40-ik nap Május 21.: Szent Konstanin és Heléna eml. Pünkösöd első és második napja. Junius 29.: Szent Péter és Pál apostolok eml. Julius 20.: Szent Illés eml. Aug. 6.: Az Úr színváltozása eml. Szept. 8.: Mária születése eml. Szept. 14.: A Szentkereszt felmagasztalása eml. Október 26.: Szent Demeter eml. Nov. 8.: Szent Mihály és Gábor arkangy. eml. Dec. 6.: Szent Miklós eml. Dec. 25.: Karácsony három napja.

2. *Román nemzeti ünnepek:* 1. Jan. 24. 2. Május 10.: A függetlenség kiküzdésének (1877) évfordulója, mely napon egyszersmind az „összes románok egyesülésének” (1859 és 1918) évfordulóját is meg kell ünnepelni. 3. A hazáért meghalt hősök emléknapja, a román áldozócsüörtökön. 4. Junius 8-án II. Károly király Ófelsége trónralépésének évfordulója, Te Deum-mal. 5. Julius 22-én, Mária királyné Ófelsége névnapja Te Deum-mal. 6. Október 16-án Király Ófelsége születésnapja, Te Deum-mal. 7. Okt. 29-én Mária királyné Ófelsége születésnapja, Te Deum-mal. 8. November 8-án Mihály, Alba-Iulia-i ngyvajda nevénapja és ugyanezen a napon ünnepeztetik születésnapja is okt. 25. helyett Te Deum-mal.

Csinos, izléses nyomtatványokat készít minden alkalomra

Kálvin könyvnyomda Oradea

Strada Lazar Aurel No. 14. [A Református Leánynevelő Intézet épülete.]

Törvényhozási szünnapok.

1. **Nemzeti ünnepek.** A kultuszminisztérium 69.042—9922. sz. alatt a nemzeti ünnepek, valamint a királyi udvar ünnepeinek megtartására vonatkozó rendelkezése szerint istentiszteletet kell tartani, a melyen tanulóifjúságunk köteles megjelenni:

Január 1. Újév. *Január 24.* Egyesülési ünnep. *Május 10.* A függetlenség kikiáltása és a királyság kikiáltása. *Május 26.* Áldozócsütörtök. Hősök napja. *Junius 8.* II. Károly trónra lépésének évfordulója. *Julius 22.* Mária anyakirályné nevenapja. *Aug. 6.* A márásesti győzelem évfordulója. Az összes intézkedéseket a nemzetvédelmi minisztérium adja ki. *Október 16.* A király Öfelsége születésnapja. *Október 29.* Mária királyné Öfelsége születésnapja. *November 8.* Mihály alba-iuliai nagyvajda nevenapja, ezen a napon kell ünnepelni szül. napját is okt. 29. helyett Öfelsége a király rendeletére.

2. **Törvényes ünnepek,** amelyeken minden munka szünetel, az üzemek nem dolgozhatnak és az üzletek zárva tartandók.

Mind az 52 vasárnap.

Máj. 1. A munka napja.

Jan. 1. Újév.

Máj. 10. A királyság proklamálása.

Jan. 6. Vizkereszt,

Jan. 24. Egyesülés ünnepe.

Jun. 8. II. Károly király Öfelsége hazatérésének évfordulója.

Április 25. Román husvét

2 napja

Április 23. Szent György.

Dec. 25. Karácsony.

3. **Hivatalos ünnepek,** melyeken az üzemek dolgozhatnak, az üzletek nyitva tartanak, de a hivatalok szünetelnek s a posta pótdíjat számít fel:

Január 7. Szent János napja. *Február 2.* Gyertyaszentelő Bold. Asszony. *Március 25.* Gyümölcsoltó Bold. Asszony, (Román) Nagypéntektől—husvét 3. napjáig 5. nap. *Május 21.* Ilona és Konstantin. (Román) pünköst 2 napja. *Junius 29.* Péter és Pál. *Aug. 15.* Nagybaldogasszony. *Szeptember 8.* Kisasszony napja. *Szept. 14.* Szentkerelmagasztalása. *Október 26.* Szent Demeter napja. *November 8.* Szt. Mihály napja. *December 6.* Szt. Miklós napja. *December 24—27-ig,* Karácsony 4 napja.

4. **Bíróságokhoz** — sürgős esetet kivéve — senki sem idézhető meg saját vallásának ünnepén:

a) *protestánsok* január 1., 6, ápr. 15, Nagypéntek, ápr. 17—18. *Husvét* első és másodnapján, május 26. *Áldozócsütörtök,* junius 5—6. *Pünköst* vasárnap és hétfőn, okt. 31. a reformáció emléknapja, dec. 25—26. *Karácsony* első és másodnapja és a vasárnapokon.

A nap és rendszerének csoportja.

1. Központi test a nap.

2. Főbolygók: Merkúr, 0.4 földtávolságnyira a naptól, 88 nappól áll az éve.

Vénusz, 0.7 földtávolságnyira a naptól, mintegy 225 nappól áll az éve.

Föld, 150 millió km.-nyire a naptól, 365 nap alatt kerüli meg a napot.

Mars, 1·5 földtávolságnyira a naptól, eszterdeje 687 napból áll. 1152 kis bolygó ismeretes, de mindig ujakat fedeznek fel.

Jupiter, 5·2 földtávolságnyira a naptól; majdnem 12 év alatt teszi meg utját a nap körül.

Szaturnusz, 9·5 földtávolságnyira a naptól; körutját 29 év és 116 nap alatt teszi meg.

Uranusz, 19·2 földtávolságnyira a naptól; körutját 84 év alatt teszi meg a nap körül.

Neptun, 30 földtávolságnyira a naptól, körutját 164 év és 216 nap alatt teszi meg.

Nap- és holdfogyatkozások.

1. *Teljes holdfogyatkozás* május 14-én. Kezdődik 9 ó. 18 perckor, végződik 10 ó. 9 perckor. Látható az Atlanti óceán középső és nyugati részein, Amerikában, a Déli Jegestengeren, Ausztrália keleti részén és a Csendes Óceánon. A vége Ázsia északkeleti szélén is.

2. *Teljes napfogyatkozás* május 29-én. Kezdődik 14 ó. 22 perckor, végződik 15 ó. 18 perckor. Látható a Csendes Óceán délkeleti részén, Dél-Amerika déli részén, Atlanti Óceán és Afrika déli részein.

3. *Teljes holdfogyatkozás* nov. 7–8. Kezdődik 7-én 21 ó. 41 perckor, végződik 8-án 0 ó. 8 perckor. Látható Európában, Ázsiában, Ausztrália nyugati részein, az Indiai Óceánon, Afrikában, Észak-Amerika északkeleti szélén és Dél-Amerika keleti partjain.

HATÁRIDŐNAPTÁR

a Piatra Craiului református egyházkerülethez tartozó esperesi és lelkészi hivatalok részére.

I. Az egyházkerülethez [püspöki hivatalhoz, egyházkerületi és nyugdíjintézeti pénztárhoz] beterjesztendő egyházi közigazgatási ügyek, jelentése, illetve pénzhiúdemények.

1. *Azonnal jelentendő a) Az esperesi, lelkészi, vagy segéd-lelkészi állások megüresedése, vagy betöltése, b) Az államségélyes egyházitisztviselők családjában előforduló születés, halálozás, férjhezmenés, nagykorúság elérése (a születési állami anyakönyvi kivonat csatolásával), c) Nyugdíjintézeti tagok elhalálozása egyházi halotti anyakönyvi kivonat mellett, d) Lelkészi törzslapokon történő bármely változás, 6160–1934. sz. Körr. szerint.*

Az 1929. évi 5375. sz. püspöki körrendelet (I. Reformátusok Lapja 1929. évi 52. számát) 4-ik bekezdésében körülírt határidőn belül a lelki, belmissziói ügyekkel foglalkozó presbiteri gyűlések jegyzőkönyvei egyházmegyénként összegyűjtve és együttesen.

2. *Január 15-ig:* Esperesi kimutatás az egyházközségek lélekszámáról. Ujévi perselypénz a pogány misszió javára, esperesek útján.
3. *Január 31-ig:* Egyházközségek tüzdíjai egyházker. pénztárhoz beküldendők.

4. *Február 10-ig:* A »Közalapi járulék kimutatás«-ok, valamint a »Közalapi járulék kimutatás«-ok, ker. pénztárhoz egyházmegyei közalapi pénztár által.
5. *Március 15-ig:* A gyámintézetbe felvett özvegyek szabályszerű nyugtái I. évnegyedi ellátmányukról. esperesek útján.
6. *Május 1-ig:* Nagypénteki perselypénz a nyugdíjintézet alapítókéjének növelésére (Alapsz. 10. §. 3. p.) esperesi hivatalok útján.
7. *Junius 15-ig:* Gyámintézeti özvegyek nyugtái második évnegyedi ellátmányukról. Szentháromság vasárnapi perselypénz a Károli Gáspár Irodalmi Társaság javára esperesi hivatalok útján.
8. *Junius 30-ig:* Református és állami középiskolákban szervezett ifjúsági bibliakörök (elrendelve ker. gyül. 57—1927. sz. hat.) állapotáról és működéséről szóló vallástanítói jelentések esperesek útján.
9. *Szeptember 1-ig:* A közalapi járulékok minden egyház által befizetendőik az egyhm. közalapi pénztárak által az egyhker. pénztárba.
10. *Szeptember 15-ig:* Gyámintézeti özvegyek harmadik évnegyedi ellátmányának nyugtái esperesek útján.
11. *Október 31-ig:* a) Lelkészek és tanítók tanulmányi segélyalapja gyarapítására (lélekszám után 0 50 leu) kivetett adó esperesek útján (ker. gyül. 123—1926. sz. hat.) b) Kerületi járulékok, közvetlenül a ker. pénztárhoz (ker. gyül. 24—1927. sz. hat.)
12. *November 1-ig:* Az egyházközségeket terhelő nyugdíjfenntartói járulékok közvetlenül a nyugdíjintézeti pénztárhoz (Alapsz. 10. §. c.)
13. *November 15-ig:* Reformációi emlékünnepélyek perselypénzei közalapra (ker. gyül. 147—1926. sz. hat.) esperesek útján.
14. *December 15-ig:* A gyámintézetbe felvett özvegyek szabályszerű nyugtái negyedik évnegyedi ellátmányukról. Advent első vasárnapi perselypénz a sajtóalap javára, esperesi hivatalok útján.
15. *Jogosított tagok,* nyugdíjintézeti tagsági díjai havonként előre, az egyházker. pénztárába küldendőik.

Az itt felsorolt határnapokra a kérdéses jelentéseknek, iratoknak, pénzküldeményeknek stb. már be kell érkezniök a püspöki hivatalhoz (kerületi pénztárhoz.)

II. Az elemi iskolákat illető tudnivalók és felterjesztések.

1. Minden tanítóváltozást (új tanító alkalmazása, eltávozás, elhalálozás) be kell jelenteni a püspöki hivatalnak az esperesi hivatal útján.

2. Ha az új tanító egyházkerületünkben még alkalmazva nem volt, ki kell állítani személyi törzslapját a 4399—1934. sz. körendelet szerint.

3. A tanító eltávozása esetén azt is jelenteni kell, hogy hova távozott.

4. A tanító személyi és családi viszonyaiban beállott minden változást azonnal be kell jelenteni az esperesi hivatal útján, hogy az a személyi törzslapba bevezethető legyen.

5. Minden tanítóváltozás alkalmával egy hónapon belül működési engedélyért kell folyamodni a püspöki hivatal útján, hiv. lap. 1932. évf. 278. old. A. v. B. pont szerint.

6. A tanítói szolgálati szerződések (aet de angajament) csak az

egyházkerülettől kiadott úrlapon állíthatók ki, s a 4306—1937. sz. körrendelet szerint kell felbélyegezni.

7. Iskolai költségvetéseket 2 román és 2 magyar példányban kell kiállítani és aug. 10-ig az esperesi hivatalba beküldeni, még pedig 1—1 magyar példány a lelkeszi hiv. és az esperesi hivatal számára, 1—1 román példány az iskolai irattára és a püspöki hiv. számára.

Az esperesi hivatalok a püspöki hivatal példányait összesítve aug. 20-ig terjesztik fel.

8. Aug. 25-ig be kell küldeni az iskolai nyomtatványok megrendelését.

9. *Beiratások ideje — ha más intézkedés nincs — szeptember 1—10 közt. Az érdekelt szülőket gondosan ki kell tanítani a beiratás körüli teendőkre.*

10. Szept. 15-ig az anyakönyveket és az előmeneteli naplót el kell készíteni.

11. A beiratkozottak jegyzékét szept. 20-ig közölni kell az állami iskolák igazgatóival, akiknek körzetéből valók a gyermekek.

12. Ugyanezen határideig be kell küldeni a püspöki hivatalba a beiratkozott növendékek kimutatását osztály és nem szerint, a más vallású növendékek külön kimutatásával és be kell fizetni az e. k. pénztárba az elemi isk. tanulók 1 leus járulékát.

13. Tanítás kezdete szept. 15.

14. Látogatási jegyzőkönyveket azonnal a látogatás után román másolatban és magyar fordításban be kell terjeszteni a püspöki hivatalba, kifogások esetén az igazoló jelentéssel együtt.

15. Állami adminisztrációs látogatások határideje szept. 15 től november 1-ig.

16. Év harmadok zárása december 1. és március 1.

17. Új tantermek felállításáért a kérvényt december hó folyamán kell beadni.

18. Nyilvánossági jog nélkül működő iskolák január hóban tartoznak folyamodni nyilvánossági jogért.

19. Nyilvánossági jog nélkül működő iskolák április hó folyamán bejelentik a revizorátusnak a növendékek névsorát, akiknek év végén magánvizsgálatot kell tenniük.

20. Tanítás befejezése szabályzat szerint június 15. Ezt a határidőt azonban utóbbi években minden évben június 10-re tette a minisztérium. Utána 2 nap szabadon marad az iskola rendbehozatala végett s ezután kell megtartani a vizsgálatokat.

21. Nyilvánossági jog nélküli iskolák vizsgálója külön rendelet szerint történik.

22. Évzáró istentisztelet a helyi szokások szerint, semmi esetre sem a tanítás befejezése előtt.

23. Tanév bezárása július 10. Eddig az időpontig az összes évzáró munkákat be kell fejezni s az anyakönyveket az ill. revizorátusnál hitelesíttetni, valamint az iskolai évre vonatkozó statisztikai adatokat a püspöki hivatalhoz beterjeszteni.

24. A tanítók állomáshelyüket szünidők folyamán az iskolaszéki elnök tudta nélkül el nem hagyhatják, s szünidei címüket közölniük kell az iskolaszéki elnökkel.

M. S. REGELE CAROL AL II-LEA.

Kenyért és békességet!

— UJÉVI KÉRÉS. —

A Teremtés szent Ős-fájáról hullva,
Ha lepereg egy sorvadtt Év-levél —
S végső percével belevész a Multba:
Lelkünknek halkan bús búcsut zenél . . .

Tünődni hiv el mindünket: — no lássad,
Ember, — megint közelebb jött sirod.
Szálljon szivedbe hála és alázat,
Hogy Isten szép világát még bírod!

Köszönd meg nagy Uradnak, hogy feletted
Tartja szent Karját — s őrizőn vezet,
S számon tart minden sirót, elesettet, —
Gyöngysorba füzve a gyászkönnyekeket;

Miket fölénkbe tűz majd Égi-ékül,
Ha átléptük a zajló Földi-kört.
Ne féljünk hát, ha dorgál, — mig Vezérül
Jézus velünk jár s int szeretni őt!

S ha Jézus fogja gyöngülő kezünk:
Mégkönnyül terhe minden földi gyásznak —
S oly boldogító hit tudni nekünk,
Hogy Fentről ránk Istenszemek vigyáznak!

Imádjuk hát az Istent — kérve őt,
Hogy hintse fénnel, jóval ez uj évet,
Áldjon meg minden szántót és vetőt,
Dús termő-kinccsel kertet és mezőt,
S adjon erőt, kenyért és békességet!

KRÜZSELYI ERZSÉBET.

Ref. Iparos-tanuló Otthon.

Az oradeai református egyházközség a múlt év folyamán a lenyomatott képen látható Református Iparos tanuló Otthon épületét emeltette föl. Az egyházközséget ennek a nagy anyagi áldozatnak meghozatalára súlyos és szem elől nem tévesztendő okok, szinte jövődjének biztosítása kényszerítették.

Az oradeai református egyházközségnek több mint száz esztendő s romjaiból való fölépülése, népességének gyors szaporodása és anyagi erejének kifejlesztése a legszorosabb kapcsolatban állott mindenkor azzal a tiszteletreméltó társadalmi középosztállyal, mely a városok fejlődésének, tehát magának a református egyháznak is a leghatalmasabb biztosítója volt. Az iparos-osztály értelmi színvonala, anyagi függetlensége mindenkor készséggel vállalta azt a feladatot, amelyet társadalmi helyzete tőle megkívánt. Áldozatos készsége lehetővé tette gyülekezetünknek belső és külső fejlesztését egyaránt, amelynek soha el nem enyésző bizonyosságai a gyors egymásutánban fölépült templomok, intézmények, amelyek emelkedett gondolkozásról és erős szociális érzékről tanuskodnak.

Még nem is olyan nagyon régen, távoli falvak gyermekei vándoroltak ide, hogy a legjobb nevű mesterek irányítása és vezetése mellett az egyháznak és hazának értékes polgáraiul növekedjenek föl. Ámde ennek a szörnyű, véres háborúnak lábai nyomán rettenetes romlás szakadt reánk, amely egyebek között iparos osztályunkat nemcsak anyagi, hanem lelki tekintetben is összetörte. A külső jó mód szinte teljesen eltűnt a pusztító viharban; megfakult, talán még azt is mondhatnók, pusztulófélen van a régi református iparos családoknak nemes veretű jelleme: a vallásos buzgóság. Mivel e nehéz és válságos gazdasági viszonyok között még a falusi ifjakkak iparos pályára való lépése is akadályokba ütközött, ennél fogva egyházi és társadalmi fontos érdekből gondolkozni kellett a helyzet megváltoztatásán.

Igy határozta el egyházi vezetőségünk az Iparos Otthon létesítését. Merle D' Aubigné e hírneves francia theologus mondotta egyik művében a reformációra vonatkozólag: „kicsiny forrásból nagy dolgokat hozni ki: Istennek munkája.“ Kicsiny volt a kezdeményezés, de biztosítva arról, hogy egy nagy közszükségen valóban helyes uton könnyithessünk. Ifjainkat az atyák vallásos szellemében a hazának művelt, értelmes és hasznos polgáraivá akarjuk fölnevelni, kik nem azt nézik, ami elválaszt, hanem ami egyesít, hogy így más fajú és más nemzetiségű s más vallású polgártársaikkal vállvetve, viribus unitis — egyesített erővel — tudjanak fáradni és küzdeni egy boldogabb jövőért.

Minden tisztelettel kell kiemelnem, hogy maga a román állam, a melynek „nihil sine Deo“ gyönyörű jelmondatát minden polgárnak mélyen szívébe vésni szükséges, — hálára és elismerésre méltó gondot fordít az iparos ifjuság nevelésére és liberális gondolkozással nemcsak maga állít föl iparos tanuló otthonokat, de az

egyházaknak is módot és alkalmat ad hasonló intézmény fenntartására. Ez a gondolat vezette már néhány évvel ezelőtt egyházközségünket, midőn szerény keretben, komoly öntudattal és felelősséggel hajlékában ajtót nyitott a vidéki ifjuság előtt és a lelki vezetést lelkész kezébe

Az oradeai Ref. Iparos-tanuló Otthon.

tette le, hogy a mai világnézeti pusztító harcokban az ember magasabb eszményiségét megóvja attól a katasztrófától, amely szinte a világ legdrágább értékeinek elvesztésével fenyeget.

Közelben és távolban lakó hittestvéreim figyelmét szeretettel hívom fel az írás szavaira: „a kinek füle van a hallásra, hallja.”

SULYOK ISTVÁN

püspök.

A magyar szórványokról.

Irtá: Dr Szathmáry Lajos, a banati református egyházmegye gondnoka.

Szórványi magyarság alatt azokat a testvéreinket értjük, akiknek nem adatott meg az a szerencse, hogy fajtestvéreikkel együtt nagyobb közösségben élhessenek, hanem elszórtan, elszigetelve élnek kisebb csoportokban, sokszor alig néhány család, más nyelvű népek között.

A szórványi magyarság sorsa mostohább, mint a többi fajtestvérié. A létért való nehéz küzdelemben a legtöbbször elhagyatva, magukra vannak utalva; nem erősíti őket az összetartozandóság érzése; nem egy helyen a rendes lelki gondozás is hiányzik a számukra; ujabban faji viták közepontjába is kerültek; gyermekeiknek anyanyelvű oktatása lehetetlen; kihal belőlük a faji öntudat és a legtöbbnek a sorsa az, hogy a vegyes házasság révén, vagy anélkül beolvad abba a népbe, amely között él.

A világháború után még egy újabb ok is emelte a szórványi magyarság létszámát. Az egymást követő gazdasági csapások miatt sok tizezer magyar földműves, ipari munkás, kereskedő, tisztviselő hagyta el eddigi lakhelyét és indult el a gazdaságilag erősebb, vagy erősödő városok, ipari központok felé főleg a Regátba. Bucureşti, Galaţi, Braila s a petroleum vidék csak úgy szívták fel a magyarság tizezreit, ahol legnagyobb részük szórv. helyzetbe, lelki gondozatlanságba került.

A romániai szórványi magyarság létszámát 300 000-re becsülhetjük, beleértve a moldovai (etelközi) és a bucovinai magyarságét is, akiknek helyzete és állapota szintén szórványinak mondható.

Ez a számkörülbelül így oszlik meg országrészek szerint:

Bucureştiben	80 000
Moldovában	90,500
Bucovinában	10.000
Basarábiában	12.000 = 192.500
Ardealban és Bansagban	110.500

Összesen: 303.000

Az ardeali és bánági szórványi magyarságról már pontosabb adataink vannak a felekezeti összeírások alapján és pedig:

A piatr. craiului-i református	8.190
Ardeali református	37.423
Ardeali róm. kath.	47,309
Bánági róm. kath. kb.	5.000
Ág. evangélikus országos	7.833
Unitárius országos	4.700

Összesen: 110.515

A fenti adatok összevetve a magyarság létszámával, kiderül, hogy minden hatodik romániai magyar szórványban él. A magyarság fentmaradása szempontjából ez nagy veszélyt jelent.

A moldovai magyarságnak pl, nincsenek magyar anyanyelvű lelkészei, lengyel és olasz lelkészek vezetik. Az új nemzedék már nem is tud magyarul.

Mit kell tehát tennünk, hogy megmentjük a szórványi testvéreinket a magyarság számára?

A magyar egyházak már a békeévekben is szinte magukra voltak utalva a szórványgondozásban; ha valaki igen, úgy egyházaink tudják igazán, hogy hol, mennyi baj van a szórványokban.

A szórványmunkát ezután is csak a magyar egyházak útján tudom kiadósan megvalósíthatónak. Csakhogy egyházaink erre a munkára anyagilag nem elég erősek, Társadalmilag nagyon meg kell erősítenünk egyházainkat, hogy eleget tessenek ennek a feladatuknak is.

Azonkívül pénzügyeink, szövetkezeteink, magánosok rendes anyagi támogatásban kellene hogy részesítsék a szórványmunkát. Kell hogy legyen erre is pénze a magyar társadalomnak, ha kerül még a színesbőrűek részére is missziós munkára. Mentsük meg előbb saját véreinket; a színesbőrűeket hagyjuk a gazdag gyarmatosító államokra.

Sok-sok belmissziós vándortanítóra, gazdasági tanácsadóra és a szórványmunkára vállalkozó fiatal lelkészi karra van szükség.

A magyarság közéleti férfiai is foglalkozzanak szórványaink ügyével. Gazdasági megsegítéssel, kulturális gondozással (naplók, ABC, vallásos iratok ingyenes kiosztása) kapcsolják be a szórványokat egyházi és faji vérkeringésünkbe, hogy faji öntudatra jussanak. A magyar szórványügynek van már háború utáni utmutató irodalma is. A »Kialtó Szó« folyóirat 1935-ben adta ki a »Szórványainkról« c. füzetet, amelyben ifjú református lelkészeink tollából a következő tanulmányokat találjuk: Horváth Jenő: »Szórványkérdés Hunedoara

megyei szemmel«. Kovács Pál: »A ciuc vármegyei ref. diaszpora misszióról«. Szigethi Béla: »A regáti misszióról.« Sass Kálmán: »A piatr, craiului-i ref. egyházkerület szórványai.« Földes Károly: »A mezősegi szórványok«. Gergely Ferenc: »A megoldott kévék.« Külön füzetben jelentek meg: Dr Dávid György és Nagy István: »Magyarok a carpațin tul«. Domonkos Pál Péter: »A moldovai magyarság« c. értekezések.

De az eddigi formájában sem maradhat a szórványmunka műkedvelői tevékenység az egyházak tisztviselői kara előtt. Ez a munka rendszeres, felderített, egységesen irányított kell hogy legyen és mindenekfelett felelőséggel végzett és számonkért.* Egyházi főhatóságaik előtt komoly tervek fekszenek, de ezek megvalósulásáig is mindenki tegye meg azt a szórványmentésben, ami tőle telik. Számítunk lelkészeinkre, a tanítói és tanári karra. A szórványi lelkész legyen kitünő lelkiatya, de egyszersmind jó gazda, méhész, szövetkezeti vezető is.

Falutanulmányaim azt igazolják, hogy a magyar szórvány és a falu nagyon szereti a dolgos lelkészét és tanítóját.

Az egyéni és közös jólétnek a forrása a nép és a vezetőinek ez a szoros lelki és gazdasági összemunkálkodása. A jelentkező jólét kútforrása lehet az eredményes szórványmunkának.

Aki elvonja erejét és tehetségét a magyar közmunkától, az valósággal árt a közügynek. Éppen a mi egyházkerületünk területe a legtanulságosabb a szórványmunkára. Vannak minta szórványaink és magukra hagyott szórványok; vannak kiváló szórványmunkásaink és olyanok, akiknél a fajszeretet és a kötelességteljesítés befejeződik a mindennapi munka szűk kereteinél.

A magyar közéleti munkást, egyházit és világít egyaránt soha nem terhelt még történelmi felelőség oly erősen, mint napjainkban.

A magyar szórványok és szórványmunka a legnagyobb közfigyelemre méltatandó magyar közügy !!

Oravicán, 1937. július 26-án.

* Sulyok István Püspök ur a Naptárunk 1936-iki évfolyamába írott vezető cikkében „Szórvány-gondozás” cím alatt mutatott rá, hogy a szórvány-gondozás felelőségteljes munkáját a magyar református egyház már egy félszázad óta végzi nagy hűséggel; az 1881-iki debreceni zsinat alkotta meg az Országos Református Közalapot, melynek feladata ma éppen a szórványokban élő református hittestvéreknek gondozása. — Egyházkerületünknek „Közalap-szórvány missziói bizottsága” foglalkozik az idevágó nagyfontosságú anyagi és szellemi kérdésekkel. Az egyházmegyékben is működik a külön Közalap-szórvány missziói bizottság. — Szerk.

Két ember elindul...

Írta: Kiss Ferenc ref. igazgató-tanító Tamaşda.

Varga Mihály begombolta a télelsőt, nyakába akasztotta szeredását, karjára vette a nagyfejszét s a hideg téli reggelben elindult fát döntögetni az erdőre. Nagyon felfér a kereset, idehaza négy éhes száj várja a falatot. Ahogy kibujt a kiskapun, beleütközött Szemes Gyuriba. Megállottak egy percre beszélgetni; jó pajtások, együtt járták az iskolát, együtt katonáskodtak. Szemes Gyurin a jobbik ruhája volt, bot a kezében.

— Jó reggelt testvér, — köszönt Mihály, — hova mégy?

— Aggyon Isten, — fogadta a másik, — megyek a városba, hivat az ügyvédem, avval biztat, hogy még máma rendezzi a dolgomat.

— Burokban születél pajtás! Az a vagyon az égből hullott az öledbe! Mit csinálsz vele, mibe fogsz?

— Majd meglátom cimborá. Bár már itt volna a marokban!

Elváltak, egyik jobbra, másik balra. Mihály még utána kiáltott a másiknak:

— Akkor hát megmondom a bandának, hogy téged már ne várjanak, beállasz urnak. Gyuri nevetett: — Jó-jó mondd meg nekik, én már csak akkor megyek, ha eladó lesz az az erdő!

Varga Mihály aztán, míg a havas uton lépegetett, a komája dolgát forgatta eszében. Nagy szerencse, jó szerencse! A bátyja kimegy Amerikába, dolgozik, kuporgat, lassanként vagyont gyűjt. Mikor már jönne hazafelé, agyoncsapja a gép s a vagyont itt hagyja Gyurinak. Minthacsak az égből dobták

volna elébe! Vehet házat, földet, gazdálkodhat a magáiban vagy akár a lábát lógázhatja, ugy is megél. Nagy szerencse! Hiába, ezt már így forogta ki a kerék! És Mihály az egész uton a másik szerencsáját latolgatta, hümmögötte; az irigység is felgyuladt benne s keserűen tette fel a kérdést újra meg újra: Miért éppen ő... miért nem én... miért?

Hátha még sejtette volna mi vár reá kint az erdőben!?

Déltájban történt, hogy az egyik szálfá hirtelen elroppant s maga alá temette Varga Mihályt. Halottnak hitték mikor kiszabadították alóla; sárga volt mint a viasz, orrán-száján habos vér folydogált, keze-lába összeroncsolva. Az öreg Farkas megilletődve nézte. Ebből se lesz többé ember! — mondta fejcsóválva, — jobban járna szegény, ha elpusztulna. Kocsit keritettek, gondosan elhelyezték benne s bevitték a közeli városba a kórházba. Ott a doktorok megoperálták, a jobbkezeről levágtak két ujjat, ballábát gipszbe tették. Megmenekül, — mondták, — ha a belső vérzés meg nem öli, de egész életére nyomorék marad, mankóra lesz szüksége. Szerencsére nem a fatörzs zuhant rá, hanem a vastag ágak verték le.

Varga Mihály a kórházi ágyon tért magához. Forróság gyötörte s az egész teste zsibbadt volt. Nem értette hol van s mi történt vele. Három nap is eltelt, míg megvilágosodott előtte helyzete. Akkor egyszerre rajtaütöttek a nehéz gondolatok, kinozták, riasztgatták. Mint sötét árnyék nehezedett lelkére a tudat, hogy ő most már nyomorék, tehetetlen senki, nem számít egész embernek, roncs, szánakoznak rajta, tálán majd gunyolják is. Hálásan kell fogadnia minden jó szót, a legkisebb mozdulatot amivel segítik... őt, aki pedig mindig büszke ember volt s könnyen hátat fordított bárkinek is, ha úgy jött a kedve. Felzaklatott lelkében százféle alakot öltött ez a gondolat, órák hosszat gyötrődött, emésztődött rajta. Hirtelen Sánta Ferke öllött eszébe, a féleszü koldus, amint bicegve járja a falut s hegyesre kinyomott kalapját könyörögve nyújtja az emberek felé. Ugy érezte, ismét rázuhant a szálfá, önkivületbe esett, láz öntötte el s lázálmában azt a kalapot taszítgatta, dobta maga elől... nem kell... nem kell... vigyék... hagyják elveszni, elpusztulni... jaj ne bántsák, ne kinozzák... Nehéz volt hallgatni.

Éjszaka magához tért. A közös teremben halk sóhajok

szálltak, nyögések, fohászkodások. Varga Mihály töprengett, tünődött. Ime mások is, nem csak ő... itt is, másutt is, száz helyen... sokan... ezren... Mennyi szenvedés! Mirevaló? Mi értelme? Minek összekuszálni vele az életet, a szépen, simán, vidáman tovagördülő életet? Nyugtalankodni kezdett. A sóhajtasok, fohászkodások végre utját állották sötétedő gondolatainak s álomtalan álomba merült.

Reggel későn ébredt. Mikor felnézett, a feleségét látta ülni ágya mellett. Nem sirt, nem jajgatott. Könnyes-mosolygós szemmel nézte emberét. Vigasztalta, biztatta, bátorította... hiszen a doktorok is megmondták, hogy már túl van a nagyobb veszélyen, viselje türelemmel a szenvedéseket, nem sok idő múlva haza is jöhet... Mihály kémlelő tekintettel nézett a szemébe, engedte becsurogni szavait a lelkébe, a szive középebe, hogy mérlegelje, megítélhesse egészen a hangja színéig, melegségéig, a legkisebb rezdületéig, vajjon igazán beszél-e, őszinte é a sajnálkozása, nem csak önmagát sajnálja-é? Olyan nehéz volt a nézése, hogy szegény asszony belezavarodott a beszédbe és sirva fakadt. Jaj Istenem, — mondta zokogva, — miért néz úgy rám, olyan idegenül, olyan vádolóan?... hiszen olyan nehezen várjuk odahaza édesanyám is, a gyerekek is... Mihály szeme megszelidült; ez az asszony hűséges teremtés, igazi élettárs; nincs ennek a hangjában, mozdulatában semmi, ami vádolhatná, őszinte, nyíltszívű, jólélek! Mihály távolról sem gondolta, hogy most érezte át először a nyomoruságát: a tehetetlen, az irgalmat kérő szerencsétlen ember szemével vizsgálódott. Mert úgy van az, ne felejtsetek, hogy a nyomorusággal megköttözött ember élesebben lát, tisztábban, mint szerencsésebb embertársa. Mikor segítségedet kéri, aztán nincs meg benned a készséges jóakarát, bár hogy akarod takargatni, leplezni, beléd lát, elárul tétovázó mozdulatod, kapkodásod, a szemed rebbenése, a hangod változása; ezek ellebbentik a szived elé bocsátott függőnyt és ezen a résen beléd néz, a szived középebe, a lelked legmélyére. A szerencsétlenek a legjobb emberismerők!

Kora tavasz volt, mire Varga Mihály haza került. Zsendült a fű; parányi virágok állottak ki a napfényre melegedni s kacagva borzongtak a meleg szellő simogatásán; rügyek fakadtak a száraz ágakon; teljesedni kezdett az örökösen megújuló élet csodája. Varga Mihály még soha sem látta ilyen

szépnek! A szenvedésektől fogékonyá vált lelkét átadta a gyönyörködésnek. A szekér lassu gördüléssel vitte otthona felé. Csak mikor a faluba értek, fogta el kényelmetlen érzés. Kíváncsi szemek vizsgálgatták, sajnálkozó szavak szálltak feléje. Dac ébredt benne: Mit sajnálkoznak... nem szorult rájuk... tudhatják, milyen rátarti volt legénykorában, milyen kényes még mint családos ember is! Otthon leült a nagyszékbe s el nem mozdult onnan késő estig, míg a látogatók békében nem hagyták. Aztán csak megtörtént a baj. Felállott, hogy járjon egy kicsit. Elgyengült teste, nyomorék lába esetlen, torz mozdulatokkal vergődött. Hova lett a régi rangos lépés, a dali tartás? Az anyja sirva fakadt, felesége sem győzte nyelni könnyeit, a két gyermek tágranyilt szemekkel, ijedten kapkodott kezéhez. Megrendült. Még nem számolt le a multtal, az ezer szép emlékkal, melyek kétszeres erővel rohanták meg az otthon kedves falai között. A kemény ember ráborult az asztalra, siró-csukló zokogásba öntötte ki fájdalmát... mért nem a mellére zuhant a fa... mért nem morzsolta halálra?!... Bizony sokat sirunk, míg megalázkodunk!

Eltelt egy hónap. Mihály nappal csak megvolt, újra tanult járni! a gyerekeknek játékokat farigcsált, bábut, mely két szál madzagon táncol, bukfencezik. Az éjszakák azonban nehezek voltak. Mi lesz?... égett lelkében a gondolat, mint lángoló fáklya. Nincs más vagyonuk csak a ház, meg egy hold föld, az is rossz, az egyik végét viz járja. Kenyerről kell gondoskodni, ruháról, tüzelőről. Mihez fogjon? Gondolatai nyugtalanul kutatták végig a lehetőségeket, de nem talált megoldást. Egyelőre itt a föld; eladja, ha rá kényszeríti a szükség. Hiszen az is csoda, hogy eddig is tudták nélkülözni az ő keresetét. Az asszony! — villant fel előtte, — igen az asszony fut-fárad helyette, mosni jár, vasalni, takarítani, napszámol fáradhatatlanul. Az anyja is, az ő öreg édesanyja, minden nap hoz valamit, babot, krumplit, lisztet, soha sem üres a kaskája. Hol szerzi? Mit ad érte? Nem koldul, a gyerekek megmondanak. Beállítja a szövőszéket, házi orvosságot visz a betegeknek... így mondja. Lehet... lehet... de lehet ám kegyes csalás is. A házból nem visz ki semmit, meglátszanék. És mégis!... Igaz... a ládája, amiben a ruháját őrizi a régi szép időkben, hogy majd abban temessék el... azt dézsmálja, azt lopkodja... Hejh, édesanyám, — sóhajtva átbevülten, —

beh nehezzé teszed az én nyomoruságomat! Csoda kellere, isteni csoda, hogy az élete elviselhető legyen! És forgatván ezt a gondolatot, rátalált a szeretetre. Hiszen ha a szeretetet, ezt a láthatatlan köteléket felgombolyítaná valami ördögi motóla, hogyan hullana szét az ő családja is, hogyan lenne prédája éhségnek, hidegnek, gunynak, kinoknak?! A szeretet számára nincs megoldhatatlan feladat! Miért vergődne hát? Jó az Isten!

Másnap este kenyérsütéshez készültek, lisztjük azonban kevés volt. Mihály elküldte feleségét Szemes Gyuriékhoz egy tállal kölcsön lisztért, hiszen a régi időkben is megtették, hogy kisegítették egymást. Gyuri most módos ember, bizonyára adni fog. Az asszony üres tállal jött vissza, azt mondták, éppen most nekik sincs, most akarnak öretni, majd máskor... Szegény asszony nem merté elmondani, hogy milyen ridegen, szívtelenül fogadták, alig álltak szóba vele, kinézték a házból. Még hallotta is, mikor kilépett az ajtón, hogy ezeket meg le kell rázni a nyakunkról, ezt az éhes kódis bandát! Égett az arca a szégyentől, remegő kézzel tette le a tálat s kifordult az udvarra, hogy elfojtsa felindulását. Mihály megsejtette a valót s most már hinni kezdte, amit amugy is beszéltek Szemesről, hogy testestül-lelkestül a vagyón rabja lett, tán még szűkebben él, mint régenten, éjjel-nappal dolgozik, kapar magának; nincs tőle nyugalma sem a feleségének, sem a serdülő fiának, a cselédek szöknek tőle. Durva, önző, kibírhatatlan. Mihály megcsóválta a fejét, úgy érezte, megint szegényebb lett valamivel, egy igazbaráti kézzorítással!

Május volt. Virágzott az akác, illatos fürtjeit mohóndongták a méhek. Mihály már többször gondolt a méhészkedésre. Most hóna alá kapta mankóját s elindult öreg tanítójához. A méhesben találta, a telt sárga lépeket szedegette ki. Mihály megállt előtte, levette a kalapját s úgy beszélt mint iskolás korában: Tanító ur kérem, tessék megtanítani a méhészkedésre!

— A legjobbkor jöttél fiam, — mondta az öreg ur, — tartsd csak ezt a lépet, mig kicserélem! Nem félsz a méhtől?

Mihály elmosolyodott. Ő félne a méhtől, hiszen menekülést keres náluk az igazán félelmetes bajok előtt! Ugy tett, mintha észre sem venné azt a néhány szurást, amit a kezébe

kapott, de mikor az egyik éppen a szája szögletébe eresztette a fulánkját, nagyot fujt s morgott is hozzá. Az öreg ur mosolyogva biztatta: Majd megszokod fiam, ne törődj vele!

Késő este került haza. Kapott egy tábla-mézet. Igaz, hogy alig lehetett ráösmerni, úgy kiment az arca formájából, az egyik két akkorára dagadt, mint a másik, a szája-szöglete merész kanyarodással majdnem a füléig ért. Ő maga is mosolygott volna rajta, ha annyira össze tudta volna szedni a száját.

— Óh te ember te, — mondta a felesége jóízű nevetéssel, — beh megszolgáltál azért a mézért!

Ettől kezdve idejének legnagyobb részét a méhesnél töltötte. Jól járt az öreg urral, mert az a cselekvés embere volt. Ha valamit jónak talált, rögtön munkához fogott s nem nyugodott, míg el nem végezte. Megtanította kaptárt készíteni, kasokat fenni, aztán oltani, szemezni. Könyveket is adott neki, sarkalta, ösztöri özte, Mihály hálásan fogadott minden jó szót, megjegyezte oktatását.

Elszálltak a meleg napok, megjött az ősz. Mihály egyik hajnalon elindult alkalmi kocsival a szomszéd faluba; vesszőkosarakat vitt a vásárra. A hideg szél nagyon megjőzanította, kifujta fejéből a nyári könnyebb megélhetés színes biztatásait és fekete kérdőjeleket rajzolt elébe: Mi lesz? A méhészkedésből csak 3—4 év múlva számíthat jelentősebb jövedelemre; kosárfonás, farigcsálás csak arra az időre való, mikor nincs más kiadósabb munka. Jön a tél, a hideg, a nélkülözés, gond. Nagy boldogság ám barátságos szobában, hátunkat a kemencéhez támasztva, vidám mókázással kötődni a látogatókkal, de nehéz próbáltatás menekülni a hideg otthontól másokhoz... melegért, talán a falatért is. Mihály dideregni kezdett, úgy érezte magát, mintha könyörtelen kéz lehuzta volna róla a felsőjét. A vásárban kedvetlenül álldogált a portékája mellett, türelmetlenül várta, hogy tuladjon rajta. Éppen indulni akart vissza a szekérhez, mikor szembe jött vele régi jó komája, a mindig vidám, bolondosan jókedvű Pap Zsiga. Hopp-hohó, kedves egy komám, beh jó, hogy rád találtam, éppen ilyen emberre van szükségem! Vitte a házához. Zsiga aztán széles jókedvvel magyarázta, hogy... na, most nagy fába vágtam a fejszét, nem jól mondom... a bicskát... most se jól mondom, nem fába, csak venyigébe... venyigébe vágtam a bicsakot a

törökbicsakot... Ketten megvették egy hold vadszöllő venyigéjét, most abból száraz-oltást akarnak csinálni, legalább tiz-ezret. Kellene egy rendes komoly ember, mert ő estefelé már duplán lát... a venyigét is, meg a komáját is... mert ez az ő kötnivaló komája olyan ravasz, hogy estére megszaporodik, aztán sohse tudja, melyikkel beszél, pedig pápaszemet is csináltatott már... pohárfenékből. Mihály egészen megvidámodott; hazéfelé már a szél sem volt olyan éles, a gond sem olyan szorongató.

Igy történt, hogy Mihály kitanulta ezt a mesterséget is; figyelmes volt, szorgalmas, ügyes. Még a tél folyamán eladta az egy hold földjét s megvette a kertje lábára nyuló üres telket; felét beültette szöllővel, a másik felét faiskolának szánta. Az ő falujában alig volt szöllő meg gyümölcsfa, csak ujabban kezdték ültetgetni. Mihály kihasználta a kínálkozó alkalmat. Néhány év múlva ő volt a falu szakembere, tanácsért, oltványokért, mézért őtet keresték fel. Lassan-lassan kiderült az ég a kis ház fölött.

Ismét eljött a tavasz. Mihály egyik napsugaras délután kiült a méhes elé kosarat kötni, az asszony már két nap óta sürgeti, kotlót ültetne. Mig keze ügyesen végezte a szokott munkát, gondolatban felmerült előtte ama téli reggel emléke. Istenem! milyen utat járt azóta! Rátévedt szeme nyomorék lábára, aztán a virágzó kertre, a mosolygó égre s megtelt a szive a csendes megelégedés mézével. Most is van gondja, baja, de elbirja hordozni nyomorékon is. Aztán eszébe jutott Szemes Gyuri. Az is akkor indult. Gazdag lett, vett harminc hold földet, házat. Keveselte. Vett még husz holdat, hogy legyen ötven, hiszen akkortájt jól fizetett a föld. Aztán hajrá a dologgal! Egyszer egy tavaszi napon a fiával együtt szántogattak s délben leültek a friss hideg szántásra falatozni. A fia soha többet nem tudott a lábára állani, tavaly temették. A felesége otthagya, mert kibíratatlan lett. Mit hoztál a házhoz, te senki, te kórus?... szidta átkozta egész nap. Az beperelte asszonytartásért. Beperelték az adósságért is, mert leestek az árak s nem bírt vele. Azt mondják, aligha marad valami a birtokból és Gyuri annyira busul, hogy talán bele-vakul. Már is alig lát s tán az esze sincs a helyén. Ha valaki a földre ül előtte, könyörög neki, mindenáron fel akarja állítani. Komisz volt valamikor, dölyfös, gunyolódó, most neve-

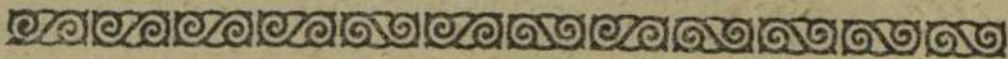

tik, csufolják. Őtet is megbántotta, pedig a legjobb barátja volt.

Még végére sem ér gondolatainak, mikor nyílik az utcaajtó s botjával tapogatva belép valaki. Mihály alig ismer rá Szemes Gyurira, ruhája elhanyagolt, piszkos, arcán hónapos szakáll, két szeme ki-kitágul s bizonytalanul néz előre. Mihály kiált neki és elébe sántikál. S mikor ott állanak szemközt, Szemes Gyuri tálat nyújt feléje a két kezében, — a liszt van benne, — és megszólal:

Elhoztam testvér... elhoztam!... és homályos szeméből két nehéz csepp gördül le az arcán. Mihály megrendülve nézi. Mennyit szenvedett ez az ember! Micsoda fehéren-izzó tűz lehetett az, mely ezt a rideg lelket így meghajlította, megalázta, ide hozta, ide kényszerítette a régi barátához az ijesztő egyedülvalóságból, a holt vagyion közömbössége elől bocsánatért, szeretetért. Átfut rajta az őszinte veleérzés melegsége, átveszi a tálat, megfogja kezét s valami alázatos tisztelettel vezeti a megtört, szerencsétlen embert be a házba. Visszafogadja a szívébe. Ő már tudja, nagyon megtanulta, hogy a segítségért kinyújtott kezet nem szabad, nem lehet eltaszítani! Kincs van azokban: a lelkünk békéje, megelégedése.

«Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de az ő lelkében kárt vall!»

A keresztyénségnek éppen az a nagy ellenmondás az alaptörvénye, hogy akkor gazdag, ha szegénynek érzi magát, mert csak az telhetik meg, aki megüresedett. Amíg magaddal telve vagy, nem fér beléd semmi a Krisztusból.

RAVASZ LÁSZLÓ.

A mindenható Isten dicsőségére.

Irta: Tóth Zsigmond ref. ig. tanító Valea lui Mihai.

Takács Márton egyszerü falusi gazdaembernek volt a fia Egyetlen gyermeke volt szüleinek, akik fiukat apai és anyai szigorral, de szerető gondnal nevelték. Szorgalmasan eljáratták az iskolába, elküldték minden vasárnap az Isten-házába és gondosan óvták a rossz társaságtól.

Takács Mártonon meg is látszott az iskolában, hogy odahaza sincsen szabadjára engedve. Engedelmes, jóviseletű és szorgalmas gyermek volt, kevés bosszúságot, de annál több örömet okozott tanítójának. Első tanulóvá küzdötte fel magát és iskolájának a büszkesége lett.

A falu tanítója hivatásos népnevelő volt és mikor gyermekei a kezei alól kikerültek, nem engedte őket szélnek, hanem maga köré gyűjtötte a serdülő ifjakat és téli estéken, meg vasárnap délutánokon tovább oktatta tanítványait. Különösen nagy súlyt helyezett a gazdasági ismeretekre, mert az volt a meggyőződése, hogy egy nép és egyház virágzó csak akkor lehet, ha megfelelő gazdasági alapokon nyugszik.

Takács Márton az ifjusági egyesületben is megtartotta iskolában kivívott elsőségét. Mohón szívta magába a hasznos ismereteket és sokszor tanítóját is meglepte okos kérdéseivel. Különösen érdekelték a gazdasági tudományok új és új vívmányai s a tanultak alapján már ifju korában alapos kísérletekhez fogott. Emellett szorgalmasan ellátogatott az Isten házába és a tanító népe és egyháza egyik leendő oszlopát tekintette benne.

*

Jött, mint az orkán a szörnyü, nagy vész, a világháboru. Minden arravaló embert hívott a kötelesség. A Takács Márton szülei előregedtek, munkaképtelenné lettek és Takács Mártonnak azt parancsolta a kötelesség szava, hogy maradjon otthon, öreg szülei mellett. A fiú szeméből első hallásra kiszökött a könny. Hirtenlen maga sem tudta miért, de mikor az érzés gondolat formájába kezdett öltözni, világossá vált előtte, hogy azért buggyant ki szeméből a könny, mert két forró vágy ellentétes sodrába esett. Az egyik vágy öreg szülei felé vonta, a másik pedig kortársai, barátai felé sordorta, akik kipirult arccal siettek a csatatérre. Emellett bizony lelkiismereti furdalás is kinozta, úgy érezte, hogy neki most a harctérre siető fiúk között volna a helye.

Takács Márton nagy lelki kinokat vivott magával. Arra gondolt, hogy társai után lopózik, de mikor tehetetlen, öreg szüleire gondolt, ismét forró könnyekkel telt meg a szeme. Néhány kinos, álmatlan éjszaka után felkereste tanítómesterét.

A tanító, aki tul volt már a katonai korhatáron, mély gondolatokba merülve ült íróasztala mellett. Mikor a legény belépett, rávetette két borus szemét, de a belépő észrevette, hogy tanítómestere gondolatai messze elhagyták a kis tanítói szobát. A fiu, egy kézmozdulattal kijelölt székbe roskadt, egy darabig szótlanul egymásra néztek s kölcsönösen megéreztek, hogy aggodalmuk egyazon forrásból fakad.

Végre a tanító törte meg a csendet:

Elmentek a fiuk Márton és mi most keffen, árván maradtunk... A tanító akart még mondani valamit, de ismét a távolba meredt a tekintete. Merengéséből a Márton vontatottan induló szavai ébresztették fel:

Igen tanító ur, árván maradtunk és én nem bírom ki ezt az árvaságot... A legény kissé elhallgatott, aztán emelkedett hangon folytatta:

Azért jöttem tanító ur, hogy reábizzam öreg szüleimet, mert én barátaim után megyek...

A tanító szeme teleömlött könnyel, szeretett volna felzokogni és nagy erőlködésébe került, hogy feltörő zokogását visszafojtsa. Hiszen ő is ezekkel a gondok-

kal viaskodott már napok óta, ezek zavarták meg éjjeli nyugalmát, akadályozták meg nappali munkájában, mert mint Márton, ő is a katonákkal szeretett volna menni. Aztán megszólalt halkán de határozottan a tanító:

Márton, amit most tettél, elvártam tőled, de neked itthon kell maradnod. Nekünk, kettőnknek itthon kell maradnunk. Nekem azért, mert már a katonaságból kiöregedtem, neked pedig azért, mert elaggott szüleid mellett van a helyed. De itthon kell maradnunk azért is, mert a kenyér frontjára is tanult emberek és hős fiúk kellene. Te vagy ma a faluban a legjobb gazda, utánad igazodik az egész falu, sőt a környéken is hire van gazdasági sikereidnek. A gyári munkás is otthon marad, mint te, mert munició és kenyér nélkül háborút viselni nem lehet...

A tanító elgondolkozott kissé, aztán tovább folytatta:

A multkor beszéltem édesanyáddal. Panaszkodott, hogy nem bírja már a strapát, fiatal gazdaasszony kellene a házhoz. Jolánka nagyon derék leány. Az én tanítványom volt, éppen olyan jól ismerem, mint ahogy téged ismerlek. Tudom, hogy szeretitek egymást, egymásnak valók vagytok: vedd el Jolánkát — szüleidnek is ez a leghőbb kívánsága — és álljatok ki a munka frontjára, ezekben a nehéz időkben oda is derék emberek kellene.

A tanító elhallgatott, Márton felállt, mestere felé közeledett, akit második apjaként tisztelt és szeretett és megszorította kezét; aztán lehajolt, hogy megcsókolja az áldást osztogató kezét, de a tanító gyöngéden elhárította a szeretetnek ezt a kifejezését, megölelte tanítványát és utjára engedte őt.

*

Mint az egész világra, úgy a Mártonék falujára is nehéz napok feküdtek reá. Az általános bajokon kívül, családi bajok is következtek. A Márton anyja elbetegeskedett, ágynak esett, kelt, meg feküdt, az sem volt, aki kisüsse a mindennapi kenyeret. Ez volt a főoka annak, hogy Márton csakhamar feleségül vette Jolánkát, aki Mártonnak valóban méltó társa lett.

Takács Márton és fiatal felesége megkezdtek a küzdelmet a munka frontján, mint ahogy azt végzetük kijelölte. De nem egyéni, önmagukért folytatott küzdelem volt ez. A fiatal, tevékeny és tehetséges gazdát, csakhamar bíróvá, majd gondnokká választották. A Takács Márton nyakába szakadt úgy a polgári község, mint az egyház minden baja és haborus nyomorusága. Mert csak úgy szakadtak a falura a bajok és a nyomoruságok. Sok család munkaskéz és vezető nélkül maradt, a terhek szaporodtak, a régi jövedelem meg apadni kezdett. Szigorú rendeletek érkeztek, melyeket az egész falu gondját vállain viselő birónak kellett végrehajtani.

De legnagyobb baj mégis az volt, hogy a frontról szinte napról-napra tragikusabb hírek érkeztek a faluba. Egyiknek a fia, másiknak az u a holtíráét röpitette haza a hírszárnya s úgy tűnt fel a dolog, mintha a szörnyűségekért a végrehajtó birót tenné telőssé a siránkozó falu. Neki kellett biztatni és vigasztalni mindenkit s ha valakit a fronton utólérte a végzete, neki kellett elviselnie a szemrehányó siránkozásokat.

Takács Márton az élet, a munka frontján vitézül megállotta a helyét. Biztatott, vigasztalt, könnyet száritott, ott volt mindenütt, ahol valakin segíteni kellett. Ahol elcsüggedtek vagy belefáradtak a küzdelembé, vagy nem volt tanácsadó fő, vagy munkára lendülő kar, ott termett a falu jóltevője és tanáccsal, lelkesítéssel szolgált s ha ez nem volt elég, a saját embereivel fogatta meg a maradozó dolognak a végét.

De mintha a Gondviselés megsokszorosította volna Takács Mártonon a maga mérhetetlen kegyelmét. A falu feje mindenütt ott volt, ahol ott kellett lenni, csak úgy ontotta az áldást maga körül s mintha csak televény talajba jómagot vetett volna: megtiszereződött, sőt megszászorozódott feje felett az Isten áldása. A nehezebb időkben csaknem a magáéból fizette a papot, a tanítót, istápolta a községet s minél több jót tett, annál nagyobb arányban szaporodott a vagyona. Közben gyermekek érkeztek a házhoz és Takács Márton a falu, sőt az egész környék leggazdagabb és legboldogabb embere lett.

Csak a mások bajáért fájt Takács Mártonnak a

szive, de nem fakadt ki előtte a szemekből olyan könny, amit ő azonnal fel ne szárított volna.

*

Elmult a nagy Istencsapás: a világháború. Akik megmaradtak, lassan hazaszálingóztak, de voltak nagyon sokan, akik szülőföldjüket sohasem látták meg többet. A háboruban elesett édesapák, az élet frontján elhullott édesanyák siránkozó árvái árasztották el a nagy, valamikor virágzó falut.

Mi legyen ezekkel az ide-oda hányódó, siránkozó árvákkal, ki gondozza, nevelje, ki tegye a társadalom hasznos tagjává őket!? — tépelődött magában álmatlan éjszakákon át Takács Márton.

Árvaház kellene, — csendült meg a tépelődő ember lelkében, hiszen az egész környéken mindenütt olyan sok az apátlan, anyátlan árva. De hát kikkel, hiszen olyanokká lettek az emberek, mint a hajótöröttek, mindenki csak magára gondol, mindenki csak a maga kis nyomorult életét igyekszik a jobb időkre átmenteni.

Hátha te magad építenéd meg azt az árvaházat?! — szólalt meg egy hang a Takács Márton szívében, hiszen adott neked az Isten annyit, hogy meg se éreznéd ezt az Istennek tetsző áldozatot.

Csakhowy minden emberben, még a legtökéletesebb halandó belsejében is két természet lelke lakozik: egy jónak a lelke, amely mindig a jót akarja s egy rossznak a lelke, amely elgáncsolni törekszik a jó szándékokat. Ez a két ellentétes lélek vitatkozik, hadakozik és viaskodik folyton folyvást bennünk s bizony nagyon ritka eset, hogy a küzdelemből a jó lélek kerül ki győzedelmesen.

A Takács Márton belsejében is birokra kelt a rossznak a lelke a jó szándéknak a lelkével:

Négy gyermeked van, még lehet több is: hát nincs neked kire hagyni a vagyonedat!?

A jónak a lelke felvette a küzdelmet:

Ha az apátlan, anyátlan árvákra hagyok valamit, jut még bőven az én gyermekeimnek is.

Ki tudja a jövőf?! — replikázott a rossznak a lelke — egy vagyont csak meg kell bontani, összeomolhat az könnyen, mint a kártyavár.

— Istennek köszönhetem amim van, nem engedí összeomlani.

— Hát nem tettél te már eleget az elesettekért?

— Minél többet tettem, adnál jobban megáldott érte az Isten.

— Azt hiszed, ha a te gyermekeid árván maradtak volna, felfogta volna valaki az ők sorsukat?

— Ez az, hogy nem maradtak árván, de éppen olyan árvák lehetnének, mint azok, akiknek szülei éretünk vérezték el.

— Te már leróttad busásan másokért a kötelességedet.

— De kinek adott az Isten kegyelme annyit, mint nekem? Adott hű nőt, gyermekeket, nagy gazdagságot akkor, mikor milliók nőt, gyermeket, vagyont vesztettek el.

— Ez a te szerencséd, neked csak az a kötelességed, hogy a te gyermekeid vagyontalan árvák ne legyenek.

— Azok, akiknek szülei mi éretünk vérezték el, azok is a mi árváink.

— Fogd fel hát a világ minden árvájának az ügyét, lássuk megbirkozol-e vele?

— Én csak annyiét fogom fel, amennyivel bírok, a jó példa másokat is hasonló cselekedetre fog ösztönözni.

— A saját gyermekei előtt a mások árváira még senki sem hagyta oda a vagyont.

— A vagyon nem az enyém és a gyermekeimé, hanem Istené: mi csak sáfárok vagyunk s meg kell adni Istennek, ami Istené.

— Te már megadtad.

— Isten százszorosán visszaadta.

— Annak az arányában visszaadtad.

— Ha mind visszaadom sem a magamét adom, hanem csak azt adom vissza, amit Isten adott.

— Neked adta.

— Azért adta nekem, hogy hiven sáfárkodjam vele.

— Adj oda hát mindent.

— Az első keresztyének mindent odaadtak.

- Légy hát első keresztyén!
- Csak valódi keresztyén akarok lenni, aki mind-
azt odaadom, amivel környezetem nyomoruságát meg-
enyhítettem.
- Kevesebb vagyonod lesz.
- Több kincsem lesz a mennyországban.

*

Az utolsó szót most is a jónak a lelke mondta ki. Mert Takács Mártonnál eddig mindig a jónak a lelke lett a győztes. S mikor magát teljesen meggyőzte, egy napfényes reggelen Takács Márton feleségéhez fordult:

A jó Isten engem megmentett attól, hogy véres frontokon át az Isten képére teremtett társak megnyomorítója legyek. Mig mások tönkre mentek, elvéreztek, özvegyeket, árvákat hagytak hátra, én nagy vagyont szereztem és gyermekeim nem érzik a szegénység keservét és nem eszik az árvaság keserű kenyerét. Sokat visszaadtam Istennek abból, amit nekem adott, de úgy érzem, hogy még van Isten iránt egy kötelességem. A falu siránkozó, ide-oda hánykolódó árváinak otthont akarok adni. A falu mellett lévő 50 holdas birtokunkra egy árvaházat építették . . .

A jó asszony figyelmesen hallgatta férje szavait, szeretettel függesztette szemeit beszélő arcára s mikor megértette, mit akar szeretett férje, sűrű könnyel telt meg mind a két szeme.

Takács Márton megértette, hogy ezek a könnyek élettársa megértését és jó lelkű beleegyezését jelentik. Gyöngéden megölelte hű feleségét s a boldogságtól tele ömlött neki is a szeme könnyel.

Az árvaház csakhamar felépült és hatalmas homlokzatán csak ennyi allott:

„Arvaotthon, a mindenható Isten dicsőségére.“

És az árvák Atyja Takács Mártonnak ezt a jó tétéményét is sokszorosán visszafizette. Mert örök igazság marad az Ige:

„Kölcsön ad az Urnak, aki kegyelmes a szegényhez és az ő jótétéményét megfizeti néki.“

REMÉNYIK SÁNDOR:

Levél egy leánykonferenciáról.

»Egy ifjusági konferencián,
Reggel korán,
A földön ülve,
Térdemre fektetve a Bibliám,
A Biblián
(Amig szunnyadnak még a többiek)
Irom Magának ezt a levelet.
Hogy tudja:
Városunk határán e kis falucska
Most
Isten tanyája lett.
Zsoltárok szállanak, versek zengenek
A Magasságos beszédeivel
Csordultig a szívünk,
S akarva-nem-akarva
Maga is itt imádkozik velünk,
Mig alacsony szemöldökfa alatt,
Kis ablakokon az ég benevet...«

.....
Megkaptam és elolvastam mohón,
Nem egyszer ezt a kedves levelet,
Ezt a kedves,
Ezt a kemény erdélyi levelet.
És a sorok:
Apróbetűs asszonysorok
Ugy zengtek, mint a reformátorok,
Hajdan,
Üldöztetések irtó idején.
Valami nagy, végső népi remény
Izzott fel s sorok között ragyogva,
Valami mulhatatlanba-fogódzás:
»Tebenned biztunk eleitől fogva!«

Én Istenem, tedd hát, ha teheted:
(Mig szunnyadnak,
Szunnyadnak a ránk bizott többiek)
Ugy írjuk mi is minden dolgainkat,
Mi otthon-maradt penna-forgatók,
Mint az a lélek ezt a levelet.
Olyan egyszerűen, olyan igazán,
Tul bölcselkedésen, politikán,
A puszta földön ülve,
Reggel, korán,
A térdünkre fektetett Biblián.

Ami az életben igazán számít.

Írta: Bokor Sándor jarmata-neagrai ref. lelkész.

— Nem keresett valaki, titkár ur?

— De igen. Egy lelkész várakozik az előszobában, vezérigazgató úr!

— Lelkész?! — mondá Pallai meglepődve. — Bocsássa csak be rögtön!

Egy középkorú férfi társaságában tért vissza a titkár az előkelően berendezett irodába.

Pár másodpercig némán szemlélték egymást. A lelkész és a vezérigazgató. Majd örömujjongással rohant feléje a vezér és boldogan kiáltá:

— Kovács Ernő!... Nahát ez mesés!... isten hozott, édes öregem!... Nagyon, de nagyon jól esik, hogy látlak!

Ezzel melegen megszorongatta a lelkész kezét és meg is ölelte őt.

Beleerőltette egy elegáns fotelbe. Ő maga is leült.

Csodálatos ez a viszontlátás. igazán! Tudod, hogy mióta nem láttuk egymást?... A találkozó óta. Annak pedig idestova húsz esztendeje már... Mi történt veled azóta, meséld csak el édes öregem?

— Hogyha nem csalódom, ez a mai nap a te születésnapod, — mondá csendesen a látogató. — Engedd meg azért, hogy szivemből gratuláljak neked és minden testi és lelki jót kívánjak Istentől tenéked.

— Micsoda remek emlékezőtehetséged van, kedves öregem! — mondá álmélkodva Pallai. — Én egészen elfeledkeztem róla. Arra azonban én is jól emlékszem, hogy a te születésnapod tiz nappal van később az enyémnél. Még diák korunkban megjegyeztem ezt magamnak.

Erre aztán boldog örömmel idézte fel a két iskolatárs a régi kedves diákélet sok feledhetetlen, vidám emlékét.

— Engedd meg azonban, hogy idejövetelem célját tudassam veled, — vetett véget a lelkész az emlékezésnek. —

Kegyves adományért jöttem házzád. Nyomorgó árva gyermekek részére akarunk menedékházat építeni. Hallottam, hogy te fényes életpályát futottál meg, csodás sikereid voltak az üzleti világban. Óriási vagyont szereztél. Úgy gondoltam nem fogsz megtagadni tőlünk egy kis segítséget. Az evangyéliom szerint ugyanis mi a földi vagyonnak csak Sáfárai vagyunk. Isten adja, az övé. Az Ő akarata szerint kell azt felhasználnunk. Istenesebb célra nem használhatod azt fel, mint az én gyülekezetem nyomorgó árvái részére. Méltán megérdemlik azok. Azt hiszem te magad is hallottál már róluk eleget.

— Hallottam, — mondá Pallai kelletlenül; némi hüvös-séggel. — Ámbár én tulzásnak tartom az egész jajveszékelést. Hanem te, kedves Ernőm, nagyon gondolkodóba ejtettél ezzel a koldulásoddal. Miért vállalkozol te még most is ilyenfélére? Miért nem fordítod azt a te brilliáns eszedet okosabb célokra? Hiszen már diák korunkban te voltál az osztály élő lexikona. Te mindent legjobban tudtál. Még a tanárainkat is sokszor kikorrigáltad. És te ezt a ragyogó tehetségedet eltékozolod mások érdekében. Azt mondtad, hogy én ragyogó életpályát futottam be. Ebben nem tévedtél. De tudod-é, mi volt a kolosszalíssikerem előidéző oka. Mindig az után törekedtem, *mi az életben számít*. Vagyonra, társadalmi rangra, világi tekintélyre törekedtem teljes lelkemből és minden erőmből. És most büszke vagyok a sikereimre.

Felállt. Az ablakhoz lépett. És diadalittasan nézett végig a hatalmas méretű vállalatot, mit ő teremtett meg.

Majd újra látogatójához fordult s így szólt:

— Nézd, édes öregem, felnézek hozzád a napokban. Mond, merre lakol most.

A lelkész csendesesen felállt; a címét leadta. Aztán kezét fogva iskolatársával, eltávozott.

Pallai mosolyogva nézett utána. Csendesesen mormogta:

— Szegény bolond Ernő! Roppant kedves ember, de reménytelenül kiment a divatból. Bizonyára keserves harcot viv az élettel. Érthetetlen ember! Hogyan elégedhetik meg olyan csekély jövedelemmel, holott az ő éles eszével dús vagyonra tehetne szert az üzleti világban. Véghetetlenül nagy kár, hogy nem fordít több gondot azokra a dolgokra, amik az életben számítanak.

Ezen mélézött még, amikor a titkárja jelentette neki,

Hogy az ipar és kereskedelmi kamara elnöksége őt kérte fel egy levélben előadás tartásra az őszi diszgyűlésen.

Pallai uszott a gyönyörtől ennek hallatára. Roppantul nagy megtiszteltetés volt az ránézve. Tuláradó örömmel mondotta:

— Csináljon jegyzeteket titkár úr. Az előadásom tárgya ez lesz: »Amik az életben számitanak.«

— — — — —
Boldogan dicsekedett el vele otthon a nejének.

— Igazán nagy megtiszteltetés, — jegyzé az meg ridegen. Majd nagy sietve hozzátette, — valami csekélységet szeretnék tudatni veled kedvesem. A ruhapénzemmél kissé elszámítottam magamat ebben a hónapban. Kelleténél többet kölöttem. Adj nekem kérlek húszezer leut egy prémbundára.

Pallai elkomorodott. Habozott. Majd kelletlenül mondta:

— Kezd ez az elszámításod állandóvá lenni. Bánj a pénzzel kissé takarékosabban.

— A rangot fent kell tartanom. Egy vezérigazgató neje nem járhat akárhogy. Neki legelől kell ragyognia az öltözködésben is, mint minden egyébben.

— Rendben van. Most megkapod a kért összeget. Különös alkalom ösztönöz arra most.

— Roppantul édes vagy! — gögicsélte az asszony érzéketlenül. — De micsoda különös alkalomról szóltál?

Pallai odaadta nejének a pénzt és könnyedén odavetette:

— Nem nagy dolog. Születésnapom van véletlenül ma.

— Ah, persze! — csicsergé az asszony, szakgatott, halk kacagással. — Milyen ostoba is vagyok, hogy elfeledkeztem róla.

A telefon élesen közbeccsendült. Pallainé odasietett.

Majd letéve a kagylót, tudatta férjével, hogy egyik kedves barátnője bridzspártira hívta; megy is öltözködni.

Ezzel elrepült.

Szomoruan nézett utána a férje.

Nagy robajjal rontott rája ekkor serdülő fia.

— Rám gyönyör, hogy rád akadtam Apu! — kiáltá. — Égető szükségem van tiz darab miásra. Ennyiért akarja elkótyavetyélni egyik pasi társam márkás uj motorbiciklijét.

— Aztán én adjam neked azt a tiz miást? — kérdé tőle apja keserű gúnnyal.

— A Sport az élet Apu! — felelt a fiu. — Az a lélek üdve! Ne sajnáld rá azt a semmiséget. Középeurópai kupát nyerek vele.

— Vakszerencséd van ma, — mondá engedékenyebben neki az apja. — Légy te is boldog ezen a napon.

Ezzel átadta neki is a kívánt összeget.

Ugy elrohant az vele, hogy megköszönni sem volt ideje.

Mélyen elgondolkozott ezen Pallai. Ugyannyira, hogy észre se vette, mikor kinyílt az ajtó és eladó leánya fészkelte magát az ölébe és simogatni kezdte őszülő haját selymes kezével.

— Azt akarom mondani, — kezdette pajkosan, behizelgő hangon, — hogy elragadó gyöngysort láttam ma a főtéren, a Sitkai kirakatában. Csak ötezeröttszáz az ára. Pottomság. Légy édes és vedd meg azt nekem. Ugy szeretném. Ugy ragyognék vele. Megpukkadnának az irigységtől a Kalmár Manciek.

Némi szelid ellenvetést tett Pallai. Leánya azonban kicirógatta azt is belőle bársony kacsójával. Csendes megadással nyult a zsebébe és odaadta a kívánt összeget.

Nagy boldogan táncolt ki a leány vele az irodából.

Sóhajtva nézett az apja utána. Mindenkinek csak a pénz kell. Ő maga senkinek.

Majd kezébe vette az esti ujságot, elkezdte olvasni... a születése napján... egyedül...

— — — — —
Egy héttel ezután Pallai a titkárával tárgyalt.

— Hogyan is áll az a Kempis-féle üzlet? — kérdezte tőle élénken,

— Még nem válaszolt a cég az ajánlatunkra. — Felelt az. — Attól félek, sok tárgyalni valónk lesz még vele.

— Pompás délután van, rám nehezedett ez az iroda. Kiautózunk és beszélünk róla. Szedje össze az iratokat. Esetleg a céghez is benézünk. Szóljon a vezetőnek, álljon elő a kocsival rögtön.

— Parancsára, uram! — mondá a titkár készséggel, És elment intézkedni.

Az autó elállt. Beültek.

Egy gondolat villant át hirtelen a Pallai agyán,

A lelkésznek a címét mondta be a sofförnek és rendelte, hogy odahajtsa.

Titkárja pedig menetközben részletesen referált neki a Kempis-féle ügyről, de Pallai keveset értett meg belőle. Folytonosan a lelkész járt az eszében. A vele eltöltött kedves diákévek. Nem fogta most az esze az üzleti ügyeket.

— Vajjon minő körülmények között élhet ez a Kovács? füzte tovább gondolatait nagy kíváncsian.

Egy kültelki utcába fordult be az autó. Egy ósdi ház előtt megállott.

Pallai meghagyta titkárjának, hogy menjenek el a soffőrrel és uzsonnázzanak meg valami jobb kávéházban s egy óra mulva álljanak elő.

Az elegáns autó úgy kirítt a szegényes környezetből, amint halkán végig siklott a külvárosi utcán. Pallai pedig becsengetett az ósdi házba.

Majd végig futott tekintete a falusias házon s megcsóválta a fejét. Aztán az utcán tekintett végig. Kopott ruhája, sápadt arcú gyerekek játszadoztak ottan.

Az utcaajtó kinyílt.

Negyven év körüli kedves arcú nő mosolygott reá és nyájasan kérdezte, kit keres.

— Kovács lelkész urat keresem, — felelte némi elfogódással.

— Ah, igen! — felelt a nő meglepődve. — Most éppen nincs idehaza, de azonnal hazajön. — Tessék besétálni.

Ellenállhatatlan kedvességgel mondta ezt az asszony.

Pallai jókedvvel belépett.

Izlésesen berendezett szobába jutottak.

Egyetlen futó tekintettel átvizsgálta Pallai a szobát. Megint csak az a gondolata támadt, hogy kétségbeejtően eltesztette iskolatársa az életet.

Bemutatkozott. A nő is.

A barátja felesége volt.

Leültek. Beszélgettek.

Pallai hamarosan észrevette, hogy ez az igénytelennek látszó, halk asszony szokatlanul intelligens, kedves nő. Egész üdítőleg hatott társasága reá. Nagyon jól kezdte érezni magát mellette. Azt is észrevette, hogy valahányszor csak a férjéről beszél, mindig meleg fény lobban fel szürke szemeiben.

Egyszerre csak három fiugyermek rontott be nagy örömezzéssel.

— Nézd csak anyukám, — kiáltá a legidősebbik — mit vettünk mi a magunk pénzéből apuka nevenapjára!

Nagy böszkén magasra tartott egy finom bőr aktatáskát, az oldalán apjuk ezüst monogramjával.

Pallainak eszébe jutott a maga rideg születésnapja. Könnybe lábbadt szemmel nézte a három erőteljes fiu, nagy nagy örömét. Az ő gyermekei sohasem vettek neki semmi emléktárgyat. Pedig milyen véghetetlenül jól esnek az neki.

— Pompás! — mondotta a fiuknak Kovácsné boldog mosolygással. — Nagyon fog apának tetszeni. Derék fiuk vagytok... Ez az úr itt apuka régi barátja, iskolatársa, Pallai vezérigazgató úr. Mutakozzatok be neki.

Komoly illedelemmel járult a három fiu Pallaihoz és udvariasan bemutatkoztak neki.

— Születésnapja van ma a férjemnek — magyarázta mosolyogva Kovácsné. — Így fejezik ki a gyerekek apjuk iránti szeretetüket. Mi ugyanis társadalmi életet nem élünk; ranggal, móddal keveset törődünk. Itt a szűk családi körben vagyunk boldogok.

— Tessék csak megnézni, milyen szép ajándékot kapott még apuka, biztatta a vendéget a legidősebb fiu.

Ezzel megfogta a kezét és gyöngéden kényszerítette be a másik szobába.

Remek bőrkötésű, aranymetszésű nagy biblia volt ott. Mellette egy papirszelet hevert. Ezt olvasta le róla Pallai: »Sok áldásteljes névnapot kíván lelkipásztorának a rétaljai gyülekezet.«

Düsgazdag ajándék volt ez a szegénysorsu gyülekezettől.

Mélyen elgondolkozva lépdél vissza Pallai a másik szobába. Kovácsné uzsonnához terített ott már.

Ekkor lépett be a lelkész maga is. A gyerekek a nyakába ugrottak. Ölelték, csókolták nagy nagy szeretettel. Alig bírta lefejteti őket magáról, amikor Pallait észrevette.

— Nahát ez aztán kedves meglepetés! — kiáltá, amikor melegen kezét szorított vele. — Itt maradsz uzsonnára és elcsevegünk a régi jó diák időkről.

Pallai örömmel maradt ott. Elvarázsolta lelkét az a vonzó, kedves otthon, annak éltető levegője.

Uzsonna közben felelevenítették a sok kedves diáktrefát és lelkükből fel-felkacagtak rajtuk.

Véghetetlenül jól érezte magát Pallai ebben a meleg-

meghitt családi körben. Egész ujjá éledt tőle. Teljesen otthon érezte magát benne.

Egészen más világ ez itt, mint az ő világa. Úditő, éltető, áldott.

Uzsonna után a lelkészi irodában beszélgettek tovább. Kovács így szólt Pallainak.

— Látod, édes Edém, nekem nincs semmi világi javam, mégis a jó Isten ezer, meg ezer másféleképen volt kegyes énhozzám. Áldott lelkü, hűséges hitvessel, három remek fiugyermekkel, hálás szívü gyülekezettel áldott meg engem. Így értette meg velem, mi is a földön az igazi boldogság.

Hosszu, eltűnődő hallgatás után így szólott Pallai:

— Születésed napja van ma Ernő. Én is megajándékozlak. Húszezer leut adok a nyomorgó árváid javára. Tartozom ezzel neked. Meg a jó Istennek, aki téged énhozzám küldött. Temérdek sokat tanultam ma itt a te kedves családi körödben. Uj világ nyílt meg előttem. Szebb, boldogabb, mint az enyém volt eddig. Ezt hálálom meg.

— Csudálatos nagylelkűség ez kedves Edém! — kiáltott fel szent elragadtatással a lelkész. Melegen megszorítva barátja kezét. — Magasztos óra ez, lelket megvilágosító csodás pillanat, isteni kijelentés áhíthatossága! Gyere háláljuk meg!

Imára alázkodtak. Mint valamikor régen az iskolateremben.

Uj fény csillogott a Pallai szemében utána. Égi boldogság szent ragyogása. Megváltatott. Lelke mélyéig meghatódva mondá:

— Nem találok szavakat annak a mennyei örömnök a kifejezésére, amit most érzek. Ha rossz néven nem veszed, nagyon sokszor felkereslek még ebben a boldog családi körödben. Isten lakik ebben.

— Nagy szeretettel látunk mindenkor!

Egymás nyakába borultak, mint két testvér és megcsóolták egymást.

— — — — —
Az autó már várt a kapu előtt. Pallai beszállt.

Jó darabig szóttanul siklottak. Majd odaszólt Pallai a titkárjához:

— Annak a kamarai előadásnak a címét megváltoztatjuk. Az lesz az uj cím: »Ami az életben igazán számít.«

És a luxus autó halkán siklott tova az esti homályban.

EGY IGAZ PAP HALÁLÁRA.

Irla: Dr. OLOSZ LAJOS.

*Petunia, verbena, salvia,
fehér piros, lila pelargónia
nyitottak a paplak udvarán,
áment bólogatva az imák után.
Szelid, öreg pap, bölcs és kékszemü,
Istenért helyt állt halkán, rendületlen.
A sors sötét arcába csak mosolygott
és bizott az előre elrendeltben.
Bizott, de nem ejtette ölébe kezét,
szive új és új terveket dobogott,
életének decemberi alkonyán
munkák tavaszi lázában lobogott.
Ha önkény rideg ököllel leverte
vagy meghasonlás kigyói sebeztek,
szivéből szárnyaló, néma zsoltárok
kálvinista istenét keresték,
megerősítette bátor, bús szivét:
a zsarnokra visszanézett, mint a gyémánt,
a dósa-györgyöket megsimogatta,
mint földanya a titánfiát.
Hajnali félnégykor nesztelenül felkel,
(besötétített, hogy még pihenjen párja)
szobájából a kertbe kiosont.
Künn várta száz és száz eltikkadt virága.
A virágokat a kutból megöntözte mind,
ugy találták őket harmatosan, frissen
és a virágok közé, mikor felszállott a nap,
öreg papját holtan lefektette az Isten.*

Derecskei uram sérelme.

Irta: P. Tóth János.

A múlt század 70-es éveiben Sighet-en nagy tűzvész, szélvész dühöngött.

A tűz, az Erzsébet-főtér 7. szám alatt levő Halpert-féle dohánytőzsde udvarán ütött ki az éjjeli órákban. A szélvész csakhamar elkapta a lángokat és végig seperte vele a Főtér mindkét sorját. Lángban állott egy szempillantás alatt minden épület. Az emeletes házak fazsindely tetőről csak úgy repültek a lángnyelvek egyik oldalról a másikra... Egy tüztenger volt a Főtér. Recsegve, ropogva égett és égetett a két nagy vendéglő, a városháza, a konzellárius épület, a róm. kat. templom, a piaristák iskolája, kincstári épületek, a vármegyeháza, a pénzügyi hivatal épülete, a református templom, a liceum, a paplak, sok-sok köz- és magán épület.

A reformátusoknak nagy volt a káruk. A templom földig égett. A toronyban megolvadtak a harangok, az orgona elpusztult; iskola, paplak mind rommá lőn; nem volt helyiség istentisztelet tartására.

A pusztulást szenvedett hét első vasárnapján, a törmelékektől megtisztított tágas cinteremben tartották meg a reformátusok az istentiszteletet. Ott volt a fél város lakossága felekezeti különbség nélkül.

A szabad ég alatti egekig szálló éneket sírva zokogva énekelte a gyászos gyülekezet, midőn a kedves Horkai bácsi megilletődött, elfogódott hangon diktálta:

„Jobban érezzük, ha az Úr keze ver, Mintha áld: lám, ilyen gyarló az ember!”

És száll az ének a menny boltozatáig . . . a mennyek Uráig . . . És elénekelte a gyülekezet e 274. szép és megható dicséretnek minden versét.

A buzgó éneklés után pedig Szarka József, az aranyszáju prédikátor imádkozott szívből és prédikált lélekből olyan hatásosan, hogy a gyülekezet zokogva hallgatta az Isten beszédét, és megcsókolta az Úr kezéből jött sujtoló vesszőt, és megnyugodva az Úr végzésén: csendes lélekkel megtért bajlékába.

*

A liceum gazdasági tanácsa, az egyház támogatása mellett, ideiglenesen befedette az ős kollegiumot, hogy megmaradt falait megóvja az idő viszontagságai ellen addig is, míg rendes fedelet készíthet reá. E kollegium nagy terme szolgált aztán istenítisztelet helyül a reformátusoknak huzamosabb ideig, míg csak a nagy templomot használható állapotba nem hozták.

E célból a presbiterium is munkához látott. A legközelebbi közgyűlésben elhatározták, hogy a templomot s papi lakot rendbe hozzák és harangot öntenek.

Először a papi lakot hozták használható állapotba. Azután a harangöntéshez készültek.

A felszegesi vagyonosabb polgárok, akik mentesek voltak az istenítiszteletétől: megnyitották zsebeiket, és gyűjtöttek városszerte e nagy célra. És rövid idő alatt olyan összeget gyűjtöttek össze, hogy a megkezdett munkálatokat nyugodtan folytathatták.

A harangöntővel úgy szerződtek, hogy ott, a helyszínen öntse meg a harangot.

Ugy is történt.

A harangöntő mester a cinteremben állította fel a műhelyét, ott végezte a harangöntést.

És mikor már olvasztotta az ércdarabokat: az egyháztagnak nagyrésze, a vagyonosabb rész, egymást buzdítva és tullicitálva, előkereste, előszedte minden régi ezüstnéműjét: evőeszközöket, ékszereket, tallérokat, ezüst-gombokat, csattokat, érmekeket és azokat a forró ércbe dobálták és a harangércel összeolvasztották.

És a lelkesedés meghozta a szép eredményt. Két

gyönyörű nagy harang lett az elolvadt három harangból és a bele olvadt nemes ércek vegyülékével valami csodás szépsegű hangon szólott s hívta a hívő lelkeket Isten imadására.

Az új harangok szava hívta tehát már a hiveket isteni tiszteletre, a liceum nagy termébe.

*

Egy hétköznapi reggeli istentiszteleten megjelent egy jámbor lelkű csizmadia-mester is, aki az Izán túl, a Fekete-mezőn lakott. Éppen ez okból csak ritkán jöhetett el az Isten házába, mert esős, sáros időben és a téli évszakban nem lehetett az Izán átjárni. Most is úgy jött be, hogy vásárolni valója akadt.

Az istentiszteleten diktálták az éneket, mert sem karzat, sem számrakó tábla, sem orgona nem volt.

A XXV. zsoltárt énekelték.

A gyülekezet buzgón éneklé az Istent dicsérő szép dallamu zsoltárt, úgy, amint diktálták: sorról, sorra. Velök együtt Derecskei uram is áhítatosan, szívből, lélekből énekelgetett.

Midőn az első vers végére értek, és a kis diák harsány hangon eldiktálta:

»Azok pironkodjanak.

.....
Akik hitetlenül élnek.«

Derecskei uramnak a torkán akadt a hang. Ezt a két sort már nem bírta végig énekelni. Szíve elszorult, szeméi könnybe labadtak. Azt nézte: merre van a kapuja és az ajtó? Szép csendesesen felállott, és kipirult arccal, reszkető lábakkal kitámolygott padjából s ott hagyta az istentiszteletet ugyszólván a kezdetén. Elment, szívében megsértődve, lelkében megbotránkozva, magában dohogva: ide sem jövök többet. Az ember már az Isten házába sem mehet nyugodt lélekkel. Még ott is bántják, szíven szurkálják. Szemébe mondják az egész gyülekezet előtt, hogy pironkodjanak, akik hitetlenül élnek! Hát mi közük nekik az én házi életemhez? Istenem! milyen rossz a világ! Mindenki a más dolgá-

val bajlódik! Én nem bántok senkit. Miért háborgatnak hát engem? De fel is fogadom, hogy én ide többet nem jövök! Én rám ne piritsanak!

*

A lelkésznek, az öreg Szarka bácsinak feltűnt a Derecskei távozása, annyival inkább, mert tudta, hogy a különben buzgó egyháztág ritkán jöhet templomba. Alig várta, hogy találkozzék vele, és megkérdezze távozása okát.

És midőn egyszer csakugyan összetalálkoztak, a lelkész bizalmas, barátságos szavakkal emlékeztette Derecskei uramat a mult heti istentisztelet idő előtti elhagyására. És kérdezte, hogy miért hagyta ott az isteni tiszteletet? Talán rosszul érezte magát, vagy talán betegen jött oda? Ő neki — ugymond — feltűnt az eset és azóta folyton azon töri a fejét, hogy mi okból mehetett el Derecskei uram az istentiszteletről? Hiszen mint régi jó templomos és presbiterséget viselt ember jól ismerte, jól tudta az isteni tisztelet rendjét, és — ugyszólván — az elején ott hagyta azt... Már ő is alig várta, hogy találkozzanak, és megkérdezze ennek az okát.

A lelkész kérdésére s beszédjére Derecskei uram, lelkében megdöbbenve, lesütött szemmel így adta elő mondókáját:

— Hát, nagytiszteletű uram, megkövetem szépen, hogyne jöttem volna ki a templomból, mikor az egész gyülekezet rám piritott és rám énekelt!... Azt énekelték rám, hogy: „Azok pironkodjanak, Akik hitetlenül élnek“... Hát azért, hogy én azzal az asszonnyal úgy élek: bizony nem illett velem ilyen csúfságot elkövetni! Nem is megyek én többet feléje se annak a templomnak, ahol az ember életmódját kikiabálják, kipunlikálják!... Azért, hogy most szegény ember vagyok: becsületesen élek én. Nem bajlódom én senkivel és nem bántok senkit... Megfizet az Isten mindenkinek. És fizessen is meg! Én hűséges tagja voltam az eklézsiának mindenkor. Mikor a harangra kellett gyűjteni, az első fáradozók között ott voltam én is. 100 pengő forintot fizettem én be a harang alapra. 50 forintot a ma-

gam zsebéből, 50 forintot pedig gyűjtöttem. Ott van az én listám az archivumban; tessék megnézni. Adtam volna én többet is, ha ma is a régi Derecskei volnék. De ma már nem vagyok az... Mikor még a régi házamban laktam és hat segéddel dolgoztam, hát akkor engem is a vagyonos emberek közé számítottak. Presbiter is voltam már Veress nagytiszteletű ur idejében. És ha kellett az egyház oltárára áldozni: én soha se vontam ki magamat. Mindig ott voltam a legbuzgóbb egyháztagnak között. De nemcsak az egyháznak, hanem szükölködő felebarátainak is nyújtottam segélyeket, akik csak hozzámm fordultak. És ezt a jószívűségemet annyira igénybe vették a jó barátok: hogy őket megsegítettem, magam pedig tönkre mentem... Mert több jó barátomért, akik adósságot csináltak, jótállást, kezességet vállaltam; de a terminusokra nem tudván fizetni: engemet zaklattak a hitelezők s perrel támadtak meg. Hogy tehát megszabaduljak „jó barátaim“ gondjaitól: eladtam a szép nagy kőházamat, meg a Róna melletti szántóföldemet. Kifizettem a kezességi adósságokat, ott hagytam a várost a „jó barátokkal“ együtt, és az Izán tul, a Fekete-mezőn vettem egy szép területet, építettem rá egy szerény kis házacskát, van mellette virágos és gyümölcsös kertem, van szántóföldem, és nyugodtan, mondhatom boldogan élek. A városba ritkán jövök be, hiszen otthon megvan minden szükségem... Megvallom: az Isten házába való vágyakozásom sokszor megszállja lelkemet. Ilyenkor előveszem a zsoltárt, és énekelünk óra számra. Velem énekel az asszonyom is, mert ő is tud, és szeret énekelni.

És az éneklés alatt megtelik lelkünk buzgósággal, áhitattal, szeretettel, békességgel. Lefekvéskor pedig minden este elénekeljük: A nap immár elenyészett. A mi házunk nagytiszteletű uram, egy kis templom. Nem vágyakozom én a városba az én „jó barátaim“ közé. Itt én nyugodtan, boldogan élek. Csak az Isten házába kívánkozik olykor-olykor a lelkem. És most is vágyakoztam a közös istentiszteletben részt venni, a hivekkel együtt énekelni s imádkozni. De nagyon megcsalódtam e szándékomban. Az egész gyülekezet füle hallatára rám

diktálták az éneket: „Azok pironkodjanak, Akik hitetlenül élnek.“

Ezért hagytam ott az istentiszteletet. Emlékezhetik nagytiszteletű ur is az énekekre. És az a meggyőződésem, hogy ezt az éneket azért választották arra a napra, mert én ott voltam. Hát én többet nem megyek abba a templomba, mert ha még elmennék, és ezt az éneket rám diktálnák: ott, az Isten házában elsülyednék szégyenben!

Ez elbeszélés alatt a derék lelkész egész valójában megborzongott. Láta és tudta, hogy ez az ember becsületes és mélyen vallásos. De nem tudta bölcsességében megérteni ez embernek félreértését, értelmetlenségét és lelki tévelygését. Elővette minden ékesszólását, hogy megnyugtassa Derecskei uramat. Elmondta, hogy a zsoltár és dicséret énekek sorrendben be vannak osztva minden napra, hogy a gyülekezet minden éneket gyakoroljon. Jöjjön el Derecskei uram holnap reggel a templomba, majd meglátja, hogy más ének kerül sorra; holnapután megint más.

Ez az énekvers azokra vonatkozik, akik Istent nem tisztelik, Istenben nem hisznek; akik hit nélkül élnek, akik Isten lételetét tagadják, akik nem akarnak Istent ismerni, akik nem félik az Istent és nem imádják az ő szent nevét. Derecskei uram ezekhez nem tartozik. Ezt jól érzi Derecskei uram önmaga is. Derecskei uram Istenfélő, Istent imádó ember. Ezt bizonyítja eddigi életmódja is, és bizonyítja mostani élete is. Nekem, mint lelkésznek, nagyon a szivemen fekszik, hogy Derecskei uramat e tévedéséről meggyőzzem; mert Derecskei uramat hűveim legjobbjai közé számítom. És ha haza megy Derecskei uram: otthon nyugódtan, magábaszállva gondolkozzék majd az én beszédem felett, és én hiszem, hogy megtalálандja felzaklatott lelke nyugalmát. Különbben ígéretet teszek, hogy néhány nap múlva felkeresem Derecskei uramat saját lakásában.

Derecskei uram alázattal megköszönte a kilátásba tett látogatást; de most is kijelentette, hogy ő meg van sértve, és el van keseredve, ugyannyira, hogy e templomba többé nem vágyakozik.

Igy fejezték be a beszélgetést. Elköszöntek egymástól s ment mindegyik a maga útjára.

*

Egy vasárnap délután, istentisztelet végeztével, kísért Szarka József lelkész Derecskei uramékhoz.

A tisztes párt szent foglalkozásban találta.

Derecskei a bibliából olvasta fel a Jób történetét, amit az asszony áhitattal hallgatott.

A lelkész megdicsérte őket, hogy az Urnak napját ilyen szent elmélkedésekkel töltik, de e mellett — ugymond — bejöhettek volna a mai vasárnapi istentiszteletre is és hallgatók volna az Isten igéjének magyarázatát. Mert jól lehet: az Úr jelen van a házi istentiszteleteken is és gyönyörködik az emberek áhitatában; mert mint a zoltáriró mondja: „Titkon ajtómat behajtva, És magánosan sóhajtvá: Akkor is édes ujulásom;“ de a gyülekezetben való éneklés és imádkozás sokkal inkább szívünkre hat, mint a magános ájtatoskodás. Ezért jól esett volna az én lelkemnek, ha Derecskei uramat ma az Isten házában láttam volna. Hiszen a multkor nem haraggal váltunk el egymástól, és megkértem akkor Derecskei uramat, hogy jöjjön el minél gyakrabban az istentiszteletekre és tapasztalni fogja, hogy minden énekelhető zoltárt és dicséretet sorban énekelünk... És azóta felé se nézett a templomnak. Most én azért jöttem, hogy békitsem ki Derecskei uramat önmagával, és adjam vissza régi templomos buzgóságát.

— Nagytiszteletű uram! Nagyon köszönöm szives fáradságát, hogy szegényes hajlékomat jelenlétével megtisztelte. De én még a mai napig sem tudtam elfelejteni a sérelmet, amely akkor szívemet ellöltötte. Olyan váratlan és vérző ütés volt az akkor az én érzékeny szívemen, hogy reszkető lábaimmal alig tudtam az emletről lelépegetni; az uccán pedig bujtam az emberektől és siettem haza kis lakásomba, ahol elbujhatok a világ elől.

Multkori találkozásunk óta nem is voltam én a városban; de nem is vágyódom oda. Ithon csendesen éldegélünk, nem bánt senkit és mi sem bántunk senkit.

— Már pedig Derecskei uram — vette át a szót a lelkész — ilyen előkelő polgárnak, mint Derecskei uram, aki éveken keresztül a társadalomban vezető ember volt; aki annyi éven át az egyháznál presbitéri tisztséget viselt, tehát világi papság volt, annak nem lehet félre vonulni, nem lehet úgy eltűnni a társadalomból, mint Derecskei uram gondolja... Derecskei uramnak most is megvan a helye a presbiteriumban.

És most azt tanácsolom, hogy esküdjenek meg e tisztas asszonnyal az Úr színe előtt törvényes szokásaink szerint. Ez kedves dolog lesz az Úr előtt, és szolgálja tovább is velünk együtt — egyházunk szentügyét.

E beszédre Derecskei uram lehajtotta a fejét; de nem szólt semmit.

A lelkész ezután megmagyarázta, hogy az esketési engedélyt, a világi hatóságnál, ő kieszközli, amely a templomi hirdetés alól felmenti őket. Nekik nem kell sehová fáradni. Ő elintézi mindent. E hét végén meglátogatja még őket. Addig gondolkozzanak a dologról, és határozzák el magukat a törvényes egybekelésre. Ugy kívánja ezt az Isten törvénye.

Azután Isten oltalmába ajánlván őket, eiköszönt s eltávozott tőlük.

*

Szarka József lelkész a következő napokon azonnal megtette a lépéseket a Derecskei pár diszpenzációjának kieszközlésére.

Tudta a módját, és jó ismeretségben lévén az illető tisztviselővel, egészen simán, könnyen ment a dolog; úgy, hogy pár nap múlva már kezében volt az engedély.

Ez engedéllyel kezében szombaton délután kiment a lelkész Derecskeiékhez, és ott vidáman kedélyesen beszélte el a dolgok folyását. Felmutatta és felolvasta előttök a felmentési okmányt. Azután előadta a dolgok további folyamányát. Felhivta őket, hogy holnap, azaz vasárnap délelőtt 11 órakor jelenjenek meg a lelkészi hivatalban, és ott elvégzik a szertartást. Azután tudtára adta a háziasszonynak, hogy holnap ne gondoskodják

ebédre, mert ő nála fognak ebédelni. Meghívta őket ebédre.

Ezután, mint aki jól végezte dolgát, nem kért és nem is akart választ egyik részről sem: Isten oltalmába ajánlván őket, elköszönt tőlük.

*

Vasárnap délelőtt pont 11 órakor, ünnepélyesen öltözve, beállítottak Derecskeiek a lelkész lakására.

A lelkész nagy szivességgel fogadta őket s bemutatta a jelenlevő algonok Szép Ferencnek és Kovácsy Illés egyházi pénztárnoknak, akiket a lelkész tanukul hívott meg az ünnepélyes szertartáshoz.

A tanuk melegen üdvözölték Derecskeiket, hiszen jól ismerték őket még a városban lakások idejéből, Szép Ferencsel pedig régi barátság kötötte őket össze. Szép Ferenc már úgy üdvözölte, mint új presbitert, mert tudta, hogy Derecskeit bizonyosan bevásztják a presbitériumba, és mint tapasztalt ember, nagy hasznára lesz az egyházi ügyeknek.

Ezután megtörtént a rendszeres esketés... És az aranszáju, nagy tudományu lelkész kitett magáért: olyan imát és áldást mondott az új párra, hogy nemcsak ők, de a tanuk szeméi is megteltek a meghatottság könnyeivel.

Ebédre ott maradt az új pár Szép Ferencsel együtt a lelkésznél.

Ebéd után pedig, a délutáni istentiszteletre, a lelkésszel együtt mentek a templomba. S annak végeztével a lelkésztől illően elbúcsuzva: szép csendesen, nyugodt lélekkel, megújult szivvel tértek haza.

*

Derecskei csakugyan presbiter lett, és nagyon hasznos, tevékeny embernek bizonyult minden rábizott dologban. Szorgalmas munkássága, takarékosága által szép kis vagyonkát gyűjtött, melyet, mivel gyermeke nem volt: az Egyháznak hagyományozott. Emléke sok ideig fennmaradt barátai között.

A keresztszülők felelőssége.

Irta: Kiss Bertalan sátmari ref. lelkész.

Olvastam egy esetről, ahol a keresztelés alkalmából a család vacsorát rendezett. Nagy vendégsereg gyült össze, pompás vacsorát készítettek s gyakori pohárkoccintgatás mellett emlékeztek meg a nem mindennapi családi ünnepség jelentőségéről. Minél több bor fogyott, annál vidámabb lett a hangulat s annál lelkesebben éltették a háziasszonyt, szülőket, keresztszülőket. Végre valakinek eszébe jutott a gyermek is. Többen látni szeretnék. Utánna keresnek s valamelyik asszony felmutatja a már megmeredt gyermeket az ijedtségtől halálra vált seregnek. Az történt ugyanis, hogy a szűk helyre összezúfolt vendégsereg egy része, a kabátjainak jobb helyet nem kapván, a bölcsőre rakta azokat s az egyre jobban halmozódó kabátok, ruhák alatt a gyermek megfulladt.

Nem állítom, hogy ez az eset meg is történt — bár az sem teljesen elképzelhetetlen — de azt már állítom, hogy nagyon sok esetben sem a szülők, sem a keresztszülők nem érzik át a keresztelés fontosságát. Nem beszélek most arról, hogy sokan a keresztséget csak egy régi, szép szokásnak tekintik, mások pedig úgy gondolják, hogy a keresztség arra való csupán, hogy nevet adjanak a gyermeknek. Van olyan is, aki mindenféle értelmetlen babonát fűz a kereszteléshez. Most nem erről, hanem inkább arról szeretnék beszélni, hogy a szülők igen gyakran milyen gondtalanul járnak el a keresztszülők megválasztása körül s a keresztszülők milyen felelőtlenül tekintenek hivatásukra.

Az első kérdés, hogy kit szabad és kit nem szabad keresztszülőnek hívni? Feleljünk előbb is a kérdés második fe-

lére s mondjuk meg nagyon határozottan és érthetően, hogy keresztszülőnek csak református vallásu férfit illetve nőt lehet meghívni. Nagyon sok helyen megteszik még ma is, hogy más vallásu keresztszülőket hívnak, amivel nemcsak egyházunk ellen, hanem a gyermek ellen is súlyosan vétének. A keresztszülő arra tesz fogadást, hogy a szülőkkel együtt vagy esetleg azoknak halála után ő maga, a gyermek református keresztyén szellemű neveléséről és neveltetéséről úgy gondoskodik, hogy az majd a konfirmáció alkalmával öntudatosan tudjon hitéről vallást tenni. Ennek a kötelezettségnek pedig csak református keresztszülő tud eleget tenni. Általában le kell szögeznünk, hogy nem szabad keresztszülőnek hívni azt, aki a keresztszülői tisztet a maga teljes komolyságában át nem érti, vagy aki az azzal járó kötelezettségének valami ok miatt eleget tenni nem tud. Nem hívhat tehát komoly szülő keresztszülőnek kiskorut, de nem hódolhat annak a szokásnak sem, hogy a családtól távol álló ismeretlen valakit hívjon meg, csak azért, mert az nagy nevű, tekintélyes, gazdag vagy éppen előkelő. Az előkelő komaságot csak a hiu és meggondolatlan szülők keresik, hiszen az ilyenek nem veszik, mert legtöbb esetben nem is vehetik komolyan a keresztszülői tisztet.

A keresztszülők megválasztásában arra kell gondolni a szülőknek, hogy ők a keresztszülőkben segítőtársat nyerjenek a gyermek neveléséhez, akik megosztják velük a gyermekkel szembeni óriási felelősséget. Midőn keresztszülőt keresel, úgy azt a kérdést tedd fel, hogy ki lenne az, akire halálos ágyadon legnyugodtabban biznád rá gyermekedet, ki az, aki felől a legtöbb erkölcsi biztosítéked van, hogy gyermeked számíthat rá, hivatását komolyan veszi. Ne gazdagságot és előkelőséget keress tehát, hanem megbízható, vallásos és erkölcsös életű, a saját családi életükben példás magatartásu, keresztszülőket, akiknek a szeretetéről, irántad s gyermekeid iránti felelősség-érzetéről meggyőződted.

Sok keresztszülő, különösen keresztapa már ott megmutatja, hogy mennyire nem veszi komolyan tisztét, hogy a keresztelés alkalmával nem áll ki az urasztala elé. Amelyik gyermek keresztelésekor csak a bába és a keresztanya állnak az urasztala előtt, mint az sajnos, gyakran előfordul, az olyan gyermek szülei és keresztapa egyenesen megcsufolják azt az aktust, amit pedig szivükben a legnagyobb komolysággal kel-

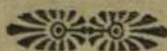

ene végezniök. A kereszteleés alkalmával ugyanis nemcsak az történik, hogy Istennek és az ő egyházának jegyeztetik el a külső jegy által a gyermek, hanem az is, hogy a szülők és keresztszülők vállalják Isten és a gyülekezet előtt a felelősséget a gyermek öntudatos keresztyén neveléséért. Kérdezhetjük joggal, hogy micsoda szülő és keresztapa az, kik kivonják magukat ennek a fogadalomnak letétele elöl? Az ilyenek Istennek és a gyülekezetnek ítéletét hívják ki magukkal szemben. Azt kell mondanunk, hogy helyesen az a lelkipásztor jár el, aki a keresztség sakramentumát csak akkor szolgáltatja ki, ha azon mindkét szülő és mindkét keresztszülő jelen van.

Gyermekeink legutóbbi konferenciai vizsgáján utánna kérdezgettem, hogy melyiknek van itt az édesapja, édesanyja, de megkérdeztem azt is, hogy kinek van itt a keresztszülői? Őszinte és mély szomorúsággal töltött el, amikor több olyan gyermeket találtam, akinek sem apja, sem anyja nem tartotta kötelességének, hogy a gyermeke konfirmációjára eljöjjön, de még több olyan gyermek volt, akik, jóllehet megtehették volna, nem jöttek el a keresztszülei. Pedig ugy-e éppen a konfirmációi vizsgán tesz bizonyosságot a gyermek az ő öntudatos hitéről s ha ide sem jön el egy keresztszülő, ugy valóban annak adta bizonyosságát, hogy egy percig sem vette komolyan a vállalt kötelezettségét.

A komoly keresztszülő attól a perctől kezdve, hogy az urasztala előtt fogadalmat tett, állandóan érdeklődik a keresztyermeke lelki, testi, erkölcsi fejlődése után, gondja van arra, hogy a szülők hitvallásos iskolába járassák a gyermeket, idejében konfirmáljon s mindaz megtörténjen az érdekében, amit annak komoly keresztyén neveltetése megkíván. De a keresztszülő mellette áll a keresztyermekeének később is s különösen nagy gondja van arra, hogy az helyesen válassza meg élete társát, házasságkötésekor és gyermekei neveltetésekor árulást ne kövessen el egyházunkkal szemben.

Amilyen nagy komolysággal kell tehát a szülőknek a keresztszülőket megválasztani, éppen olyan nagy felelősségérzettel kell a keresztszülőknek a vállalt kötelezettségüknek eleget tenni.

A HARANGOZÓ KIS KATÓJA.

Meghalt tegnap a szomszéd házba

A harangozó kis Katája.

Buzavirág-szemü leány volt,

Rózsás arca örömtől lángolt.

Buksi fejét szőke haj fedte,

Mindenki becézte, szerette.

Még most ment csak fel iskolába,

Tip-top, csetlett-botlott a lába.

Alig bírta a könyves táskát,

Vigan majszolta a pogácsát.

Palavessző kis keze között —

Istenem! — de hány összetörött!

S mily keserves volt a sirása,

Ha elhasadt a palatábla.

Még a minap is nagy vidáman,

Játszadozott az iskolában.

Röppent, mint lepke jobbra-balra,

Amerre csak szaladt a labda.

S most, aki másnak sohse vétett,

Ravatalon álmodik szépet.

Mosolyra áll pirosas szája,

Tán az anyai csókot várja.

A két kis keze össze fonva,

Éppen minthogyha imádkozna!

Apja, anyja és a testvére

Felöltöztették szép fehérbe,

S barátnői a többi lányok,

Hoztak szines, tarka virágot,

A fejéhez, lábához rakták

S olyan keservesen siratták.

Anyja szólt: óh ki hitte volna azt,

Hogy ne halljam többé a szódat?

Hogy mint fésző, ki se nyílt rózsza

Feküdj a hideg koporsóba?

Szöszke fejed a sirba hajtva
 Ki lesz, aki megsimogatja?
 Ki mondja este reggelenként:
 Kis lányom, tanulgasd a leckéd?!
 Ki köt pántlikát a hajadba?
 Ki fut elém vigan, szaladva?
 Ki kínál mézzel, édességgel,
 Kit várok haza az ebéddel?
 Kit tanítgatok estimára,
 Ha leszáll az est barna szárnya.
 S kit takargatok, hogy ne fázzon?...
 Hisz nekem már nincs... nincs leányom!
 ... S olyan szép volt a temetése!
 Ahány barátnő, mind fehérbe,
 Koporsója körül megállott,
 Épen csak az apja hiányzott! —
 Ő szerettinek mit sem mondva,
 Csak felbotorkált a toronyba.
 Ne huzza más kedvelt harangját,
 Amikor a lányát siratják...
 Máskor temethettek akárkit,
 Nem hajolt meg a templom-grádics
 S most a bánat, a teher alatt
 Épen csak, hogy össze nem szakadt!...
 Ahogy a haranghoz felére,
 Ránehezedett a kötélre...
 Bim-bam, a harang hogy hintázott,
 Tépő búbánatot kiáltott.
 Bim-bam, zokogta öblös szája:
 Halott a harangozó lánya!
 Bim-bam, most megy utolsó utra
 A harangozó kis Katuska!...
 De egyszerre, im, hallga, hallga,
 Elnémul a haragnak hangja...
 Béke csendje lesz a toronyba...
 Csak a szellő sir, sir zokogva,
 Csak egy haldokló ember sűgja:
 Isten veled édes Katuska!

KÜRTHY KÁROLY

halmi ref. lelkész.

Majd a fiam . . .

Irta: Kilin Sándor chişineu-crişii ref. tanító.

Erdők, mezők közzé eldugott kis faluból került a nagy város forgalmas sűrűségébe az Istvánfi család. Bár szép volt a város, sokszor tündöklőnek látszott, bár tele volt forgalmas utcákkal, fényes kirakatokkal, ezer cifrasággal, mégis a beköltözött család számára pusztább lett a letarolt rétnél, szomorubb a kiirtott erdőnél és üresebb az elhagyott temetőnél. — Nincsenek sehol azok a kedves ismerős arcok, melyeket a munka megelégedése tesz kisimulttá. Hiányzanak az őszinte, nyílt tekintetű szemek, amelyek olyan szívesen néznek túl az apró kis kerítéseken, hogy elgyönyörködjenek a távoli erdő hajnali ködköntösébe; szeretik látni egészen azt a hatalmas égkoronát, melyet a világ feje visel magán, amely akkor is látszik, ha fel, vagy körül néz, és akkor is, ha a patakok csillogó tükrében keresi meg. — Itt, a városon hiába tekint a nagy folyóba, szennyes az, nem mutatja tiszta kékjét; hiába néz jobbra vagy balra, kárörvendő kőtömbök zárják el a kereső szem útját; ha felnéz, akkor is csak egy része látszik. Milyen különös! Ami falun mind meg volt, itt nincs meg . . . Elveszett az égből egy darab . . .

*

Jó volna ismét visszaszerezni, de még nem lehet. Azt mondta egyszer neki valaki, az okos Kincses Feri: szegény embernek több pénzre van szüksége és nem égre. Ezt pedig nem tudta megszerezni otthon. Ezért

jött ide, ahol kevés látszik az égből, hátha több jut a másiktól.

Megpróbálta tehát keresni a zugó, zajgó életben a szegény ember szemében kívánatos sok pénzt, fehérebb kenyeret, szebb és jobb ruhát. És sikerült neki.

Elhelyezkedett egy gyárban. Felesége is szaporította jövedelmüket. Ő meg a faluból felkerült munkásoknak főzött.

Lassanként a család kenyeré valóban fehérebb lett, ruhája ünneplőbb, még a háza is csinosabb. De mégis, valami lappangott benne, elégedetlen lett. Nem találta meg, ami elveszett idejöttékor.

Valahányszor arra gondolt, a titkos fájdalom mellett mindig megjelent az apa arcán valami különös mosoly. Volt ebben gúny, dac, reménység és akarat, mintha ezt hirdette volna: Elvesztettem? sebj, visszaszerzem, ha addig is élek és ha az élet felőröli erőmet, ha nem úgy lesz, amint én akarom, még akkor sem mondom le róla, mert jön utánam és visszaszerzi . . . majd a fiam.

*

A család élte a maga megszokott rab-életét. Hat napon át gyűrte a nagy életlepedőt, hogy a hetediken kissé kisimulva megpihenjen rajta. De a pihenésből hiányzott valami, ama annak édességet kölcsönöz. — Hiányzott az erdő fája, a mező virága, hiányzott a lebilincseletlen szabadság érzete, hiányzott a több ég . . . a testnek . . . a léleknek. Hiába volt minden. A kereső, bolyongó lélek nyugtalansága nem hagyta. Minél inkább belemerült a városi életbe, annál inkább és annál erősebben csengett fülébe a Kincses Feri szava: Szegény embernek nem szabadság, nem ég kell, pénzt kell hajszolnia s ha ebből elég van, magától jön majd a másik is: az Ég . . .

De a város zsarnok. Akit láncába köt, nehezen szabadul onnan. Ha mégis kiszabadul egy időre, annál fájdalmasabb a visszatérés. Pedig olyan jó elmenekülni előle, ha csak egy pillanatra is. Olyan jó, hogy van egy hely, ahol ismét közelebb érzi magát elvesztett kincséhez, ahol felszabadul a lélek a sűrű házsorok szo-

ritó kezei alól és kedve szerint csaponghat a szabadság, az elvesztett Ég felé. Olyan jó, hogy van egy hely, ahol nem változott az élet . . . Ahol minden olyan, mint otthon, fehérek a falak, barnák a padok, az a fekete-palástos férfi is olyan szeretettel beszél, mint az a másik otthon . . . Talán az is . . . Itt még a lelkek rezdülése is olyan, mint otthon.

Amikor aztán innen hazaér, hol ő, hol felesége két nagyobb gyermekével a karján, mintha csak valami ajándékot vinne, olyan jóleső érzéssel adja át az otthonmaradottnak a vasárnapi templomi üdvözetet, amit még falujából hozott: „Adjon Isten részt a könyörgésben!” Ha pedig a templomból otthonmaradt, azt feleli rá: „Isten hallgassa meg!”, a családi élet vizén, mintha a legkisebb hullám is elsimulna. Talán ez az a pillanat, amelyben a szívek egyszerre dobognak, amelyben egyesül egymással a föld és az ég, amikor a föld éggé válik, az ég még kékebbé lesz és az élet még tisztultabbá, még emberiebbé.

*

Egyik vasárnap délelőtt ép a rendes templomi utról jött haza az apa. A szokásos köszönés után vette észre csak, hogy kedves vendége érkezett: Kincses Feri, a régi jó ismerős, aki már régebbi idő óta városi lakos. Hogyne lenne kedves! hiszen ő tanította gondolkodni! Az ő tanácsát követte, amikor a városba jött. Azóta jól keres. Több pénze van, mint otthon.

Örömmel fordult hozzá s mint családja legkedvesebb tagját, őt is részesítette a templomból hazajövő vasárnapi ajándékában:

Adjon Isten részt neked is a könyörgésben!

— Ugy látszik, még mindig falusi vagy, pedig már ideje volna megváltoznod. Hallod-e testvér, pénzt kívánjál nekem és ne könyörgést, abból kell nekem rész. Lásd, én ezt tűztem ki életem céljául. Pénzt és vagyont szerezni! Legyen az az én trónom és én üljek rajta, mint egy király, aki előtt térdet hajt mindenki. Azt akarom, boruljon le előttem mindenki, különösen az, aki nem tudta nekem megadni . . . az a falu.

Kinevetsz érte, ugy látom, mert azt hiszed, ugy

sem tudom elérni . . . Jól van, csak neved . . . Aki utoljára nevet, azé lesz az igazi . . . Majd megmutatom én! és ha az én erőm össze is omlik, akkor el fogja érni helyettem is, értem is . . . majd a fiam.

— Majd a fiam?! Látod én is azt mondom. Én is pénzért jöttem a városba és többet találtam, mint ott-hon . . . de hiába több, hiába szereztem könnyebben, mint odahaza, nekem fáj az a pénz . . . Amikor magamhoz veszem, valahogy mindig úgy érzem, hogy a falumtól vettem el az erőt, amiért nekem adták azt. Én kölcsönnek tartom, amit vissza kell adnom . . . és vissza is adom . . . ha nem is én . . . majd a fiam.

*

Husz év telt el e beszélgetés óta. Husz év, a maga rengeteg küzdelmeivel és keserűségével. Mindkettő haladt a maga útján s ez a két út messze eltért egymástól. Csak a végén kanyarodott össze, amikor a két őszülő öreg férfi egyszer találkozott az utcán.

A régi barátság és régi emlékek egy-egy könnycseppben ugrottak elő, hogy eldicsekedjenek egymásnak: még meg vagyunk, még nem veszünk el, minket nem tépett szét sem az idő, sem a küzdelem.

Pillanatig szótlánul néztek egymásra. Aztán Kincses kezdte a beszédet. Érzett rajta, mennyire küzd legyőzni érzékenységét, hogy ismét a régi acélember képében jelenhessék meg barátja előtt.

— Emlékszel-e miről beszélgettünk egyszer, régen egy vasárnap délelőtt?

— Igen, a pénz, a hatalom került szóba, utána a falu, életcélunk és fiaink következtek.

— Ide nézz, én már elértem fiamban amit akartam. Az az ember lett, akit terveztem. A pénzé . . . Uralkodni fog az embereken . . . a falun . . . Nem . . . , a világon! Látod ezt a táviratot?! Fiam az ország első pénzügyészetéhez kapott kinevezést! Előkelő állás, nagy fizetés, rang, pompa, hatalom és . . . uralkodni fog!

De mi van veled? Mi van a te terveddel, a fiaddal . . . és az a híres falu . . . Igen, elárulom neked, hogy haza készülök. Meg kell mutatnom a világnak, mire jutottam . . . Viszem a táviratot is.

— Jó hogy szólasz, tartsunk együtt, én is hazakészülök. Vasárnaphoz egy hétre találkozunk. Ott aztán nyugodtan beszélgethetünk életünk sorsáról, küzdelmeiről és eredményéről.

Vasárnap volt, amikor a két öreg belépett a faluba. A régi emlékek a hazafelé vezető uton közelebb kovácsolták egymáshoz őket. A két különböző világ egy része összeomlott bennük s az olvasztó tüzet középük az apaság lopta be és élesztette bennük. Mindkettőnek fia volt. Egyidős, derék, okos fiuk... Az egyik már nagy ur, a pénz embere, a legnagyobb hatalom képviselője a világon. — A másik? ...

*

Kondul a harang. Megmozdul a falu. Nagy ünnep van. Mindenki a templomba igyekszik. Még az öreg Kincses is ott ül barátja mellett, sok év múlva először, az első sorban.

Megszólal az orgona. Zeng a zsoltár. Nemsokára fiatal lelkipásztor jelenik a meg szószéken és... ifj. Istváni Dénes tiszteletes ur kinyitja bibliáját, hogy felolvassa azokat az igéket, melyek alapján beiktatása alkalmával székfoglaló beszédét tartja:

És mondja az Ur: A te fiad építi meg az én házamat. (I. Krón. 28. 5.)

A közönséget viszi magával az ige. A lelkek melegséggel telnek meg. Az arcok átszellemülnek, csak két öreg ember szeméből patakzik a könny. Ezekben a néma és mégis beszélni tudó könnyekben két különböző életcél egyforma refrénje küzd egymással: majd a fiam... Az egyik a föld, a hatalom követét rabolta el egy szivtől, mely anynyit dobogott érte; a másik az eget és az ő követét szerezte meg annak, aki úgy vágyott utána.

*

Egy rövid óra leforgása alatt egy élet alappillérei inogtak meg, hogy ez az élet két megizmosodott erő támogatását elfogadhassa. — A falu nemsokára két öreg fiát is visszakapta, hogy ezután minden vasárnap kettővel többen mondják övéiknek: „Adjon Isten részt a könnyörgésben.“

A tãmășeui ref. egyház történetéből.

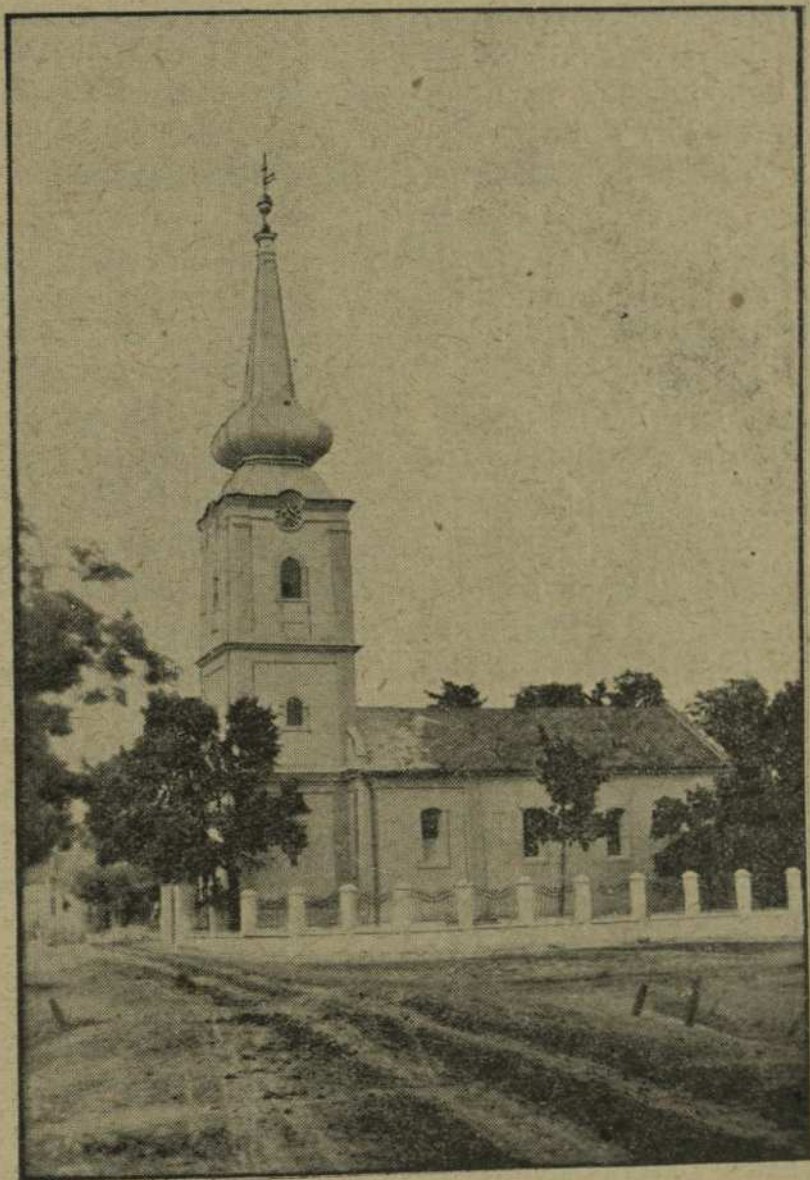
Irta: Kovács Sándor tãmășeui ref. lelkész.

Az ásványvizéről híres tãmășeui község a bihori püspöki tizedjegyzékben már az 1300-as években szerepel. 1374 óta az oradeai székeskáptalan birtoka, azonban 1467-ben az albiși Zolyomiaknak is van részök. Gyilkosgát düllőjének nevét ugy magyarázzák, hogy a tatárjárás alkalmával, mely az akkori Magyarország lakosságának egyharmadát elpusztította és falvainak, városainak legnagyobb részét feldulta, itt gyilkolták volna le a lakosokat. Benkepuszta hajdan önálló község és oradeai püspök birtoka volt. Szigetpusztát is a bécsi kodex már a XIII-lk századból mint községet említi, azonban az 1552-iki összeírásokban már nem szerepel. Tãmășeui öslakosai, figyelembevéve a közeli Bãrcăuț (Berettyót) és annak árterületeit, valószínűleg halászáttal és pákászattal foglalkoztak. Nincsen pontos adatunk, hogy a község lakosai mikor fogadták be a reformációt, de annyi bizonyos, hogy a reformáció kezdetén már megismerkedtek az evangéliumi örök igazságokkal, mert tudjuk, hogy a közeli Oradeának lánglelkű reformátorai voltak, az ugyancsak közeli Debrecenben és annak környékén Mélius Juhász Péter, a legnagyobb magyar reformátor munkálkodott s így e két város útjában levő község sem vonhatta ki magát, az apostoli munkások hatása alól.

Legrégibb parochiális könyvében a következő feljegyzés található: »Pro memoria. Ez a Tãmășeui helység 1795-ik esztendőben Április havának 20-ik napján délután egy óraker hirtelen támadt és a délről sebesen fuvó szél által gerjesztett tűz által megégett, ebben lévő templom, fatorony, abban lévő kisharang és parochiális házakkal együtt, csak 20 ház maradt meg épen a tüztől. Ekkor a régi matricula is megégett.« Hogyan heverte ki a község ezt a rettenetes csapást,

hogyan építették fel a templomot, a parochiát, az iskolát, nem tudható, de az ősök iránti hálával gondolunk arra, hogy egyházukhoz és intézményeikhez ezekben a rettenetes időkben is

A Tămășeu-i ref. templom.

hűségesen ragaszkodtak, templomukat, parochiájukat, iskolájukat azonnal megcsináltatták, mert a további feljegyzésekben nyoma sincs annak, hogy sokáig való gyűjtés vagy sok gyűlés és tanácskozás kellett volna ahhoz, hogy újra égre mutasson a tămășeui református templom tornya és hajléka legyen az Isten sáfárának és az iskolának ebben a községben.

A templom a mai formájában 1835 óta állott a község piacán. Iskolánk 1878-ban épült, de már az 1790-es évek óta működik s mindig két tanerős iskola volt. Modern szép parochiánk 1905-ben készült. A villaszerű szép tanítónői lakást 1914-ben építették. A nagyharang felirata: »A paptamási reformált egyháznak A szentháromság egy örök Isten dicsőítésére öntették id. T. Szücs Ferenc és neje Pap Zsuzsánna 1908. évben.« A kisharang felirata: »Isten dicsőségére öntette a paptamási ref. egyház költségén a nagyháboruban elvitt harang helyébe, Major Gyula lelkeszségének idejében 1925. A toronyóra 1914-ben készült közadakozásból. Az orgonát 1896-ban csináltatták ugyancsak közadakozásból. A szószéket és Úrasztalát készíttette: Kocsis Péter és neje Szabó Juliánna 1890-ben. Id. T. Szücs Ferenc és neje Pap Zsuzsánna vasrácsot adományozott a templomkerítéshez, felépült közadakozásból, 1932-ben az iskola ujonnan való befedésével új korszaka kezdődik a támaszeui egyháznak. 1933-ban N. Szabó Sándor és neje Fazekas Juliánna megépíttetik a régen óhajtott második templomkarzatot, a Nőszövetség bevezetteti a templomi fűtést, kijavíttatja az orgonát. 1934-ben új bádogtető kerül a templomtoronyra. 1935-ben a tanítónői lakás és a templomtető renoválása van soron. 1936-ban az egyházi énekkar 35,000 darab téglát égettet kulturház céljaira 1937 tavaszán a templom és kerítése kívülről és belülről letakaríttatik, új ablakokat és ajtókat állítanak be, az összes butorzatot lefestetik, az orgonát és toronyórát kireperáltatják és id. Szücs Imre és neje Széles Mária adományából új Úrasztala díszíti a támaszeui templomot.

Az egyház épületeinek rendbehozatalára az elmúlt hat év alatt mintegy 150.000 lelt költött. A támaszeuiak azonban még nem állanak meg, tudják, hogy még nagyon sok tusakodásra, áldozatkész szivre, vihartálló nagy hűségre van szükségük, hogy megvalósítsák legközelebbi terveiket: új modern iskolát és kulturházat építsenek. Szól az Ige a támaszeui egyház kicsinyeinek és nagyjainak, pásztorának és hiveinek egyaránt, mint az meg van írva a Krónikák könyvében: »Légy bátor és erős, kezdj hozzá, semmit ne félj: mert az Úr veled leszen, Téged el nem hagy, tőled el sem távozik, míg az Úr háza minden mesterségének mive elvégeztetik.«

Szegény emberek.

Irta: Victor Hugo.

Sötét viharos éjszaka. Szegényes halászkunyhóban a tüzhely mellett ül Jeanne és durva vászonból szőtt ócska vitorlát foldoz. Hallja, mint füttyül és bőg a vihar, mint dobol az eső az ablaktáblákon, mint morognak a hullámok és mint sustorognak, amikor a parton megtörnek... Kint dühöng a vihar. Sötét van, hideg van. A kunyhó agyagpadlója tisztára van söpörve, a kályhában pattog a rőzse és lobognak a lángok, a fali polcon csillog a megmosott tiszta edény. A szoba háttérében áll az ódon ágy, amelynek fehér függőnye le van bocsátva és a nagy matrácra, ami a földre van leterítve, édesen alszik öt kis gyermek, akiket az Óceán moraja ringatott el. Jeanne embere kint van a tengeren, halászni ment. Rettenetes a tenger ilyen komor, hideg, félelmetes viharban, de hát mit lehet tenni? Az ember csak nem küldi ki a családját az utcára koldulni? Jeanne hallja az Óceán zugását és a szél üvöltését; hébe-hóba a sirály vijongása is megüti a fülét. Azonkívül szakadatlanul esik is. Jeanne megrémül. Csupa ijesztő kép tárul eléje: halászsajka nekizuzódik a tengeri sziklának, halászok elmerülnek megfulnak... Mily borzalom!

A régi fali óra rekedten és egyenletesen üti: tik-tak, tik-tak... A gyermekek alszanak.

Jeanne elgondolkodik. Hejh, nem könnyű az életük! A férfinek hidegben, viharban tengerre kell szállnia, ahol ezer veszély fenyegeti. Jeannenak reggeltől estig dolgoznia kell. És ezzel a keserves munkával talán sokat keresnek? A gyermekeik télen-nyáron mezitláb

szaladgálnak, buzakenyérről nem is álmodhatnak, — boldogok, ha rozskenyér akad. Természetesen néha hal is kerül az asztalra. De azért, hála Istennek, gyermekeik egészségesek. Óh Istenem, hogy zug-morog az Óceán, hogy bög, üvölt a szél! Hol járhat most az emberünk? Isten segítsd meg, irgalmazz neki!

Jeanne ilyenkor még nem szokott lefeküdni. Föláll, magára vet egy nagykendőt, meggyújtja a lámpást és kimegy, hogy megnézze, jön-e már az embere, nyugodtabb-e a tenger, nem derült-e ki az idő, a világító toronyban ég-e a láng?

Sötétség. Sűrű eső hull. A falu végén pontosan a tenger szélén régi nyomoruságos viskó; időtől fekete falai omladoznak és ajtaja ócska. Minden szélrohamra az az ajtó csikorog, nyöszörög. A szél különösen azzal a nyomoruságos viskóval érezteti erejét, mintha elakarná söpörni; de az ajtó recseg és ropog, a rothadt szalmatető zizeg, susog, mintha irgalomért esedeznék. Jeanne megállt a kunyhó küszöbén és bekukkantott az elrejtett ablakon. Bévül sötét volt. „Meg kell néznom mit csinál a szegény beteg asszony — gondolta magában Jeanne, — egészen megfeledkeztem róla. A férjem azt mondta, hogy az asszony tegnap rosszabbul volt. És egyedül van szegény. Nincs, aki ápolja.“

Jeanne kopogott az ajtón és fülelt... A kunyhóban csönd volt. Jeanne nem kapott feleletet.

„Szegény asszony! — gondolta magában Jeanne a küszöbön. Mily szomorú dolog, ha az ember beteg és egyedül magának kell eltartania családját. Igaz, hogy csak két kis gyermeke van, de özvegyasszony és a ház minden gondja, terhe rajta. És még hozzá beteg is? Óh, mily nyomoruság!“

Jeanne újra és újra kopogott az ajtón, de nem kapott választ.

— Hej, szomszédasszony! — kiáltotta Jeanne és magában ezt gondolta: „Be jól alszik ez az asszony, ágyúval se lehetne fölébreszteni!“

A szél tovább bömbölt, Jeanne didergett a hidegtől és a nedvességtől. Haza akart már menni, de heves szélroham támadt, amely csaknem letépte Jeanne tes-

térről a nagykendőt és úgy megrázta az öreg, rozszant ajtót, hogy az magától kinyílt. Jeanne átlépett a küszöbön és bement a szobába. A lámpás halvány fényt vetett a komor, néma viskó falaira. Odabent épp oly hideg és nedves volt, mint kint. Érezni lehetett, hogy a vityillót már rég nem fűtötték. A mennyezeten itt-ott, mint valami szitán át bepermetezett az eső. A fal mellett ép az ajtóval szemben egy csomó piszkos szalmán feküdt az özvegyasszony holtan. Feje hátrahajlott; hideg, szederjes arcán, amint ott feküdt nyitott szájjal, a rémület és a kétségbeesés kifejezése dermedt... Halvány, holt karja, amint kissé még kinyújtotta, lelógott a szalmáról. Két lépésnyire anyjuk holttestétől mélyen és szeliden, bömbölő viharral, néma halállal nem törődve kissé sápadtan, de fürtös fejjel, pufók orcával, göndör, szőke hajukkal egymáshoz simulva, kuporgott két kis gyerek. Anyjuk még haldoklásban is időt szakított arra, hogy lábacskaikra öreg kendőt csavarjon és saját ruhájával betakarja őket. A két fiucska közül az egyik kerek, teli kezecskéjét orcája alá tette, a másik az arcocskáját testvére tarkója alá rejtette. Egyenletesen lélezett a két gyermek, nyugodtan és szemmel láthatólag oly édesen és mélyen aludtak, hogy semmi sem ébreszthette fel őket. És a vihar tovább tombolt, füttyült, bőgött... És ime egy esőcsepp a mennyezeten keresztül hullt a halott asszony homlokára és lepergett hideg orcáján — mint valami könny a búbanatos elkinzott arcon.

Jeanne hazafutott, oly gyorsan, ahogy csak tudott. Valamit cipelt a köpenye alatt. A szive kalampált. Nem mert körülnézni, mintha valaki üldözné. Vette a széket, az ágya elé állította és leült rá, úgy, hogy fejét hátrahajtotta az ágy peremére. Jeanne sápadt és izgatott volt, mintha a lelkiismeret mardosná. Csak olykor bugyborékkolt ajkán egy-egy szaggatott szó: „Mit szól majd hozzá az emberem...? Óh, jaj, mit tettem! Nem tréfa az — öt édes gyermekünk van — elég gond neki... Az uram jön?... Nem, nem ő az... Minek hoztam magammal ezeket?... Ha az uram megver érte, igazavan, megérdemlem... Jön!... Nem, nem ő... Annál jobb.“

Az ajtó nyikorgott, mintha jönne valaki. Jeanne összeresztette és fölemelkedett a székről.

„Nem. Megint senki! Istenem, miért is tettem ezt? ... Hogy fogok most a szeme közé nézni?”

Jeanne elmélázott és hallgatásba, gondolkodásba merülve, sokáig ült az ágy mellett.

Megszűnt az eső. Kiderült az idő. De a szél még fújt és az Óceán bömbölt, mint azelőtt. Hirtelen felpattant az ajtó és friss tengeri levegő áramlott be a szobába. A konyhába magas termétű, viharbarnította halász lépett be, mialatt maga után húzta nedves, szakadt hálóját és így szólt:

— Végre megjöttem, Jeanne!

— Ah, te vagy! — kiáltott fel Jeanne, de nem folytatta és nem mert a férfi szemébe nézni.

— Hű, micsoda megveszekedett éjszaka! Rettenetes!

— Bizony, rettenetes volt a vihar. És a halászat?

— Siralmas, egészen siralmas volt! Nem fogtam semmit. Csak a hálóm ment tönkre. Rossz idő, rossz sors!... Ez volt aztán a vihar, láncoslobogóját! Azt hiszem, ilyen éjszakát még nem éltem át. A szél úgy süvöltött, mintha ördög kergetné a bárkám, mint labda táncolt a vizen. Azt hittem, már kettéhasad és alámerülök. Hát lehet ilyenkor halat fogni? Örül az ember, ha ép bőrrel kerül haza... No és te mit csináltál, míg oda voltam?

A halász becipelte hálóját a szobába és letelepedett a kályha mellé.

— Én?... — szólt Jeanne és elsápadt. — Mit csináltam?... Ültem és varrtam. A szél úgy üvöltött, hogy aggódni kezdtem. Mialatt aggódtam.

— Hát bizony... csuf, gonosz a vihar. De hát mit tehet az ember?

Mindketten hallgattak.

Aztán megszólalt Jeanne, mint, aki bűnös, révetegen, reszketve és habozva:

— Tudod-e, hogy a szomszédasszony, Simone meghalt? Azt se tudom, mikor halt meg. Biztosan még tegnap, miután elmentél tőle. Nehezére eshetett a halál! Hogy fájhatott a szive a gyermekeiért! Két egészen

kicsi gyermek maradt utána. Az egyik még nem tud beszélni, a másik csak most kezd a földön csuszkálni!...

Jeanne elhallgatott. A halász homlokát ráncolta, nyílt arca komor és gondterhes lett.

— Nagy baj! — mondta végül és megvakarta füle tövét. — De hát mit lehet csinálni? El kell őket hozni, mert ha felébrednek, hát mit csinálnak halott anyjukkal? Hát ebadta! Majd csak elkinlódunk így is valahogy: menj értük gyorsan.

De Jeanne nem moccant.

— Mi van veled? Nem tetszik neked? Aggódsz és nem akarod elhozni őket? Mi van veled Jeanne?

Jeanne felállt és némán odavezette urát az ágyhoz. Félrevonta a függönyt.

Ott feküdt a szomszédasszony két gyermeke és még mindig oly édesen, ártatlanul aludt.

TAVASZVÁRÁS.

*Meghalt a nyár zöld pompája,
Hószemfedő borult rája.
Füvet, rügvet bár eltakar,
Azért minden élni akar.*

*Vágyat rejt a rüggy kebele,
Hogy legyen dús zöld levele,
Illatozó sok virága,
Gyümölcstermő gyenge ága.*

*A vágy reményt, hitet növel,
Hogy megint új tavasz jön el;
Nem lesz örökös enyészet,
Ujraéled a természet.*

*Bár a tél mindent behavaz:
Alatta szunnyad a tavasz,
Nap-csók elúzi a telet,
Lesz utána szebb kikelet.*

*Ember! ne csüggedj és ne félj!
Vágy élesszen, higj és remélj!
A tél csak egy dermedt álom,
Az élet győz a halálon.*

Agriș.

MÉSZÁROS ELEK, tanító.

Az árva.

Irta: B ö s z ö r m é n y i J e n ő .

Az öldöklés megszűnt. A harci zaj elült. A könnyel és vérrel agyonöntözött föld nagyot lélegzett.

A város végén nádfedeles, rogyazodó ház buslakodik. Szomoruan néz a világba. Valahányszor viharfelhők futkároznak az égen: mindannyiszor rémülettel tekintget fel rájuk. Azt hiszi, hogy az életére törnek. Pedig dehogy! A viharnek is van szive. Egyik-másik elbizakodott háztetőt megtépázza ugyan néha-néha, de ezt az öreg fészket nincs lelke összedönteni. Megtehetné az bizonyos. Elég erős hozzá. De mi lenne akkor abból az öreg asszonyból, aki benne lakik? Hova menne szegény?

Az ágyuk elnémultak. A harcosok hazavonultak. A düledező viskóba új lakó költözött. Alig több három esztendőse. A szegény öreg nem lesz olyan elhagyatott, Most már ketten vannak. Igaz, hogy csak egy szobájuk van. Egyetlenegy. Földes szoba. De azért pompásan elfér benne egy kis leány, meg egy öreg néni. Zsuzska, meg az öreganyja.

A háboru elmúlt. A világ tovább háborgott. A népeket gyűlölet szaggatta. A városvégi hajlékban azonban áldott béke honolt. És mult az idő. A csöppség napról-napra okosabb lett. De egy dolgot sehogysem értett meg. Miért hullanak nehéz könnyecseppek az öreganyja szeméből, mikor a zsoltárjából kikeresgél valami képet és azt sokáig nézegeti. Majd sóhajt egyre sóhajt. Azután elénekel egy-két zsoltárt. Bánatosan, halkán, tört hangon.

Nem nyughatott. Addig mesterkedett, míg meg nem látta a képet. Csakugyan szép. Már szebb nem lehet. Daliás

huszár van rajta. Ugyan ki lehet? No, majd tudja a nagyanya.

Előkerült ismét a kép. Együtt nézték.

— Látod, galambom, hogy mosolyog reád?

— Látom,

— Sipka van a fején. Virág a sipkáján. Látod?

— Látom.

— A gallérján meg csillag. Nem is egy.

— Látom.

— A mellén meg mekkora ezüst pénz. Tudod-e, kitől kapta?

— Kitől?

— A tábornok ur tüzte a mellére a csata legkellős közepén.

— És nem mondott neki semmit?

— Dehogy nem! Azt mondta: Derék huszár vagy!

— Kardja is van?

— Van. Hogyne volna. Még sarkantyus csizmája is.

— És kicsoda ez a huszár?

— A te édesapád! szólt elcsukló hangon az öregasszony.

— Az édesapám! Az édesapám! — ujjongott Zsuzska.

Másnap megint elővették. Majd mindennap megnézték a képet.

— Hol van most az édesapám? — kérdezte egy alkalommal a kisleány.

— Hol van? Idegen országba került. Idegen temetőben pihen a háborút. Csupa virág mindig a sirja. Hófehér márványból van a sirköve. Aranybetűkkel írták rá: Itt nyugszik Nagy János. A Zsuzska édesapja.

— Az én nevem is rajta van?

— Igen. Aranybetűkkel,

Zsuzska nemsokára megismerkedett egy másik képpel. Véletlenül esett ki a zsoltárból. A földön találta meg. Hanem ez már nem olyan mosolygós. Ravatal a képen. A ravatalon fiatal asszony. Halálrasárgult az arca. Lecsukódva a szeme. Imára összekulcsolva a keze. Fekete a fejkendője. Fekete a ruhája. Szegény halott. Ugyan ki lehet?

— Ez a te édesanyád, szegény. Nyugodjon. A halál kegyetlenül összetörte. Amíg élt: nem volt nála szebb. A haja aranyszőke volt. Szeme kék, mint az ég. Hangja csengő, mint

a dalos madaré. Szive áldott, drága szív. Keze dolgos, áldott kéz. Senkit soha meg nem bántott. A te édesanyád.

— Az én édesanyám! Hát ő hol van? Messze? Nagyon messze?

— A lelke az égben, teste a temetőben. Ha elmulik a tél és megint tavasz lesz: meglátogatjuk a sirját. Telehintjük fehér rózsával. Bizony. Vonatra ülünk és meg sem állunk Pestig.

Ettől kezdve mindig készülődtek. Az ut azonban mindig elmaradt. Pedig harmadik tavasz közelgett már.

Egyik reggelen azt mondták az árvának, hogy másik városba viszik. Árvaházi növendék lesz belőle. Elbucsuzott tehát az öreganyjától, a szomszédoktól, meg a mezítlábas kis rongyosoktól, akikkel annyit játszadozott az utca porában, meg a mező virágai közt. Fényes palotába került. Ki gondolta volna, hogy még ilyen is van a világon? Hogy az árvát ennyire szeressék!

Fényes és napsütés volt az élete, de az otthoni földes szobát csak nem felejtette el. Az öreganyja minden esztendőben meglátogatta. Ilyenkor mindakettien jól kisírták magukat. És megnyugodtak utána.

Hanem egyszer levelet irt a szomszédasszony. Meglát-szott a betükön, hogy mennyire reszketett a keze. Mintha néhány könnycsepp nyoma ott volna a papíron. Azt írja, hogy ha látni akarja mégegyszer az öreganyját, akkor siessen haza. Mert már nem sokáig viszi szegény.

Még aznap este otthon volt.

— Óh, csakhogy mégegyszer láthatlak, — örvendezett a nagybeteg, Itt a zsoltáros könyv. Az édesanyádé volt, itt a daliás huszár képe. Itt a másik: a ravatalos kép. Ez mind a tied. Azonkívül itt van ez a vékony ezüst lánc, meg ez a tiz-koronás arany. Édesanyád bizta reám. Megőriztem, mint drága kincset. Ez a jussod, kisleányom. Most már boldogan halok meg, mert láttalak és kiadtam az örökségedet.

És boldogan halt meg.

Az árva hazautazott. Az állomástól még elég messze ut az árvaház. Elgondolkozva haladt az utcán. Egyik házfalon hirtelen óriási plakát ötlött a szemébe. A városi tanács felhívása az: A jobbmóduakat hívják fel arra, hogy adakozzanak az inségeseknek. A nyomor rettenetes. Segíteni kell.

Zsuzska arra gondolt, hogy ha valaki, hát ő jobbmódu. Az árvaházban mindene megvan, amit szeme-szája kíván. Kezében az édesanyja zsoldárja. A két fénykép. Az ezüstitálcák. Az arany. Igen! ő jómódu! A felhívás neki is szól.

A városháza elé ért. Befordult a kapun. Felment a lépcsőn, mely az emeletre vitt és belépett az inségesek ügyét intéző tanácsnok szobájába.

— Kérem szépen, — kezdette a mondókáját, — olvastuk a felhívást. Ezt az aranyat az édesanyám küldi. Tessék szívesen fogadni.

— Hogy hívják az édesanyádat? — kérdezte a tanácsnok.

Nagy Jánosnének hívják.

— Hol lakik?

— Lelke az égben, teste a temetőben.

— Hát akkor nem ő adja.

— De igen. Az édesanyám küldi.

Közben előkelő urak jöttek be a hivatalba. Az árváról elterelődött a figyelem. Különben az aranyat már odaadta. Azt is megmondta, hogy ki küldötte. Nyugodtan hazament. Miért várakozzon tovább? Elkészönt és az árvaház felé vette útját.

Mikor megérkezett: valamennyi leányka megölelte és összecsókolta. Mennyi mindent kérdeztek tőle. Alig győzte szóval.

Akkor éjszakán azonban csodálatos álma volt. Édes, gyönyörű álmom.

Az árvaház előtt sétálgatott. Egyszerre csak daliás huszár terem előtte. Sipka van a fején. Virág a sapkáján. Csillag a gallérján. Szinaranyból. Érdemrend a mellén. Az, amelyiket a tábornok ur tüzött a mellére a csata legkellős közepén. Kard az oldalán. Sarkantyú a csizmáján. Milyen ismerős az arca. Mellette még fehérruhás, fiatal asszony. A haja aranyszőke. Szeme kék, mint az ég. Kezének bársonyos az érintése. Szíve áldott drága szív.

— Kit tetszenek keresni? — kérdezte az árva.

— Nagy Zsuzskát jöttünk meglátogatni, — felelték egyszerre mind a ketten.

— Édesapám! Édesanyám! Hát itt vannak. Hozzám jöttek. Jaj, megszakad a szívem örömben.

A daliás huszár erre olyan keservesen kezdett el zo-

kogni, hogy azt leírni nem lehet. A fehérruhás asszony azonban mosolygott.

— Kislányom! — szólt szelíden — kimondhatatlan örömet szereztél nekünk, hogy az aranyat az inségeseknek adtad. Amíg a szivedben szeretet él: addig soha nem leszel árva. Tudod-e?

— Igen, tudom.

— Mi most visszaindulunk. Mennünk kell.

— Oh, ne menjenek még! Csak egy percig maradjanak még!

Nagy Jánosék nem maradhattak. Megcsökölték a lányukat és indulni kezdtek. Átmentek az utca másik oldalára. A daliás huszár, a szegény Nagy János, szakadatlan zokogott. Utközben is. A fehérruhás asszony, a Zsuzska édesanyja azonban vissza-visszatekintgetett. Integtetett. Áldást küldött. És mosolyogva bucsuzott az árvától...

AZ ÉTKEZÉS TIZPARANCSOLATA.

1. Az ételt ne egyed s a kávé ne igyad túl forrón és mohón. Épp így kerül a túl hideg ételt és italt.

2. Rágd jól az ételt. A gyermekedet is szoktasd erre idejekorán.

3. Tele szájjal ne igyál. Folyadékot külön kell fogyasztani.

4. Ha túl fáradt vagy és ezért nem vagy éhes, ne kényszerítsd magad az evéshez. A szellemi és nehéz testi munkát végző egyéneknek elő ilyen kimerülési tünetek. Pihenj egy kissé s az étvagy majd jelentkezik.

5. Étkezés közben ne beszélj sokat. Az egész nap bosszúságait ne talald fel evés közben. A megbeszélést hagyd későbbre. Jó hangulat növeli az étvágyat, veszekedés lerontja.

6. Evés közben ne olvass.

7. Kezedet mosd meg étkezés előtt és után. Ugyisintén fogadat és öblítsd ki szádat evés után.

8. Éhségedet rendes étkezési időben elégítsd ki. Időközbeni nyalánkságok rontják étvágyadat. Gyermekedet is szoktasd le erről.

9. A vacsorát ne fogyaszd túl későn. Telt gyomorral káros lefeküdni.

10. A terített asztal mindig rendes, tiszta és csinos legyen épp úgy, mint ruházatod. Ne szürcsölj, ne csámcsogj, ne önts ki semmit az abroszra, a kést ne emeld a szádhoz, s kenyérszeletből ne vágj, hanem törj. Ha mirdezt betartod, gyermekeid is megszokják és vendégségbe is mehetsz velük.

Árvaházunk új épülete.

Minden új esztendő egy-egy lépéssel viszi előbbre Árvaházunk ügyét; minden új esztendő egy-egy újabb bizonyosága Isten segítő, áldó kegyelmének.

Tavaly arról adhattunk hírt, hogy árváink nevelését két diakonissza testvér kezébe helyezhettük. A tavalyi naptárban közölt képen, amelyen árváinkat és a két diakonissza testvért bemutatjuk, a maroknyi csoport mögött még csak a régi házat láthatjuk a maga szűkös helyiségeivel. Mostani képünk már egy új épületrésszel megtoldva, bővitve mutatja az árvák otthonát.

Az Árvaházat fenntartó Lorántfy Zsuzsanna Jótékony Egyesület munkálkodó és imádkozó asszonyai régóta ápolgatják keblökben azt a tervet, hogy az Árvaház kibővítették. Csernák Béláné elnöknő gondos felügyelete alatt nagy lelkiismeretességgel gyűjtögették a megtakarított pénzecskéket erre a célra, s eredményesen leküzdötték még a konverzió által okozott veszteségeket is. Az időt elérkezettnek látták, hogy az épület kibővítése a tulajdonos egyházközség engedélyével megtörténjen, s ezzel kettős célt szolgáljanak: 1-ször, hogy az árvák számát felemeljék, 2-ször, hogy leányokat is lehessen felvenni az árvaházba.

A nyár kezdetével megindult az építkezés: a régi házat kinyújtottuk a Tisza-udvar kökerítéséig, s az új épületszárnyban most már rendelkezésre fog állani két nagy háló-szóba, (a nagyobbik a fiuknak, a kisebbik a lányoknak), egy diakonissza szoba, két mosdó és két mellékhelyiség. Az udvar végében pedig egy mosókonyha épült.

Árvaházunk sorsára döntő jelentőségűnek tekintjük a kerületi Nőszövetség közgyűlésének azt a határozatát, mellyel kimondotta, hogy vállalja az árvaház Védnökségét. Egyes gyülekezeteink nőszövetségei kisebb nagyobb adományaikkal már eddig is jó szívvél támogatták árvaházunkat. Mostantól fogva valamennyi gyülekezet Nőszövetségének erkölcsi kötelessége a védőszárnyok alá fogadott intézmény hathatós se-

Árvaházunk diakonisszái és árvái, háttérben az új épülettel.

gitése. Árváink eltartására nincs is egyéb tőkénk, mint az értékében soha nem csökkenő, konversio alá soha nem kerülő tőke: egyházunk tagjainak áldozatkészsége.

Árvaházunknak fennállása óta mindig melegszívű támogatója volt a kerületi Nőszövetség új elnöknője, Papszász Lajosné, aki elnöki tisztét a Máté evang. 25:31—40 verseiben található isteni üzenet felolvasásával kezdte meg. Legyen az Urnak 1938-ik esztendeje Árvaházunk virágzásának áldott kezdete.

A Jugoszláv Királysági Református Keresztyén Egyház Országos Árvaháza Bácsfeketehegyen.

Az 1937-ik évi naptárunkban bemutattuk a magyarországi reformátusok Szeretetszövetségének néhány árvaházát és aggmeházát. Most a szerb uralom alatt élő magyar testvéreink Árvaházát ismertetjük meg olvasóinkkal.

Az egyetemes magyar református egyház a világháború után szétszakadozott, úgy hogy ma külön szervezett magyar református egyházat találunk Magyarországon, Romániában, Csehszlovákiában, Jugoszláviában és Amerikában. Ezek között lélekszám szerint a legkisebb a jugoszláviai, ahol négy (Keleti, Nyugati, Északi, Déli) egyházmegyébe osztottan mintegy hatvanezer testvérünk él. A legkisebb a magyar református országos egyházak között, mind a mellett talán egyiknek életében sem nyilvánul meg oly szembetűnően Isten ígérete: „az én erőm erőtlenség által végeztetik el.” (II. Kor. 12, 9.)

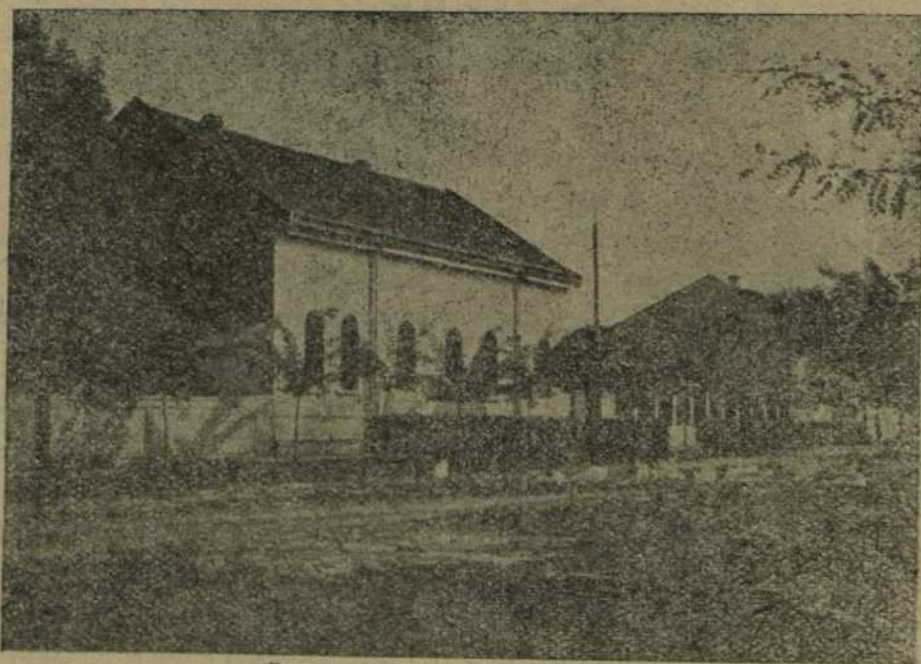
A nagy összeomlás után itt indult meg legelőször a belső építés szent munkája. Árvaházuk, amelyet Bácsfeketehegyen állítottak fel, már tizenöt éves, s 40—45 árva gyermeknek nyújt szerető otthont.

Az Árvaházat kezdettől fogva a jugoszláviai református keresztyén egyház országos intézményének tekintették s az egyházközségek örömmel viselték a fenntartás közös terhét. Az évi gyűjtéseket a presbyteriumok végezték. Megható az áldozatkészségnek az a megnyilatkozása, amellyel a régi, szűk hajlék mellé egy új, tágas, minden tekintetben megfelelő ház megszerzésében mindenki részt venni igyekezett. A szép díszes földszintes épületben a fiúk laknak, a lányok pedig a régiben; mindkettőben diakonisszák gondozzák az árvaházat, ép úgy mint a mi árvaházunkban.

A jugoszláviai egyház új alkotmánya szerint az árvák, szegények gondozása, általában a szeretet munkájának végzésére minden gyülekezetben felállították a diakonátust. Ez intézi a gyűjtéseket, az adományok összeszedését, a helybeli szegények, árvák nyilvántartását.

Az Árvaház igazgatója a bácsfeketehegyi magyar egyházközség lelkipásztora, Ágoston Sándor, a jugoszláviai országos egyház püspöke.

A jugoszláviai református országos egyház feketicsi új árvaháza.

Az árvákat és lelkipásztorukat nagy gyász érte az 1937-ik év július kilencedikén. Ezen a napon halt meg »tisztelletes Ágoston Sándorné Tóth Erzsébet, a jugoszláviai református egyház hűséges szolgálója,« »az árvák második édesanyja.« Édesanyjai szeretettel öröklik az árvák felett az országos anyaszentegyház, annak minden gyülekezete. Az árvák felvételénél legfontosabb feltétel, hogy az illetékes presbiterium rendes gyűlésén hozzon egy határozatot, mellyel a gyermeket az egyházközség árvájának elismeri és az árvaházba való felvételre ajánlja.

A jugoszláviai maroknyi reformátusság áldozatkésztsége követendő példaként lebeghet valamennyi magyar református egyház előtt. Árvaházukon nyugodjék meg az Úr áldó kegyelme.

A fehér virág meséje.

Irta: Papp Sarolta.

— Ilonka, óra után maradj még egy kicsit itt, beszélni szeretnék veled.

A gyermekek kíváncsian néztek hol Ilonkára, hol az új tanító nénire. Mit akarhat tőle? Ki fog kapni? Mit csinálhatott?

Csak Ilonka fogadta egykedvűen a hallottakat. Útés-veréshez szokott szegény, kis életének olyan mindegy már: egy pofonnal több, vagy kevesebb. Nem is gondolkozott azon, mit véthetett? Legtöbbször nem tudta az okát, csak eltűrte, mert így szokta meg kicsi kora óta.

A gyermekek mind elmentek már, csak ő ült a pad szélén. Bejött a tanítónéni, s mondta:

— Gyere ide, Ilonka!

Odament. Dacosan leszegte fejét, kezét ösztönösen védekezve tartva arca elé.

— Mi az, Ilonka? Én nem akarlak bántani?

— Nem? — nézett fel hitetlenül. — Akkor miért kellett ittmaradnom?

— Beszélgetni akarok veled. Mondd, Ilonka, mikor mosakodtál utoljára?

— Nyáron.

— De Ilonka! Most október van!

— Fázom.

— Hát nem kellene reggel megmosakodnod, hanem este, mikor már meleg a szoba. Lefekvés előtt.

— Én nem a szobában fekszem le!

— Hát hol?

— Az ólban. A disznók mellett. Ott meleg van.

— Ugy. Annál inkább meg kellene kérned édesanyádat, hogy melegítsen vizet néha.

— Nekem nincsen édesanyám.

A puha fehér kéz biztatóan simogatja a kislány kócos, szalmaszálaktól szemetes haját.

— Hát kid van, Ilonkám? Meséld el nekem.

A sohasem érzett simogatásra megnyílik kicsit a gyermekszív.

— Engem úgy hozott az asszonyosság a menhelyről. Nekem sohasem volt édesanyám. Ugy találtak a kukoricásban. — Márton napkor. Azért hívják Márton Ilonkának.

— Ugy. — A tanítónéni nem tud többet mondani. Valami szoritja a torkát. Beviszi szobájába Ilonkát, s szép patyolat kezeivel ő maga mossa tisztára tetőtől talpig. Haját is kibontja, két szép ágba fonja, s szalagot köt bele. Rá se lehet ismerni. Egy kiflit is kap a kezébe. Aztán lehajol hozzá a tanítónéni, s megcsókolja az arcát.

— Most menj haza, Ilonkám. Délután majd beszéllek a nevelőszüleiddel.

A kislány nem mozdul. Égő piros arccal áll a küszöbön. Tanítónéni kérdően néz rá:

— Akarsz még valamit mondani, kisleányom.

Az felzihál.

— Engem még soha nem csókolt meg senki! — kiáltja s két forró könnycsepp gurult végig arcán.

*

Ebédután mindjárt kabátot vesz s felkeresi Ilonkáékat. Kicsi, szűk szobába lép. Először nem lát senkit, olyan sötét van. Aztán mikor szeme hozzászokott a homályhoz, felismert egy magas, szikár asszonyt. Barátságatlanul fogadják.

— Hogy az Ilonka miért alszik az ólban? Hát hol aludna? Sokan vagyunk. Négy kis apróság, az uram, az öregapó, meg én. Aztán csak két ágyunk van. Több se férne. Hát hol aludna itt?

— Ha fekvőhelyük sincs, miért hozták ki akkor a menhelyből?

— Hogy miért? De érdekeset kérdez a nagysága. A tartáspénzért, ami jön érte minden hónapban... Egyébként ugyan nem, hiszen semmi hasznát sem látjuk.

— Hogy miért van olyan sötét itt? Csak nem engedjük ki ezt a kicsi meleget? Betömtük jól az ablaknyílást, s az már tavaszig így marad. Akar még valamit a naccága?

— Kérni szeretnék valamit. Adják hozzám a kis Ilonkát! Olyan egyedül vagyok. A pénzt megkapják továbbra is tőlem. A manhellyel elintézem a többit.

Az asszony arcán felengedett kicsit a szigorúság.

— Hát ha biztosan megkapjuk azt a kis pénzt. Mert többet se látunk egész hónapban.

— Irást adok róla. De most mindjárt adja ide a kis leányt. Ketten bandukolnak tovább a girbe-görbe falusi utcán.

— Itt laknak a Jóskáék, ott meg a Mariskáék, — nyilik szóra a gyerek.

— Benézünk azokhoz is.

Sorra járnak a szegényes házikókat. Mindenhol ugyanaz a félhomály. Arra a nehezen szerzett kis melegre mindenhol nagyon vigyáznak. Néhol úgy látszik neszét vettek az új tanítónéni látogatásainak. Egyik házban éppen mosdatta az asszony gyerekeit. De hogyan! A szájában megmelegített vízzel dörögölte végig a maszatos arcocskákat.

A tanítónéninek mindenhol van pár kedves, barátságos szava. Nem támad rájuk a betömött ablakért, a trágyalével megöntözött földes szobákért. Csak megjegyyez magában mindent, s lelkében egy szép, nemes gondolat bimbózik ki.

*

Az ablaknál áll az új tanítónéni, s néz ki a piszkos, sáros falusi utcára. Egy hete is így állt itt, mikor megérkezett ebbe a faluba. De akkor szívében keserű panasz, szemében az elégedetlenség könnyei égtek.

— Ilyen kis nyomoruságos faluba kerültem! Nem maradok itt! — zugolódott, s megírta özvegy édesanyjának: ő itt nem bírja ki... A válasz meg is jött: »Gyere haza lányom. Majd csak eléldégélünk valahogy itthon. Igaz öcséid taníttatása is sokba kerül, örültem, hogy most már segíthetsz rajtam, de ha nem bírod ki, jöjj haza!...«

Tegnap jött a válasz. Akkor még örült neki. S ma? Ma szégyeli magát, ma nem érti, hogy panaszkodhatott ő, akinek szép kis szobája, otthona, keresete van. És édesanyja!... »Engem még soha sem csókolt meg serki...« — jut eszébe a kislány panaszos hangja. Tegnap óta hogy megváltozott körü-

lőtte minden. Azóta nem látja olyan reménytelennek, céltalannak ittlétét.

Mennyi dolgom lesz, mennyi tennivalóm! hogy is nem vettem észre eddig? Csak magammal törődtem, csak a magam elhagyatottságára gondoltam. S a szegény kis Márton Ilonka? Akit a kukoricásban találtak, aki az ólban hál, mert ott meleg van! Neki köszönheti, hogy ráeszmélt arra, hogy a másoknak szerzett boldog órák által tehetjük széppé, színessé a magunk elhagyott életét.

Meggyújtja a lámpát. Levélpapírt vesz elő, s íráshoz fog. Halkan serceg a toll. A kis konyhából behallatszik Ilonka halk szuszogása. Néha átmegy hozzá. Megigazitja rajta a dunnát. S míg elnézi a kis árvát, lelkében egyre nagyobbra nő az a fehér virág, a jóság virága...

Estszállás falun.

*Sétálok a sikátoron,
Homályba hull ház és torony.
Kis ablakokból a világ
Kiváncsian kikandikál.*

*Nesztelenül, csendben halad
Az álom az eresz alatt.
Bekukucskál az ablakon,
Hová repüljön be vajjon.*

*Ahol bölcsőt renget a kéz,
Oda oson be legelébb.
Bus betegre gyógyvirt terít,
Kunyhóra csillag ezreit.*

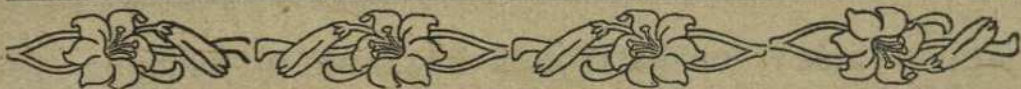
*Vidám kacajt elcsendesít
Sugva: csitt, csitt, csak egy kicsit.
Aztán odább, aztán tovább
Csókkal kíván jóéjszakát.*

*Meglep, hogy áldón, nem soká
Az egészszet befutkosá.
Rövidke volt, csupán az ut
És elringatta a falut.*

KÜRTHY KÁROLY,
halmeui lelkész.

Egy utas szállást kér.

Irta: Donáth László, suplacul de bárcaui lelkész.

Az asszony felserkent álmából, ijedten nézett szét; a szobát nappali világosság töltötte be. Dörzsölte a szemét, hogy nem álmodik-e? De nem semmi kétség; olyan fényes körülötte minden, hogy akár pénzt olvashatna. Kiugrott az ágyból, az ablakhoz szaladt, s amint kinézett a jégvirágok között, tisztán látta, hogy künn a falu is fénybe fürdik. Gyorsan kapkodta magára a ruhát, hogy a sietséggel némileg pótolja, amit a hosszú alvással elmulasztott. Az este azért feküdt le oly korán, hogy korán kelhessen s lehetőleg virradat előtt indulhasson, mert csak így remélhette, hogy az úton valami alkalmi szánat találhat. Gyalogszerrel nagy út a városig s éppen ilyen csikorgó hidegben, mikor éjszakánként a zsin-dely is csattog a háztetőn. Pénze nincs, hogy szekeret fogadjon, társaság sem akadt, mert ilyenkor mindenki csak kénytelenségből mozdul ki hazulról s aki csak teheti inkább otthon kuksol. Ő se menne, ha az ura kicsi hagyatéka miatt idézőt nem kapott volna. Így hetivásáros napokon szinte egymást érik a városba igyekvő szekerek és szának, ha idejében felébred, valaki csak akad, aki szivességből, vagy néhány garasért felveszi az úton, de így már kétséges, egyetlen reménye, hogy hátha véletlenül valamelyik lovasgazda is tovább talált aludni a kelleténél. Hát csak hamar, hamar, nehogy azt is elszalassza.

Amíg nagy kapkodva öltözött, tekintete többször tévedt az órára; lámpát ugyan nem is gyújtott, de jól látta, hogy a mutatója rendületlenül áll a nyolcas számon. Ott áll az már évek óta... Egyszer úgy felhúzta volt a megboldogult ura, hogy azóta soha meg nem indult. Eleinte nem ügyelték, mert a toronyóra pontosan

járt, az ütése behallatszott a házukba holdvilágos éjjel a mutatóját is látták, de mióta az is beadta a kulcsot, éppen mintha félkezük nélkül volnának. Csak most is mit érne, ha tudná, hány óra? ... De már mindegy, az a fő, hogy elinduljon s ahogy lehet, igyekezzék.

Mikor kilépett az ajton s kulccsal jól bezárta maga után, mindjárt látta, hogy egy kicsit korai volt az ijedség; nem a nap süt, csak a hold világít. No-no, így még lesz valahogy, hisz akkor még a lovasok nem mehettek mind el. Szomoruan pillantott az üres istállóra. Amíg az ura élt, rendszeren két ló volt abban s jónál jobbak: akkor nem kellett a más szekere után ácsingózni, hanem ők szedték fel az úton a gyalogszerben járó népet. Akárhányszor ketten indultak el a városba s heten-nyolcan érkeztek meg.

Ja, vajjon őt ma valaki felveszi-e? ... Fürgén lépett ki a kapun, a nagykendőt összébb szoritotta a testén, a csipős hideg szinte égette az arcát, de nem is ügyelte, az a fő, hogy virradat előtt legalább a faluból künn legyen, hogyha szán jó, láthassa, hogy útonjáróval van dolga.

A falun kívül tusakodni kezdett, vajjon nem korán indult-e? ... Nem volna valami kellemetes, mert amilyen erdő kezdődik a hegy derekán, azon fényes nappal se tanácsos egy asszonynak egyedül bólyászni, még nyáron se, hát az ilyen csikorgó téli éjszakán?!...

— No de már csak virradni kezd, — nyugtatta meg magát — aztán a szekerek s szának indulnak bizonyosan; az erdőig valamelyik csak eléri.

Mendegélt hát szép csendesen, csak néha hallgatózott, hogy csakugyan nem hallszik-e lódobogás, szekérezőrgés, vagy efféle? ... Egyszer úgy rémlett hogy patkócsattogást hall, máskor meg korbácssuhogást, de hamar kisült, hogy képzelődött, vagy a szél elvitte valamerre a hallott neszt. Az az, bizonyosan a szél játszik vele, mert az elébb is tisztán hallotta, hogy valaki keccentett a lónak... Megszaporázta a lépést, mert ha a hegy tetejére kijut, annál szívesebben felveszi akárki. Már azzal se törődött, hogy erdő közt jár, mitől félne, amikor a háta megett embert érez? Hát csak gyorsan.

ne mondhasssa, aki utóléri, hogy hegyre húzatja magát. Egyik kanyarodót a másik után haladta meg, előbb szándékosan nem tért le az útról, nehogy a szán elsurranjon, amíg észrevenné. Az erdő közt aztán nem is mert kitérni, nehogy a sűrűben vad kerüljön az újába.

A tetőn megállott. Szép nagy kopasz fensík tárult ott eléje, kisebb falu, bizonyosan megfért volna azon, akkora volt. Nyáron, kaszálás idején szinte egymást éri a sűrű rend és a boglya, az erdő is visszhangzik a fiatalok hancurozásától, de most szinte süketítő cserd ül meg felette. A hó csillog a holdfényben; a tisztást övező szálas erdő fái borzonganak a lebbendező szélben, de más nesz alig van, még vad se jár, hacsak azt a rókát nem számítja, amely most sunyog át az úton, a háta megett.

— Az az, róka, bizonyosan róka, mert ha farkas volna, egyenesen rátámadna, — igyekezett ismét megnyugtatóni magát, de azért szaporán indult, nehogy mégis farkas legyen s észrevegye, mert akkor ütött az utolsó órája.

Erről ismét eszébe jutott az otthoni órája. Azt valahogy mégis megigazíttatja, ha még élve haza kerül; anélkül az ember süket is, vak is, se nem lát, se nem hall. Most tiszta bolondjába indult neki a világnak, azzal, hogy már virrad s ki tudja, még mi van hátra?

Igy magában tusakodott, de azért ment, meg nem állott egy pillanatra se, pedig ha otthon gondolja, hogy egyedül fog neki ennek a rengeteg erdőnek, a hideg is kirázza előre s a lábát se meri kitenni a házból. Eddig még hagyján volt, de innen lefelé minden lépéssel csak bennebb megy a rengetegbe. Jobbról szálas erdő, a fák ága legtöbb helyt az útra hajlik, a holdfényben árnyékot vett; balról patak folyik a fekete égerfák közt, azon túl ismét a szálas erdők; szétnézni is kész borzalom s még egy mértföld hátra van belőle... A tetőről még tán vissza fordult volna, ha azt a rókát, vagy farkast meg nem látja, de most mit csináljon? Elöl tűz, hátul víz, azt se tudja, merre jutna ki hamarább, előre vagy hátra? De vissza éppen nem mehet, hisz az a róka csakugyan farkas is lehetett... Önkénytelenül visszanezett, vajon csakugyan nem jön e utána? Nem jött, már lega-

lább az úton nem látta, de a lépést mégis újra szaporábbra fogta, futásnak is megjárta volna az igyekezete.

Egyszer mégis megállt, hallgatózott. A szíve megdobbant, úgy rémlett, hogy messziről valami csengőspengős szán zaja verődik a fülébe. Az az, tisztán kiveszi a lovak dobogását, a patkó még ugyan csattog a jeges úton. Hát szán jön no, de merről jön, hogy a zaja egyre tisztábban hallatszik, mégse érzi, hogy közelebb érne tán inkább még távolodik?... És csakugyan távolodik, zaja egyre elmosódóbb, né né, már alig is hallja... Hát szán volt no, de a másik faluból jött s azon az úton haladt el, amelybe ez a rengeteg erdőn túl fut bele, ahol a két kis patak is egybeszakad. Jaj ha egy kicsivel jobban igyekezett volna, az erdő alatt találkoznak!... Futni kezdett, hátha véletlenül megállna s még utolérné...

Az erdőből valahára csakugyan kijutott, de a szán már rég messze járt. Egy kicsit tán mégis megbátorodott, hisz ebből már bizonyos, hogy virradni kezd; aztán innen a legelső falu sincs már messze; erdő se rémíti, hepehupás kopasz dombok között visz az útja, ilyen helyt mit félne, ha már eddig nem eset kétségbe?...

Mendegélt hát, egyre jobban reménykedve, hogy már virrad s addig-addig biztatgatta magát, míg a szomszéd falut elérte, de csak ámult, hogy világosságot még uehölse lát. Hát itt mikor akarnak felkelni? Most már lassabban ment s mind lassabban, nézegetve a házakat, sogy valamelyikbe tán be is zörgethetne. Végre egy sdvarról lámpavilág tűnik a szemébe; a gazda az isállóból most megy be a házba a lámpással.

— Jó reggelt, bácsi, — köszön rá, nehogy elszalaszsa — ugyanbiza hány óra lehet ilyenkor?

— Nem rég üte el a kettőt, — feleli a gazda — hanem valahol maga is jókor felszedé a csontot, hallja!

— Jaj Istenem! — nyilallott a szivéig az ijedelem — én fel, úgy látszik, még éjfél előtt!... Bácsi lelkem, a jó Isten megfizeti, adna szállást, amíg virradni kezd?... Attól félek, sóbálvánnyá változom az úton... Jaj Istenem, jaj Istenem!...

— A szállás Istené, — mondotta az ember — és

bekalóztolta, magától tán be se talált volna, úgy megijedt az éjfélutáni két órától. Hisz ő akkor éppen éjfélután fogott neki az erdőnek!...

Jaj Istenem, jaj Istenem — sopánkodott egyre, ahogy a tűz mellett leromlott egy székre.

Az ember is sűrűn csóválta a fejét, mikor megtudta, hogy az erdőn túlról jön.

— Én férfiú vagyok néni, de ha a szép falujokat nekem adnák, azért se vállalnám, hogy egyedül s így kézbeli nélkül keresztül jöjjek azon a rengetegen. Nem én, hallja, pedig ijedős természet se vagyok, elhiheti... Hát ezért a szép országért?...

Egyik ágyon egy öreg asszony is felült a beszédre. Nem akart hinni a két fülének. Hogy egy asszony ilyen borzalmas téli időben s éjnek éjszakáján!?...

— Hát ezért a széles nagy világért s ennek sok sűrű kincséért?!... Igaz, bennünk nemigen nő már a pénz se, de már mégis!... Né né lelkem, hiszen te vén se vagy... A macskát vén, még fiatalnak is ugyancsak fiatal... Te-te, nem az urad elől menekülsz-e? No-no, így még valahogy megértem... Szegény fehérnépnek sokszor meg kell futamodni, úgy-e fiam?... Azért egyet se szégyenkezz, mert az nem a te szégyened... Megvert úgy-e?...

Az asszonynak elborult a tekintete, a két szemét elfutotta a könny, idő telt, míg valahogy megszólalhatott:

— Nem keget el engem már az uram nénémasszony, de bár inkább kergetezne... Meghalt szegény drága uram, esztendeje kínlódom egyedül, mert csak kín a fehérnép élete térni nélkül; különösen ha a törvénnyel akad valami dolga. Éppen most is az a bajom. Az uram után egy néhány darab földet örökölttem, mikor a kicsi fiam is meghalt, amiatt vagy tízszer megjártam a várost eddig s ki tudja, még hányszor kell megjárnom? Baj az élet mindenképpen nénémasszony, a szegénység is elég baj, de egy kicsi vagyonkáért is meg kell szenvedni ezerféleképpen. Mennyit jártam, de mennyit fizettem idáig is?... Férfiúval mégis csak más...

— A férfiúval is elég baj van, fiam... .

— Mégis könnyebb...

— Ha dolgos, ha otthonülő. De ha kothely, korcs-
mát járó, bíz elég baj az is, fiam. Tudom, mert próbál-
tam. Ha a fiam olyan volna, mint az apja, nem ülnék
a háznál egy óráig se. De nem olyan, mert es munkás
szerző ember, mégis megverte az Isten az apja helyett
is. Engem nem vett el az Isten a részeges uram mellől,
pedig megérdemelte volna, hogy ő maradjon hátul s ő
kínlódjék a sok bajjal vénségére; e mellől meg elvette
az áldott fehérnépet. Ez is özvegy, mint te s né a szikra
árva leányka a kicsi ágyon!... Az is éppen esztendeje
mult. hogy árva. Édes szikrá!..., De né lelkem, te ott-
hon nem sokat aludhattál, az úton meg elfázódtál, dőlj
le, fiam, arra a kicsi ágyra s szundíts egyet; virradtig
még hármat is szundíthatsz. Egyébként is nyugton le-
hetsz, mert a fiam éppen a városba készül s csak azért
is szívesen elvisz, hogy ne únja magát egyedül.

Szegény asszony, nem kérette kétszer magát, csak-
ugyan ledől a kicsi ágyra, az árva leányka mellé, de
előbb még a férfiúra is vetett pillantást... Asszony ne
nézné meg a férfit, ha tudja, hogy az is özvegy?...
De a férfi is szemlélte az asszonyt, még ugyan szem-
lélte. Láta, hogy fiatal, kívánatos arca még a szomorú-
ság alatt is szép, csuda-e, ha arra gondolt, hátha az
Úristen szántszándékkal vezérelte a házukhoz?... Úgy
látszik, hogy nem irtozik a gyermektől, né meg is ölelte
hátha szeretni is tudná?!... Földje is van, mert úgy
mondá, az urától is örökölt, aztán neki külön is lehetett...
Csakugyan nem árt, ha együtt mennek a városig, odáig
egy kicsit ismerkednek s hátha még össze is meleged-
nek?... Jó lesz a lovakat még egyszer megnézni, elég
fényes-e a szőrük, mert az asszony is meg szokta
nézni a férfiú körül a világot. A lámpással kiment, a
lovakat másodszor is végig csutakolta, aztán megitta,
jól megabrakolta s csak azután ment vissza a házba.
A szobában félhomály volt; amig künn járt, megsza-
kadt a tűz a cserepes tűzhelyen; néhány szálát tett rá s
a tűzhelyre ülve elgondolkozott a világ sorsán... Mi
lenne, ha tényleg úgy fordulna, hogy ez a fehérnép itt
maradna?... Meghánya-vetette erről is, arról is s ad-
dig méricskélte minden oldaláról, amíg a tűzhelyen őt

is elnyomta az álmot. Amikor felébredt, úgy tetszett, hogy beszédet hall. Figyel s hát csakugyan. De észreveszi, hogy nem az édesanyja hangja; az idegen asszonyé se, pedig éppen onnan jön a kicsi ágyról... Figyeli s hát a leányka... Az idegen asszony nyakát átöleli s amit beszél, attól az embernek a szive is összefacsarodik:

— Édesanyám, lelkem kedves édesanyám, csak hogy egyszer már haza jött; mennyit sírtam s mennyit vártam?!... Úgy-e többet már nem megy el?!... Jaj, ne menjen édesanyám, mert én addig sírok, míg a szívem is meghasad!... Úgy-e nem megy, úgy-e édesanyám, itthon marad?!...

Fejét odahajította az idegen asszony vállára s addig gügyögött hozzá, míg boldogságában ismét csak elaludt.

A férfi csendesen felébresztette az öreg asszonyt:

— Édesanyám hallott-e valamit?... Jaj, bár hallotta volna, hogy mit beszél a kicsi árva!... Azt mondja, hogy haza jött az édesanyja s könyörög, hogy ne menjen el többet. Mondja meg no, ez a szikra gyermek, hogy tud ilyent felgondolni?!...

A vénasszony aprókat pislogott:

— Azt valami angyal sugja a gyermeknek, édes fiam... Oh ha az Úristen azért vezérelte volna ide!... Né fiam, né, felkelek s egy kicsi kolbászt rántok, amíg felébredne...

Virradat tájon együtt mentek a városba. A kicsi leányka lelkükre kötötte, hogy ne sokáig üljenek. Dél táján otthon is voltak; a kicsi leányka repülve repült az idegen asszony ölébe s szüntelenül lelkendezte:

— Édes anyám, lelkem kedves édesanyám!!...

A férfiú a lovakat ki se fogta, csak a rúd elé dobott enniök, míg maguk is ebédeltek, aztán rögtön készülni kezdtek. A leánykát a fiatal asszony öltöztette, a férfi az öreg asszonyt sietette, mert egy az, hogy a fiatal asszonyt haza kellett vinni s ha már így van, a szegény lovakat mért fárasztanak még egyszer külön a háztűznézéssel is?!...

A kevélyek megaláztatnak.

Irta: PELESKEY SÁNDOR berzeni-i lelkész.

A debreceni református kollégium sok szegény fiút tett már hatalmas, nagy urrá. Különösen a régebbi időben úgy ment az, hogy a tiszteletes, meg a rektor uraimék a falusi iskolákba kiválogatták az erkölcsben és tudásban kiválókat, ők maguk bevitték az öreg kollégiumba, hol hazai segítség nélkül felnevelték az ilyen jeles ifjakat hivatalba jutásukig. Az ős kollégiumot nem hiába hívják „alma mater“-nek, édes anyának, mert valóban mint dajkálkodó édes anya, úgy gondoskodott fiairól. Bizony sok szegény, de jeles ifjút emelt így fel a porból ez a főiskola és ajándékozta meg kiváló emberekkel nemzetünket és egyházunkat. Persze tehette, mert, a jó szívek adták a fejedelmi adományokat az öreg kollégiumnak, ez meg tovább adta az ifjaknak.

A kollégiumnak sok-sok ezer neveltje volt. Kabai Géza is, kit jó reménységgel vittek be tiszteletes uramék az öreg iskolába. A hozzáfűzött reménység be is vált, az ifju jelesen haladt előre, ám mégis nagy erkölcsi hiányosságban szenvedett. Ugyanis nagyon büszke lett a tudományára és testével együtt nőtt a gőgje is. Kevésbé jeles tanuló társait lenézte, sőt a jobb tanulók közül is csak a gazdag urfiakkal tartott barátságot. Tanuló-

társai nem merlek ellene semmit sem tenni, mert a jeles diák nagy tekintély volt. Hanem tett ő maga ellen!

A szomszéd faluban, ahol Kabai szülei laktak, sok keserü könnyet hullatva szomorkodott egy szegény öreg asszony, a Kabai édesanyja, akiről a fiu göggyében úgy megfélekedzett. Hogyne szomorkodott volna, amikor már hónapok óta hirt sem adott magáról fia. Gondolt hát egyet az öreg édesanyja s napok óta készült meglátogatni urfivá lett fiát. Sarkalta az is, hogy sikerült neki egy kis hizócskát szerezni és dehogy tudott volna egy jó falatot enni úgy, hogy fiának is ne juttatott volna belőle. Felpakolt hát az öreg asszony s neki vágott az utnak. Akarásánál csak az öröme volt nagyobb, hogy szülötte édes fiát keblére ölelheti, a maga sütitte-főzte jó hazaival megvendégelheti.

Jól megpakolva, kifáradva ért az öreg Kabainé a kollégiumba, hol ép halálos csönd volt, a diákok ugyanis tanítási órán voltak bent a termekbe, hallgatva tanáraikat. A kollégiumi jószivü kapus, aki hozzá volt szokva az ilyen látogatókhoz, igen udvariasan vezette Kabainét ahhoz a teremhez, ahol Géza fia hallgatta tanárát és meghagyta, várjon addig az ajtóban, amíg a tanár ur kijön a csöngetés idején. Kevés idő múlva óra eltelésére csöngettek és a teremből elől kijövő tanár látva az ajtóban az öreg nénit, nyájasan kérdezte: „Kit keres?” Az asszony illedemesen felelte: „Kabai Géza fiamat.” Mire a tanár ur visszakiállított a teremben lévő fiuknak: „Jöjjen ki hamar Kabai, itt az édesanyja” és ezzel tovább ment.

A teremből a tanulók úgy özönlöttek kifele, mint a köpüből a méhek, csak Kabai nem mozdult helyéről, úgy léve, mintha nem is hallotta volna a tanár ur kiállítását. Mignem kebelbarátja Tatay Zoltán, egyik előkelő városi urfi szólott néki: Géza itt vár az anyád! Erre Kabai is megmozdult s nagy kelleltenül kifelé indult, pedig hogy várta már az édeanyja. Amint kiért, a várakozó öreg, hátán a nagy csomagjával szaladt fia elé, hogy kitárt karjaiba zárja a rég nem látott fiát. Hát uramfia mi történik. Géza urfi a lelkendező édesanyja karjaiból kivonja magát és durván reá rival: „azonnal

menjen innen, ne szégyenlisen meg paraszti gunyájával, több esze is lehetne már!"

A szegény öreg asszony megdermedve állott s azt sem tudta álom-e vagy valóság, ami történt? Amikor felocsudott, már nem ment, de vánszorgott szomoruan hazafelé.

De ha Kabai nem tudta mi történt vele, bezzeg megtudták a fia diáktársai. Hiszen szemük láttára történt ez a nagyon csunya jelenet, amikor az urfivá lett Kabai szégyenelve egyszerü anyját, elüzte azt magától. Legelőször kebelbarátai fordultak el tőle, az urfi diákok; hogy ne, hiszen csak polgári családból való Kabai Géza. De ezek közül is megvetették a jobb érzésűek tettéért, hát még a szegényebb tanulók. Szerencséjére tanárai nem tudtak semmit a történetekből, de egy jó érzésű ifjunak elég lett volna a diáktársai megvetése is arra, hogy okuljon.

• • •

Kabai azonban nem okult, ő továbbra is az maradt, aki addig volt: gögös, másokat lenéző ifju; ám tanulásbeli szorgalma sem layhult, megfeszített erővel tanult és a tanulásban az elsők között volt. Nem törődött senkinek a véleményével, társai megvetésével. Egy vágya volt: sokra vinni, magasra emelkedni s majd a boszszantó lenézésért megfizetni. Hogy származásáról, kilétéről ne is tudjanak, iskolái elvégzése után Debrecen-től messze a Dunántulra ment állami hivatalba. Csak természetes, hogy övéit nem is tudatta, amikor hivatalt kapott, öreg apja már meghalt, édesanyja pedig az öreg kor gyöngeségével, a falubeli jó rokonok szerető támogatásával élte szomorú napjait. Igazán szomorú öregkört ért el. Egyetlen gyermeke mintha meghalt volna, úgy nem törődött vele. Mondták is a rokonok, meg a falubeliek, kár volt iskoláztatni a fiut, többet ért volna, ha itthon marad az ekeszarvánál. Ám az öreg asszony nem panaszkodott, aminthogy azt a szégyenletes iskolai jelenetet sem mondta el senkinek.

Mig az édesanyja így élt, fia haladt előre fölfelé

pályáján. S mert jól értett ahhoz, hogyan kell felfelé alázatosnak lenni, rövid időn belül előkelő polcra jutott.

Célját hát részben elérte Kabai, előkelő ember lett, de ő gazdag, irigyelt ember is akart lenni, amit meg házassága révén akart elérni. A környékbeli előkelő familiák között, a szintén gögös, vagyonos hirben álló Banai család leánya nyerte meg tetszését. Nem is annyira a leány, hanem mint ma szokás a család vagyonos hire és gögje tetszett neki. El is vette a Banai leányt Kabai és éltek boldogan, mint — szólásmód szerint mondják — hal a vízben. Kabai úgy látszott elérte célját, büszke is volt nagyon előkelőségére.

De a nap sem emelkedhetik feljebb a delelő állásnál, azután lefelé visz az ulja, hát még az ember, milyen hamar lejtőre jut, ha csak a maga erejében bizik és megveli azokat, kiket az Ur adott néki a vérség kötelekével.

Alig pár év múlva házassága után érte Kabait az első nagy csalódás. Felesége szülei vagyombukottak lettek s ezeknek tartása az ő nyakába szakadt. Az öreg Banai ötödmagával hurcolkodott hozzájuk és bizony odalett a gondtalan, jómódu élet. Amikor a Banaiak a szegénységben sem tudtak lemondani a fényűző életmódról s ez ellen kikelt Kabai, bizony megkapta reá a választ: hja, ha a paraszt urhoz dörzsölődik, huzza az ágát, ha kellett a Banai család előkelősége fizess meg érte és teremts pénzt. Kabait semmivel sem lehetett volna jobban megbántani, mint származása emlegetésével. Lelki ereje nem volt szakítani felesége családjával, feleségét is szerette, meg aztán ha nincs is kalács, de van előkelő nevű rokonság. Ám a nagyizolásból, az előkelőségből még senki nem élt meg, ez csak romlást hozott még minden emberre. Ezt hozott Kabaira is.

Mikor már minden pénzforrás kiapadt, a pénzszerzésben bűnös utra lért, csak hogy a maga es családjá hiúságát kielégítse. Elkövette azt a szörnyű bünt, amit sikasztásnak neveztek, a reá bizott hivatalos pénzhez nyúlt s éveken át abból éltek.

Addig jár a korszak a kutra, míg el nem törlik. Addig nyúlt Kabai is a tilos kasszához, míg egyszer csak

reá jöttek. Ekkor a gögös, büszke ember lelkileg összelört és öngyilkos akart lenni, de csak sebet ejtett a fegyver, melyből sok idővet felgyógyulhatott. Hivatalából még nem csapták el, kegyelmet adtak néki felgyógyulása idejéig. De az ujságok már országszerite tele kürtölték Kabai öngyilkosságának hírét, csak azt nem tudta még a világ, hogy miért tette, ezt csak felsőbb hatósága tudta.

* * *

Kabai édes anyja ujság olvasó emberektől hallotta meg fia véresen szomorú esetét. Az öreg édes anya kétségbeesett hálátlan rossz fia esetén s bár csak most tudta meg fia lakóhelyét is, mégis ott élt szívében a vágy: meglátni gyermekét. Éjet-napot imádkozva töltött, hogy mutasson Isten utat az ő összelört anyai szívének, mit cselekedjen? Azon töprenkedett elmegyén hozzá, de vajjon hátha most is elüzi vagy életben sem találja fiát? Győzött az isteni, az anyai szeretet és Kabai Géza édesanyja elindult a hosszú ultra fiáért aggódó, imádóságos lélekkel.

A magát meggyilkolni akaró Kabai élet halállal vívódott szörnyü kinok között. Amikor könnyebb napjai voltak, mindig édesanyját emlegette, vajha csak egyszer látná és azután halna meg, hisz a pénzt úgy sem tudja megtéríteni.

Felesége és családja tehetetlenek voltak. Azok, kikkel a jólétben együtt vigadtek, elfordultak tőlük. A kétségbeesés vett erőt a lesujtott, megalázott családon. Már Kabai és felesége arra is gondoltak, elpusztítják magokat és e szörnyü gondolat nőtt bennük, ha arra gondoltak, hogy gyógyulás után úgy is mindenki előtt erkölcsi halottá lesznek, mint olyanok, kik éveken keresztül sikkasztott pénzből éltek. Leirhafatlan szomorúság lakott a családban, mintha maga a halál és a kárhozat együtt járna házukban. Kabai már egyre csak azt hajtogatta: megalázott az Isten! Óh, ha még egyszer könnyörülne rajtam!

Amikor egy napon Kabai és felesége elhatározták,

hogy az eljövő éjjel végeznek magukkal és a gyermekekkel is és szinte már magukon kívüli állapotban remegtek, hogy jön az esti imádság ideje — hát egyszerre csak benyit hozzájuk egy löpörödött öreg anyóka, aki csak ennyit tud mondani: a fiamat, Kabai Gézát keresem.

A testi sebeiből gyógyulófélben lévő Kabai először azt gondolta a tulvilágból jő az a hang, majd mikor felocsudva maga előtt látta édes anyját, ágyából magánkívül felugorva, rohant anyjához és annak lábaihoz rogyva hangos sirások közt mondogatta: Anyám! Anyám! Én édes jó Anyám!

A gyöngye, öreg, édes anya menyé segítségével fel emelte Kabait, újra ágyba fektették és Kabai ott is sokáig anyját átölelve, szóllanul sirt.

• • •

Mire az éj leszállt, amelyen Kabaiék a halálra akartak készülni, a megfisztult élet, az új élet költözött a hajlékba. Kabai töredezett hangon mondott el bűnbánóan mindent az egykor megvetett anyának, az édes anya pedig mindent megbocsátó szeretettel ölelve keblére fiát, sorolta el szenvedéssel teljes, de imádságos élete sorát. Az édes anya végül elővette a keblére rejtett sok pénzét, melyet nem várt örökségül kapott s átadta fiának.

E kettőjük között történt jelenet után, Kabai előhívatta családját s csak ennyit mondva: — ezután anyánkat megmentő angyalként fogjuk tisztelni, — tértek nyugalomra.

Évek múlva Kabai egy más városban hivataloskodva élt boldogul édes anyjával együtt, tanítva gyermekeit az 5. parancsolatra és arra, hogy jó az Isten, mert a „kevélyeket megalázza“.

A Valea lui Mihai ref. templom.

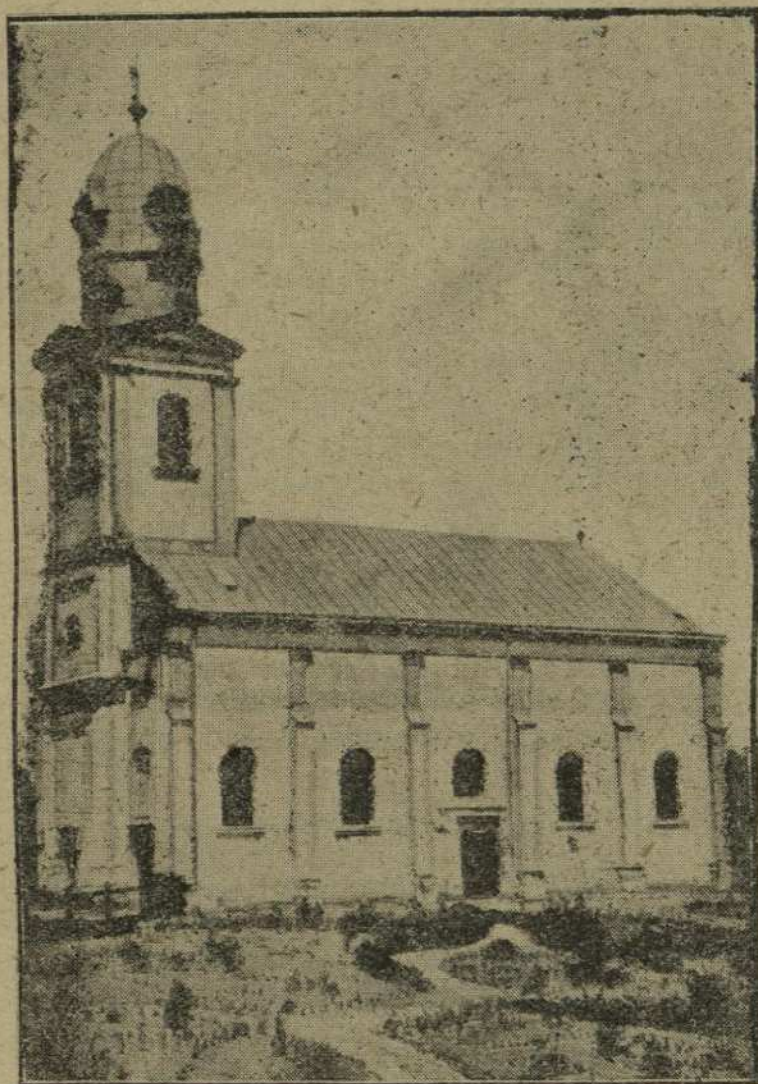
A templom homlokzatára ez van írva: 1888. XC. — Így ebben az évben lesz 50 éves. Ez azonban a templom jelenlegi formájára vonatkozik, mert a debreceni nagytemplom tornya mintájára épült tornya, nyugati falazata, fundamentuma sokkal régebbi idők készítménye. Mivel ez az év templomunk számára jubileumi év, jertek üljünk le a legrégibb téglái köré és hallgassuk meg figyelemmel évszázados élettörténetét.

A templom legrégebbi téglái bizonyára látták a tatárdulás borzalmait, mert valószínűleg a már 1067-ben egyik régi oklevélben említett Nagy Mihály nevű szabólcsmegyei főúr alapítása. Nem lehetetlen, hogy ő vetette meg az első templom alapját a mai helyén három megye-határ találkozó pontján, a helység legmagasabb homokdombján egy 1329. évből származó határjáró levél szerint a Füzék folyó mellett domborodó »Bérch« vagy bércen. A helység a tatárjáráskor elpusztult, temploma is valószínűleg megsemmisült. De csakhamar megépült, mert már 1270-ben az ősbirtokos Turul comes özvegye, aki Boldog Margittal, IV. Béla király leányával együtt viselte az apácafátyolt, Mihályt a Nyirben Szalacs mellett szétosztja. Talán a templom újra megépülése az ő érdeme. A XIV. század elején már annyira tekintélyes község egyházi szempontból is, hogy egyszerre két lelkészt is tart és olyan magas papi tizedet fizet, mint az akkor tekintélyes Gyula városának lelkésze. A Turulnemezesség, majd Chyre, Madarász, Macskásy, Kiss-Kállai, Vitéz családok, mint patrónus urai nagyon lelkükön viselik az egyház gondját.

A reformáció mely igen korán beköszöntött helyiségünkben, új fejezetet jelent templomunk történetében. A régi egyházmegyei iratok szerint a mai Valea lui Mihai három különálló politikai és egyházközséget foglalt magában: Ujváros, Totfalu, Nagy Nog Mihályfalva. Ez utóbbi a kettő között foglalt helyet, míg végre magába kebelezte a két előbbit. Totfalunak külön temploma volt, aminek kőfalára egy Pap Ferenc nevű 79 éves ember 1824-ben jól emlékezett. A másik két helyiségnek egy

temploma volt a mai helyén. Minél jobban gyarapodott lélekszámban az egyház, a templom annál kisebbnek bizonyult, amiért is több ízben megnagyították. A régi templomnak toronyfelőli nyugati része, aml a mostani templomba is beévan építve, nagyon régi, talán jóval a reformáció előtti időkből

A Valea lui Mihai ref. temp'om.

való, 1714-ben Mester Miklós ur új mennyezet alá huzatta, mert az előbbi igen régi és omladozó volt. Majd kelet és nyugat felé újra kitoldatott. A régi fatorony helyett magas kőtornyot építettek az 1790. évben. 1888. évben 50 évvel ezelőtt az ősök újra szükségét látták annak, hogy számban meggyarapodott eklézsiájuknak a régi helyén egy tágasabb, hosszabb

templomot építsenek. A régi templom anyagából, amit lehetett felhasználtak, a többi kiadásokat a gyülekezet közadakozásból fedezte. Néhány évtizeddel később újra szűknek bizonyult a templom, amikor is az egyház jelenlegi főgondnoka Csiri Sándor és felesége egyházunk iránti szeretetéből az ifjuság részére hatalmas kart építtetett a maga költségén.

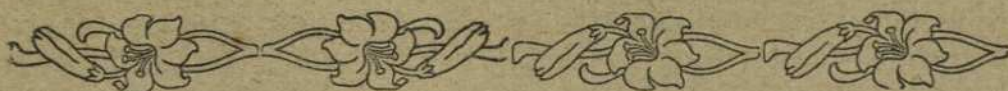
Az egyház külön nevezetessége a toronyban levő 1491-ben II. Ulászló király idejében Oradea-(Váradon) készült hatalmas méretű harangja, mely még ma is teljesen jó és használható állapotban van, Nem kisebb értékű érdekes régisége az egyháznak egy a még reformáció előtti kelyhe. Ugyancsak jó megemlékeznünk az egyházunk tulajdonába került, amaz urasztali felszerelésről is, amely a Károlyi grófok által hitükhöz való ragaszkodásuk miatt otthonukból kivert mezőteremi magyar református ekléziáé volt. Az eredeti iratok szerint az idemenekült reformátusok e drága értékeket ekléziánknak adják át azzal a kikötéssel, hogyha »Isten egyszer újra megépítené a teremi ekléziát, úgy visszaszolgáltassanak azok előbbi birtokosai kezéhez«. E helyre a gróf svábokat telepített; így sem magyar sem református nincs e helyiségben. — Óh hány magyar református eklézia pusztult el a jelzett grófi-család vakbuzgóságából.

Drága és értékes urasztali terítői közül ki kell emelnünk Ketzeli Krisztinától 1774-ben ajándékozott csipkés szegett kendőt, melyen Krisztussal való találkozását imígyen írja meg költői formában:

*Manna s kőszál vize Izráelt táplálja,
Lelkem is Jézusban e kettőt találja.
Bűnöm fertőiből megmosta lelkemet,
Teste táplál s azzal egyesít engemet
Eljegyez magának drága vőlegényem,
Kinek szerelmében van minden reményem,
Ég szívem s felkészült szárnyal igyekezik,
Édes öleibe óh mikor érkezik.
Világot, mint kevély pávát megutáltam,
Tövis koszoruban, mert több jót találtam.
Boldog egymáshoz hű galamb szerelme
Vőlegény Jézusom lelkem segedelme.
Véres sebeimnek mérge szívem hatja,
Ezt csak az igazság napja gyógyíthatja.
Kőszál vizeire sietek mint szarvas,
Ott lel szomjuságom hivesítő orvost.*

SASS KÁLMÁN,
református lelkész.

A finişi ref. templom

A beiuşi havasok vidékén — Beiuş város közvetlen közelében fekszik a pizstrángokban gazdag finişi patak mindkét partján Finiş. Nevét a latin finis — s a falu felső végén állítólag II. Béla király által emelt »Béla vára« romjaitól nyerte.

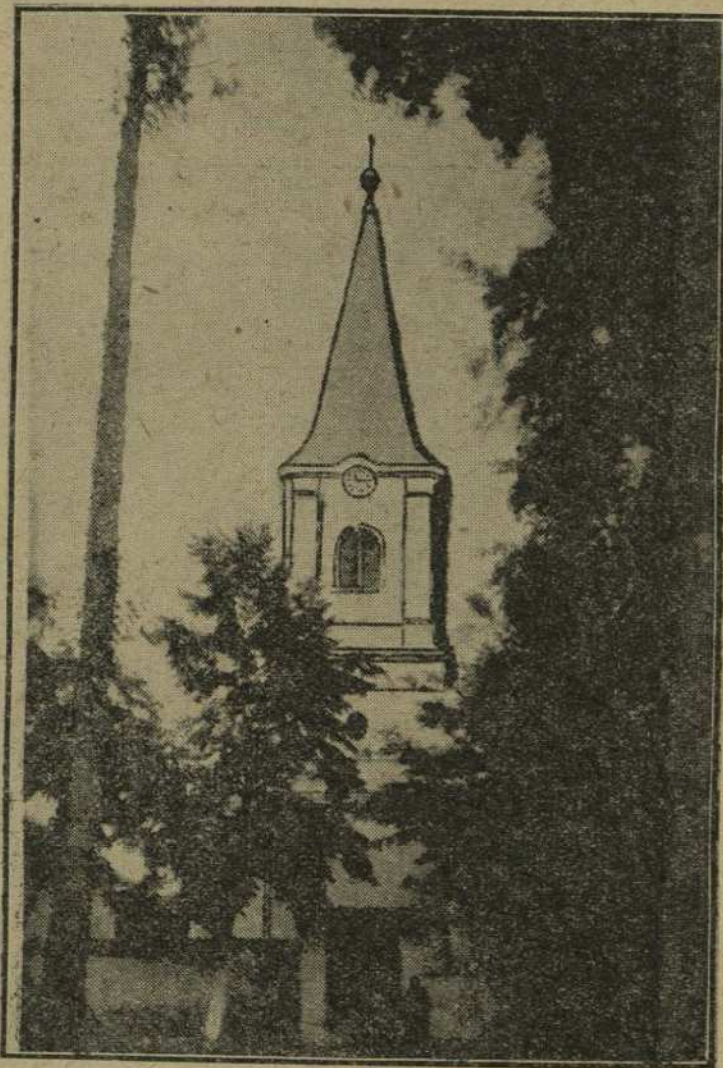
Az egyház keletkezésének pontos idejét adatok hiánya miatt nehéz megállapítani — de egy anyakönyvi bejegyzés szerint Finiş már 1600-ik esztendőben is: »florens eclesia« virágzó egyház volt, melynek 1786-iki anyakönyvi bejegyzés szerint Janosfalva 186 esztendeje filiája volt mint »mater eclesiának«. Lelkésze már 1598-ban is volt Vaday Tamás személyében; míg legrégebben kimutatható tanítója az 1722-ik esztendőtől Pásztor János oscola mester uram volt.

Ősi egyháza és temploma a mai temetőben állott — mit egy 1722-ből eredő bejegyzés igazol. — Mai templom és tornya 1808-ban kezdett épülni, de teljesen csak 1834-ben készült el, mikor is november 16-ikán igen fényes gyülekezet előtt Ntű Balogh Péter ur segédesperességében fel is avatták. — »E felavató ünnepélyen a beiuşi urak nemesi uniformisba felöltözvén, fegyveresen, pisztolyosan zászlóval kijöven az isteni tisztelet alatt az ágyukkal együtt pisztolyokkal lövöldözvén, az egész solemnitásnak örök emléket hagytak«. — E templom avatás tehát a környékbeii magyarság örömmünnepe volt.

Az egyház dolgos, tisztesség és rendszerető népe szereti egyházát is rendben tartani. 1856-ban magtárt, 1858-ban 150 öl hosszú kőkerítést húzott a templom, parochia és régi iskola elé védelmül a falun keresztül huzódó hegyipatak áradásai ellen. 1871—72-ben épült mostani parochiája, melyhez 1904-ben egy új szobát építettek. Közben az iskoláról sem feledkeznek meg. 1896-ban felállítják a II-ik iskolát — 1906-ban kibővül a templom. A világháboruban elvitt harangok helyett 1923-ban egy 225 kgr. súlyú és 1925-ben egy 483 kgr. súlyú harangot hozatnak. — S 1927-ben az egész templomot kívül-belül renoválják, a templomot bádoggal újra fedik. 1881—82-ben épült

iskoláját 1936-ban elbontják s ez évben egy új, modern 2 tantermes tanítói lakást és mellék épületekkel ellátott új iskolát építenek 186 ezer lei költséggel — az építkezési összeget teljesen kifizetvén.

A finişi ref. templom.

Számokban kifejezve röviden ez Finiş története. Amint ez adatokból láthatjuk, valamikor a reformáció kezdetén megindult munka soha sem szünetelt. Nagy áldozatokkal folyik szakadatlanul. A tartomány népe elküldetésének teljes tudatában öseihez hiven mindig meghozza az egyház oltárán a maga áldozatát. Kísérje Isten áldás szent törekvésében.

JUHÁSZ ANDRÁS,
ref. lelkész.

A Piatra Craiulu-i Református Egyházkerület

NÉVTÁRA.

Rövidítések: Ae = anyaegyházközség. P = posta. T = táviróhivatal. Vá = vasut állomás. Lp = lelkipásztor. Slp = segédlelkész. Hlp. = helyettes lelkész. Dklp. = diakónus-lelkész. Fög. = főgondnok. G. = gondnok. Em. képvis. = egyházmegyei képviselő. Lsz = lélekszám. Tksz = tankötelesek száma. Tansz. = tanulók száma. M. ny. = magyar tannyelvű. N. ny. = német tannyelvű. R. ny. = román tannyelvű. Kt. = kántor-anító. Te. = társegyház. Le. = leányegyház. Fe. = fiókegyház. Szórv. = szórvány egyház. Az egyházközségek magyar nevét lásd az 1936. évi naptárban.

A) Egyházkerületi tisztviselők:

Püspök: Sulyok István, lelkész [Oradea, Str. Petru Maior 1.].

Főgondnok: Dr. Thury Kálmán ügyvéd [Oradea, str. Delavrancea 1.]

Lelkészi főjegyző: Csernák Béla, lelkész [Oradea, Parcul Eminescu 32].

Lelkészi aljegyző: Peleskey Sándor, lelkész [Bervenii].

Világi főjegyző: dr. Soos István ügyvéd [Oradea].

Világi aljegyző: Dr. Olasz Lajos ügyvéd [Chişineu, Arad megye.]

Egyházkerületi ügyész: Dr. Harcsár Géza, ügyvéd [Satu-Mare].

Egyházkerületi tanácsbírák:
Lelkésziek: Debreczeni István [Timişoara], Papp József [Sighetul-Marmăriei], Balajthy Jenő [Episcopia], Kiss Károly [Oradea].

Világiak: Dr. Ajtai Nagy Gábor [Baia Mare], Bónis Elemér földbirtokos [Cubulcut], dr. Kölcsey Ferenc ügyvéd [Domăneşti], dr. Kotzó Jenő ügyvéd, földbirtokos [Cadea], dr. Ujfaluşi Sándor ügyvéd [Ateşd].

B) Egyházkerületi képviselők:

Középiskolák részéről: Ligeti Imre főgimn. igazgató [Sătmăr], Bakcsyné Korbuly Irén leánygimnáziumi igazgatónő [Sătmăr], Martininé Scheint Lujza felsőkereskedelmi leányisk. igazgatónő [Sătmăr], Karácsonyiné Gálbory Erzsébet leánygimnáziumi igazgatónő [Oradea].

Elemi iskolák részéről: Bartha István tanító [Bervenii], Kilián Sándor [Chişineu], Czeglédy Sándor [Santăul-Mare].

C) Püspöki hivatal tisztviselői:

Egyházkerületi titkár: helyettes: Balajthy Jenő [Episcopia].

Egyházkerületi tanügyi előadóhelyettes: Kursinszky Kálmán, [Oradea, Str. Nic. Zigre 37.]

Egyházkerületi pénztáros: Kovács József [Oradea, Str. Aurel Lazar 16.]

Egyházkerületi számvéve-ellenőr: Vargha László [Oradea—Str. Petru Maior 1.]

Egyházker. belmissziói titkár: Orth Győző [Oradea].

Irodaitisztviselők: Gaál László, Jégh Irén, Kiss János.

D) Bizottságok:

1. Belmissziói bizottság tagjai: Elnök: Sulyok István püspök, helyettese: Csernák Béla e. ker. főjegyző. előadó: Debreczeni István, Boros Jenő, Papp József tanácsbírók, Pappszász Lajos és az e-megyék belmissziói kiküldötteiként az em. belm. előadók

2. Iratterjesztési bizottság: Csernák Béla főjegyző elnök, Kursinszky Kálmán előadó, Papp József egyházker. tanácsbíró, Arday Aladár esperes, Peleskey Sándor, ek. lelk. aljegyző, Debreczeni István, Kiss Bertalan ek. belm. titk., Kovács József ek. pénztáros, Vargha László em. számvevő.

3. Közalapítvány missziói bizottság tagjai: Sulyok István püspök elnök, dr Thúry Kálmán egyházker. főgondnok, Csernák Béla egyházker. főjegyző, Arday Aladár, Vadai Béla esperesek, Pappszász Lajos e. m. gondnok, Vargha László egyházker. számvevő-ellenőr. Kovács József e-ker. pénztáros.

4. Nyugdíjintézet végrehajtó bizottság. Elnökség: Sulyok István püspök, dr Thúry Kálmán egyházker. főgondnok, tagok: Csernák Béla főjegyző, dr Soós István e. ker. főjegyző, dr Harcsár Géza e-ker. ügyész, Arday Aladár esperes, Kursinszky Kálmán egyházker. tanügyi előadó, Csathó Jenőné, tanítónő. Kovács József egyházker. pénztárnok, Vargha László számvevőellenőr és az egyházmegyék küldöttei.

5. Pénzügyi-bizottság: Sulyok István püspök elnök, dr Thúry Kálmán egyházkerületi főgondnok, Csernák Béla egyházker. főjegyző, Arday Aladár, Vadai Béla esperesek, dr Harcsár Géza e-k. ügyész, dr Soós István e-k. vil. főjegyző, Kovács József e-k. pénztáros, Vargha László e-k. számvevő-ellenőr.

6. Segélyosztó-bizottság tagjai: Sulyok István püspök elnök, dr Thúry Kálmán egyházker. főgondnok, Csernák Béla ek. főj., dr Soós István vil. főj., dr Harcsár Géza e-ker. ügyész, Kursinszky Kálmán egyházker. tanügyi előadó, Kovács József egyházkerületi pénztárnok.

7. Szociális bizottság: Sulyok István püspök elnök, dr Thúry Kálmán egyházkerületi főgondnok, Csernák Béla egyházker. főjegyző, Debreczeni István egyház-

ker. tanácsbíró, Pappszász Lajos egyházmegyei gondnok, Papp József e-ker. tbíró.

8. Tanügyi-bizottságok:

A) Népiskolai szakosztály: Sulyok István püspök elnök, Nemes Elemér, Debreczeni István, Telegdi József, Pappszász Lajos, Papp József, Papp Margit, Ottmayer Gyula Bartha István, Czeglédy Sándor, Fráter Emil, Gönczy Sándor, Kursinszky Kálmán egyházkerületi tanügyi előadó.

B) Középiszkolai szakosztály: Sulyok István püspök elnök, Arday Aladár esperes, dr Thúry Kálmán ek. főgondnok, Vadai Béla esperes és Kursinszky Kálmán tanügyi előadó és az iskolák igazgatótanácsainak elnökei: Boros Jenő, Csernák Béla és a tanárkarok képviselői: Ligeti Imre, Bakcsyné Korbuly Irén, Karácsonyiné Gálbory Erzsébet.

9. Tankönyvkiadó-bizottság: Sulyok István püspök elnök, dr Thúry Kálmán egyházker. főgondnok, Csernák Béla egyházker. főjegyző, Kilin Sándor tanító Erdőhegy, dr Harcsár Géza egyházker. ügyész, Kovács József ek. pénztáros, Kursinszky Kálmán egyházker. tanügyi előadó.

10. Vallástani pótképesítő bizottságok:

a) Oradea: Csernák Béla elnök, Kiss Károly lelkész Oradea, Juhász Károly énekvezér Oradea.

b) Sätmaron: Boros Jenő elnök, lelkész Sätmar, Cseckedy Károly énekvezér.

E) Egyházkerületi lelkészértekezlet:

Elnök: Sulyok István püspök; alelnökök: Csernák Béla e. ker. főj. (elnök h.), Debreczeni István [szell. ü.], Oláh Sándor [anyag. ü.]. Titkár: Peleskey Sándor, jegyző: Bagoly Bertalan, pénztáros: Balajthy Jenő.

F) Egyetemes konventi Főbiróság tagjai Piatra Craiului-ról:

Rendes tagok: Sulyok István püspök, dr Thúry Kálmán egyházkerületi főgondnok, Csernák Béla ek. főjegyző, egy hely üres. Póttagok: Vadai Béla esperes, dr Ajtai Nagy Gábor e-ker. tanácsbíró.

G] A romániai magyar református egyház zsinatának tagjai a Piatra Craiului egyházkerületből:

Hivatalból tagok: Sulyok István püspök, dr Thúry Kálmán egyházker. főgondnok.

Rendes tagok: lelkészek: 1. Csernák Béla egyh. ker. főjegyző. 2. Vadai Béla esperes. 3. Debreczeni István egyházker. tbiró. 4. Papp József egyházker. tbiró. 5. Arday Atadár esperes. 6. Boros Jenő esperes. Világiak: 1. dr Harcsár Géza egyházker. ügyész. 2. Telegdi József em. gondnok. 3. Pappszász Lajos em. gondnok. 4. dr Böszörményi Emil em. gondnok. 5. dr Ajtai Nagy Gábor egyházker. tbiró. 6. Üres.

Póttagok, lelkészek: 1. Nemes Elemér esperes. 2. Sárközy Lajos lelkész. 3. Peleskey Sándor. 4. Szabó Zoltán esperes. 5. Fogarassy Bálint. 6. Üres. *Világiak:* 1. dr Czeglédy Miklós egyház. ügyész. 2. Bonis Elemér egyh. ker. tbiró. 3. dr Gulácsy Sándor egyház. ügyész. 4. dr Kölcsey Ferenc egyházker. tbiró. 5. dr Soós István egyházker. vil. főjegyző. 6. Üres.

Tanári rendes tag: Ligeti Imre. fiúfőgimn. igazgató,

Tanári póttag: Bagothay Sámuel tanár.

Tanítói rendes tag: Bartha István ig. tan.

Tanítói póttag: Tóth Zsigmond ig. tan.

H] Esperesek, egyh. gondnokok, egyházker. tanácsbírák szögálati évök sorrendje:

Esperesek; Vadai Béla [1927], Gönczy Sándor [1932], Arday Atadár [1934], Nemes Elemér [12—1935], Szabó Zoltán (132—1935), Boros Jenő (1936). Gondnokok: Telegdi József (1926), Pappszász Lajos (1928), dr Böszörményi Emil (1929), dr Olosz Lajos (—), dr Szathmáry Lajos (—). Tanácsbírák: Debreczeni István (1927), Papp József (1929), Balajthy Jenő (1935), Kiss Károly (1936), Jakab Viktor (1937) lelkészek. Dr Ajtai Nagy Gábor (1927), Bonis Elemér (1929), dr Kölcsey Ferenc (1930), dr Kotzó Jenő (1931), dr Ujfalussy Sándor (1935) világiak.

I.

Banati egyházmegye.

a) Tisztviselők.

1. Esperes: Nemes Elemér Lugoj. Gondnok: Dr Szathmáry Lajos ügyvéd (Oravița). Lelkészi főjegyző: Keresztes József [Reșița]. Világi főjegyző: Vargha Mór [Ciavos]. Lelkészi aljegyző: Torday János [Caranșebeș]. Világi aljegyző: Tóth Benjamin Timișoara. Pénztáros: Elekes Gyula [Lipova.] Számvevő: ifj. Bokor Sándor [Moșnița noua]. Em. ügyész: Szeles Gyula [Lugoj]. Belmissziói előadó: Streleczy Sándor [Clopodia]. Tanügyi előadó: Olt Imre [Tormac.] Műszaki előadó:

2. Em. tanácsbírák: Keresztes József, Streleczy Sándor [Clopodia], Szondy Géza [Peregul mic], Balogh Gyula [Semlac], Váradi Attila lelkészek. Szeles Gyula [Lugoj], Major Béla [Reșița], dr Váradi János [Timișoara] Izsáky Károly [Lugoj], világiak.

3. Egyházmegyei tanácsosok: Szondy Géza, Balogh Gyula, Váradi Attila, Elekes Gyula, Debreczeni István, dr Váradi János, Izsáky Károly, Demeter Gyula, Tóth Benjamin és Juhász Gyula.

4. Egyh. képviselők. Lelkészi: Keresztes József, világi: —

5. Lelkészerőkezleti elnök: Keresztes József.

6. Egyh. tanító érőkezleti elnök: Kicsi József [Lugoj].

7. Egyházmegyei tan. képviselők: Kicsi József Lugoj, Juhász Gyula Peregul mic.

b) Egyházközségek.

1. Mănăsturea. Szörény m., p. táv. Bujor, vá. Tóth Áron lp. Gondnok Varga Benő, lsz. 350, tksz. 37, r. ny. áll. isk. 37.

Szörvény: Seceni, lsz. 105, Faget, lsz. 70, tksz. 19, r. ny. áll. isk. 19. Margina, Tomesd, Bethlenhaza, lsz. 75.

2. Bunea mică ae. j. Severin, p. Birchiș, v. á. Săvârșin, lp. Tőkés Gyula lév. lelk., gondnok Gombás Sándor, lsz. 194, tksz. 32, m. ny. áll. isk. 20. r. ny. áll. isk. 9.

F. Târgovește, lsz. 284, tksz. 36, r. ny. áll. isk. 30.

Szórványok: Birchis Bata, Butci, Tela-Capoinas, Laldsint, Ohaba, Zaboit, Viris, mort, lsz. 65 tksz 7. r. ny. áll. isk. 7.

3. B o d o ae, j. Severin m., pt vá Balint, lp. Szöllősi Imre, hl. Nagy Márton, gond. Cs. Szabó József, kt. Babicsák Barnabás, lsz. 1114, tksz. 201, m. ny. áll. isk. 201.

Fe. Balint, lsz. 225, tksz 43, m. ny. áll. isk. 42.

Szórvány: Fadimac, lsz. — tksz. 2.

4. C i a v o ş ae. Timiş Torontal m., pt helyb., vá. Cruceni—Torontal, lp. Imre Árpád, hl. Szabó Lajos, t. Antal Margit, lsz. 69, tksz, 8, ref. isk. 8.

Szórványok: Foene, Johannsfeld, Cruceni, Rudna, Peciul nou, Gad, Toăger, Partos, Totvaida, Otrlu, Giera, Dinias.

5. S f t a E l e n a ae. Timiş m., p. Moldova veche. Hajóállomás Moldova veche, vá Bazias, dkp. Kostál János. Előkönyörgő Kyska Péter. Felügyelő lp. Streleczy Sándor klopodiai l., lsz. 350. tksz. 60, r. ny. áll. isk 60.

6. D u m b r a v a ae Severin megye, pt. Făget, vá. Rachita, lp. Bitay Loránd gond. Győri Sándor, kántorhelyettes Nagy Károly, lsz. 1150, tksz. 186, m. ny. áll. isk. 186.

7. C a r a n s e b e ş ae. Severin megye, pt. vá. helyben lp. Torday János lév. lelk., organista Lőrincz István, g. Demeter Gyula, lsz. 301, tksz. 20, r. ny. áll. isk. 20.

Fe. Orşova, lsz. 127, tksz. 10, r. ny. áll. i. k. 10.

Szórványok: Baia Herculane Ferdinand, Ohaba-Bistra, Ruschița, lsz. 97. Ezenkívül a caransebeși, sacui, teregovai és orşovai járásban mintegy 25 község 108 étellel. A missziói körlelkészség össz. sz.: 633.

8. P e r e g u l m i c ae. Arad megye, pt helyben, vá, Pecica, lp. Szondy Géza, slp. Nagy Miklós, gond. Komlódi István, kt. ig. Juhász Gyula, Baky Magdolna, Zöld Gábor, lsz. 1372, tksz. 187, ref. isk. 184.

Leányegyház: Peregul mare, t. Dusek Frigyes, g. Beran Adolf, r. ny. áll. isk. lsz. 203, tksz. 38, ref. isk. 38.

Szórvány: Peregul nou.

9. C l o p o d i a ae. Timiş megye, pt. vá. helyben, lp. Streleczy Sándor, gond. Rosza Fülöp, lsz. 160, tksz. 28, r. ny. áll. isk. 30.

Szórványok: Butia, Denta, Ferendia Jamul mara, Percosora, Semlacul mare.

10. F i z e ş ae. Caraş m. pt., lp. Jancsó Vilmos lév. lelk., lsz. 101. tksz. 9. r. ny. áll. i. k. 9.

Fióke.: Oravița, lp. D. Benedek Imre, gond. D. Szatmáry Lajos, lsz. 82.

Szórványok: Bunis, Brezau, Doklin, Fird, Mauren, Surducul mare, Romna, Bocşa, Romana, Benovin.

11. L i p o v a - R a d n a ae. Timiş-Torontal m, pt Lipova vá Radna-n és Lipova-n, lp Elekes Gyula lsz 315, tksz 25, r ny áll isk 20, más fel magy. isk 5.

Szórványok: Săvârşiu, Bărzova, Barațca, Milova, Conop, Paulis, Odvoş, Macea, Chelmac, Şiștaroveț.

12. L u g o j ae. Severin m. pt. vá. Lugoj, lp. Nemes Elemér, Soós Lajos lévitasl., főgond. Izsóki Károly, gond. Szabó Gábor, ig. t. Kicsi József, t. Soós Lajos, lsz. 1665, tksz. 170, ref. isk. 97, m. ny. áll. isk. 19, r. ny. áll. isk. 35, más fel. isk. 19.

13. N ä d l a c ae. Aradm. pt Nădlac, vá Pecica, lp. Hegyi Károly, gond Kiss Lajos, kt. Zöld Mihály, lsz. 136, tksz. 14, r ny áll isk 8, m ny áll. isk —, más fel. isk. 5.

Fe. Pecica, kt. Mészáros Lajos, g. Váradi Antal, lsz. 138, tksz 4, m. ny. áll. isk 3. r. ny. áll. isk. 1.

Szórvány: Seiiu.

14. R e s i ț a ae. Caraş megye pt. vá helyben, lp Keresztes József, kt. Veress Béia, Nagy Janka, óvónő Makszin Judit, g. Csáky Ferenc és Fehér Jenő, lsz 488, tksz 58, ref. isk 44, r ny áll isk 9. Beiskolázatlan —, tanonc 3, középisk. jár 3, ref. óvodába 30, ref. 16, r. kath. 20.

Fe. Bocşa montana, g. Lengyel János, lsz 105, tan sz 16. r. ny áll isk 16. Bocşana Romana, gond. Tömösváry Imre, lsz 57, tksz 7, r ny áll. isk 7.

Szórvány: Dormau-Cenic, lsz 22.

15. Ţ i p a r i ae Severin m, pt Costein, vá helyben, lp Várady Attila, gond Olasz Pál, kh Kiss János, lsz 1235, tksz 192, m ny áll isk 192.

16. S e m l a c ae. Arad megye, pt helyben vá Pecica lp Balogh Gyula, gond Szabó Frigyes, t. König András, lsz 460, tksz 38, ref isk 37, r ny áll isk 1.

17. Sculia ae Timiş m. pt helyb. v. Gatoia, lp. Elekes Gyula, gond. Molnár Mihály, t. Ugrai Viktor, lsz 300, tksz 44, ref isk. j 42. r ny áll isk 2.

! Fe. Gatoia, gond. Nagy Gábor, lsz, sk. 101, tksz 10, r. ny áll isk j 10.

Szórvány: a gatoiái j. községei, lsz. —

18. Timişoara anyaegyház. Timiş megye, pt vá helyben, lekip. Debreczeni István, slp Ajtay Gábor, Horváth I. főg. Nagy Károly, gond. Tóth Benjámín, lsz 4600, tksz 461, m, ny áll isk. 225, r. ny áll isk 119. más fel isk 96. Német ny. áll isk. 1.

Szórványok: Carpinus, Vinga, Reaş, Sosdea, Mertişoara tksz. 20

19. Fratelia jud. Timiş, vá Timişoara-Fratelia, lp Nits István, gond Deák István, lsz 410, tksz 45, r ny áll isk 45.

Szórványok: Col. Crişan, I. G. Duca, Chiroda veche, Deta, Denta, Freidorful veche, Freidorful noua, Timişeni, Pareş, Sag.

20. Moşniţa nouă ae, Timiş m. pt vá Ursueni, lp. ifj. Bokor Sándor, gond Szentpétery István, kt betöltetlen, lsz. 769, tksz. 82, m. ny. áll. isk. 82.

Le. Ciarda Roşie, gond. Körözs István, lsz 324, tksz 38, r ny áll isk 38.

21. Uisenteş ae Timişm. pt helyben, vá Timişoara, lp Hamar György, ht. Kiss Géza, gond. ifj Papp Sándor, kt Csapó Sándor áll tan., lsz 780, tksz 76, m ny. áll isk 66. r ny áll isk 10.

22. Vălcani ae, Timiş-Torontal m., pt vá Vălcani, lp. Kuhn Zoltán, gond Szabó Lajos. t —, lsz 196, tksz 14, r. ny. áll. isk. 13.

Fe.: Sănnicolaul Mare, gond. Duka Gábor, lsz, 156, tksz. 11, r. ny áll. isk. 10. más fel 1.

Szórványok: Periam, Jimbolia, Tomnatic, Besenova veche, Beba, Cenad, Pordeanu, Teremia.

23. Tormac ae Timiş megye, pt vá helyben, lp Orth Imre, t. Nagy Árpád, Kádár Károly, Korsós Péter, lsz 2136, tksz 290, ref isk 268, r ny áll isk 2.

Szórvány: Buziaş, lksz 76, tksz. 11. Cadar, Duboz, Gertheinis.

II.

Bihori egyházmegye.

a) Tisztviselők.

1. Esperes Vadai Béla lelkész [Alesd], gondnok Telegdi József [Tileagd], lelkészi főjegyző Bagoly Bertalan [Uileac], világi főjegyző Vargha László egyhk. számvevő [Oradea]. — lelkészi jegyző dr Szabó Lajos [Oradea], világi jegyző D. Kiss Lajos [Oradea], számvevő Dankó József [Fughiu], em. pénztáros Fodor József [Oşorheiu], em. ügyész Czegléd Miklós dr [Oradea], nyugdíjintézeti elnök Könyves János (B.-sântion). Belmissziói előadó: dr Szabó Lajos.

2. Em. tanácsbírák lelkészi részről Kiss Károly, Könyves János, Biró Ferenc, Szücs László, Balajthy Jenő, Kulcsár Andor, világi részről: Udvarhelyi Béla, Sarkady Sándor dr, Jégh Károly, Ujfalusy Sándor dr, Bartos Adorján, dr Soós István,

3. Egyhker. képviselők lelkészi részről Szücs László, Könyves János, világi részről: dr Sarkady Sándor, Udvarhelyi Béla.

4. Em. közgyűlési tanítóképviselek Sándor Lajos, Czegléd Sándor, Herczegh Kálmán, Movik Gyula, Kiss Béla.

5. A lelkészi értekezlet elnöke: Vadai Béla esperes, a elnöke Kiss Károly váradvelencei lelkész, jegyző: Kovács Sándor támaşeu lelkész.

6. Az em. tanító-értekezlet elnöke Herczegh Kálmán episcopiai igazg tanító.

b) Egyházközségek.

1. Biharea ae, Bihor m, pt vá Biharea, lk Szabó Pál, gond. Kocsis Károly, t. Movik Gyula, Kuki Zoltán, Barabás Ida, lsz 1817, tksz 255, ref isk 164, r. ny áll. isk 101.

2. Episcopia Bihor ae, Bihor megye, pt vá Episcopia, lp Balajthy Jenő, t Herczegh Kálmán org. k. ig, tan. Bogits Lajos, Bédis Ágnes, Szőke Ilona, gondnok Csáki Károly, lsz 3200, tksz 430, ref isk 183, r ny áll isk 170.

3. Sântion ae, Bihor megye, pt vá Episcopia, lp Könyves János, t Kalas Sándor, gond Bodó József, lsz 1269, tksz 134, ref isk 68, r ny áll isk 35.

4. Borş ae, Bihor megye pt vá Episcopia, lp Bagoly Bertalan, kt Bitay György, gond. M. Kiss Lajos, lsz 938, tkszk 102, ref isk 55, r ny áll isk 47.

5. Aleşd ae, Bihor m, pt vá helyb. lp Vadai Béla, slp Elchinger József, gondnok Bán Kovács Lajos, lsz 1148, tkszk 101, r ny áll isk 101.

Szórványok: Chistag, Peşteş.

6. Fughiu ae, Bihor megye, pt vá Osorheiu, lp Danka József, gond. Szabó Imre, lsz 589, tkszk 65, r ny áll isk 65.

7. Oşorheiu ae, Bihor m, pt vá helyb. lp Fodor József, gond. K. Sallágyi Imre, lsz 1080, tkszk 154, m ny. áll isk 114, r. ny áll isk 41.

Szórvány: Felcheriu, Sarand, Alparea, Cheriu.

8. Cetariu ae, Bihor megye, pt Episcopia, vá Oradea, lp Szücs László, t Nagy Géza kt, Mészárosné Kolozsváry Berta, gond ifj Pótor Béni lsz, 1057, tkszk 136, ref isk 95, r ny áll isk 39. másfel. isk. 2.

Szórvány: Tautelek, lkszk 15.

9. Căuaceu ae, Bihor m, pt vá Biharua, lp Molnár Zoltán, t Balogh Mária, kt, Varga Ferenc, g. Tarkovics Gábor, lsz 639, tkszk 97, ref isk 68, r ny áll isk 29.

10. Paleu ae, Bihor megye, p Episcopia, vá Oradea, lp Kovács Antal, kt Mátyássy István, g Jóna Imre, lsz 702, tkszk 113, ref isk j 36, r ny áll isk 73

11. Săldăbagiu de Munte ae, Bihor megye, pt Episcopia, vá Oradea, lp Kalmár László, kt, Mihályi Sára, g. Lakatos Elek lsz 863, tkszk 117, ref isk 60, r ny áll isk 57.

12. Uileacul de Munte ae, Bihor megye, pt Episcopia-Bihor, vá Oradea, lp Szentimrey Dániel, t Zöld István, Székely Irma, g, ifj Tóth József, lsz 902, tkszk 115, ref isk 55, r ny áll isk 60.

13. Hodiş ae, Bihor megye, pt Salărd, vá Tamaseu, lp Sámgy Gusztáv, k Nagy Sándor, áll tanító, g Váradi Gyula, lsz 1056, tkszk 130, m ny áll isk 136.

14. Santăul mic ae, Bihar m, pt vá Episcopia-Bihor, lp —, kt Angi Margit, g Makai Sándor, lsz 567, tkszk 65, ref isk 40, r ny áll isk 25.

15. Ineu ae, Bihor m, pt Tileagd, vá Săcădat, lp Székely Ernő, g Göcz Lajos, lsz 607, tkszk 62, r ny áll isk 62.

Szórványok: Hasasău, Boţean,

16. Tileagd ae, Bihor megye, pt vá Tileagd, lp, Molnár Károly, t. Csősz Ferenc, g Kovács András, lsz 1068, tkszk 172, ref isk 4e, r ny áll isk 126.

Szórványok: Sacadat, Botean, Chigic, Copacel, Telecuş,

17. Telechiu ae, Bihorm, pt Urvind, vá Telechiu, lp Nyeste István, a tanítók államiak, énekező Boczor Lajos áll. ig. tan., g id. Sorbán Lajos, lsz 543, tkszk 65, r ny áll isk 65.

Szórványok: Tetchea, Hotăr, Fancica, Făşca, Văirciorog.

18. Căuciul nou ae, Bihorm, pt Aleşd, vá Butan, lp Gyökössi József, g Pusztai Gáspár, lsz 310, tsz 42, r ny áll isk 42.

Szórványok: Mageşti, Butau, Brtin, Astileu, Galăşeni, Cacuciul mic, Boroşel, Ausen, Ghegie, Pesterea, Topa de Criş, Borodul mare, Groşi, Tinaud, Breznea, Urteag.

19. Santăul mare ae, Bihor m, pt vá Episcopia lp Tunyogi János, kt Czeglédy Sándor, g Gati István, lsz 518, tkszk 76, ref isk 43, r ny áll isk 31.

20. Oradea anyaegyház, Bihor m. pt vá helyben, lelkipásztor Sulyok István, Csernák Béla Kiss Károly, dr Szabó Lajos, vall tan lelk, Varga Gedeon, slp O. váth Ernő, Benedek Géza, Makay Gy. Récsy Ádám, Virágh Lajos, k, Juhász Károly, Vásárhelyi Sándor, kt Bancsik János, vallástanítók: dr Szabó Lajosné, Kiss Béla ig. tan., Csathóné Tóth Mária, Matkó Mária, Lázárné Juhász Karolina, Tatár Ilona, Tatár Erzsébet, Kelemen Etelka, Incze Ilona, Ujváry Eszter, főg. dr Thúry Kálmán, alg. Molnár László, Csathó János, Kiss Gyula, Jakab Imre. lsz. 18300, tkszk. 1811, ref isk 680, m. ny. áll isk 864, r ny áll isk 200, más fel isk 78.

Oradea-Ioşia missiói kör [Sântandrei, Palota roua, Toboliu, Tărian, Chereghsig] slp. Horváth Pál.

Szórványok: Ceheu, Haio, Rontau, Sanmartin, Selevş, Baia-Episcopesti, Baia Felix, Belfia.

21. Niued ae, Bihar m, pt helyben, vá Tamaseu, lp Bódi Mihály, t Szabó Lajos, g Széles Márton, lsz. 373, tkszk 51, ref isk 28, r ny áll isk 28.

Le: Moşie-Chiud, t. Koós Gyula, g. Kiss Gábor, lsz, 187, tksz 36, ref. isk 36.

22. Urvind ae, Bihor m. pt vá Tileagd, lp Biró Ferenc, kt Bogáti Mihály, g Egri János, lsz 707, tksz 77, ref. isk. jár 36, r ny áll isk 41.

Szórványok: Lugoşul de jos, Ţiga-neşti, Lugoşul de sus.

23. Tamaşeu ae, Bihor m. pt vá Tamaşeu, lp Kovács Sándor, t Sillye Kálmán, Kálmán Etelka, g Nyiri Károly, lsz 982, tksz 106, ref isk 76, m ny áll isk 30.

24. Parhida ae, Bihor m. pt Niuved, vá Tamaşeu, lp Holkó József, t Kiss Erzsébet, gond Kiss Elek, lsz 389, tksz 52, ref isk 44, r ny áll isk 8.

25. Poşolaca ae, Bihor megye, pt vá Tileagd, lp Barcsa Mihály, kt Mark Piroška g Lukács Kálmán, lsz. 420, tksz 50, ref. isk 25, r ny áll isk 32.

26. Uilacul de Criş ae, Bihor m. pt vá Tileagd, lp Facsar Gyula, kt Sándor Lajos g Nagy Lajos, lsz 630, tksz 113, ref. isk 50, r ny áll isk 63.

Szórványok: Seliste, Fabrica din Taruş, Varasau.

27. Vadul lui Carol al II-lea ae, Bihor megye, pt vá Vadu-Crişului lp Kulcsár Andor, g Szilágyi János, lsz 722, tksz 63, r ny áll isk 70.

Szórványok: Bratca, Bantaca, Şoncuş, Valea neagră, Buiş, Darna, Bucea, Fechetau, Ponorare.

28. Sişterea ae, Bihor m. pt Sălard, vá Bihor, lp. Versényi Sándor, t. Márk Piroška, Zagyva Rozalia, g. ifj. Kelemen János lsz 1150, tksz 160, ref isk 70, r ny áll isk 90.

Szórványok: Sarbi, Spinus, Nadar, Sustoregi, Sarcau, Paulesti, Gurbeşti, Chiag

29. Sălard ae, Bihar m. pt Sălard, vá Bihar, lp Szennyesy József, kt. Juhos Lajos, g Jeges Pál, lsz 1608, tksz 256, m ny áll isk 56, r ny áll isk 200.

Szórványok: Farnoş, Fegernic, Almsş.

30. Leş ae, Bihor m. pt, vá Leş, lp Hodor István, g ifj Farkas János, lsz 94, tksz 15, r ny áll isk 15.

Szór.: Păuşa, Şahi, Nojorid, Nojorid mic, Cefa, Inand, Miersig, Secuentelec, Român-Sânmiclaş, Apateu, Roit, Gepiu, Bicaciu, lsz 502, Cardo, Sămigu, Barachiu.

III.

Eriului-i egyházmegye.

a) Tisztviselők.

1. Esperes Szabó Zoltán [Săcueni]. Gondnok Pappszász Lajos [Ciocaia]. Lelkészi főjegyző Orosz Lajos [Chesereu]. Világi főjegyző Horváth Péter [Mărghită]. Lelkészi aljegyző Egei István [Roşiori]. Világi aljegyző Gönczi Sándor [Săcueni]. Számvevő Boruzs Lajos [Cherechiu]. Pénztáros Debreczeny László [Abram]. Em. ügyész dr Gulácsy Sándor. Tanügyi előadó Varga Béla [Cubulcut]. Belmissziói előadó Kovács József [Mişca]. Könyvtárnok Fias Kálmán [Diosîg]. Levéltárnok Szatmáry Károly [Simion].

2. Em. tanácsbírák lelkészi részről Jakab József, Kalmár István, Hegedüs Albert, Boruzs Lajos, Bakos József. Világi részről: Bonis Elemér, dr Kotzó Jenő, dr Gulácsy Sándor, Kozma Lajos, Farkas Loránd.

3. Egyházmegyei tanács tagjai: Szabó Zoltán esperes, Pappszász Lajos em. gondnok elnöklete alatt: Hegedüs Albert, Boruzs Lajos, Bakos József, Kalmár István, Donáth László lelkészek, dr Kotzó Jenő, Bonis Elemér, Kozma Lajos, Farkas Loránd, Gönczi Sándor világiak.

4. Egyhker. képviselők lelkészi részről Kalmár István, Hegedüs Albert lelkész, világi részről: dr Gulácsy Sándor, Kozma Lajos.

5. Egyhm. közgyűlési tanítóképviselek: Kocsis József, Kántor Péter, Szánthó Béla, Tóth Zsigmond.

6. Az egyházmegyei lelkészi alakulat elnöke: Hegedüs Albert, alelnök: Boruzs Lajos, titkár: Kádár Miklós, pénztáros: Szatmáry Károly, jegyző: Kovács József.

7. Az egyházmegyei tanító értekezlet elnöke Tóth Zsigmond [Valea lui Mihai.]

b) Egyházközségek.

1. Albiş ae, Bihor megye, pt Albiş, vá Bolcaş, lp Saja Sándor, kt Kemecsei György, t. Tompa Róza, g, Nagy Lajos, dor, lsz 1034, tksz 134, ref isk 87, r ny áll isk 47.

2. Cristur ae Bihorm, pt Petreu, vá Bolcaş, lp Csuka Ferenc, k Csóka Béla, g Fodor László, lsz 250, tksz 32, r ny áll isk 33.

Szórvány: Chribiş, lsz. 26.

3. Târguşor ae, Bihormegye, pt vá helyben, lp Bakos József, t Sipos Pál, Csókáné Thamó Anna, g Gacsádi Sándor, Isz 754, tksz 111, refisk 73, r ny áll isk 33.

Szórvány: Fanceal.

4. Baic [Baioc] ae, Bihar m. pt vá helyben, lp Kalmár István, kt Elekes Károly, t Mahulik Julia, g Lupsy Ferenc, Isz 1159, tksz 101, ref isk 86, r ny áll isk 15.

Szórványok: Almaş, Soldobaghiu.

5. Suplacul de Barcau ae, Bihar megye, pt vá helyben, lp Donáth László, kt Kocsis József, t Ebergényi Irén, g Veres Ferenc, Isz 1206, tksz 93, ref. isk. 82, r ny áll isk 4.

Szórványok: Padurea Neagra, Curap, Almasig, Borumlac, Verzar, Varviz, Voivosi

6. Diosig in Bihar ae, Bihar megye, pt vá helyben, lp Fias Kálmán, slp —, kt Asók István, ig. t Szántó Béla, Fazekas Margit, Bod Ferenc, Nagy Piroska, g. Molnár Imre, Isz 3892, tksz 550, ref isk 259, r ny isk, 80.

Szórány: Ianca, Isz 298.

7. Roşiori ae, Bihormegye, pt helyben, vá Deapoi, lp Egei István, kt Horváth Géza, t Váry Margit, g. File Bálint, Isz 1064, tksz 110, ref isk 78.

Szórvány: Deapoi.

8. Vaida ae, Bihar megye, pt Roşiori, vá Deapoi, lp Szücs István, kt Hőgye Sándor, g. Szilágyi Lajos, Isz. 632, tksz. 86, ref isk 26, m ny áll isk 60.

9. Ciocaia ae, Bihar m. pt helyben, vá Cadea, lp Benedek Géza, kt Nagy Mihály, g. Tallódi Sándor, Isz 820, tksz 140, ref isk 52, r ny áll isk 88

10. Abram ae, Bihar m. pt vá helyben, lp Debreczeni László, k K. Lukács Lajos, g. Sörös István, Isz. 359, tksz 104, m ny áll isk 104.

Szórvány: Cohoni, Isz 331, tksz 38, r ny áll isk. 38. Ghida, Dijer, Iteu, Margine, Sniog, Satul Barba.

11. Adoni ae, Sălaj m, pt helyben, vá Valea lui Mihai, lp Laczák Dezső, kt Vén István, g Szodorai János, Isz 426 tksz 85, ref isk 50, r ny áll isk 33, más fel isk 2.

12. Buduslau ae, Bihar megye, pt Albis, vá Bolcaş, lp Jakab József, kt Kovács Ferenc, t Sülye Gyula, g. K. Bereczki Sándor, Isz 1022, tksz 125, ref isk 101, r ny isk 24.

13. Cheşereu ae, Sălaj megye, vá Valea lui Mihai, lp Orosz Lajos, t Virág Sándor, Boruzs Magda, g Szabó Lajos, Isz 1280, tksz 216, ref isk 110, r. ny. áll. más fel isk. —

Le.: Şilindru, Isz 194, tksz 22, m ny. áll isk 22. g. Veress Bálint.

14. Cubulcut ae, Bihar m, pt vá Săcueni, lp Varga Béla, kt Erdélyi József, Szentes Béla, g. Kiss Sándor, Isz. 1316, tksz 161, ref isk 98, r ny áll isk 63.

15. Valea lui Mihai ae, Sălaj m, pt vá helyben, lp Sass Kálmán, hl Horváth Pál, ig. kt. Tóth Zsigmond, Pálffy Irén, Kovács József, Pálffy Gizella, g Csiri Sándor, Isz 4013, tksz 519, ref. isk. 181, r ny áll isk 338.

16. Olasig ae, Bihar megye, pt vá Săcueni, lp Dajka István, kt Jámbor Sándor, g Oláh Gábor, Isz. 636, tksz. 71, ref isk 48, r ny áll isk 31.

17. Simian ae, Sălaj megye, pt vá helyben, lp Szalmári Károly, t Ádám Lajos, Takács Hona, fg Pásztor Tamás, g Ludász Sándor, Isz 1232, tksz 253, ref isk 100, r ny áll isk 148.

Szórvány: Chiniz.

18. Tarcea ae, Sălaj m, pt vá Valea lui Mihai, lp Mojnár József, t Péterffy Anna, g Aszalós Gábor, Isz 492, tksz 47, ref isk jár 37, r ny áll isk 10.

19. Galospetreu ae. Sălaj m, pt helyben, vá Valea lui Mihai, lp Kádár Miklós, t Kádár Antal, Isz 792, tksz 110, ref isk 50, r ny áll isk 60.

Szórvány: Vaşad, Isz 37, tksz 5.

20. Sântimreu ae, Bihar megye, pt Sălard, vá Diosig, lp Ludmann Lajos kt Szabó Dániel, g Lévai András, Isz 1237, tksz 175, ref isk —, m ny áll isk 175.

Szórvány: Tarnaş.

21. Sănnicofaul de Munte ae, Bihar m, pt helyben, vá Săcueni lp Sülye Gábor, k Maklári Sándor, t Bőjtke János, g Nyíri Lajos, Isz 1025, tksz 185, ref isk 85, r ny áll isk 100.

22. Cadea ae, Bihor megye, pt vá helyben, lp Dibáczy József, kt Kenyeres Margit, g Biró János, lsz 770, tksz 109, ref isk 43, r ny áll isk 66.

23. Cherechiu ae, Bihor m, pt vá Cherechiu, lp Boruzs Lajos kt Steinmetz Imre, Sarkady Ilona, gond Vincze József, lsz 904, tksz 112, ref isk 42 r. ny áll isk 75,

24. Cheț ae, Bihor m, pt, vá Mărghită, lp Kufcsár Dezső, kt Szentpétery János, g Koczok Sándor, lsz 550, tksz 62, ref isk 46, r ny isk 16.

Szórvány: Gheneta.

25. Mărghita ae, Bihor megye pt vá helyben, lp Szendrey Dénes, t Kántor Péter ny, kt Kántor Péterné, t Matta Ferencné, g Szennyessy Károly lsz 1744, tksz 203, ref isk 148, r ny áll isk 78.

26. Mișca ae, Bihor megye, pt helyben, vá Abramut, lp Kovács József kt Bodor Sándor, főg. Barcsay Gyula, g Papp Sándor, lsz 1102, tksz 205, ref isk 42, r ny áll isk 163

Szórványok: Chiraleu, Dernisoara, Tria és Chișlaz, lksz 19, tksz 3, r ny áll isk 3.

27. Otomani ae, Sălaj m, pt helyben, vá Valea lui Mihai, lp Cs Nagy Dániel, t Kósa Károly, Bereczki Ilona, g Horváth Lajos, Szabó Sándor, lsz. 830, tksz. 137, ref. isk. 100, r ny áll isk 37.

28. Pișcoiț ae, Sălaj m, pt helyben, vá Resighea, lp Palur István, kt Kaesay József, Koósné Sziki Irma, lsz. 869, tksz 142, ref isk 120, r ny áll isk 22.

29. Pociușa de Barcău ae, Bihor m, pt helyben, vá Abramut, lp Medgyesy Lajos t László Ferenc, g. Török Lajos, lsz 465, tksz 65, r ny áll isk 60.

Szórványok: Hârșești, Sarsig, Săcă Jăvău.

30. Sălăcea ae, Sălaj megye, pt helyben, vá Valea lui Mihai, lp Hegedüs Albert, t Benke Pál, Jakab Lajos, Keszy Ilona, Tóth Anna, g Szabó András, lsz 1905, tksz 312, ref isk 220, r ny áll isk 42.

31. Săcueni ae, Bihor m, pt vá helyben, lp Szabó Zoltán, sl. Varga Béla, kt Szabó Lajos, t. Polgáry Vilma, Péter Béla, Kós Zoltán, főg. Csémafay Sándor, g Bokor Imre, lsz 2949, tksz 275, ref isk 288, r ny áll isk 69.

Szór.: Cadea mică, Schweizer maior, lksz 247.

32. Săniob ae, Bihor megye, pt helyben, vá Săcueni vagy Diosig, lp Sallay Lajos, kt Váradi Ferenc, g Váradi Borbély Mihály, lsz 310, tksz 38, ref isk 37, m ny áll isk —, más fel isk 1.

Szórványok: Cianaș, Ciohiu, Nadar, Spinoș.

33. Tăuteu ae, Bihormegye, pt helyben, vá Chiribiș, Marghita, lp —, t Orbán Lajosné, Petri Piroška, g Lakatos Zsigmond, lsz 1222, tksz 200, ref isk 59, r ny áll 141.

Szórványok: Bodoiu, Bogem, Ciutdoc, Popești.

34. Abramut ae, Bihor megye, pt Petreu, vá helyben, lp Barcsa Sándor, g Baksa Zsigmond, lsz 215, tksz 23, r ny áll isk 23.

Le: Petreu, t. Katona Jenő, g. Veres György, lsz 151, tksz 18, ref isk 14, r ny áll isk 4.

Szórványok: Fancia, Sănlazar.

IV.

Baia-Mare-i egyházmegye.

a) Tisztviselők:

1. Elnökség: Boros Jenő esperes lelkész, Sătmar, egyházmegyei gondnok; dr Böszörményi Emil, Sătmar és Colciul mare. Jegyzők: Visky Ferenc (Agris) főjegyző, lelk. (Baia-mare), dr Mártha József főjegyző, ügyvéd (Baia-m.), Gulya Géza jegyző (Apa), Tereh Géza tanár aljegyző, (Satu-Mare). Ügyész: dr Harcsár Géza ügyvéd (Sătmar). Pénztárnok: Gacsályi Zsigmond lelkész (Colciul-mic) Levéltárnok: Oláh Sándor (Baia-mare). Könyvtárnok: Kolozs Vince lelkész (Vamfalău).

2. Em. tanácsbírák lelkészi részről: Magoss Ferenc (Mikola), Gy. Kovács József (Ombod), Bogdán Lajos (Petin) és Sárközi Lajos (Viile Sătmar), Papp József (Sighet), Kürthy Károly (Halmeu). Világi részről: dr Helmezy József, földbirtokos (Petin), Simó Lajos földbirtokos (Halmeu), Nagy Béla földbirtokos (Lazuri), dr Jakó Endre, volt szolgabíró (Mediesul aurii), Tabajdy György gyógyszerész (Stămar).

3. Egyházm. tanács tagjai: Széll Görgy, Gy. Kovács József, Magoss Ferenc, Papp József, Gyöngyössy Bálint, Sárközy Lajos lelkészek, Boros Zoltán, dr. Helmeucz József, Kanizsay Jenő, Tabajdy György, Tereh Géza és Tóth László világiak.

4. Egyházker. képviselők lelkészi részről: Sárközy Lajos, Gy. Kovács József, Magoss Ferenc. Világi részről: dr. Helmeucz József, Tabajdy György, Nagy Béla.

5. Em. közgyűlési tanítóképviselők: Töke József, Török Bernát, Karikás Sándor, Molnár Ambrus, Tóth Zoltán.

6. Egyhm. lelkészi értekezlet elnöke: Magoss Ferenc (Mikola).

7. Egyhm. tanítói ért. elnöke: Török Bernát, (Sátmar) alelnök Zágonyi Anna.

b) Egyházközségek:

1. Adrian ae, Sătmar megye, pt vá Livada, lp dr. Koronka Pál, t Magoss Juliánna, g Pataki Zsigmond, lsz 388, tksz 44, ref isk 44, r ny áll isk —.

Szórványok: Turulungi hegy r. ny. áll. isk. jár 6. Gherta mica.

2. Amaji ae, Sătmar megye, pt Sătmar, vá Amaj lp Siető Pál, kt Horváthné Petyke Erzsébet, g. Bócsi Bálint, lsz 349, tksz 41, ref isk 41.

Szórvány: Ruseni.

3. Apa ae, Sătmar megye, pt vá Apa, lp Gulya Géza, k Málnássy Ferdinánd, g Varga Péter, lsz 562, tksz 61, r. ny. áll. isk. 61.

Szórványok: Valea vinului, Samoşeni.

4. Medieşul aurit ae, Sătmar m. pt vá helyben, lp Balla Zoltán, kt Vári Imre, g Boros Zoltán, lsz. 251, tksz 11, ref. isk. 8, r ny áll isk 5.

Le.: Româneşti, t. Ferenczy Károly, g Székely Imre, lsz 257, tksz 49, ref isk 49.

5. Atea ae, Sătmar megye, pt Pelesul mare, vá Sătmar, lp. Sáfár Imre, kt. Rajz Erzsébet, g. Mester Lajos, lsz. 304, tksz. 27, ref isk 25, r ny áll isk 2.

6. Oraşul nou ae, Sătmar megye, pt vá helyben, lp Széll György ny esperes, slp. Eszenyei Béla, t Puy Géza, Sepsyné Hady Margit, g. id. Pajzos Bertalan, lsz. 1500, tksz 245, ref isk 120, r ny áll isk 122.

Szórványok: Racşa, Prilog.

7. Botiz ae, Sătmar megye, pt vá helyben, lp Dávid Sándor, t Zágonyi Anna, g Büte Károly, lsz 432, tksz 25, ref isk 25. Szórvány: Asvarau.

8. Boghiş ae, Sătmar megye pt Doba, vá Moftinul Mare, lp Mogyorós Sándor, kt Ács István, g Varga Gábor, lsz 596, tksz 72, ref isk 62, r ny áll isk, 10.

9. Dabolt ae, Sătmar megye, pt vá Halmi, lp Kósa Rezső, k Bányai Antal, g Lakóczy Béla, lsz 416, tksz 70, r ny áll isk 70.

10. Agriş ae, Sătmar megye, pt vá Mícula, lp Visky Ferenc, t Kádár Károly, kt Mészáros Elek, g Rajli Sándor, lsz 759, tksz 140, ref isk 102. r ny. áll isk 4.

Szórványok: Cuisbaia, Ungureş, Negreni, Chechiş, Dubsaviţa, Sisesti.

11. Baia Sprie ae, Sătmar megye, pt vá helyben, lp Spáczay Árpád kt Hajdu Sándor, g Szigyártó Lajos, lsz 375, tksz 37, ref isk 29, r ny áll isk 8.

Szórványok: Capnic, Tauşil de sus, Dombroviţa, Domeşti, Luderşti, Sindreşti, Satu nou de sus.

12. Halmeu ae, Sătmar megye, pt vá Halmi, lp ifj. Kürthy Károly kt Tóth Zoltán, g id Kótai Ferenc, lsz 912, tksz 121, ref isk 50, r ny áll isk 60.

13. Hrip ae, Sătmar megye up Viile Sătmar, vá Sătmar és Ciocaş, lp Orosz Ernő Endre, kt Báthory Zsófia, g. Jagó Pál, lsz 512, tksz 96, ref isk 50, r ny áll isk 46.

14. Câmpulung la Tisa ae, Maramureş megye, pt helyben, vá Dragoş Voda, helyt lp Gavallér Lajos, kt RácZ Béla, t Lengyel Ilona, fóg. Fekete István, alg. Nemes Mihály, lsz 1114, tksz 125, ref isk 99, rny áll isk 26, iskolázatlan —.

15. Iojib ae, Sătmar megye, pt helyben. vá Mediaşa, lp Fekete Antal, kt Zilahi Demeter János, gond. Hankovszky Sándor, lsz 349, tksz 61, ref isk 34, r ny áll isk 27.

Fe.: Viile Medieşul aurit.

16. Martineşti ae, Sătmar megye, pt Satu-Mare, vá Sătmar, lp Öry Zoltán, kt Lengyel Margit, g. Erdei József, lsz 360, tksz 50, ref isk 50.

17. Babești ae, Sătmar megye, pt vá Halmeu, lp Tóth Gábor, kt Oltmayer Erzsébet, g Varga Kálmán, lsz 384, tks 56, ref. isk 49.

18. Culciul M. c ae, Sătmar megye, pt helyben, vá Sătmar, lp Gacsályi Zsigmond, kt Libik Arpád, g Nagy Endre, lsz 514, tks 88, ref isk 50, r ny áll isk 38.

19. Peleşor ae, Sătmar megye, pt Bercu, vá Sătmar, lp Pajzos Bálint, kt Molnár Ambrus, g. Tar Géza, lsz 504, tks 36, ref isk 36
Le.: Peleşul lsz 120.

20. Remetea Oraşului ae, Sătmar megye pt vá Oraşul-nou, lp Kovács Károly, kt Kotra Gyula, t Szabó Irén, g Dohy Bertalan, lsz 702, tks 92, ref isk 92.

21. Lazuri ae, Sătmar megye pt vá Sătmar, lp Tóth Jenő, kt Borbély Sándor, főg. Nagy Béla, g. Mák Sándor, lsz. 366, tks 56, ref isk 56, r ny áll isk —.

22. Sighet ae, Maramureş megye, pt vá helyben, lp Papp József, slp Lippai József, kt Kelemen Ernő, Kelemenné Szelics Ilona, Kürthy Erzsébet, g Sarkady Sándor, lsz 1344, tks 165, ref isk 119, r ny áll 17. más fel. isk. 9.

Szórványok: Roşiora, Ocna-Sugatag.

23. Micula ae, Sătmar megye, pt vá helyben, lp Magoss Ferenc, kt Mándy Bertalan, fg Bogdán Zsigmond, lsz 800, tks 161 ref isk 50, r ny áll isk 109.

24. Tăuţii Magheraus ae, Sătmar megye, pt helyben, vá Bulag, lp Márton Ferenc, g. Tóth Sándor, lsz 367, tks 38, r ny áll isk 38.

Szórványok: Baiţa, Năst. u, Merisor, Buşag, A cina.

25. Baia-mare ae, Sătmar megye, pt vá helyben, lp Oláh Sándor, slp Kádár Miklós, kt Veress Ferenc, Szászné Szabó Viola, főg Apdai Nagy Gábor dr, g. Gyalay Gyula, lsz 1456, tks 180, ref isk 90, r ny áll isk 81.

Le: Arduşat, Sătmar megye, t Ferenczy Irén, főg. gróf Degenfeld Miksa, g. Keller Frigyes, lsz 58, tks 22, ref isk 20.

Fiókegyh: Fernesin, g. Szabó József, lsz. 81.

Szórványok: Valea Borcutului, lsz. 120, tks. 20, r ny áll isk 19, Goşl, Tomaiş, Săsaţi.

26. Bocicoiul-mare (missiói kör) ae, Maramureş megye, pt vá Sighet, (Str. Principele Carol 23.), lp Takács Lajos, lsz 170, tks 14, r ny áll isk 14, m ny áll isk —.

Fióke.: Visul de sus, g. Kovássy István, lks 52, tks 6, r ny áll isk 6.

Szórványok: Rona de jos, Visoul de jos, Visoul de mijloc, Bocicoiul mic, Petrova, Craciuneşti, Lunca és még mintegy ötven község.

27. Culciul-Mare ae, Sătmar megye, pt Culciul Mic, vá Sătmar, lp Gyönögyössy Bálint, g Oláh József, lsz 413, tks 65, r ny áll isk 65.

28. Tarna-Mare ae, Sătmar megye, pt vá Halmeu, ll. Dénes László, g Szoboszlai Lajos, lsz 147, tks 20, r ny áll isk 20.

Szórványok: Turf, Batarcii, Porumbeşti, Cidreag.

29. Ambud ae, Sătmar megye, pt vá Sătmar, lp Győrfi Kovács József, kt Szőke József, Tassi Vera, g A. Erdei Mihály, lsz 824 tks 93, ref isk 93.

30. Oar ae, Sătmar megye, pt vá Sătmar, lp Fehér Bertalan, t Adorján Gusztáv, Vadnai Erzsébet, g. Boros Béla. lsz 1072, tks 108, ref isk 80, r ny áll isk 18.

31. Potău ea, Sătmar megye, pt Mediaşul aurit, vá Medişa, lp Barkász Imre, kt Erdei Gábor, fg Tóth László, lsz 417, tks 75, r ny áll isk 75.

Szórvány: Berinţa.

32. Petin ae, Sătmar megye, pt vá Sătmar, lp Bogdán Lajos, t Makray Anna, g. Jenei Sámuel, lsz. 391, tks, 50, ref. isk 50.

Le: Pauleşti, kt Koós Zoltán, g. Nagy Lajos, lsz 228. tks 29, ref isk 29.

33. Dorolj ae, Sătmar megye, pt vá Sătmar, lp Selyebi Géza, g Szabó István, lsz 304, tks 44, r ny áll isk 44.

Le.: Petea lsz 28, tks 6, r ny áll isk 6.

34. Nişipeni ae, Sătmar megye, pt Sătmar, vá Micola v Sătmar, lp Csűrű Mikós, t Balogh Ilona, g Tar Antal, lsz 322, tks 62, ref isk 44, r ny áll isk 8.

Szórvány: Şaar, Noroieni.

35. Livada noua (és Livada, ae, Sălmar megye, pl vá helyben, lp Weghofer Sándor, t. Peleskey Margit, g. Tóth Gyula, lsz. 644, tksz 63, ref. isk. 46, r. ny áll isk 17.

36. Dără ae, Sălmar megye, pl vá Sălmar, lp Kovács Gyula, kt Adorján M, g. Pótor Péter, lsz 399, tksz 71, ref isk. 4 6r ny áll isk 25.

37. Doba ae, Sălmar megye, pl helyt, vá Ghilvacl, lp Bara József, k Kóka Károly, g Tasi Gyula, lsz. 446, tksz 70, r. ny. áll sk 69.

Szórvány: Gidani.

38. Corod ae, Sălmar megye, pl Culciul mic, vá Sălmar, lp Kürthy Dezső, g Sebestyén Lajos, lsz 321, tksz 54, r ny áll isk 54.

L. e.: Apateu, t Magoss Etelka, g ifj Igaz János, lsz. 176, tksz 28, ref. isk 24. r. ny áll isk 4.

Szórvány: Nacopaiu.

39. Cărășeu ae, Sălmar megye, pl helyben, vá Sălmar, lp Várady József, kt Tóth Kálmán, II. Tóthné Ladányi Ilona g Sályi Imre, lsz 908, tksz 106 ref isk 106.

Szórvány: Jegoriște.

40. Satu-Mare anyasgyház, Sălmar megye, pl vá helyt, lp Boros Jenő esperes lelk, lp Kiss Berian, slp Papp Zsigmond, Balla Zoltán, Mészlay János, főg. Tabajdi György, kt, Csecskedy Károly, Beregi István, Karikás Sándor, Ladányi Károly, Karikás éle, Unger Béláné, Asztalos Boriska, Nagy Magda, Nagy Boriska, lsz 5619, tksz 723, ref isk 337, r ny áll isk 322, más fel isk 63.

Fe.: Ciuparzeni, g. Kojtár Antal, r. ny áll isk 12.

41. Ville Satumare ae, Sălmar megye, pl vá helyt, lp Magoss Árpád, sl Papp Imre, kt File József, g Németh Gy. lsz 1968, ksz 270, r ny áll isk 216.

F. e.: Arded, t Pásztorné Halamka Mária, g. Szabó József, lsz 210, tksz 14, r. ny áll isk 8.

Szórványok: Socond, Homorodul de sus, Pacafaiu, Catești, Belliu, g, Tătărești.

42. Satumare Mintiu ae, Sălmar megye, pl vá Sălmar, lp Sárközy Lajos, slp

Juhos Lázló, k. Saja Sándor, főg. —, lsz 5000, tksz 372, ref. isk. 176, r. ny, áll isk 177, más fel isk 19.

43. Odoreu ae, Sălmar megye, pl vá helyt, lp Juhász Péter, kt Sarkadyné Jennei Jutiánna, főg. Papp Árpád, g Barazsu Lőrincz, lsz 278, tksz 42, ref isk. 42.

Le.: Berindan, kt Sarkady Nagy Ferenc, g Boros Mihály, lsz 351, tksz 50, ref. isk 44, r ny áll isk 6.

44. Bercu ae, Sălmar megye, pl vá Sălmar, lp Joó Kálmán, kt Szücs Béla, g Sarkady Antal, lsz 476, tksz 62, ref isk 50, r. ny. áll. isk. 12

43. Seini, ae, Sălmar megye, pl vá helyt, lp Szabó Endre, kt Török Bernát, fg Mándy Zoltán, lsz 806, tksz 100, ref isk 50, r ny áll isk 23, más fel isk 9.

Le.: Ville Apei, kt Fábriánné Kiss Mária, g Derecskey Károly, lsz 360, tksz 70, ref isk 50, r ny áll isk 5.

Szárványok: Săbișa, Porni, Borlești, Cărcălan, Valea Vinului, Aciova, Bican, Crușisor, Pomi, Virismari.

46. Tamașeni ae, Sălmar megye, pl vá Halmeu, lp —, t Adorján Blanka, g. Egyed József, lsz 477, tksz 50, ref isk 50.

47. Turulung ae, Sălmar megye, pl vá Halmeu, lp Szép Kálmán, t Joó Ilona, g. id: Vári Elek, lsz 258, tksz 32, ref isk. 31, r ny áll isk 1.

48. Vama ae, Sălmar megye, pl helyben, vá Vama-Turului, lp Kolozs Vince, k Imrek Benedek, g Váradi Károly, iskolák államiak, lsz. 687, tksz 105, r. ny. áll. isk. 66.

Fe.: Negrești, gondnok: dr Dobos István, lsz 156, tksz 27, r. ny áll. isk 25.

Szórványok: Moiseni, Tur.

49. Vetis ae, Sălmar megye, pl vá Sălmar, lp. Szarka Károly, kt Nyárády Tivadar, főg. Németh Elemér, g Vány Endre, lsz 579, tksz 83, r ny áll isk. 62.

V.

Carei Măre-i egyházmegye.

a) Tisztviselők:

1. Esperes: Gönczy Sándor Carei-mari, gondnok: —, lelkészi főjegyző: Kovács Lajos, világi főjegyző: dr Tóth János Săltmar, lelk. aljzó: Veress Kálmán Irina, világi alj.: Bay Miklós Ciumești, számvevő: Vörös Zoltán, pénztáros: Veress László, em. ügyész: dr Kölcsey Ferenc Domănești tanügyi előadó: Vörös Zoltán. Belmissziói előadó: Bartus Jenő. Levéltáros Vörös Zoltán.

2. Em. tanácsbírák lelkészi részről: Kovács Lajos, Lovász Béla, Gargya Géza Veres László. Világi részről: Domahidy István, Pásztlóhy Dénes, dr Tóth János.

3. Egyhker. képviselők lelkészi részről: Kovács Lajos. Világi részről: Dr Tóth János.

4. Em. közgyűlési tanítóképviselők: Bartha István és Ottmayer Gyula.

5. Egyházm. lelkészi értekezlet elnök: Kovács Lajos.

6. A Nagykárolyi Ref. Egyházm. Tanító-egyesületének elnöke: Ottmayer Gyula Moftinul-Mic, jud. Sălaj.

b) Egyházmegyék:

1. Berea ae, Sălaj megye, pt vá Sanislău, lp Armos Zsigmond, t Vargáné Kupán Elelka, g Varga Lajos, lsz, 366, tksz 43, ref isk 39.

2. Bervenii ae, Sălaj megye, pt Careii, vá helyben, lp Peleskey Sándor, kt Bartha István, t Czirják Ferenc, Kulcsár Ilona, Makai Emma, g. Csáki Ferenc, lsz. 1986, tksz 220, ref isk 180, r. ny. áll. isk 8.
Szórvány: Calmend.

3. Ciumești ae, Sălaj megye, pt vá Sanislău, lp. (Bere társegyháza), g. Bay Miklós, lsz 92, tksz 8, ref isk 8, r ny áll isk —.

Szórványok: Peleşti, lsz 16, tksz 4, r ny áll isk 2, más. fel isk. 2. Resighna, Vada, Urziceni, Foeni, lsz. 90.

4. Dobra ae, Sălaj megye, pt vá Supurul de Jos, lp Kupán István, kt Gyórfi

András, t Jászberényiné Szabó Ilona, Jászberényi Mihály, Bilkay Gizella, g Debreceeni Ferenc, lsz 1630, tksz. 250, ref. isk. 180, r ny áll isk 70.

Szórványok: Belling, Hurez, Racova, tksz. 52.

5. Domănești ae, Sălaj megye, pt Moftinul mic, vá helyben, lp Szabó Lajos, slp Diószeghy Károly, kt Molnár Vilmos, g ifj Szénássy Sándor, lsz 462, tksz 29, ref isk 25, r ny áll isk 4.

6. Dindești ae, Sălaj megye, pt helyben, vá Resigea, lp Simon Imre, g Új Ferenc, lsz 276, tksz 44, r ny áll isk 44.

Szórványok: Dintești mica, Portica, VSENDINA.

7. Andrid ae, Sălaj megye pt helyt, vá Resigea, lp Gargya Géza, kt Szaleczky Miklós, t Lovász Róza, főg Veres György, lsz 799, tksz 85, ref isk 76, r ny áll isk 7.

8. Curtușeni ae, Sălaj megye pt vá helyben, lp Kovács Lajos, kt Báthory József t Radványi Mihály, lsz 1561, tksz 243, ref isk 74, r ny áll isk 169.

9. Ghenci ae, Sălaj megye pt vá Carei, lp Vöröss Zoltán, kt Dancs Sándor, t Dancsné Vadnay Margit, g Csomay Károly, lsz 823, tksz 144, ref isk 80, r ny áll isk 64.

10. Ghirișa ae, Săltmar megye, pt helyben, vá Ardud, lp Lengyel József, kt Lengyel Jenő, t Cseh Olga, g Turbucz Ferenc, lsz 936, tksz. 121, ref isk. 108, r. ny. áll. isk. 13.

Szórványok: Giungi, Alexandrești. Ludoveni, Sacas.

11. Irina ae, Sălaj m., pt vá Sanislău—Reseghe, lp Veress Kálmán, kt Bene András, t Bene Ándrásné Kiss Amália, g Hajnal János, lsz 579, tksz 100, ref isk 80, r ny áll isk 20.

12. Capleni ae, Sălaj megye, pt vá Carei, lp Lovász Béla, t Török Emma, g Ilyés Pál, lsz 304, tksz 34, ref isk 31, r ny áll isk 3.

13. Craidorolj ae, Săltmar m, pt helyt, vá Moftinul-Mare, lp Szabó Géza, g Kovács István, lsz 470, tksz 39, r ny áll isk 39.

14. Moflinul-Mic ae, Sălaj megye, pt vá helyt, lp Bartus Jenő kt Oltmayer Gyula, g Botos Lajos, lsz 503, tksz 64, ref isk 49, r ny áll isk 15.

15. Sânmiclăuş ae, Sălaj megye, pl Carei-mare, vá Moflinul-Mare, lp Veress László, k Vári Imre, g Csizma Béla, lsz 140, tksz 30, r ny áll isk 30.

Szórvány: Istrau, Ghilvaci, Moflinul Mare, lsz. 55, tksz. 20, r. ny. áll. isk. 18. Piştani, Tiream, Terebeşti

16. Carei anyaegyház, Sălaj megye, pt vá helyt, lelkipásztor Gönczy Sándor esperes, slp. dr Benedek Imre, ki. Zöld Zoltán, Tyukodi Ilona, Vadnay Irma, fóg. dr Dohy Albert, lsz. 3091, tksz. 228, ref. isk. 132, r. ny. áll. isk 90, más fel. isk 6.

17. Sanislău ae, Sălaj megye, pt vá helyt, lp Kiss Ferenc, kt Szabó Terézia, g Tóth Ferenc, lsz 518, tksz 82, ref isk. 1, r ny áll isk 31.

VI.

Salonta-i egyházmegye.

Tisztviselők;

1. Esperes: Arday Aladár Salonta, egyh. m. gondnok dr Olosz Lajos (Chişineu Criş), lelkészi főjegyző: Jakab Viktor Beiuş, világi főjegyző: —, lelkészi aljegyző: Czupfalvy József Tinca, világi aljegyző: Szalmáry Sándor ügyvéd Beiuş, számvetőségi eln. Kovács István Salonta, pénztáros: Szakács Dénes Tarcaia, egyházmegyei ügyész: dr Kapéry Béla Salonta és dr Bernál Lajos Tinca. Tanügyi előadó: Balogh László Zerindul — Belmissziói előadó: Nagy Zoltán Chişineu.

2. Egyházmegyei tanácsbírák lelkészi részről: Fogarassy Bálint Adea, Szakács Dénes Tarcaia, Jakab Viktor Beiuş, Nagy Zoltán Chişineu, Bokor Sándor Iarmata-neagră, Juhász András Finiş. Világi részről: gr. Tisza Kálmán Cighid, Mészáros Dániel Arad, dr Balogh Ernő Ineu, K. Balogh Ferenc Salonta, 2 helyt üres.

3. Egyházmegyei tanács tagjai: Szakács Dénes, Nagy Zoltán, Balogh László, Szűcs Antal, Liszkay Kálmán, Wesmias Károly lelkészek. Dr Kapéry Béla, Kovács István, Szabó Kálmán Beiuş, Nagy Dezső Arad, dr Bernáth László Tinca, Péteri Lajos Salonta világiak, Tordai Ferenc tanító Salonta.

4. Egyházkerületi képviselők lelkészi részről: Nagy Zoltán Chişineu, Jakab Viktor Beiuş. Világi részről: dr Balogh Ernő dr Kapéry Béla em. ügyész.

5. Egyházmegyei közgyűlési tanítóképviselők: Mikó Pál Salonta, Kiss Ferenc Tămaşda.

6. Egyh. tanítóértekezlet elnök: Mikó Pál, Salonta.

b) Egyházközségek.

1. Ant ae, Bihor megye, pt vá Tămaşda, lp Patay István, kt, Bessenyei László, g. Kovács István. lsz. 970, tksz 101, ref isk. 46, m ny áll isk 55.

2. Arad ae, Arad megye, pt vá helyt, lp Tarnóczi Lajos, Kovács Zoltán, slp Fekete Rezső, kt. Hirsch József, vall. tan. Szigethy Janka, Mahulik Mária, fg. Nagy Dezső, g. Musay József, lsz. 631, tksz. 608, m ny áll. isk —, r ny áll. isk —, más fel. isk —.

Szórványok: Curtici, Aradul nou, Vaiaşul mare.

3. Adea ae, Arad megye, pt Chişineu Criş, vá Crişul Alb, lp Fogarassy Bálint, kt Nagy Péter, Barducz Rozália, g Hadi Ferenc, lsz. 1577, tksz. 116, ref. isk 101, r ny áll isk 13.

4. Arpaşel Decebal ae, Bihor m., pt helyben, vá Decebal, lp Boros Gábor, t Koós János, Madaras Károly, g. Kiss János, lsz. 1485, tksz 168, ref. isk 98. r ny áll isk 65.

5. Beiuş ae, Bihorm, pt vá helyben, lp Jakab Viktor, kt Varga László, g Antal Béla, lsz 797, tksz 90, ref. isk. 40, r ny áll isk 40.

Le.: Negru, lev. t. Saszet Győző, g. Bunta Mihály, lsz 283, tksz 33, ref isk 23, r ny áll isk 10.

Szórványok: Vaşcau, Sudrighiu, Lunca, Hinghiriş.

6. Şoncoiuş ae, Bihor megye, pt Finiş, vá helyben, lp Kocsmár Boldizsár, g Miklós Péter, lsz. 456, tksz. 54, m. ny. áll isk 54.

Fe.: Ioaniş, t. Kovács Ödön, g. Kádár Ferenc, lsz. 276, tksz. 32, m. ny. áll. isk 32.

7. Uileac de Beiuş ae, Bihor megye, pt vá helyben, lp Liszkay Kálmán, t

Masztics János, Oprisné Marton Hermina, g Balla Mihály, Isz 910, tksz. 76, ref isk. 76, r ny áll isk —.

8. Luntreni ae, Arad megye, pt Vă-nători, vá Zerindul, lp Igyártó Sándor, k Tóth János, t. Faragó Ilonka, g Lajos Sándor, Isz 586, tksz 53, ref isk 53.

9. Ineu ae, Arad megye pt vá helyben, lp Csép Gergely, g. Veres Áron, Isz 310, tksz 18, m ny áll isk 16, r ny áll isk 16.

Fe.: Beliu, g. Szücs József, Isz. 69, tksz 4, r ny áll isk 2, más fel isk. 4.

Szórv.: Silindru, Isz 70, tksz. 3, m ny. áll isk 3. Mocra, Satul mic, Cavna, Tauf, Târnoava, Cuied, R-opsisig, Bocsig, Moneoro, Aldeşd, Tăgadău, Sicula.

10 Sebiş ae, Arad megye, pt vá helyben, lp Dérczy Imre, g Patkó Zsigmond, Isz 230, tksz 20, r ny áll isk 13, más fel isk 8.

Szórványok: Gurahont, Moneasa, Valea Burcutului, Butine.

11. Cermeiu ae, Arad megye, pt vá helyt, lp Kenéz János, g Varga János, Isz 230, tksz 23, m ny áll isk 17, r ny áll isk 3.

Szórvány: Sepreuş, Iksz 42, tksz 3, r ny áll isk 3. Barachin, Somosches.

12. Ghîarac ae, Bihar megye, pt helyt, vá Glad, lp Bugyi János, kt Külüs Margit, Csósz Lajos, g Szakács János, Isz 1505, tksz 185, ref isk 91, r ny áll isk 94.

Szórv.: Cighid, Ciuneghiu

13. Chişeneu Criş ae, Arad megye, pt vá helyben, lp Nagy Zoltán, t Kilin Sándor, K. Faragó Jolán, g Biró Ferenc, Isz 1600, tksz 153, ref isk 148, r ny áll isk 5.

Fiók egyh.: Sintea, vall.- és ének t. Soós Jánosné, Isz 120, tksz 8, r ny áll isk 10. Ţipar, Pilul mare.

Szórványok: Simandul de jos, Iksz. 167. Cheruleus.

14. Iarmataneagră ae, Arad megye, pt vá Zerindul, lp Bokor Sándor, t Karikó Jenő, Kiss Mária, g Tokai Lajos, Isz 1892, tksz 186, ref isk 186.

15. Tăuţ ae, Bihar megye, pt vá helyt, lp Nánásy Dániel, k. id. Ábrahám Lajos, g Boros Imre, Isz 244, tksz 23, r ny áll isk 23.

Szórványok: Talpaş, Batăr, Giriş, Girişul Negru, Isz 48, tksz 11, r ny áll isk 11.

16. Ginta ae, Bihar megye, pt vá helyt, lp Boros Ferenc, org. k Kálnoky István, g Szabó Lajos, Isz 1218, tksz 167, r ny áll isk 167.

Le.: Cheşea, előkönyörgő vall.-t. Vidits János, g Thamó Kálmán, Isz 126, tksz 20, r ny áll isk 20.

Szórv.: Suplac.

17. Ghioroc ae Arad megye, pt vá helyt, lp Vizaknai Wesmás Károly, t Farkasné Kabai Eszter, g Biszak József, Isz 170, tksz 12, ref isk. 6. r ny. isk. 6.

Szórványok: Minis tksz 4, Paulis tksz 2. Cuvin, Corasinji tksz 3, Mondruloc, Sâmbăteni. Cicip.

18. Tărcăia ae, Bihar megye, pt Beius, vá helyben, lp Szakács Dénes, t Tóth Béla, Ujvárossy Teréz, g Cs. Benedek Péter, Isz 1290, tksz 140, ref isk 100. r. ny. áll isk 40.

Szórvány: Tatarfalau.

19. Ceica ae, Bihar megye pt vá helyt, lp Babicsák József, tk Babicsák Barnabás, g. Miklós János, Isz. 240, tksz 37, más fel isk 15, r ny áll isk 27.

Szórvány: Sămbăta, Dobreşti, Holod, Dombrava, Rogoz, Iksz 50. Lupen, Topa de sus, Hogeşti, Crauceşti, Lazuri, Mierlau, Munte de Nan, Pomezén, Taşad.

20. Remetea ae, Bihar megye, pt helyben, vá Beius, lp. Buthy Sándor, kt. Molnár Sándor, g Fenesi Sándor, Isz 909, tksz 170, m ny áll isk —, r. ny áll. isk 170.

Szórványok: Chebeşti, Roşia, Mesiad, Robogheui, Soimoş, Petrasa.

21. Boiu ae, Bihar megye, pt vá Ciuneghiu, lp Szücs Antal, kt Juhász László, t Nagyné Kiss Juliánna, gond Gál Sándor, Iksz 1119, tksz 111, ref isk 100. r ny áll isk 11.

22. Salonta anyagyház, Bihar megye pt vá helyt, lelkipásztor Ardal Aladári Dohy Árpád, slp. Kenyeres Lajos, Nobik József, kánt. Medgyessy Gyula, Mikó Pál, Máté Lajos, Tordai Ferenc, Kiss Lajos, Mikó Lenke, Szalmáriné, Kiss Lajosné, Bödi Imre, Koós Ferenc, Farkas Vilma, g Bereczky Sándor, Isz 11,022, tksz 894. ref. isk 531, r ny áll isk 363

Szórványok: Mociar, Tulca, Janosda, Mădărăs, Homorog.

23. Zerind ae, Arad megye, pt vá helyt, lp Balogh László, t Péteri Etelka,

Nagy Béla, Balogné Meleg Erzsébet, g. Boros Imre, Isz. 1917, tksz 205, ref. isk. 145, r ny áll isk 56.

24. Pâncota ae, Arad megye, pt vá helyl, lp Szilágyi Sándor, t Huny-di Mária, g Némethy Sándor, Isz. 400, tksz. 46, ref. isk 44, r ny áll isk 2, más fel isk 1.

Fióke.: Şiria, g Dede János, Isz 44, tksz. 2, r ny isk 2, más ny isk —.

Szórványok: Sântana, Varsand, Mădarat, Araniag, Musca, Jalşa, Cherechi, Seleuş,

25. Sânleani ae, Arad m, pt Arad 2, vá Arad, lp Szakáts Géza, g. Gyarakí B. Isz 404, tksz 63, m ny áll isk 40, rny áll isk 23

Szórványok: Livada (2), Zimand (2), Zimandul nou (18), Ultrinis (11).

26. Tămaşda ae, Bihor megye, pt vá, helyben, lp Ungváry Gyula, kt Kiss Ferenc, g Nagy Lajos, Isz 811, tksz 85, ref isk 49, r ny áll isk 36.

27. Tinca ae, Bihor megye, pt vá helyben, lp Czapfalvy József, t Vass Lajos, Téby Béla, Báthory Julia, g. Kőte es József, Isz 1660, tksz 183, ref isk 132, r ny áll isk 51.

Szór.: Belfir, Guberdia, Aşand, Ucuriş, Căvaşd, Gepiş.

28. Vănaştori ae, Arad megye pt helyben, vá Zerindul, lp Nagy István, t Nagy Sándor, Bondár András, g Lukács Sándor, Isz 1611, tksz 158, ref isk 103, r ny áll isk 33.

Fe.: Satul nou, g. Bondár István, Isz. 190, tksz 23, m ny áll isk 12.

29. Finiş ae, Bihor megye, pt helyl, vá Cosbuc, lp Juhász András, t Faragó Károly, Juhászné Tatay Emma, g Benedek Ferenc, Isz 1385, tksz 128, ref isk 100, r. ny áll isk 7.

II.

Tanintézetek.

I. Oradeai református leánynevelő-intézet, internátus és leánygimnázium).

a) Igazgatótanács.

Elnök: Csernák Béla.

Alnelnök: Dr Soos István.

Tagok: Sulyok István, dr Thúry Kálmán, Domokos László, dr Szőke Ferenc, Kiss Károly, dr Szeghalmy Sándor intézeti pénzt.: dr Sarkady Sándor, dr Szabó Lajos. K. Gálbory Erzsébet intézeti igazgató. Ambrus Julia. Jegyző: Bancsik János.

b) Tanári kar:

Igazgató: Karácsonyiné Gálbory Erzsébet. Titkár: Bancsik János.

Tanárok: Joós Viola, Ambrus Julia, Varga Éva, Vitályos Ilona, Vargha Geleon.

II. Szmari ref. fiu főgimnázium.

a) Fennlátó testület elnöke: Gróf Dégenfeld Miksa.

b) Főgimnáziumi igazgatótanács. Elnök: Boros Jenő esperes.

Tagok hivatalból: Kiss Bertalan, Sárközi Lajos lelkészek, Tabajdy György, főgondnok: Ligeti Imre igazg. dr Bőszörményi Emil egyházmegyei gondnok, a m.-szigeti liceumi gondnok.

Választott tagok: Bagothay Sámuel, Balogh József, Gecsey Jenő, dr Hadady Lajos, dr Harcsár Géza, dr Lénárd István, Nagy Béla, Pethő György, Kovács Bálint, Tankóczy Gyula, Tereh Géza, dr Tóth János, Dr Maák István.

c) A tanári kar.

Igazgató: Ligeti Imre.

Tanárok: Bagothay Sámuel, Nagy Béla, Gecsey Jenő, Jámbor Sándor, Muhy Sándor, Szegedi József, Dronka András, Kakassy János, Méder Ferenc, Tóth Zoltán, Deák Ferenc, Tóth Sándor.

Internátusi felügyelők: Dobos Ernő, Müller Oszkár.

III. Szmari ref. leánygimnázium.

a) Igazgatótanács.

Elnök: Boros Jenő lelkész.

Tagok hivatalból: Kiss Bertalan, Sárközi Lajos lelkészek, Tabajdy Gy. főgondnok. Bakcsyné Korbuty Irén.

Választott tagok: Balogh József, Bánhidiné Nagy Teréz, D. Lénárt István, Kovács Bálint, dr Harcsár Géza, Pilhoffer Ida, Tereh Géza, D. Törzsök Károly.

b) Tanári kar.

Igazgató: Bakcsyné Korbuty Irén.

Tanárok: Pilhoffer Ida, Dr Steuerneré Heves Mária, Nagyné Farkas Ilona, Bodorné HorváthBerta, Bánhidiné Nagy Teréz, Dr Csengeryné Kiss Ilona.

Kálvin-nyomda

DRADEN, Str. H. Lázár 14.

Posta-, távirat- és Telefon TARIFÁK

1. Levél

20 gr.-ig helyben	—	—	—	—	4	—	—	—	—
20 gr.-ig vidéken	—	—	—	—	6	—	7	50	10
40 " " "	—	—	—	—	8	—	13	50	16
60 " " "	—	—	—	—	10	—	19	50	22
80 " " "	—	—	—	—	12	—	25	50	28
100 " " "	—	—	—	—	14	—	31	50	34
további 20 gr.-ként 2000 gr.-ig	—	—	—	—	2	—	6	—	6

2. Levelezőlap, postai	—	—	—	—	3	—	4	50	6
képes levelezőlap	—	—	—	—	3	—	4	50	6
" " kulturbélyeg	—	—	—	—	2	—	—	—	—
Express díj	—	—	—	—	20	—	—	—	—

3. Nyomtatványok

50 gr.-ig	—	—	—	—	1	—	2	—	2
100 " "	—	—	—	—	2	—	4	—	4
150 " "	—	—	—	—	3	—	6	—	6
200 " "	—	—	—	—	4	—	8	—	8
tovább 50 gr.-ként 2000 gr.-ig	—	—	—	—	1	—	2	—	2

4. Üzleti papírok

250 gr.-ig	—	—	—	—	5	—	10	—	10
300 " "	—	—	—	—	6	—	12	—	12
350 " "	—	—	—	—	7	—	14	—	14
további 50 gr.-ként 2000 gr.-ig	—	—	—	—	1	—	2	—	2

5. Árumenták

100 gr.-ig	—	—	—	—	3	—	4	—	4
150 " "	—	—	—	—	4	—	6	—	6
200 " "	—	—	—	—	5	—	8	—	8
250 " "	—	—	—	—	6	—	10	—	10
300 " "	—	—	—	—	7	—	12	—	12
további 50 gr.-ként belföldre 550 gr.-ig, külföldre 500 gr.-ig.	—	—	—	—	1	—	—	—	—

6. Ajánlási díj az 1—6 alatti díjakon felül — — — — — 10 — 10 — 10 —

7. Értesítő a kézbesítésről — — — — — 10 — 10 — 10 —
Értesítő a kéz. utólag kérve — — — — — 10 — 20 — 20 —

8. Reklamáció — — — — — 10 — 40 — 40 —

9. Ünnepi és éjszakai pótdíj — — — — — 5 — — — — —
Posterstante pótdíj, érkezésnél — — — — — 10 — 10 — 10 —

10. Az összes küldemények a feladáskor bérmentesítendő, ellenkező esetben térítiként kezelhetnek. A hiányosan bérmentesítettet a rendeltetési helyen a hiány kétszeresével terhelik de minimum — — — — — 2 — — 4 — 4 —

11. Csomagok.

A feladó megyében 1 kg. súlyig	—	—	—	—	8	—	—	—	—
Minden további kg.	—	—	—	—	4	—	—	—	—
A szomszédos megyékben 1 kg súlyig	—	—	—	—	8	—	—	—	—
Más megyékbe 1 kg súlyig	—	—	—	—	8	—	—	—	—
Kézbesítési díj 5 kg.-ként	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Értesítő az érkezésről	—	—	—	—	4	—	4	—	4

Belföld		Austria, Csehslovákia, Itália, Polonia, Ungar		Egyéb külföldre	
L.	b.	L.	b.	L.	b.

13. Értékdíj csomagoknál és érték- leveleknél

1000 leiig	—	—	—	Lei	3.—
2000 " "	—	—	—	"	6.—
3000 " "	—	—	—	"	9.—
4000 " "	—	—	—	"	12.—
5000 " "	—	—	—	"	15.—

minden további 1000
lei, 10000 leiig — Lei 3.—
Minden további 1000 Lei 1.—

14. Utánvételi díj

200 lei-ig	—	—	—	Lei	1.—
201—500 lei-ig	—	—	—	"	3.—
501—1000 lei-ig	—	—	—	"	5.—
1001—30.000 lei-ig	—	—	—	"	10.—

15. Postautalvány belföldre

Ürlap 3 lei 1000 Lein felül 4 L.
5000 lei-ig minden 100 lei
v. annak töredéke Lei 1.—
5001—10.000 L-ig minden 1000
L. v. tör. L. 5.—, 10—20000 ig
1000-ként L. 5.—, 20—30000 ig
1000-ként L. 2.—.

Távirati utalványoknál exen
felül külön díj 40 lei

16. Házhoz kézbes. díj utal- ványoknál feladáskor fivet.

1—200-ig	—	—	—	Lei	1.—
201—1000-ig	—	—	—	"	3.—
1001—5000-ig	—	—	—	"	5.—
5001—10.000-ig	—	—	—	"	10.—
10.000—30.000-ig	—	—	—	"	20.—

17. Táviró tarifák szódíj:

Belföld — — — Lei 2.—
Ujságtávirat — — — " 1.—
Dringend a díj háromszoros.
Ünnepnap pótdíj belf. 5 Lei.
Külföldre küldött táviratok
szódíja a svájci frank agója
szerint változik.

18. Telefon díjtételek

Beszélgétségi díjak 3 perces
egységenként:
Helyben — — — Lei 5.—
A megye területén " 5.—
A szomszédos me-
gyékkel — — — " 40.—
A többi megyékkel " 60.—
Sürgős beszélgetésekért há-
romszoros díj szedendő.

Repülőbélyeg alkalmazása

50 banis kell még a rendes
taxán felül a postai levelező-
lapokra, nyomtatványokra.
1 Lei-s bélyeg minden helyi
és belföldi levélre és képes
levelező-lapra. - 2 Lei-s min-
den bel és külföldi táviratra,
minden csomagra. - A bélyeg
a távirati úrlapra, illetve a
szállító-levélre ragasztandó.

Új és régi mértékek.

Örmértékek:

- 1 akó = 40 pint = 56.6 liter = 0.566 hl.
- 1 pint = 2 litce = 1.415 liter.
- 1 litce = 2 meszely = 0.707 liter.
- 1 magyar litce = 2 meszely = 0.848 lit.
- 1 magyar meszely = 0.4 liter.
- 1 magyar akó = 64 litce = 54.3 liter = 0.543 hektoliter.
- 1 köböl = 4 véka = 120 liter = 1.2 hektoliter.
- 1 véka = 30 liter = 0.3 hektoliter.
- 1 erdélyi véka = 23.1 liter = 0.231 hektoliter.
- 1 erdélyi veder = 12.4 liter = 0.124 hektoliter.

Területmértékek:

- 1 katasztrális hold = 1600 négyszögöl = 57.546 ár.
- 1 négyszögöl = 36 négyszögláb = 3.597 négyszögméter.
- 1 négyszögláb = 144 négyszöghüvelyk = 0.099 négyszögméter.

- 1 négyszöghüvelyk = 144 négyszögvonat = 6.03 négyszögceniméter.
- 1 négyszögvonat = 144 négyszögponat = 0.048 négyszögceniméter.
- 1 magyar hold = 1200 négyszögöl = 43.1660 ár.
- 1 lánc = 1.896 ár.
- 1 osztrák hold = 57 ár, 54 négyszögméter és 64 négyszögceniméter.

Hosszmérték:

- 1 öl = 6 láb = 1.896 méter.
- 1 róf = 0.777 méter.
- 1 láb = 12 hüvelyk = 0.316 méter.
- 1 hüvelyk = 12 vonat = 2.63 centiméter.
- 1 vonat = 12 pont = 220 milliméter.
- 1 magyar mérföld = 8.353 kilométer.
- 1 tengeri mérföld = 1.852 kilométer.
- 1 földrajzi mérföld = 3912.74 öl = 7.419 kilométer.
- 1 kábelhossz = 189.647 méter.

Faragottfa köbtáblázat.

	Méter							
	4	5	6	7	8	9	10	
3/3	0.75	0.93	1.12	1.32	1.50	1.68	1.87	3/3
3/4	1.00	1.25	1.50	1.75	2.00	2.25	2.50	3/4
3/5	1.25	1.56	1.87	2.19	2.50	2.81	3.12	3/5
4/4	1.33	1.66	2.00	2.33	2.66	3.00	3.33	4/4
4/5	1.66	2.08	2.50	2.91	3.32	3.74	4.16	4/5
4/6	2.00	2.50	3.00	3.50	4.00	4.50	5.00	4/6
5/5	2.08	2.60	3.12	3.64	4.16	4.68	5.20	5/5
5/6	2.50	3.12	3.75	4.38	5.00	5.62	6.25	5/6
5/7	2.91	3.65	4.37	5.11	5.82	6.56	7.28	5/7
6/6	3.00	3.75	4.50	5.25	6.00	6.75	7.50	6/6
6/7	3.50	4.37	5.25	6.13	7.00	7.87	8.75	6/7
6/8	4.00	5.00	6.00	7.00	8.00	9.00	10.00	6/8
7/7	4.08	5.10	6.12	7.11	8.16	9.18	10.20	7/7
7/8	4.66	5.83	7.00	8.15	9.32	10.49	11.66	7/8
7/9	5.25	6.56	7.87	9.19	10.50	11.81	13.12	7/9
8/8	5.33	6.66	8.00	9.33	10.66	12.00	13.33	8/8
8/9	6.00	7.50	9.00	10.50	12.00	13.50	15.00	8/9
8/10	6.66	8.33	10.00	11.65	13.32	15.00	16.66	8/10
9/9	6.75	8.43	10.12	11.82	13.50	15.18	16.87	9/9
9/10	7.50	9.37	11.25	13.13	15.00	16.87	18.75	9/10
9/11	8.25	10.31	12.37	14.44	16.50	18.56	20.62	9/11
10/10	8.33	10.41	12.50	14.58	16.66	18.74	20.83	10/10
10/11	9.16	11.45	13.74	16.03	18.32	20.61	22.90	10/11
10/12	10.00	12.50	15.00	17.50	20.00	22.50	25.00	10/12
11/11	10.8	12.60	15.12	17.64	20.16	22.68	25.20	11/11
11/12	11.00	13.75	16.50	19.25	22.00	24.75	27.50	11/12
11/13	11.91	14.89	17.87	20.84	23.82	26.80	29.78	11/13
12/12	12.00	15.00	18.00	21.05	24.00	27.27	30.00	12/12
12/13	13.00	16.25	19.50	22.70	26.00	29.25	32.50	12/13
12/14	14.00	17.30	21.00	24.50	28.00	31.50	35.00	12/14

Az állatok betegségeire való szavatosság.

Az eladó jótállani köteles:

Teheneknél:		Napig	Sertéseknél:		Napig
Francia kórságért	— — — —	30	Borsóka-kórért	— — — —	6

Lovaknál:

Taknyosságért	— — — —	15	Bőrféregért	— — — —	30
Kehességért	— — — —	15	Havi vakságért	— — — —	30
Csökönyösségért	— — — —	30	Fekete hályogért	— — — —	30
Bata-csiráért	— — — —	30	Rozsféregért	— — — —	30

Juhoknál:

Himlőért	— — — —	8	Férges tüdőnyavalyáért	— — — —	60
Rühért	— — — —	8	Métely és májrohadásért	— — — —	60

A háziállatok vemhességi ideje vagy ellési naptár:

	A vemhesség középhartama	A vemhesség tart	
		legkevesebb	legfeljebb
Lovak	340 napig	330 napig	419 napig
Tehenek	285 "	240 "	321 "
Juhok és kecskék	154 "	146 "	158 "
Disznók	120 "	109 "	133 "

A vemhesség kezdete	A vemhesség vége			
	lovaknál	teheneknél	juh és kecskéknél	disznóknál
Január 1	december 6	október 12	június 3	április 30
" 16	" 21	" 27	" 18	május 15
február 2	január 7	november 13	július 5	június 1
" 15	" 20	" 26	" 18	" 14
március 1	február 3	december 10	augusztus 1	" 28
" 17	" 19	" 26	" 17	július 14
április 1	március 6	január 10	szeptember 1	" 29
" 16	" 21	" 25	" 16	augusztus 13
május 1	április 5	február 9	október 1	" 28
" 16	" 20	" 24	" 16	szeptember 12
június 1	május 6	március 12	november 1	" 28
" 15	" 20	" 26	" 15	október 12
július 1	június 5	április 11	december 1	" 28
" 15	" 19	" 25	" 15	november 11
augusztus 1	július 6	május 12	január 1	" 28
" 17	" 22	" 28	" 17	december 14
szeptember 1	augusztus 6	június 12	február 1	" 29
" 16	" 21	" 27	" 16	január 13
október 1	szeptember 5	július 12	március 5	" 28
" 10	" 14	" 21	" 12	február 6
" 21	" 25	augusztus 1	" 24	" 18
november 1	október 6	" 12	április 3	" 28
" 15	" 20	" 26	" 17	március 14
december 3	november 7	szeptember 3	május 5	április 1
" 15	" 19	" 25	" 17	" 13
" 30	december 4	október 10	június 1	" 28

A kottlás tart a tyukoknál 19—24 napig, rendszeren 21 napig; a pulykánál 26—29 napig; a kacskánál 28—33 napig; a récéknél (kacsánál) 28—32 napig és galamboknál 17—19 napig

A tenyésztésre legalkalmasabb életkor.

	évig	évig
A csődör	4-16,	a kanca 5-14
A bika	2-6,	a tehén 2-6
A kan	1-4,	a koca 1-4
A kos	2-6,	az anyajuh 2-6

Ha jóivadé-
kok elege-
dő számban
lesznek utá-
nak tovább is

Vízszükséglet egy napra.

	liter
Lónak	24-30
Marhának	30-40
Juhnak	5-10
Sertésnek	5-10

Növendékállatok szoptatási időtartama.

	Hónap
Ló- és szamárcsikók	3-6
Báránycikók	3-4
Malacok	2-2 ¹ / ₂
Borjak	2 ¹ / ₂ -5 ¹ / ₂
Kecskegidák	2-2 ¹ / ₂

Alomszükséglet egy napra.

	Kilogramm
Lónak	2-3
Marhának (szárazlakarmányozásnál)	2 ¹ / ₂ -5 ¹ / ₂
" (zöld)	6-8
Juhnak	1 ¹ / ₁₀ -3 ¹ / ₁₀
Sertésnek	1-2

Sószükséglet egy napra.

	Gramm
Lónak	20-30
Marhának	20-30
Juhnak	5-10
Sertésnek	5-10

A gazdasági termékek súlyvesztése az elraktározás ideje alatt.

9-12 hónap alatt a beszáradás következtében súlyából veszít

a buza és rozs	1-2 ¹ / ₂ -ot
az árpa és zab	2-5
a hüvelyesek	2-5
a burgonya	8-10
a répa prizmában	6-10
a széna	8-10
a repce	6-8
a lófogu csöves tengeri	8-15
a közönséges magyar tengeri	7-11
az apró, keményszemű tengeri	5-7
100 kg. csöves tengeri, fajta szerint változóan, 75-90 kg. lemorzsoltt szemét ad.	

Az élősúly és a vágósúly közti arány.

Tehénnél az élősulynak 43-50%-a vágósúly. Ökörnél az élősulynak 40-60%-a vágósúly. Borjunál az élősulynak 56-63%-a vágósúly. Juhnál az élősulynak 50-60%-a vágósúly. Sertésnél az élősulynak 75-85%-a vágósúly. (Berkshire 200-300 kg. élősulynál 82-83%, poland china 83-86%, tamworth 89-91%.)

Súlyvesztés az állat szállításában.

Tenyészmárháknál 100 km. távolságig 3%, 200 km.-nél 4.3%, 300 km.-nél 4.5%, 500 km. távolságig 7.5%-ék a súlyvesztés.

Vágómárháknál a körülmények és a távolság szerint 0.9-12% borjunál 3.2-6.8% a súlyvesztés.

A ragadós betegségek lappangási ideje.

Baromfihimlő 5-10 nap. Baromfikolera 8-10 óra. Bivalyvész 1-2 nap. Dermédés (Tetanus) 1-14 nap. Fertőző hüvelyhurut 2-3 nap. Ivarszervi hólyagos kiütés 3-6 nap. Juhhimlő 6-8 nap. Lépfene 1-14 nap. Mirigykór 4-8 nap. Ragadós száj- és körömfájás 2-11 nap. Sertéső üszök 1-5 nap. Sertés himlő 3-4 nap. Sertésorbánc 3-10 nap. Sertésvész 4-13 nap. Szárnyások différiája 3-6 nap. Szopornyica 4-22 nap. Takonykór 5-15 nap. Tehénhimlő 4-7 nap. Veszettesség több hét, illetve hónap is lehet.

A méhészet dióhéjban.

A méhekre, a méhcsaládokra, valamint a méhészet körébe tartozó fontosabb tudnivalók táblázatos kimutatása.

A méh (<i>Apis mellifica</i> L.)								
fellépésének ideje		rendszeriani állása			neme			
A földképződés III. korsz. volt, mikor is az ember fellépett s amikor virágos növények keletkeztek		A gerinctelenek rovar oszt. A teljesen átalakulók részarányos testűek, hátyás szárnyuak, izelt lábuak, fullánkossal, társaságban élők és virágkedvelők csoportjába tartozik			Nőneműek: anya, dolgozó, himneműek: here			
A m é h e k								
neme és élettartama		fejlődési ideje			t e s t ű k		nyelvük hossza	
		pete	álca	báb	hossza	súlya		
anya	3-5 év	3	6	7	16-18 mm	0.16-21 gr.	4- mm	
dolgozó	1-9 hó	3	7	11	11-13 "	0.11-13 "	6.2-5 "	
here	1-5 hó	3	6	15	13-15 "	0.20-24 "	4- "	
Az anya petélézésének folyamata egész életén át								
hónap	naponta	havi átlag		hónap	naponta	havi átlag		1 év átl.
Január	100-150	1.000-1.500		Junius	1800-2900	90.000-140.000		300.000
Február	150-250	3.000-9.000		Julius	2900-1800	90.000-40.000		
Március	150-500	9.000-11.000		Aug.	1800-1000	40.000-11.000		egy éle-
Április	500-1300	11.000-40.000		Szept.	1000-500	11.000-9.000		ten át
Május	1300-1800	40.000-90.000		Októb.	500-200	9.000- ---		1.000,000
Egy középerős méhcsalád 1 évi átlagos gyűjtése és fogyasztása havonként								
hónap	gyűjt	fogyaszt	hónap	gyűjt	fogyaszt			
Január	— gr.	300 gr.	Július	8.000 gr.	3.000 gr.			
Február	— "	840 "	Augusztus	4.000 "	1.400 "			
Március	1.000 "	1.200 "	Szeptember	1.500 "	1.200 "			
Április	4.000 "	1.400 "	Október	—	700 "			
Május	5.000 "	2.800 "	November	—	400 "			
Junius	12.000 "	2.000 "	December	—	300 "			
Hőmérsékleti adatok C°-ban								
A fészkek melegsége			A m é h					
léten	nyáron	legszorgalmasabb	nem dolgozik		megdermed			
24-26	23-32	22-25	alul 12-35 fölött		7-8			
A fiasítás meghűl 18°: elhal 15°: él 18-tól 35-ig.								
A méhekkal lehet dolgozni 11-12° melegben is még.								
A viasz meglágyul 30°-nál, megolvad 63°-nál								
A sejtisétszáma 1 cm ² -nyi lép mindkét oldalán és méretei								
heresejt	477	széles	7.40 mm	mély	15.5 mm			
dolgozósejt	834		5.40 mm		11. mm			

Gazdasági teendők az év minden szakában.

Január. Ház körül teendők. Az új cselédek szolgálatba lépnek: mindeniket megismertetjük a maga kötelességével. — A gazdaságunk körül szükséges faanyagot e hónapban haza hordatjuk. — A gazdasági eszközök, gépek javítását be kell fejezni. — A télire elteit zöldség- és főzelékfélétet többször kell megvizsgálni, a romlottakat kiválogatni. A burgonyát meg kell tisztogatni a burgonyahajtásoktól.

A szántóföldön. A szántóföldekre ebben a hónapban trágyát hordatunk.

Gyümölcs- és faiskola. Szorgosan kell keresni és pusztítani a hangya- és hernyó fészkeket. — A gyümölcsfákat mohától és más alkalmatlanságoktól tisztogatni kell. — Nemesítő- és oltógalyakat legjobb most beszerezni; azokat a használatig nedves pincébe tesszük el.

A szőlőben. A szőlőt is tanácsos trágyázni. Gondoskodni kell elegendő szőlőkarókról.

Zöldséges kert. A zöldséges kertben a trágyát szét kell teríteni. — A melegágyakat déltájban szellőztetni kell, éjjelre pedig befedni szalmával vagy gyékénnyel. — Korai salátát, cukorborsót, kalarábét, uborkát el lehet vetni.

Házi állatok. Az istállókat szorgosan kell szellőztetni. — Ha a tyukokat malátával, pörkölt zabbal etetjük, annál hamarabb kezdenek tojni.

Méhes. A köpüket melegen kell tartani; az egereket szorgalmasan irtani.

Február. Gyümölcs- és faiskola. A magról kelt fiatal fákat, ha az időjárás alkalmas, ki kell ültetni. — Némely gyümölcsmagvakat, például diót, mandulát igen jó e hónapban elvetni. A metszést idejekorán kell kezdeni, mielőtt még a tavaszi nedvkeringés beáll a fákban. — Nemesítő- és oltógalyak gyűjtését folytatjuk. — A fák minden

tisztátalanságtól megszabadítandók.

— A fák környékét trágyázni kell.

Zöldséges kert. Az előbbi hónapokban kezdett munkákat folytatjuk.

— A melegágyakat szaporítani kell.

— Most lehet vetni: kelt, kalarábét, korai káposztát, fejes salátát, zellert sárgarépát, petrezselymet, parajt, paradicsomot, uborkát. Napos időben a melegágyakat szellőztetni kell.

A szőlőben. A trágya szétterítetik. — Enyhe időben lehet eszközölni a metszést, ha az még őszszel végre nem hajtott volna. — Utakat, árkokat javítani, eső által elhordott földet pótolni kell.

A réten. Gondosan el kell egyengetni a vakondturásokat.

Házi állatok. A szarvasmarhákat jól kell táplálni, hogy erőt gyűjtsenek a közelgő tavaszi munkához.

Méhes. A teendők ugyanazok, mint az előbbi hónapban.

Március. Gyümölcs- és faiskola.

A faiskolát meg kell kapálni és minden gáztól megtisztítani. — Gyümölcsmagvakat még mindig lehet elvetni s a kikelt palántákat elültetni. — Cseresznyefákat, pöszmétebokrokat igen jó e hónapban ültetni. Jókor nyíló fákra és bokrokra a galyak metszését még lehet eszközölni. — Az eddig meg nem trágyázott fákat most meg kell trágyázni. A gyümölcsösben a legfőbb teendők egyike a párosítás és hasítékba oltás, szóval a nemesítés.

Zöldséges kert. Száraz kóróktól, gáztól s minden tisztátalanságtól gondosan tisztogatni kell a kertet. — A zöldségágyakat meg kell ásni. — Az őszi ásatást föl kell frissíteni gereblyélés által. — Naposabb részekre vessünk korai burgonyát, kalarábét, kelt, salátát, hónapost, retket, sárgarépát, petrezselymet stb. — Ahol szamóca van, meg kell kapálni. — A melegágyak gondosan szellőztetendők.

A szőlőben. A fagyok elmúltával folytatni lehet a külső munkát. Magas fekségű szőlőkben, ha az időjárás megengedi s a metszés az előbbi hónapban már megtörtént, nyitni lehet.

Szántóföldek. Szántás, vetés, boronálás a fő munka. Köles, len és kender alá meg kell trágyázni a földet.

A réten. E hónapban tisztogatás legyen a munka.

Méhes. A méhek szép időben e hónapban már megkezdik a kijárást. Ügyeljünk, hogy a méheknek mindig elegendő táplálékuk legyen.

Április. Gyümölcs- és faiskola. Oltás és nemesítés. — A gyümölcsöst gyim-gyomtól giz-gasztól tisztogatni kell, Száraz időben locsoltassunk. — A még megmaradt hernyófészkeket most a főideje, hogy elpusztítsuk, szintugy a már petéikből kikelt apró hernyókat is. — Az őszi barackfákat megnyesni, ha ez már előbb meg nem történt. — Sövények ültetésére most van a legalkalmasabb idő.

A szőlőben. Legfőbb teendő, ha még meg nem történt volna, a nyitás és metszés. Most van az ideje a tőkék karózásának, ugyszintén a kötözésnek is. — Szőlőveszélyeket még most is lehet ültetni.

Zöldseges kert. Mindennemű zöldség- és főzelékneműeket lehet ültetni. — A melegágyakban kikelt palántákat kiültetjük a szabadba. — Száraz időben szorgalmasan öntöztetni kell a veteményeket. — Vakondokat, hangyákat és más férgeket pusztítani kell. — A melegágyak szorgosan szellőzendők.

Szántóföldek. A vetések bevégeztettek. — Ajánlatos a tavaszi vetéseket meghengereztetni.

A réten. E hónapban nem kell öntözni. — A kaszálónak hasznára válik, ha vasboronával felszaggatjuk.

Házi állatok. A baromfiak e hónapban költenek, az apró jószágokra tehát nagy gond fordítandó. — A

pulykafiakat csak szép, napos időben kell szabadba eresztetni.

A méhek. e hónapban megkezdik a szorgalmas munkálkodásukat. — Tisztántartásukra ügyeljünk, ellenségeiket pusztítsuk,

Május. Gyümölcs- és faiskola. A maggal bevetett és fiatal fákkal beültetett ágyakat szorgalmasan öntözni kell. — Vadsarjakat le kell vagdosni, mert azok csak a fának termő erejét huzzák el. — Mihelyt a fák hajtani kezdenek, eszközölni kell a szemzés általi oltást és pedig először a körténél, almánál, azután a keménymagu gyümölcsfáknál. A szemzésre legalkalmasabb a szép reggeli idő. — A mult esztendőben szemzett fákról most már le lehet a kötéléket szedni. — A hernyókat és ártalmas férgeket folytonosan pusztítani kell.

A szőlőben. Első virágzás előtt meg kell történni az első kapálásnak. — Kapáláskor a földet jól fölforgassuk. — Kapálásra legjobb a száraz idő. — A dudvákat ki kell gyomlálni.

Zöldseges kert. A késői vetemények magvait elvetjük. — A kertet szorgosan öntözni kell. — Még szorgalmasan gyomlálni, tisztogatni minden gasztól. — Borsó, bab mellé karókat kell dugdosni. — A melegágyban levő dinnyepalántákat e hónap vége felé már ki lehet ültetni, ha az időjárás is kedvező. — A földi epret bőven kell öntözni.

Szántóföld. E hónapban már el lehet vetni a kölest, lent másodsor, a lóherét, mákot. — A káposztaültetés kezdődik. — A burgonyaföldeket meg kell kapálni.

Magtárakban. A gaponát szorgalmasan forgattassuk.

Méhes. A méhek rajzani kezdenek. — A rajokra vigyázi kell és befogni. — A kasokat a pókhálótól tisztogatni kell. — Ügyeljünk méheink nagy ellenségeire, az éjjeli lepkékre amelyeket tüzzel-vassal pusztítsunk.

Junius. Gyümölcs- és fajscola. Száraz időben a magágyakat és fiatal fákat szorgalmasan öntözzük.

— A fajscolát tisztán kell tartani, gyomlálni és gyakran megkapálni. Jövő magvetés alá előre lehet ágyakat ásni. — A párosított fákról a kötéseket le kell szedni. — A fiatal fákat kössük karókhöz. — A vadágakat levagdossuk. — Fák tövétől a fűvet irtani kell. — A hernyókat pusztítsuk. — Vigyázzunk, hogy a verebek s más madarak a gyümölcsben ne garázdálkodjanak.

A szőlőben. E hónapban legelső teendő az ugynevezett törés, vagyis letördelése a fölösleges vesszőknek, ami legnagyobb elővigyázattal történjék. — Azután jön a szőlővesszőknek a karókhöz kötése. — A barázdákat gyomlálni kell, hogy egy elkészüljön a második kapálásra.

Zöldséges kert. Az őszi és téli szükségletre még mindig lehet viteményezni. — A főzelék-ágyakat kapálni és gyomlálni kell. — burgonyabokrokat, mihelyt annyira növekedtek, feltöltjük. — A melegágyak ablakait és tetőit véglegesen el lehet távolítani. — A már használatra alkalmas zöldség- és főzelék-neműeket főlshedjük és vagy a magunk használatá a fordítjuk, vagy pedig eladjuk. — Az öntözés, kivált ha eső nem jár, mindennapi teendő.

Szántóföld. A lenvetést be kell végezni, s lehet még nedves földbe vetni árpát, kölest, lóherét, kerek-répát stb. — A dohányültetésre is most van a legkedvezőbb idő. — A burgonya és káposzta feltöltetik. — Az őszi vetés alá szánt ugarokat most ajánlatos felszántani.

A réten. Széna- és lóherekaszálásnak most van az ideje. — A kaszálót forgatni kell, nehogy megfűlledjen.

Az aratáshoz is készülni kell. — A szükséges eszközök rendbehozatnak és ha kell, kijavíttatnak.

Házi állatok. Vigyázni kell, hogy

a jószág ne legeljen nedves helyeken, mert könnyen felfuvódik. — A csikókat el kell választani a szopástól. — A kappanok is most heréltetnek.

Méhes. A méhes tisztántartására nagy gondunk legyen. — Tartsuk szem előtt a főttebbi utasításokat.

Julius. A ház körül. Cseresznye és meggy télire befőzetnek vagy aszaltatnak. — Apró uborkát, zöld babot és egyéb ilyenféléket szintén lehet már télire célszerűen elrakni.

Magtárakban a gabonát forgatni kell.

Gyümölcs- és fajscola. Szorgalmasan kell gyomlálni és száraz időben öntözni. — A hernyók pusztítatnak. — Jófajta gyümölcsmagok gondosan leszedetnek. — Egyes ágakat, melyek nagyon rakva vannak gyümölcscsel, föl kell támogatni.

A szőlőben. E hónapban történik a második kapálás, mit a második kötözés követ. — A megtáguult karókat újra le kell verni.

Zöldséges kert. E hónapban főleg az öntözéssel és a gyomlálással kell foglalkozni. — Téli használatra szánt zöldség- és főzelék-neműeket még mindig lehet vetni. — Az érett magvakat gondosan egybe kell gyűjteni. — Bab, hagyma, stb. kapálandók. — Az üres ágyakat újra fel kell ásni és beültetni. — A dinnyeültvényeket feltöltjük és szorgalmasan öntözzük.

Szántóföld. Az ugarföldek másodsor felszántatnak, trágyáztatnak és boronáltatnak. — Káposzta és dohány megkapáltatik. — Az érett kenderet levágjuk és csomókba rakjuk. — Őszi és korai árpának, búzának és rozsnak aratása e hónapban kezdetét veszi.

Augusztus. A ház körül. Az érett gyümölcsök télire eltételek befőzetnek vagy aszaltatnak. — A gyűjtött magvakat osztályozni kell.

Magtárban a gabonát forgattatjuk. **Gyümölcs- és fajscola.** A párosított és oltott galyakról le kell

szedni a kötést, ha ugyan ez már eddig is meg nem történt. — A vadhajtásokat a fákról le kell metszeni. — A gyümölcsmagvak gyűjtését folytatjuk, de csak jófajta és teljesen érett magvakat teszünk el. — Új ágyakat készítünk a gyümölcsmagvak elültetésére. — A hernyókat fészkestől együtt pusztítsuk. — A darázfészkeket is irtanunk kell. — Az érett gyümölcsök gondosan leszedetnek. — A jövő évben ültetendő fák számára már most lehet gödröket ásni.

Zöldséges kert. A foglalkozás csaknem ugyanaz, mint az előbbi hónapban. A vetemények teljesen megért magvait gondosan össze kell szedni és eltenni. — A dinya-nyéket ajánlatos gyakran megforgatni, hogy így a nap melegétől minden oldalról érve, teljesen megérhessenek. — A különféle zöldségeket és veteményeket naponkint lehet fölszedni saját használatra vagy eladásra. — A vetemény-ágyakat öntözni és gyomlálni kell.

Szántóföld. Főfoglalkozás az aratás és cséplés. Az ugarföldnek boronálását folytatjuk és harmadszor is felszántjuk. — A káposzta és répaföldeket óvni kell a hernyók pusztításától.

Házi állatok. A marhákat legelés végett a tarlóra hajtjuk, miáltal jó csomó takarmányt takarítunk meg.

Szeptember. A ház körül. A cséplést folytatjuk. — A télire szánt egészséges gyümölcsöket száraz, szellős helyen szalmára rakjuk el. — A gyümölcsök befőzése és aszalása folyton tart.

Gyümölcs- és faiskola. A faiskolát föl kell ásni és gondosan tisztogatni gyim-gyomtól. — Az érett gyümölcsöket folyton szedjük. — A ősszel ültetendő fák számára el kell készíteni a gödröket. — A bőrmagu gyümölcsfákat e hó vége felé már át lehet ültetni. — Az alma- és körtémagok vetése Szent Mihálynapkor kezdődik. — A moh-

tól is tisztogatni kell a fákat, körülöttük a földet fölászni és locsolni.

A szőlőben. E hónapban van a harmadik, az ugynevezett érés alá való kapálás. — A fölösleges leveleket a tőkéről le kell szaggatni, különösen azokat, melyek a fürtöktől elvonják a nap melegét; de ezt a munkát ahhoz értő ember végezze. — Ilyenkor kell megjelölni a terméketlen tőkét, hogy azok helyére szüret után másokat ültessünk.

Zöldséges kert. Az üres ágyakat fel kell ásni és trágyázni. A gyökérféléknek néhány nappal, mielőtt azokat a földből kiszednők, zöldsüket le lehet vágni és állataink táplálására fordítani. — Az érett hüvelyes veteményeket is leszedjük és eltesszük télire. — Az ágyakat, melyek télen át palántával beültetve maradnak, még egyszer ki kell gyomlálni, az egymáshoz közel levő palántákat ritkítani.

Szántóföld. A zab, búkköny, borsó, lencse és köles aratása folyton tart. — Vetés alá szántunk. Buzát, rozsot és őszi árpát vetünk. — A burgonyát e hónapban fölszedjük.

Házi állatok. A juhokat fűrésztetni és nyírni kell. — A hizlalásra szánt sertések most már ölbe fogatnak. — Ködös időben a marhát nem kell az istállóból kiereszteni.

Méhes. A méhek sejtjeit e hó vége felé már föl lehet metszeni.

Október. A ház körül. Folytatjuk a gyümölcselrakást és aszalást. — A kutakat meg kell tisztítani az iszaptól. — Sárgarépa és petrezselyem a pincében homokba rakatnak. — A cséplés szorgalmasan folyik. — Len és kender megtöröretik és gerebélyeztetik.

Gyümölcs- és faiskola. A gyümölcsmagvakat az elkészített ágyakba elültetjük.

— Tavasszal vetendő gyümölcsmagvakat most elkészítjük. — A pöszméte bokrokat, ha már leveleiket elhullatták, föl lehet szedni és átültetni. — A fák töve körül a

Őszi felásatlik s lehet már trágyázni is. — A fiatal fákat, melyeket a fagytól féltünk, be kell kötözni, szalmával, gyékénnyel, ronggyal, stb. — Jó a fák derekát és vastagabb ágait bemeszelni, miáltal sok ellenségtől szabadítjuk meg; hernyóktól, móhtól, nyulak rágásától stb.

A szőlőben E hónapban fő-foglalkozás a szüret. — A szüretet, amennyire lehet, az időjáráshoz kell alkalmazni; legjobb száraz időben. — A szőlőfürtöket tisztán kell leszedni, holmi gaz, tisztátalanság ne kerüljön a puttonyba. — Szüret után a gyenge hegyvesszőket és leveleiket le kell szedni s hazavinnünk, hol juhoknak, kecskéknak kedvenc tápláléka lesz.

Zöldséges kert. A még eddig föl nem szedett gyökérféléket, fejes káposztát stb. most már föl kell szedni s elrakni télire. Kedvező időjárás alkalmával lehet vetni korai répát, petrezselymet, salátát, spenótot, hagymát stb. Az őszi ágyakat, még mielőtt a fagy beállna, jól mélyen föl kell ásni, a megtrágyázandókat megtrágyázni. — A veteményekre az őszi ásás és trágyázás igen jó hatással van.

Szántóföld. Az őszi vetést folytatjuk. — A tavaszi vetés alá szánt földet megforgatjuk. — A még kánn levő termények betakarítottak. — Trágyát hordunk a földekre.

Méhes. A méhek most már téli pihenőre készülnek, Ezt elő kell segíteni, a kasokat kívülről sárral betapasztani, hogy azokhoz semmiféle méhellenség ne férhessen.

November. A ház körül. A télire elrakott zöldség- és gyökérféléket meg kell szeilőztetni, a romlásnak indultakat kiválogatni. — Betakarítjuk a télire való tűzifát. — A csűrökben folytatjuk a cséplést, ha ugyan még nem volt a befejezve

Gyümölcs- és faiskola. A főtendő e hónapban a tisztogatás. — Nagy időben mostantól kezdve foly-

ton lehet fákat párosítani; a november és decemberben párosított fák sokkal korábban és bujábban hajtanak ki, mint az előbb vagy utóbb párosítottak. Ha még nem volnának, most meg kell ásni a gödröket a tavasszal elültetendő fák számára.

A szőlőben. Miután a szüret véget ért, a karók felszedetnek. — Ha szükségesnek mutatkozik, most kell a szőlőt megtrágyázni. Hidegebb éghajlat alatt idejekorán be kell földni a szőlőket, még mielőtt a fagyok beköszöntենek. Melegebb éghajlat alatt a szőlőket nem szükséges beföldni.

Zöldséges kert. A mi munkát a múlt hónapban el nem végeztünk, azt most kell teljesíteni. — A kertben szorgalmasan kell ágyakat ásni és a földeket megforgatni. — A melegágyakba most lehet vetni salátát, hónapos retket és más eféléket.

Szántóföld: Az őszi vetés bevégeztetik. — Folytatjuk a fölforgatást és trágyázást.

Házi állatok. A szarvasmarhákat nem szabad többé kiereszteni az istállóból.

Méhes. A méhkasokat, ha nagyon hideg idő jár, be kell földni, hogy a méhek a hideg ellen védve legyenek.

December. A ház körül. Cséplés, lentörés, tilolás, tollfosztás és kukoricamorzsolás képezik a főteendőket. — A télire eltett gyümölcsöket gyakorta meg kell tekinteni, a romlásnak indultakat kiválogatni. — Szintugy a zöldségféléknél is.

Gyümölcs- és faiskola, zöldséges, szántóföld. A teendőik ugyanazok, melyek az előbbi hónapban.

A szőlőben folytatjuk a döntést és trágyázást.

Az istállót melegen kell tartani, de néha szeilőztetni. Tisztaságra ügyelünk.

Az ardeali-, banati-, maramuresi- és crişvidéki vásárok jegyzéke.

Ha valamely vásár vasárnapra, esetleg ünnepnapra esik,
akkor az a következő napon lesz megtartva.

A

Abrud, (jud. Alba), az ónaptár szerinti Tólor nap előtt való vasárnap és hétfőn kirakódó- és állatvásár; továbbá május hó első hetének vasárnap és hétfőjén; jul. 29. Mihálynap előtt és karácsony előtt, mindig vasárnap és hétfő napokon, kirakó- és állatvásár. Hetivásár hétfőn.

Acos (jud. Sălaj), február 7-én, május 5-én, július 10-én, október 3-án és 4-én. Előtte egy nap állatvásár.

Aşârbiciu (jud. Târnava-Mare), március 21, október 30, megelőző egy nap állatvásár. Hetivásár csütörtökön.

Agnita (jud. Târnava-Mare), Judica utáni hétfőn és Szentháromság utáni harmadik hétfőn kirakó-, és ezeket megelőző pénteken és szombaton állatvásár. Október 14, december 21, ezt megelőzőleg 2 nap állatvásár. Hetivásár pénteken.

Aita-Mare (jud. Trei-Scaune), február 16, Áldozócsütörtök utáni nap, dec. 29. Előtte 1 nap állatvásár. Hetivásár kedden.

Aicil (jud. Arad), április 24, július 11, okt. 26. Ha ezen napok nem hétfőre esnek, úgy ezen a határnapokat megelőző hétfői napon.

Aiud (jud. Alba), január 25, május 8, aug. 19, okt. 16, 3 nappal előbb állatvásár. Évenként május 7-től 7 napon át juhvásár. Hetiv. csütörtökön állatvásárral.

Alămor (jud. Alba), márc. 5, szept. 4-én. Előtte egy nap állatvásár.

Alba-Iulia (jud. Alba), Husvét előtti kedden, július 26, szeptember 30, dec. 17. Megelőző 3 nap állatvásár. Kedden és szombaton hetivásár.

Aleşd, (jud. Bihor), fehér Mátyás nap utáni szerdán és csütörtökön; június havában Alajos nap előtti héten csütörtökön és pénteken; szept. havában Máté nap hetében csütörtökön és pénteken; dec. havában Luca hetében csütörtöki és pénteki napon és pedig állatvásárral. A vásár első napján szarvasmarha és ló, a vásár második napján sertés-, juh- és kecskevásár.

Alibunar, pünköszt és Mária mennyemetele napján, ónaptár szerint.

Andrid (jud. Sălaj), április 10, október 15 s ha ezek nem keddre esnek, akkor a következő kedden.

Arad, Judica vagy fekete vasárnapot megelőző péntektől június 29. után következő péntektől és november 5. megelőző péntektől 5 napi tartammal és pedig a megjelölt pénteki és szombati napokon kizárólag állatvásár, vasárnap, hétfő, keddi napokon kirakóvásár.

Aradul-nou (jud. Timiş), márc. 1, június 16, október 18.

Ardud (jud. Sătmar), febr. 2-ika után, Husvét előtt, Pünköszt előtt, július 2, szept. 14, nov. 1, december 16 utáni csütörtökön.

Ardusat (jud. Sătmar), március és június első hetében, aug. harmadik és november második hetében lévő pénteken. Hetivásár pénteken.

Arpaşul-de-jos (jud. Făgăraş), július 4-ik és 5-én állat-, 6-án kirakóv., okt. 9–10 állatv., 11-én kirakóvásár.

Avrig (jud. Sibiu), állatvásárok március 19, június 1, augusztus 12, október 1. Kirakóvásárok június 2, aug. 13 és október 2.

B

- Baciu** (jud. Cluj), ápr. 21, szept. 15.
- Bala de Criş** (jud. Hunedoara), március, június, szept. és december 2-ik szerdáján.
- Baia-Mare** (jud. Sătmar), Oculi vasárnap után, Urnap után, aug. Szent István után és nov. Márton nap után, mindig hétfőn és kedden, január 2-ik vasárnapját követő hétfőn állatvásár, kedden és szerdán kirakóvásár.
- Baiasprle** (jud. Sătmar), jan. Vizereszt, Mária fog. héten. Ker. járó hétben, július Apost. oszlása és okt. Szt. Ferenc nap hetében hétfőn és kedden.
- Băţanii-Mari** (jud. Trei-scăune), január 21, április 13, július 31, október 7 kirakóvásár.
- Băiţa** (jud. Bihor), február, április, június, augusztus, okt. és dec. hónapok első hetébe eső szombat.
- Baraolt**, február 3, július 1, aug. 21 és november 12-én kirakóvásár. Előtte 3 nap állatvásár. Hetivásár szerdán.
- Bărzava** (jud. Arad), március 21, július 6, október 26. napját megelőző vasárnapokon kirakó- és állatvásár egy napon.
- Bărzasca** (jud. Severin), május 26, 27, július 25–26, okt. 6–7, november 7–8-án.
- Bavaniste** (jud. Timiş), február 28, május 21, október 26, nov. 20.
- Batoş** (jud. Mureş), január 27, május 21, nov. 14, 2 nappal előbb állatvásár. Hetivásár szerdán.
- Bazna** (j. Târn.-Mică) ápr. 1, aug. 1. kirakv., előtte 3 nap állatv.
- Belchigul-Codrului**, február 10, március 31, május 19, jul. 21, szept. 22, nov 10, dec. 22.
- Beuş** (jud. Bihor), január 31, febr. 1, április 25–26, július 18–19, okt. 24 és 25-én állat- és kirakóvásár.
- Beliu** (jud. Bihor), március 1, jun. 1, szept. 1 és okt. 1-én magukban foglaló hetek keddjén és szerdáján állat- és kirakóvásár.
- Belinţ** (jud. Timiş), ónaptár szerint nagycsütörtökön, augusztus hó 18-án. Hetivásár szombaton.
- Beşenova-Mare** (jud. Timiş), május 16, aug. 15, okt. 15.
- Bicaz** (jud. Ciuc), április 21–23. aug. 22–24. Következő nap kirakóvásár.
- Bicsad** (jud. Sătmar), július 12, aug. 25, szeptember 19.
- Biled** (jud. Torontal), márc. 26, június 15, október 8, vasárnap vagy megelőző vasárnapon.
- Bistriţa** (jud. Năsăud), Hamv.-szerda utáni vasárnap, hétfőn és kedden, május 14 és 16. Bertalan nap utáni és Katalin nap előtti szerdát megelőző 3 nap marhavásár. Hamvazószerda utáni szerdán, május 17. Bertalan utáni szerdán és Katalin előtti szerdán kirakóvásár. Hetivásár kedden.
- Blaj** (jud. Târn.-Mică), virágvasárnapot megelőző szombat, július 2, dec. 6 kirakóvásár, előtte 3 nappal állatvásár. Hetivásár csütörtökön.
- Boiţa**, állatvásár ónaptár szerint husvét böjtje első hetében, Virágvasárnap előtti csütörtökön és pénteken. Áldozócsütörtökön és következő napon. Borbála nap előtti csütörtökön és pénteken, valamennyi ónaptár szerint. Gyapjuvásár. Áldozócsütörtök előtti szerdán. Hetivásár pénteken.
- Borodul-Mare** (jud. Bihor), Gergely nap (márc. 12) utáni hétfőn, Péter és Pál napját magában foglaló hétfőjén, Boldogasszony napját (aug. 15) és Márton napját (nov. 11.) magában foglaló hetek hétfői napján kirakó- és állatvásár.
- Bocicolul-Mare** (jud. Maramureş), hetivásár szerdán és pedig kirakóvásár sertésfelhajtással.
- Borşa** (jud. Maramureş), jun. 1, szeptember 13-át magukban foglaló hetek hétfő napján és azonkívül minden év április 15-én és december 1-ét magában foglaló hét hétfőjén állatvásár.
- Borşa-Cojocna** (jud. Cluj), febr. 24, május 6. október 4, megelőző 1 nap állatvásár.
- Bocşa** (jud. Severin), Feketevasárnap előtti héten, május Szt. János napját magában foglaló héten. Péter Pál ünnepe után szept. 18 után mindenkor csütörtökön, pénteken és szombaton.
- Bocşa-Română** (jud. Caraş), pünköst vasárnap utáni kedd és okt. első kedd.

Brad (jud. Hunedoara), március, június, szept. és dec. hónapok harmadik csütörtökjén kirakó- és állatvásár egy napon. Hetivásár csütörtökön.

Bran (jud. Făgăraș), aug. 8, okt. 6, megelőző 1 nap állatvásár.

Brașov (jud. Brașov), április második hetének szerda napján állatvásár, egy héttel Urnap után hétfőn, kedden és szerdán állatvásár Lukács ev. után csütörtökön kirakóvásár, a marhavásár a megelőző hétfőn, kedden és szerdán. A Lukács-napi marhavásár napjain egyszersmind 3 napig tartó orsz. nyerstermény-, gabona- és vetőmagvásár. Csütörtökön és pénteken hetivásár, előző nap állatfelhajtással, harmadik hétfőn, szept. hóban luxuslövésár. Hetivásár pénteken.

Buia (jud. Târnava-Mare), márc. 25, 26 állatvásár, 27-én kirakóvásár, október 25–26 állatvásár, 27-én kirakóvásár.

Buteni (jud. Arad), ónaptár szerint Gyertyaszentelő, Urnap, Szt. János fejevétele és Karácsony első hetén; a vásárok a határnapokhoz legközelebb eső hétfőn tartatnak.

Butin (jud. Timiș), április 24, jul. 24, okt. 15, dec. 20. Hetiv. pénteken.

Buziaș (jud. Timiș), jan. 25–26, apr. 26–27, jul. 26–27, okt. 4–5 állatv. Kirakóv. jan. 26–27, április 27–28, július 27–28 és október 5–6.

C

Cacova (jud. Severin), Szent György és Mária nap előtti csütörtökön. Előtte 1 nap állatvásár.

Cal, január 19–22, május 22–25, október 1–4. Az utolsó nap kirakóvásár.

Câmpeni (jud. Turda), ónaptár szerint: Virágvasárnap előtti csütörtökön és pénteken, Pünköst előtti csütörtökön és pénteken, július 9, augusztus 28, nov. 3, három nappal előbb állatvásárral együtt. Hetivásár szombaton.

Căpâlnița (jud. Severin), június 28, a kirakóvásárt megelőzőleg 2 nap állatvásár.

Capnic, Szt. József és Szt. Mihály napján kirakóvásár. Hetivásár szombaton.

Carani (jud. Timiș), április 20, augusztus 10.

Căpâlnaș (jud. Severin), január 13, március 21, május 5, július 6, szept. 20, november 20.

Cărașeni (jud. Sătmar), május 2, július 2, szeptember 1-ső és november 2-ik kedden.

Căreii-Mare, febr. 4, április 15, június 3, július 1, szeptember 16, nov. 4, dec. 9-ét magában foglaló hetekben hétfőn. Hétfőn és pénteken hetivásár.

Carolfalva (jud. Timiș), márc. 19–21, június 10–12, szept. 20–22, nov. 7–9. Ha a vásár első napja nem csütörtökre esik, az illető vásár mindig a határnapot követő csütörtöki naptól kezdve tartandó. Állatvásár az első két napon, kirakóvásár az utolsó napon.

Cârja (jud. Ciuc), böjtelő hétfőn; június 24-én, október 16-án. Hetivásár csütörtökön.

Cârja-Săsească (jud. Făgăraș), március 20, július 20-án állat-, utána 1 nap kirakóvásár.

Cața (jud. Târnava Mare), május 7, szept. 16, megelőzőleg 1 nap állatvásár.

Cefa (jud. Bihor), április, augusztus és dec. hó első csütörtöke után.

Cehul-Silvaniei (jud. Sălaj), hushagyó kedd utáni szerdán és csütörtökön, Husvét előtt másfél héttel szerdán és csütörtökön. Urnapja utáni szerdán és csütörtökön. Augusztus második hetében szerdán és csütörtökön. Lukács nap utáni szerdán és csütörtökön. Karácsony hetét megelőző szerdán és csütörtökön. A róm. kat. Péter és Pál utáni szerdán és csütörtökön.

Cenger, január 25, február 24, márc. 19, április 24, május: Aldozócsütörtök, június: Urnap, július 22, augusztus 20, szeptember 29, október 28, november 19 utáni és dec. 25 előtti pénteken.

Cernat (jud. Brașov), kirakó és állatvásár május 3-án szept. 20-án. Hetivásár hétfőn.

Cernatul de Jos (jud. Treiscaune), április 2, július 5 és december 20. Hetivásár szombaton.

Cetatea de Baltă, hushagyó kedd előtti hétfőn, Husvét előtti hétfőn, Pünköst előtti hétfőn, augusztus 21. előtti hétfőn, 3 nap állatvásár a kirakóvásárok előtt.

Cermeiu (jud. Arad), Virágvasárnap, Péter és Pál utáni vasárnap, ó-naptár szerint Demeter nap utáni vasárnap.

Ciuc-Sândonic, március 19-én és október 10-én, előbb két nap állatvásár. Hetivásár hétfőn.

Ciachi-Gârboiu, ó-naptár szerint hushagyó kedden, Pünköst utáni kedden és Szt. Mihály főangyal napon. Előtte való napon állatvásár. Hetivásár szerdán.

Ciacova (jud. Timiş), ó-naptár szerint nagybőjt közepette; jun. 29, aug. 15, ó-naptár szerint Szt. Mihály, új naptár szerint Szt. Márton nap,

Cisnădie, június 30 és augusztus 29.

Ciucani, kirakóvásár május 3-án és nov. 9-én.

Ciuc-Sângeorgiu (jud. Ciuc), Husvét előtti hétfőn, Karácsony előtti hétfőn, megelőző két napon. Hetivásár hétfőn.

Ciuc-Sânmartin, május 3-án és nov. 9-én, megelőző két nap állatvásár. Hetivásár szombaton.

Cheța, május 27, június 27, szept. 1, megelőző 3 nap állatvásár.

Chibed, február 6, május 19, december 2. Megelőzőleg 3 nap állatvásár. Hetivásár kedden.

Chiochiș (jud. Solnoc-Doboca), ápr. 6, október 30. Hetivásár szerdán.

Chișineu (jud. Arad), Szent György (április 24.) előtti szombaton és vasárnap, szeptember 29-ét megelőző szombat és vasárnap és dec. első hetének szombat és vasárnapján. Szombaton állatvásár, vasárnap kirakóvásár. Julius 2-át megelőző hétfőn és kedden állatvásár. Kedden hetivásár állatfelhajtással.

Ciuș, kirakóvásár január 10, március 12, június 13, szept. 1, nov. 2. Juhvásár április 27–28. Állatvásár január 7–9, március 9–11, június 10–12, augusztus 29–31, október 30–31, november 1. Hetivásár hétfőn és csütörtökön.

Codlea, április 25, szept. 30, megelőzőleg egy-egy nap állatvásár.

Comloș, március 3, június 9, szept. 1 állatvásár, kirakóvásár a következő nap.

Cohalm (jud. Târnava-Mare), Vizkereszt utáni hétfőn kirakóvásár, megelőzőleg pénteken, szombaton és vasárnap marhavásár; Virágvasárnap utáni hétfőn kirakó-, megelőzőleg pénteken, szombaton és vasárnap marhavásár; július 25-én kirakó, megelőzőleg 22–24-én marhavásár; október 10-én kirakó-, 7–9-ig marhavásár.

Copalnic-Mănăsturi, június 1 és dec. 6-át magában foglaló hét kedden állatvásár, szerdán kirakóvásár. Hetivásár szerdán.

Copșa-Mică (jud. Târnava-Mare), április 21–24 juhvásár, 25–27 állatvásár, 28-án kirakóvásár; augusztus 20–22 állatvásár, 23-án kirakóv. Hetivásár szombaton.

Cornățel (jud. Sibiu), március 31, április 1, augusztus 1–2. A második nap kirakóv.

Cornățel, április 1, aug. 2. Előtte egy nap állatv.

Covasna, febr. 17, május 2, jul. 22, november 11-én kirakóv. Hetivásár szombaton.

Copșa-Mare, augusztus 24, előzőleg 21–23-án állatv.

Cozmaș, január 23–24, aug. 19–20, állatv. jan. 25 és aug. 21 kirakóvásár. Hetiv. kedden.

Craiu (jud. Timiş), jul 7, nov. 17.

Crasna (jud. Sălaj), január hóban eső harmadik hétfő és kedd, április, július és október hónapokban eső 2-ik hétfő és kedd.

Craidorolt, február 2, április 9, május 28, július 23, szeptemb. 9, nov. 12, dec. 24. Hetivásár csütörtökön állatvásárral.

Crihalma (jud. Târnava-Mare), március 25, július 1, decemb. 1, állatvásár és háziipar-vásár.

Crișpatac, Mátyás nap, június 16, október 4.

Criștur, állatvásár febr. 21–23, május 1–3, július 4–6, szeptember 8–10. Juhvásár április 28–30, szept. 5–7, márc. 1-én tenyészvikavásár. Kirakóvásárok február 24, május 4, július 7, szept. 11. Szombaton hetivásár állatfelhajtással.

Criș, január 25, szept. 1 kirakóvásár. Előtte 3 nap állatvásár.

Criș (jud. Târnava-Mică), január 7, június 12, október 12, állatvásár, január 3, június 10, október 10.

D

Danoș (jud. Târnava-Mare), március 5-én, június 20-án, október 5-én kirakó-, előtte három nap állatvásár.

Dej, márc. 1-ét, június 1-ét, augusztus István király napját és dec. 13-át magában foglaló héten szerdán kirakó-, kedden állatvásár. Hetivásár pénteken és kedden.

Dettă, március 23–24, június 8–9, szept. 7–8, nov. 23–24 kirakóvásár.

Deva, január 14, május 14, aug. 3, okt. 30, megelőző 3 napon állatv.

Diclosânmartin, márc. 1, máj. 1, július 24, okt. 15, megelőző három napon át baromvásár. Hetiv. szerdán.

Diosig (jud. Bihor), márc. 3, máj. 1, szept. 2, december második hetében mindig szerdán és csütörtökön ugy az állat-, mint a kirakóvásár.

Ditrău, febr. 3, május 1, július 17, nov. 25 kirakóvásár.

Dobra (jud. Huedin), április 23, május 30, szept. 8, okt. 26, állat- és kirakóvásár. Hetivásár kedden.

Domașina, ó-naptár szerint Virágvasárnapon és Szent Péter utáni 2-ik vasárnapon állatvásár és kirakóv.

Drag (jud. Cluj), ó-naptár szerint Husvét előtti Nagycsütörtökön, július 6, aug. 18, nov. 7, a júliusi és augusztusi vásárokat megelőzőleg két nap, a többi előtt egy nap állatv.

Dragomirești, ó-naptár szerint Vízkereszt előtt, új-naptár szerint Péter, Pál és Szt. Mihály után eső hétfő napokon. Hetivásár hétfőn.

Draoș (jud. Odorheiu), márc. 1, nov. 4. Előtte 3 nap állatvásár.

Dumbrăveni, január 27. Gyümölcsoltó-Boldogasszony utáni nap; Áldozócsütörtök utáni nap, július 5, szeptember 21, november 20, megelőző 3 nap állatv. Hetiv. szerdán.

F

Făgăraș, március 17, Pünköst utáni csütörtök, szept. 9, dec. 6 Minden vásár négy napig tart, az illető napot megelőzőleg két nap baromv.

Felmer, április 1–2, szeptember 1–2, állatvásár és kirakóvásár a második napon.

Făget (jud. Timiș), állat- és kirakóvásár január 15, február 13, március 20, május 5, július 8, aug. 24, november 4, december 15.

Ferendia (jud. Torontal), márc. 1-ét és augusztus 16-át követő szombaton.

Fibiș, február 10, május 10, nov. 10. Hetivásár hétfőn.

Frâna (jud. Târnava-Mare), április 10, október 1 állatvásár, április 14, október 2 kirakóv.

Fromoasa, január 7, április 14, június 30, szept. 9, megelőző három napon állatv. Hetivásár szombaton.

G

Ganfalău, Hushagyókedd előtt, husvét előtt és karácsony előtt eső vasárnap csak állatv.

Gârbău, Sexag utáni napon, ó-naptár szerint pünköst, nov. 19.

Gârceni (jud. Sălaj), március 19, június 24, szeptember 21, november 25 kirakóv.

Gârnești, január 14, május 15, aug. 16, november 19. Megelőzőleg 3 nap állatv.

Gătaia, január 20, április 21, jul. 21, október 27.

Geoagiul de Jos, május 5, szept. 5, dec. 30, megelőző 2 napon át állatv.

Gherla, febr. 3–5, április 29, máj. 1, július 23–25, október 26–28 állat- és kirakóv. Hetiv. hétfőn és pénteken.

Gheorgheni, Virágvasárnap előtti nap, június 15, szept. 7, december 13. Megelőző 3 nap állatv. Hetiv. szombaton.

Ghioroc (jud. Arad), márc. 10, szept. 29, vasárnapi napon. Kirakó- és állatvásár egy napon.

Ghiriș (jud. Bihor), febr. 3, július 8, október 21. Előtte 3 nap állatv. Hetivásár kedden.

Ghimes-Făget, jan. 20–21 marhavásár, 22-én kirakóv., auguszt. 22–23. marhav., 24-én kirakóv. Hetiv. hétfőn.

Gilău, április 20, július 14, december 11. Előtte 1 nap állatv. Hetiv. szombaton.

Glodeni, Áldozócsütörtök utáni péntek, előtte 1 nap állatv.

Grind, július 26, okt. 7.

Guraionț, febr. 10 előtti hétfőn, máj. 11. és augusztus 20-ának hetében hétfőn és november 15. előtti hétfőn. Kirakó- és állatv. egy napon.

H

Hălmeag, április 12, okt. 16. Előtte 1 nap állatvásár.

Halmeu (jud. Sătmar), jan. 1, márc. 1, április 24 és Pünköst előtti hétfőn és kedden; s azon hetek hétfőjén és keddjén, melyek magukban foglalják július 13-át, augusztus 14-ét és nov. 30-át.

Hateș, február 2, március 23, aug. 16, szeptember 8. Kirakóv. jan. 30–31, március 19–22, aug. 12–13, szept. 4–5 állatv. Hétfőn állatv. felhajtással.

Herseni (jud. Făgăraș), febr. 12–13, szeptember 27–28, december 30–31 állat- és kirakóv.

Hida, április 5–6, szeptember 25–26 Első napon állatv.

Homorod, március 15–17, június 29–30 és július 1, november 15–17, állatv., termény és háziiparcikkal, utolsó nap kirakóv.

Homorod Sânpaul, állatv. április 10–12 és november 30, decemb. 1–2. Kirakóv. mindig a következő napon.

Huedin, január 25, hushagyó kedden, husvét és pünköst előtti kedd, július 26, szept. 21, nov. 25 és karácsony előtti kedden, egynappal előbb állatvásár. Hetivásár kedden.

Hundru-Bechui, július 7, Mártonnap utáni hétfőn kirakó, megelőzőleg péntek és szombat állatv.

Huşfalău, március 28 és december 2. Megelőző napon állatv.

Hususău (jud. Târnava-Mică), febr. 26, június 23, okt. 26. Előtte 3 nap állatv. Szerdán hetiv.

I J

Jank, május és szeptember második csütörtökjén.

Jara de Jos (jud. Turda Arieș), febr. 16, május 1, július 16, okt. 3 kirakódóvásár. Ezt megelőzőleg 3 nappal állatv. Hetiv. kedden.

Jasszenova (jud. Timiș), május 21, szeptember 11-én.

Ighiu, Pünköst előtti péntek, okt. 26. E határnapot megelőzőleg 2 nap marhavásár. Hetivásár pénteken.

Jibău, febr. 14, május 5, július 11, december 18. Előtte egy nap állatv. Hetiv. csütörtökön.

Ineu (jud. Bihor), Szent János, Szent Illés és Paraszki napja előtti vasárnapon ó-naptár szerint.

Ileni, január 10, május 1 és szept. 7. állatv. együtt.

Ilia, január 19, április 6, május 20, jul. 6, augusztus 20, október 11, kirakó- és állatv. egy napon.

Ileanda Mare, febr. 9–10, május 1–2, augusztus 17–18, október 15–16. Első nap állatv., második nap kirakóv.

Joseni, febr. 24, okt. 31.

Joşib, április 15, június 20, szeptember 29, vasárnap és hétfőn.

Jucul de Jos (jud. Cluj), máj. 1–3 juhv., május 20, szept. 4 kirakóv.

L

Lăpoşul-Româneş (jud. Dobocă) jan. 14, április 7, május 21, szept. 21, a megelőző napon állatv.

Lăpoşul ung. jan. 18–19, máj. 13–14, július 6–7, szept. 26–27, első nap állatvásár. Hetiv. csütörtökön.

Lechința (jud. Sătmar), március 1 és július 6-át magában foglaló hetek hétfő napján.

Lechnița (jud. Năsăud), március 1, április 25, jun. 1, szept. 21, dec. 20. Marhavásár 3 nappal előbb. Hetivásár csütörtökön

Lipova (jud. Timiș), ó-naptár szerint Szent György, Szt. Illés, Kisasszony és Szent Mihályt előző vasárnap. Megelőző pénteken és szombaton állatv.

Alba (jud. Făgăraș), június 3-án állatvásár, házilpari- és terményvásárral, szept. 21-én állatv.

Livada, hetivásár kedden, február 16, május 15, július 20, szeptember 20 és dec. 6 napját magában foglaló hetek hétfőjén és keddjén.

Lueta, január 13–15, április 3–5, július 30–31, aug. 1, október 13–15. Utolsó napokon kirakóvásár.

Ludașul de Murăș, május 4, október 4. Megelőzőleg 3 nap állatvásár. Hetivásár kedden.

Lunca de Jos, április 4, október 31 kirakóv. Ezt megelőzőleg 2–2 napon át márhavásár és végül a tavaszi márhavásárt megelőző napon juhvásár.

Lugoj (jud. Timiș), február 10, május 10, július 2–4 és október 21-én megelőző pénteken, szombaton és vasárnap állat- és kirakóv.

M

Măgharuș, febr. 5–6, április 9–10, aug. 4–5, nov. 14–15. Második nap kirakóv.

Marcod (jud. Turda), április 1, szept. 17. Előtte 3 napi állatv., márc. 26–28 juhvásár.

Merghindeal, április 23, aug. 25, október 23 kirakóv. Előtte két nap állatv.

Mărghita (jud. Bihor), január 6, ápr. 24, július 13, szept. 14, nov. 5-ét magában foglaló hetek szerdáján és csütörtökjén állatv., péntekén kirakóvásár, az első két napon mindenkor állatv., a harmadik napon kirakóv.

Mărgineni (jud. Făgăraș), március 28 állatv., aug. 9 állat- és kirakóv.

Maria-Radna. Áldozócsütörtök és ó-naptár szerint október 6-át megelőző pénteken kirakó- és állatvásár 1 napon.

Mătrici (jud. Turda), febr. 9, május 3, augusztus 21, nov. 2, előtte 3 napon állatv., kivéve aug. 21-iki, vagy ha 21. vasárnapra esik, a következő napi vásár, amikor az állatv. 19-én tartandó. Ha a következő ünnepre, vagy vasárnapra esik, a következő nap tartatik. Hetivásár kedden.

Medias, (jud. Târnava-Mare), Invo-cate utáni hétfőn, kedden, szerdán állatv., csütörtökön kirakóv., március 20-án díjazással egybekötött tenyészkiállításal kapcsolatos országos tenyészállatv., helypénzszedés nélkül; április 10–12 állatv., 13. kirakóv., május 28–30. állatv., 31-én kirakóv., július 9–12 állatv., 13-án kirakóv. Szt. Mihály-nap előtti hétfőn, kedden, szerdán állatv., nov. 27–29 állatv., jul. 6–10-ig juhv. Hetiv. csütörtökön.

Mediașul-Aurii (jud. Sătmar), fehérvasárnap hetében, nagy hétebn: Áldozócsütörtök, jun. 24, augusztus 8, nov. 5 és december 24. hetében kedd, szerda és csütörtökön. Ha e napok ünnepre esnek, a megelőző hét napjain.

Mehadia, állat- és kirakóv. jan. 12, március 30, július 6. és nov. 2.

Mercurea-Ciuc, Hamvazószerda előtt 12 nappal, vagyis Septuagesima után pénteken, Áldozócsütörtök utáni pénteken, július 13., Margit-napján, szept. 29 kirakóv. Előtte három nap állatv. Hetiv. szerdán.

Mercurea-Mureșului, febr. 21–24, július 29–31, aug. 1, dec. 7–10. Utolsó napon kirakóv. Hetiv. szerdán.

Micfalău (jud. Treiscaune), febr. 14 márhav., 15 kirakóv., május 5 márhav., 6 kirakóv., július 19 márhav., 20 kirakóv., nov. 14 márhav., 15 kirakóv.

Mihes, jan. 24, május 30, auguszt. 3. Előtte 3 nap állatv.

Modoș, március 25, június 26, szept. 1 és október 26-át megelőző vasárnapokon.

Moftinu-Mare, febr. 5, április 16, május 15, július 10, szeptember 18, nov. 6, dec. 11.

Moldova-Noua, május 5-én és jun. 24-én.

Moldova-Veche, április 21 és aug. 27 állatv. együtt.

Monor (jud. Nasăud), május 31, szeptemb. 27. Előtte 2 nap állatv. Hetiv. pénteken.

Moravița (jud. Timiș), április 1 és okt. 7 kirakóv. Hétfőn hetiv.

Morlișfeld (jud. Timiș), március 3-ik, május 2-ik, aug. 3-ik, nov. első vasárnapján kirakóv. Csütörtökön hetiv.

Motişdorf (jud. Târnava-Mare), márc. 19, nov. 5 kirakóv. és megelőzőleg (egy nap közbevetéssel, 2—2 napi állatv., (tehát márc. 16—17, nov. 2—3) és Pünköszt utáni kedden és szerdán állat-, Pünköszt utáni pénteken kirakóv, A pünköshti vásár állatfelhajtással.

N

Nădăşul-Săşesc, febr. 5, ápr. 28, október 31 (ünnep esetén a következő napon). Állatv. febr. 2—4.

Nădăşul-Săşesc, febr. 5, ápr. 28, október 31. Febr. 2—4 állatv.

Nădlac (jud. Arad), ápr. 24 és szept. 29 ét magában foglaló hetekben mindig szombat és vasárnap. A jan. 6-ika után következő legközelebbi, valamint július hó második szombatján és vasárnap.

Năşăud, május 27-én Szt. Bertalan után következő második szerdán, november 8, két nappal előbb állatv. Hetiv. csütörtökön.

Neudorf, május 13, aug. 29, okt. 15, december 6.

Negreşti (jud. Sătmar), a március 19-ét és Urnapját megelőző és szept. 8. után következő hétfőn.

O

Ocna Şugatag (jud. Maramureş), ápr. 24 és október 26 napját magában foglaló hétfőn és kedden.

Odorhelu. Kirakóv. Oculi vasárnap utáni szerdán, Urnap utáni hétfőn, okt. 4, december 21. Előtte 3 nap baromvásár, április 10—12 és szeptember 28—30 juhv. Hetiv. kedden.

Ogra, Quasimodo utáni csütörtökön, szeptember 16. Előtte 3—4 nap állatv.

Oradea, hétfő és kedd általános vásár, péntek csupán kirakóv. Március 12, június 21, szeptember 8, december 8-át magában foglaló héten, mindig pénteken kezdődnek s a következő sorrendben tartatnak meg: pénteken és szombaton sertés- és juhvásár, vasárnap, hétfőn, kedden termény-, baromfi-, sertés- és lóvásár; vasárnap, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken általános vásár.

Orăştie, március 14, június 4, okt. 4, december 6, megelőző 3 nap állatv. Hetiv. szombaton.

Orăşul-Nou (jud. Sătmar), március 11-ét, május 1-ét, június 18-át, aug. 15-ét magában foglaló héten, hétfőn és kedden. Első nap állatv.

Oraviţa, március 25, július 25. Hetiv. szerdán.

Orşova, május 1—3, szeptember 17—19 és állatvásárok.

Orţidorf (jud. Timiş), ápr. 24, szept. 8.

P

Paloş (jud. Târnava-Mare), március 10—11, július 31, aug. 1, decem. 3 6, állatv első nap, második nap kirakóv.

Pâncota, május, aug. és okt. első szombatján kirakó- és állatv. 1 nap. Hetivásár szombaton állatfelhajtással.

Pauliş (jud. Timiş), május 5, okt. 1.

Pecica, május 9 és szeptember 14, megelőző szombat, vasárnap és hétfő, szombaton állatv.

Pecica-Română, a február 2-át és július 24-ét megelőző szombaton állatv., vasárnap és hétfőn kirakóv.

Periamos, ápr. 25, jun. 15, szept. 24.

Petriş (jud. Arad), június 10—11, július 19—20, okt. 13—14, dec. 20-án kirakó- és állatv. egy napon

Petriş (jud. Năşăud), április Hugó és október Simon Judá napján. Előtte egy nap állatv.

Petelea (jud. Turda), Pünköszt harmadik napja utáni 3 napon at állatv., a negyedik napon kirakóv, decemb. 3—5 állatv., dec. 6 kirakóv. Hetivásár kedden.

Petroşani, május 15, okt. 15, kirakó és állatv. Hetiv. pénteken.

Pişkott (jud. Sălaj), márc. 1 és szept. 1. kirakóv.

Poiana-Seratu, április 1-ét tartalmazó héten szerdán és csütörtökön, május 19—20, július 14—15, október 25—26. Első napon baromvásár, min. két nap kirakóv. Hetiv. szerdán.

Poieni sub munte, ó-pünköszt, ó-illés előtt egy héttel hétfőn és kedden, október 13-át megelőző hét hétfőjén és keddjén, azon esetben, ha október 13. vasárnapra esik, ugyanazon hét hétfő és kedd napján. Vasárnap csak kirakóv.

Poiana (jud. Sibiu), július 13, szept. 21, két nappal előbb állatv.

Praid, márc. 19, július 26, október 15, decemb. 17. Három nappal előbb állatv. Hetiv. csütörtökön.

Prejmer, febr. 3, aug. 6, előző 1—1 napon állatv., minden hét szombatján disznóvásár.

Pui, orsz. állat- és kirakóvásár május 1, okt. 14. Hetiv. szombaton.

R

Recaş (jud. Timiş), febr. 23—24, jun. 23—24, október 31, nov. 1.

Racul, április 27—28 állatv., 29-én kirakóv., nov. 21—22 állatv., 23-án kirakóvásár.

Racoşul de Jos, április 24, június 24, szept. 21 kirakó; 1 nappal előtte állatvásár.

Rodna-Veche, febr. 26. megelőző szombat. Június és október hó utolsó szombat, május 4, augusztus 10 és december 18. előtti szerdán, 2 nappal május és aug. 3 nappal előbb állatv. Hetiv. szombaton.

Reghin, február 11—13, május 4—6, aug. —4, október 15—17 lóvásár. Febr. 14—18, május 7—11, aug. 5—9, október 18—22 marhav. Május 1—3, július 30, augusztus 1, juhvásár, febr. 19, máj. 12, aug. 10, okt. 23 kirakóv. Hetivásár csütörtökön.

Reşiţa (jud. Caraş-Severin), Virágvasárnap előtti pénteken, augusztus Boldogasszony heti, szept. Szt. Mihály-nap heti pénteken, illetve előtte való pénteken.

Reteag, május 7, július 12, szeptemb. 28, megelőző 2 nap állatv. Hetivásár csütörtökön.

Rimetea, május 16, október 10. Előző 3 nap marhav. Hetivásár szombaton.

Románvilagos, Böjt közepének napján június 1-ét követő vasárnapon, továbbá augusztus második hetében és a Szent András napot magában foglaló héten vasárnap, a júniusi vásárt kivéve ó-naptár szerint.

Roşia Montană, március utolsó és október második hetében pénteken és szombaton, 1—1 nap állatv. Hetivásár szombaton.

S

Sachiz, január 12, május 22, aug. 3, nov. 25, kirakóv. Január 10, május 20, aug. 1, nov. 22—24 állatv.

Săcueni (jud. Bihor), febr. 19, május 1, június 24, szept. 29, nov. 25, dec. 25. hetekben pénteken Ezenkívül Husvét és Pünköst előtti héten szerdán, csütörtökön és pénteken, 1 nap állatv.

Sălard (jud. Bihor), febr. és augusztus első szerdáján kirakóv.

Salonta, a febr. 15, április 15, július 15 és novemb. 15-ét magában foglaló héten pénteken és szombaton, az állatvásár mindenkor az előző napon tartatik meg.

Sălişte (jud. Sibiu), április 6, jun. 14, október 7 kirakóv. Április 4, jun. 11, október 4 juh- és sertésv. Április 5, június 12—13, okt. 5—6 állatv.

Săniob (jud. Bihor), április és aug. első hétfőjén kirakó- és állatv.

Sănpaul, Husvét előtti szerda, ó-naptár szerint Nagy-Boldogasszony napján. Megelőzőleg 3 nap állatv.

Săntana (jud. Arad), február 2, július 26, nov. 21. Ez utóbbi, ha nem vasárnapra, vagy hétfőre esik, akkor a következő vasárnapon állatv. együtt. Hetivásár kedden.

Sărată, március 7—8, május 5—6, aug. 27—28, dec. 19—20 állatvásárok. Március 9, május 7, aug. 29, dec. 21 kirakóv.

Şarmasăg, április és június második, augusztus és október harmadik heteiben szerda és csütörtökön. Hetivásár hétfőn.

Şarmaşul-Mare (jud. Cluj), január 20, április 20, okt. 10, megelőzőleg 2—2 napon állatv.

Sătmar, február 2, márc. 19, május 1, július 2, szept. 29, nov. 21 magában foglaló hetek keddjén és szerdáján, első nap állatv.

Săşca-Montană, május 6-át megelőző pénteken és szombaton, ha azonban május 6 péntekre esik, úgy aznapon és a következő szombaton; július 6—7-én, szept. 21-ét megelőző pénteken és szombaton, ha azonban szeptember 21 péntekre esik, úgy aznapon és következő szombaton.

Batulung, Hamvazószerdá utáni, Aldo-
zócsütörtök utáni, jun. Ker. Szent
János utáni és szept. Szt. Ker. fel-
mag. utáni pénteken.

St. Gheorge, György nap után. Já-
nos nap után és Brigitta nap után
szerdán és csütörtökön, 1-ső nap állat-
vásár, a juniusi vásárt megelőző ked-
den lóvásár és dec. 20–21 szerdán és
csütörtökön. Hetiv. hétfőn.

Şebiş (jud. Arad), ónaptár szerint
ápr. Szt. György, szept. Szt. Mihály és
dec. Szent Miklós hetében szerdán.
Kirakó- és állatv. egynapon.

Sebeş (jud. Sibiu), január 29, április
24, augusztus 24 kirakóv., előzőleg 3
nap állatv., április 6–8, aug. 21–22,
juhvásár, május 30–31 állatvásár.
Hetiv. csütörtökön.

Secusigiu (jud. Timiş), jan. 25, jul.
27, október 23. Országos vásárokat
nem tartja meg.

Şelca-Mare, május Exaudi vásár-
nap utáni hétfőn, augusztus 30, dec.
13, Luca-nap. Állatvásárok: Exaudi
állatvásár minden év Aldo-
zócsütörtök- és az ezt követő pénteken,
aug. 28, a Luca-napi pedig dec. 10–11.

Semlac, Judika vasárnap előtt két
héttel és ó-naptár szerint Péter és Pál
előtt 2 héttel vasárnap és hétfőn, ok-
tóber harmadik vasárnapján és a köv.
hétfőn.

Sibiu, Vizkereszt-nap utáni hétfőn,
május 5, szept. 15, megelőző 7 nap
állatvásár. Hetiv. kedden és pénteken.

Sic (Sâ), február 24, július 8, szept.
27, nov. 30 állatv. és kirakóv. Hetiv.
kedden.

Silindia, május 25, október 2 és dec.
13-át követő vasárnapokon állatv. a
kirakóvásárral egy napon.

Sighişoara, jan. 15–16, március 13
–14, junius 21–22, szeptemb. 15–16,
november 1–2 állatv. Március 16,
junius 24, november 4 kirakóv.

Şilmeghi, január 1, pünköst má-
sodnapján, aug. 15, kirakóv. Kedden
hetiv.

Şepreuş, máj. 1-ét és nov. 20-át meg-
előző vasárnap kirakó- és állatv.

Şimandul de Jos, febr. 13, máj. 15
és szeptember 13. hetében, vasárnap
és szombat állatv.

Sighetul-Marmatiei, hetiv. kedd
és péntek állatvásárral; ó-naptár sze-
rint bőjt első hétfő és kedd napján,
ó-naptár szerint Pünköst hétfő és kedd
napján, ó-naptár szerint Illés-napot
magában foglaló hét hétfő és kedd
napján, (ha Illés vasárnapra esik, kö-
vetkező hét hétfőjén és keddjén), okt.
12-ét magában foglaló hét hétfőjén és
keddjén, (ha október 13. vasárnapra
esik, a következő hét ugyanazon nap-
jain), december 2-ik felének első hét-
főjén és keddjén. Ezen hétfő és keddi
napok csupán a marhavásárookra vo-
natkoznak, kirakóvásárok mindenkor
az egész vásári héten tartatnak. —
Szeptember 1–2-ik napjain kirakó- és
marhavásár tartatik, de ha a fenti
napok valamelyike vasárnapra, vagy
római, vagy illetve gör. kat. ünnepre
esnek, a vásár vasárnapot, vagy ün-
nepet követő napokon tartatik. Nov.
5–6-ik napjain kirakó- és állatv.

Şimleul-Silvaniei, március, junius,
szept., december 20-át tartalmazó he-
tek csütörtök és péntekjén. Március
23–24, pénteken hetiv.

Siria (jud. Arad), bőjt köznapon, jun.
1-ét követő vasárnap, aug. második
hetében és Szt. András napját magá-
ban foglaló héten eső vasárnap, a ju-
nusi vásárt kivéve ó-naptár szerint
1–1 nap állatv.

Şomcuta-Mare, Oculi vasárnap
előtti szerda és csütörtök. Urnap előtti
szerda és Urnap, augusztus 20 és nov.
11 előtti szerda és csütörtök, első nap
állatv.

Şoborşin, febr. 14, április 13, aug.
18, dec. 3 kirakó- és állatv. egynapon.

Someş-Curuslău, Péter nap előtti
napon, nagybőjt hushagyóján, Jeré-
miás próféta napján, az Ur szinevál-
tozása napján, Gábor és Mihály ara-
ngyalok napján.

Spermezău, május 20, szeptember
10. Előtte egy nap állatv.

Ştaierdorf (Anina), Szt. háromság
vasárnapján, október második vasár-
napján.

Suplacul de Bărcău (jud. Bihor),
a bőjt másodhetében, Szent György
előtti hétfőn, Lőrinc napját magában
foglaló héten, október első hetében,
minden kedden kirakó- és állatv.

Supurul de Jos (jud. Salaj), február
21, május 16, aug. 8, nov. 21.

T

Tăuți, április harmadik és szept. első hétfőjén kirakó- és állatv. egy napon.

Tăuții de Jos (jud. Sătmar), máj. 7 és nov. 24, nov. 19 megelőző nap állatvásár.

Tarna-Mare (jud. Sătmar), febr. 16, április 1, május 1, júl. 26, október 28 és december 11 napokat magukban foglaló hetek hétfőjén és keddjén.

Târgul-Mureș. Országos kirakóv., január 17-én Virágvasárnap előtti csütörtökön, Urnap utáni hétfőn, szept. 4-én és nov. 11-én. Hetiv. csütörtökön.

Târgul-Săcuiesc, január 3 és május 2. utáni hétfőn, Simon Juda napján. Megelőzőleg 3 nap állatv. Hetivásár csütörtökön.

Tășnad. Bálint hetében pénteken, Husvét előtti nagycsütörtökön, május Szaniszló, július Sörlós Boldogasszony napja, szeptember Kisasszony napja, október Gál és november Márton napok heteiben pénteken.

Tăut, január 25. előtti hétfőn, április 5, július 15. és október 16. napjait követő hétfőn kirakó- és állatv.

Teaca (jud. Cluj), február 1, május 1, június 27, nov. 5, megelőzőleg 2 nap állatv., április 11–14. juhvásár. Hetivásár hétfőn.

Teiuș, febr. 20, aug. 28, nov. 8, három nappal előbb állatv., Hetivásár szerdán.

Tileagd (jud. Bihor), április 3-ik és dec. első hetének szerda napján.

Timișoara, a vásárok 5 napon át tartanak, márc. 19, június 15, szept. 29 és dec. 18. előtti csütörtökön kezdődőleg, vagy ha a határnap csütörtökre esik, akkor ettől kezdődik állatvásárokkal. Hetiv. kedd és péntek állatv.

Tinca (jud. Bihor), március, június, szept., december hónapok negyedik hétfőjén kirakó- és állatv.

Tormac (jud. Timiș), ápr. 17, június 15, szept. 13, nov. 20. napokat magában foglaló hetek péntek, szombat és vasárnapján. Ha e napok valamelyikére sátorosünnep esik, úgy egy hetet később, a vásárok 3 naposak.

Tulgheș, csak hetivásár csütörtökön állatvásárral.

Tornea (jud. Arad), ápr. Vince nap előtti vasárnapon. Péter és Pál napját és nov. 17-ét (Gergely napját) követő vasárnapokon kirakó- és az ezen vasárnapokat megelőző szombat n állatv.

Turda, Hamvazószerda utáni szombaton, április 24, jun. 24, szept. 9, október 31, dec. 6, 3 nappal előbb állatv. Szombaton hetiv.

Turulung (jud. Sătmar), február 3-át, április 6-át, aug. 5-ét, okt. 13-át magukban foglaló hetek csütörtökjén.

U

Uioara, április 4, augusztus 15-e előtti pénteken. Előtte 3 nap állatv. Hetiv. pénteken.

Ulma (jud. Timiș), máj. 26, aug. 18. Az orsz. vásárokat nem tartja meg.

V

Vânători (jud. Arad), ápr. 7, jun. 24, magába foglaló hét szerda napján és okt. második vasárnapját megelőző hét szerdán kirakó- és állatv.

Valea lui Mihai, márc. 14-15, június 27-28, szept. 6-7, dec. 10-11-et magában foglaló hetek szerdáján és csüt.

Vaşcău, febr., ápr., jun., aug., okt. és december első pénteken.

Vinga, gör. kel. naptár szerint áldcsüt. előtti vasárnap, Szt. István és Szt. Mihály nap után első vasárnap.

Vintul de Sus, »Oculi« vasárnap utáni hétfőn, június 8, aug. 23 és nov. 19. Megelőző 3 napon át marhavásár. Hetiv. szerdán.

Vorumloc, ápr. 2-3, szept. 7-8 állatv., április 5, szept. 10-én kirakóv.

Z

Zalău, márc., jun., szept. és dec. hónapok első szerda és csütörtök napjain. Hetiv. szerdán és szombaton.

Zărand (jud. Arad), ó-naptár szerint hamvazószerda utáni vasárnap; ó-naptár szerint pünköst, Boldogasszony napja és dec. 17. előtt vasárnap, egy nappal előbb állatvásár.

Zărnești, május 6, szept. 21, előtte 1 nap állatvásár.

Zerindul-Mare (jud. Arad), január 14, aug. 25 kirakóvásár.

Felhívjuk olvasóink figyelmét

IRATTERJESZTÉSI OSZTÁLYUNK

Ref. Püspöki Hivatal, Oradea. Str. Alexandrii 31. sz. a.

kiadványaira:

1. **A REFORMÁTUS KÖNYVTÁR** sorozat füzeleire,
2. **A GYERMEKKÖNYVTÁR** sorozat füzeleire,
3. **A REFORMÁTUS JÖVŐ** vall. irányu családi néplapra,
4. **A HOZSÁNNA ÉNEKEK** c. hangjegyes énekfüzeire.
5. Bármilyen szépirodalmi műre, melyeket a „REFORMÁTUS JÖVŐ” külön rovatában állandóan ismertetünk.

Mindenek előtt iratterjesztési osztályunkon keresztül beszerezhető bármilyen kivitelű

Ujszövetség és teljes BIBLIA.

Ha bármilyen általunk hirdetett vallásos vagy esetleg más irányu könyvre, kiadványra lenne szüksége, szándékát jelentse be a **Lelkészi Hivatalnál**, amely a megrendelést továbbítani fogja iratterjesztési osztályunknak.

Aki a REFORMÁTUS SAJTÓT és annak termékeit becsüli, aki öntudatos reformátusnak vallja magát, az olvassa sajtótermékeinket, nem riad vissza a lényegtelen anyagi áldozattól, sőt fáradságot nem kímélve, azoknak terjesztésére mindent megtesz!

EGYHÁZKERÜLETÜNK HIVATALÁNÁL BESZEREZHETŐ:

KISBETŰS. HANGJEGYES ÉNEKESKÖNYV,

a legszebb nyomdai kiállításban, finom, vékony papíron nyomva, különböző színű vászonkötésben . . . . . **ÁRA 60 LEU.**

Ugyszintén beszerezhető:

NAGYBETŰS, HANGJEGYES ÉNEKESKÖNYV

is, a már ismert kivitelben és minőségben . . . **ÁRA 100 LEU.**
Aranymetszéssel . . . . . „ **150** „
Biblianyomó papíron, vászonkötésben . . . . . „ **130** „
Ugyanaz bőrkötésben, aranymetszéssel . . . . . „ **300** „

KÁLVIN

KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok:

BÉRES KÁROLY
BÉRES SÁNDOR
ROMÁN KÁROLY

ORADEA

Dr. AUREL LAZAR
UTCA 14. SZ.

KÉSZIT:

mindenféle nyomtatványokat hivatalos levél-
papirokat, boritékokat, jegyzőkönyveket, folyó-
íratokat, műveket, a legkülönbözőbb magán- és
kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági- és
esküvői meghívókat, stb. a legcsinosabb modern
kivitelben és a legjutányosabb napi áron.